

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 700.

Apponyi optimizmusa.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Olvastam az Egyetértésnek Apponyi Jászberényi beszédéről írott cikkét, s engedje meg a t. Szerkesztő ur, hogy erre a cikkre úgyis, mint az Egyetértés régi olvasója, úgyis, mint a nemzeti ellenállás idején mozgalmassá munkatársa, néhány megjegyzést tegyek.

Aki a mai helyzetről, s a mai aktiv államférfiak működéséről ítéletet akar mondani, nem teheti ezt igazságosan anélkül, hogy tükröként ne állítsa szembe azokat a viszonyokat és törekvéseket, melyek a nemzeti ellenállást előidéztek s melyekből a mai helyzet kialakult.

Annak a politikai irányzatnak, mely a katonai kérdésekben az örökké való stagnálást hirdette, mely a nemzeti akarat parlamenti letörését céljául vallotta, mely az Ausztriához való viszonyt a paritás alul értelmezte s függővé tette azt még a gazdasági téren is: meg voltak a maguk támogatói a magyarok körében is, és míg ezek kezében volt a kormányhatalom, képesek voltak ezt a politikát a törvényhozási többség akaratával fedezni.

Azok közt, akik ennek a rendszernek véget vetettek, Apponyi az első között állott. Az az elhatározása, hogy belépett a függetlenségi pártba, történelmi jelentőségű volt s az is fog maradni. Ennek folyománya volt, hogy az Andrássy Gyula körül csoportosult árnyalat, ha nem is olvadt be a függetlenségi pártba, de a nemzeti ellenállás alatt rokonpárttá lett; a néppárt pedig régi programját alárendelte a nemzeti jogokért vívott harcnak. A régi rendszer, a harmincz évig uralkodott szabadelvű párt bukásával ez a harc még korántsem volt befejezve; sőt csak ezután kezdődött az igazi harc. A nemzeti erő, amely a szabadelvű párt harmincz éves uralma alatt semmi irányban nem lehetett megszervezve, kénytelen volt fölvenni a harcot a királyi hatalomra támaszkodó alkotmányellenes irányzattal, mely a maga erejét éppen a régi rendszerből meríthette és fokozhatta. A magyarság meg volt osztva; a magyarok ellenségei zárt sorokban vonultak fel az alkotmányellenes irányzat erősítésére. Az ország szívében, a fővárosban még az utca is a nemzeti törekvések ellen fordult. Ellenünk volt az egész külföldi sajtó s bennünket tett felelőssé mindazokért a következményekért, melyek a monarchia pozíciójának megrendüléséből az európai egyensúlyra hárulhatnak. S ha a király nem akar vala hű maradni az alkotmányra letett esküjéhez, beláthatatlan következmények-

kel járó katasztrófa fenyegetett. Ettől csak a királylyal való megegyezés menthetett meg. Így jött létre a paktum, mely nem volt megalázó a nemzetre nézve; mely kikapcsolta ugyan a vitás kérdéseket, de nem követelt a függetlenségi párttól, mint a koalált pártok többségétől, elvételést; mely helyreállította az alkotmányos rendet és helyet adott, sőt döntő súlyt biztosított a végrehajtó hatalom gyakorlásában a függetlenségi pártnak; egyszóval, a paktum lehetővé tette, hogy a többség a nemzeti erőnek szervezését kezeibe vehesse s a romok eltakarításával párhuzamosan indíthassa meg az alkotás munkáját.

A paktum kötelezettsége volt azonban a választási reform is, melynek célzata világos volt már akkor is, mikor az alkotmányos küzdelem idején Eris almája gyanánt a napirendre került. Ebből a kötelezettségből folyt a koalíciós kormányzat átmeneti jellege. A koalíciós kormány kénytelen volt ebben egy oly kötelezettséget venni át, mely ellene volt megkonczipálva; s ennek megadásától volt függővé téve, hogy mi legyen a kikapcsolt kérdések sorsa az átmeneti korszak után. Ehhez képest sorakoztak a sakkáblán a különböző sakkfigurák. S önmagától szerveződött az ellen-koalíció. Lesve az alkalmat, hogy mikor szorul reá ismét a királyi hatalom. S a magyar ellenes befolyások úgy Bécsben, mint Magyarországon mindent elkövettek, hogy a függetlenségi pártra nézve megnehezítsék, sőt lehetetlenné tegyék a vállalt kötelezettségek teljesítését. Ezek a befolyások pedig mindig nagyon hatalmasak voltak, és mindig nagyon hosszú kezűek. Az a gondolat, hogy a függetlenségi párt tartja kezében a végrehajtó hatalmat, vagy legalább is döntő befolyást gyakorol erre, fejükbe kergette a vért. Ezért állították a függetlenségi pártot minden közösüges kérdésnél a legnehezebb dilemmák elé; céljuk csak az volt, hogy minél kevesebb ideje maradjon a függetlenségi pártnak arra, amit Apponyi így fejezett ki: a nemzeti erő megszervezése. Nem volt az a robbantó akna, melyet a függetlenségi párt alá ne raktak volna, hogy vagy önmagában robbanjon szét, vagy a koalíciót döntse össze. De legfőbb céljuk volt a királyi bizalom megrendítése. Elzárni az utat a függetlenségi párt elől, hogy a királyi bizalom gyökeret verhessen iránta. Mindenféle mesterkedéssel csillogtatták azt a reményt, hogy a függetlenségi párt ellen is lehetséges többséget csinálni. S e célból folyton olyan alternatívák elé állították a függetlenségi pártot, hogy vagy a lejáratás, vagy leszorítás veszélyével kellett számolnia.

Ki láthatta mindezt tisztábban s ki tudhatta mindezt pozitívebben, mint Apponyi? S ki exponálta magát többször ezen intrigák ellensúlyozásában, mint éppen Apponyi? Ki fáradt többet Kossuth Ferenczcel együtt abban, hogy ugyanakkor, mikor a függetlenségi pártnak biztosítva legyen az operációs talaj, ugyanakkor sohase legyen elvágva, sem veszélyeztetve a függetlenségi párt számára a visszavonulási vonal — mint Apponyi? — És én biztosíthatom a t. Szerkesztő urat, hogy ha az Egyetértés cikkirója annyira tisztában lehetett volna azzal, amit leírt, mint amennyire tisztában volt Apponyi azzal, amit Jászberényben mondott, — akkor az a cikk nem íratott volna meg.

S hogy Apponyi éppen az annexió időpontját választott ki arra, hogy a helyzet megítélésében optimista legyen, — nem természetes-e ez?

Az annexió, sok oknál fogva, nem volt elkerülhető. De éppen az a kényszer, mely az annexiót halaszthatatlanná tette, okozta, hogy európai kérdés lett belőle. Az annexió ténye által előidézett differenciák elsimitva ma sincsenek. De hogy ezek a differenciák nem váltak akuttakká, hogy az annexió által közvetlenül érintett érdekkörök mindeddig izolálva maradtak, ennek egyetlen magyarázata az, hogy Magyarország egész testével fedezte az annexiót; s a magyar delegáció oly okosan viselkedett, hogy ezzel nemcsak Ausztriát konsternálta, hanem imponált a nyugati hatalmaknak is. De a kettős monarchia pozíciója, Magyarországnak erre a magatartására, nemcsak a jelen pillanatban szorul rá, hanem éppen az annexió következtében a nehezen rendezhető európai differenciák miatt, még hosszú ideig rá lesz szorulva. S ha valaki időt és fáradságot vesz magának arra, hogy a mai nyugodt helyzetnek, mely a korona és a magyar nemzet többsége közt fennálló harmóniát hirdeti — ellenképét rajzolja meg, ha kiszámítja, hogy minden differencia, mely a korona és a nemzet többsége közt támadhatna, minő befolyást gyakorolhatna azokra a külügyi kombinációkra és azokra az erőlködésekre, melyek ma részben óvatosak, részben tehetetlenek: — akkor éppenséggel nem fog csodálkozni az Apponyi optimizmusa felett, sőt alighanem — magyar szokás és vérmérséklet szerint — sokkal tovább fog menni az optimizmusban, mint maga Apponyi.

De éppen ennél az oknál fogva, ennél a pontnál be is fejezem megjegyzéseimet. Befejezem azzal az óhajással, hogy ha meg is tudjuk érteni Apponyi optimizmusát, óvakodjunk tulmenni azon.

Apponyi optimizmusa nem azt jelenti, hogy most már nem fenyegetnek újabb nehézségek és nem támadhatnak komplikációk, hanem csak azt, hogy a harmadfélév óta folytatott aktív politika és az ezekből fejlődött körülmények összehatásánál fogva, nem vagyunk gyöngébbek, mint három év előtt voltunk. S ha a közelmúlt tapasztalatainál fogva rá is vagyunk utalva, hogy keressük továbbra is a bizalomteljes összhangot és a megegyezést a koronával, — de a korona, ha talán nem még nagyobb mértékben, de ennyire legalább is rá van utalva ugyanerre.

Sapientia sat.

Budapest, október 24.

A választói jog reformja. A „Magyarország” október 24-iki számában „Választói jog pluralitás nélkül” cím alatt egy vezércikk jelent meg, mely ismerteti Holló Lajos országgyűlési képviselőnek a reformra vonatkozó tervezetét. Ezzel szemben a Magyar Tudósítót illetékes helyről a következő adatok közzétételére hatalmazták föl:

Holló Lajos országgyűlési képviselő a cikkírónak, ugylátszik, csak saját tervezetét bocsátotta rendelkezésre, de nem azokat a hiteles adatokat, melyeket tervezetére vonatkozólag a statisztikai hivatal összeállított. Nem közölte, ugylátszik, a cikkíróval gróf Andrássy Gyula belügyminiszter javaslatának a pluralitásra vonatkozó intézkedéseit sem, különben nem fordulna elő a vezércikkben oly nagy tévedés, hogy a pluralitásban „egy-két mellékes jogcímen kívül a legfőbb dolog mégis a száz korona adó”. Gróf Andrássy Gyula belügyminisztere javaslata szerint 1.084.058 egyénnek lenne többes szavazati joga s ebből mindössze csak 119.174 egyén élvezne száz korona, vagy annál nagyobb adó alapján többes szavazati jogot. Ehhez a számhoz, ha éppen akarja, hozzá vehet még 25.369 szintén száz koronán felüli adót fizető középiskolát végzett egyént, de ezek adócenzus nélkül is többes szavazattal bírnának s még ezeket számítva is csak 144.543 száz koronánál többet fizető egyén áll 939.515 oly egyénnel szemben, aki nem fizet annyi adót, vagy éppen semmi adót sem fizet. Hogy a plu-

ralitási jog mily széles demokratikus alapon tervezetik, kitűnik abból, hogy a többes szavazati joggal felruházandók sorában 196.096 munkás s 180.011 harminczkét éven felüli három gyermek katonaviselt férfi foglaltatik minden cenzus nélkül. Ily körülmények között a plutokrácia uralmáról beszélni sem lehet.

Ami a Holló-féle tervezet helyességét illeti, ha a cikkíró megkapta volna Holló Lajos országgyűlési képviselőtől a statisztikai hivatal által összeállított adatokat, megtudta volna, hogy a családi tűzhely és az azt kiegészítő elvek alapján összesen nem 2.654.795, hanem a legjobb esetben is csak 2.279.254 lenne a választók száma. Megtudta volna, hogy a Holló-féle tervezet szerint a magyarság számaránya 61.8 %-ról 58.2 %-ra, a németek aránya 15.2 %-ról 14.2 %-ra csökkenne. Ellenben az oláhok számaránya 7.4 %-ról 10.4 %-ra emelkednék. Ha pedig Erdélyt külön vesszük, a magyarság számaránya 48.3 %-ról 43.8 %-ra, a németeké 18.9 %-ról 16.8 %-ra hanyatlanék, az oláhok számaránya ellenben 32.2 %-ról 39.2 %-ra emelkednék.

A cikkíró azt mondja, hogy a családi tűzhely alapjára fektetett választói jog a magyarság mostani arányát 2 %-al javítaná a jelenlegihez képest, de azt elhallgatja, hogy Erdélyben több mint 10 %-al rotoná. Nem vizsgálja azt sem, hogy elég-e a 2 %-os országos javulás akkor, amikor a csekélyszámu választó helyett a választóknak óriási tömegei léptek a választói urna elé. Holló Lajos országgyűlési képviselő javaslata szerint a magyar kerületeknek egész sora kerülne oláh kézbe, ami magyar politikussal aligha lehet.

A közös hadügyminiszter utazása. Báró Schönaich Ferenc tábornagy, közös hadügyminiszter ma reggel Bécsbe utazott. A hadügyminiszter hétfőn este ismét Budapestre érkezik, hogy részt vegyen az osztrák delegáció teljes ülésén.

Küldöttség Kossuthnál. Székelykeresztúr község küldöttségét vezette ma délelőtt Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter elé Ugron Zoltán, aki a küldöttség nevében a székelykeresztúr-erédi vizinális vasutnál beállott rendkívüli építkezések költségeinek fedezésére rendkívüli államségélyt kért. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter jóindulattal fogadta a küldöttséget és kilátásba helyezte, hogy kérelmüket, amennyiben lehetséges, teljesíteni fogja. A küldöttség ezután Sztéryny József kereskedelmi államtitkárnál tisztegett, aki behatóan in-

formáltatta magát kéréséről és megígérte, hogy azt pártolni fogja.

A horvát bán elutazása. Báró Rauch Pál horvát bán a ma délutáni gyorsvonattal titkára kíséretében visszautazott Zágrábba. A bán négy napl itt időzése alatt egy a miniszterelnökkel, mint a kereskedelmi és földművelésügyi miniszterrel a Horvátországot érdeklő gazdasági kérdésekről konferált.

A horvát koalíció veresége. A mitroviczai mal községtanácsi választáson túlnyomó többséggel kizárólag az unionista-párt jelöltjeit választották meg. A koalíció, mely csak 19 szavazatot tudott összevéve kapni, vereséget szenvedett. Mitroviczát Popovics Dusan képviseli.

A díjnokok napidíja. A minisztertanács ez év áprilisában elhatározta, hogy az állami hivataloknál alkalmazott díjnokok részére magasabb napidíjak állapíttassanak meg. A Budapesti Tudósító értesülése szerint gróf Andrássy Gyula belügyminiszter ez alapon a vármegyei díjnokok napidíjait is rendezni szándékozik, amiért is valamennyi vármegye alispánjához körrendeletet intézett azzal a felhívással, hogy a vármegye alkalmazásában levő díjnokokról kimutató szerkesztendő és mielőbb felterjesztendő.

A tiszviselők lakbéré. Az idei állami költségvetésről szóló 1908. évi XXVII. t.-cz. 7. §-a értelmében az 1893. évi IV. t.-cz. hatálya alá tartozó államfő tiszviselők, altisztek és szolgák részére az 1908. évi negyedik lakbérnegyedről kezdve az állomáshelyeknek ujonnan I—VII. lakbérosztályba sorozásával magasabb lakáspénzek állapítottak meg. Ez a rendelkezés a vármegyei tiszviselőkre, altisztekre és szolgákra is kiterjed. A vidéki állomáshelyeknek a miniszterium részéről a II—VII. lakbérosztályokba való sorozása ugyan még nem történt meg, azonban hogy az egyes állomáshelyeknek lakbérosztályokba való végleges besorozása után a vármegyei alkalmazottak részére még a folyó évre esedékes lakáspénztöbbletek késedelem nélkül megállapíthatók és utálynoyozhatók legyenek, a belügyminiszter a Budapesti Tudósító értesülése szerint körrendelet útján felhívta valamennyi vármegye alispánját, hogy a vármegye alkalmazásában álló tiszviselőkről, altisztekről és szolgákról kimutatást szerkesztessen s azt sürgősen terjeszse fel.

A pénz.

Garvay Andor darabjának bemutatója a Vigszínházban.

Uj név került fel ma a vigszínházi színlap homlokára, — szinte így mondanám, engedvén valami logikailag ellenőrizhetetlen metafora lendületének: uj lobogó repült fel az árboczra! Mert friss, színes, metaforás képzet vibrál a tollam hegyén, hogy a mai vigszínházi est szerzőjének, Garvay Andornak a nevét ideírom. Ez a két dolog mindig megindít: a fiatalság és a talentum.

Uj név, uj embert jelölő, uj egyéniséget jelentő. Talán csak éppen nekünk, e lap olvasóinak és írónak nem új. Előttünk vívta gondolatainak leglátzóbb ütközeteit, — Garvay Andor gondolatai mindig lázadó, — számunkra voltak legszenvedelmesebb, legforróbb vallomásai: Garvay Andor vallomásai mindig forrók és szenvedelmesebbek. Mostanság, mikor, hála a genetikus világfelfogás fejlődésének, anyai költők verseiből pontosan értesülünk őseikről, származásukról és összes predikátumaikról, főként predikátumaikról, (különösek az idők mutációi, ha elgondoljuk, hogy bizonyos Jókai és más tollforgatók minő komoly pátoszszal rakták le egykor ipszilonjaikat . . .), mondom, mostanság szinte lehetetlen Garvay Andor különös, érdekes és kedves heveségében az ő spanyol származásának atavizmusát föl nem ismernünk. Talán Zuolagára kell gondolnunk, valami szinesre, nyersre, rikoltóra . . . és megkapóan eredetire. És csak Echegarayre kell gondolnunk, (akinek spanyolsága csak minket tüzel, a spanyolokat azonban nem), hogy Garvay gyöke-

resen őszinte heveségét a kellemetlen szavaló pátosztól elkülönbőztessük.

Garvay temperamentumbeli sajátosságai vezetnek el a legegyszerűbb uton „A pénz” kválitáshoz. Ez a temperamentum érdekesen, izgalmasan jelentkezik a színpadon. És az, hogy egyáltalában és hogy ily nagy fokban jelentkezik: ez „A pénz” legelőkelőbb tulajdonsága. A színpadnak különös, súlyos és megejtő a porondja. A kezdő drámaíró rendszeren abban látja meg a drámai magot, a színpadi témát, amiből már előtte nagyon sok darabot faragtak. Mindent „színpadra alkalmaz”, minden gondolata előbb tükröbe pislant, illegiti magát: vajjon illeik-e színpadra? Így legjobb, legegységibb tulajdonságait legyalulja és csupa szokványos langyosságot produkál. Egy ideál kedvéért, amely tulajdonképpen megfordította az ideálnak. A drámaiságot keresvén, amely tulajdonképpen nem egyéb, mint a már megirt drámákhoz való alkalmazkodás, Garvay teljes elfogulatlanul, minden dramaturgia mellőzésével írta meg egyik témáját drámának: ezért kell rokonszenvesnek lennie minden dramaturgia előtt.

És ezért az övé a darabja az utolsó jelzőjéig. Az az ő mondanivalója, az ő szavai, az ő stílusa. Akárcsak egy tárcza, vagy egy cikk, melyhez nem írunk rá tolettet csinálni. Másoknál, akik a drámai ideál kedvéért megfellekednek önmagukról, külön kell választani a drámaíró az írótól (az igazi értékek rendszeren innen vannak a drámaíróknál). Garvaynál a kettő egy, minőlfogva nála a drámaíró: író. Vérbelileg az. Ezért nem is mondhatjuk el „A pénz”-ről, hogy kezdő drámaíró munkája, mert Garvay nem léven kezdő író, drámaíróként sem kezdő.

Nem is lehet Garvayt a kezdő relativ mértékeivel méregetni. Egész ember ez, egyetlen

anyagból öntött és csupa művészi konzekvenzia. Ezt a konzekvenziát nem lehet erőltetni, de megfellekedni sem lehet róla. Megnyilatkozást keres a művész minden gesztusában. Garvay darabjának vannak erősebb és gyengébb részletei, de egy szava sincs olyan, mely ne őt jellemezné. Az ilyen embert nem lehet megvalleregetni. Tetszik, vagy nem tetszik. Voilá, comme je suis: ez van a homlokára írva.

E darab során egyáltalában távol marad tőlünk az az aggódo érzés, melylyel a magyar drámaírodalom zsenge palántáit szoktuk kísérni. „Jár a baba, jár, jár.” Jaj, most elvágódik, jaj, most nagyot mer, jaj, most elfakad sirva . . . Mcglepő természetességgel, a saját súlyától hajtvagördül ez a darab, végig, a három felvonáson át. Technikája, anélkül, hogy szabályos, vagy refinált volna, önmagába zártan tökéletes. Nincsen szabályos evoluciója, hatástudó drámai hullámváza. De dráma. Nem regény. És nem lírai fogalmazvány.

Nem líra, holott a magva egészen lírai természetű. Az írónak nem ugyan önmagán, de egy millió tett szubjektív megfigyelése, csaknem: hangulata egy millióról. Ugy értsük ezt, hogy nem események egymásmellettiségét mondja el, hanem minden mondanivalójának egységes, egy hangulat egységébe foglalt tendenciája van. Ez az és egyedül ez az, ami intím ebben a nagyon is tudatoson kifelé hangzó darabban. Itt ne keressünk a szavak mögött titkos levegőretegeket, melyek veleregenek a halkán ejtett szóval; itt minden szó nyilegyenesen tör a hallgató értelméhez. De talál. Nincsen is egyéb célzata. És csak önmagával való relációjában szabad mindent szemügyre vennünk.

A pénz. Ugyanaz, amelyről már nagyon sokan elmondták, hogy moloch, hogy mindent

A m...
végezte...
megszav...
terjeszte...
tak, oly...
nélkül s...
vina am...
áldozatk...
szor m...
magyar...
nasztia...
ranca...
a napró...
kor az e...
nyes ter...
gánsan...
máskülö...
nagy ké...
egyébké...
telesség...
az a tém...
lalja ma...
tárgysor...
tette mi...
szólalás...
— a hal...
zentálók...
És a...
rok. A...
gációna...
bokban...
a minde...
megjelen...
kiosztja...
külligym...
avagy b...
ter. Igen...
az ő szo...
állanak...
renád.

Szer

mozgató...
ták. Üre...
hogy val...
pénzt. Me...
gató miv...
dennapi...
világokat...
éppen ir...
talajt váj...
börze-had...
nizmusban...
nél. Tul...
gokkal ék...
lakmároz...
rokonszen...
fiánk az...
jük csövé...
rál szerin...
talpig egy...
hőse enne...
nallal, ren...
az író. És...
drámaalk...
gyülik é...
Egy...
másforma...
talál a b...
élet-halál...
denciáját...
folttal sen...
rablóovag...
sabb mun...
mert az é...
minden é...
Az els...
tuladonké...
mának, m...
násban. T

Szerenád.

Budapest, október 24.

A magyar delegáció minden dolgát elvégezte. Megvoltak a plenáris ülések és megszavaztattak mindent, amelyek előterjesztettek. Csak formális beszédek voltak, olyik nevezetesen költségvetést felszólalás nélkül szavaztak meg. Bosznia és Herzegovina annexióját nem is igen feszegették. Az áldozatkészség ujjal is, mint olyan sokszor máskor, ragyogóan megnyilvánult. A magyar nemzet ismét bebizonyította a dicsőítést iránt való hűségét és a király parancsa előtt hódolatát. Gyönyörködhetünk a napról-napra megújuló látványban, amikor az előkelő urak összegyűlekeztek a fényes teremben és kiosztott szerepüket elegánsan előadták. Nagyon tetszett, amikor máskülönb gondtalan életű férfiak olyan nagy kérdésekkel foglalkoztak, amelyekhez egyébként semmi közük se lett volna és kötelesség se készítette őket, mivelhogy maga az a tény, hogy valaki delegátus, nem foglalja magában a kénytelenséget, hogy a tárgysorozat ügyeivel is bajlódjék. De megtette mindenki a magáét úgy a formális felszólalásokkal, mint — s ez talán fontosabb — a hallgatással. A beszélők, ezek a reprezentálók. De a hallgatók, az igazi nagyok.

És a hallgatók körében vannak a táborok. A képviselők, akik nem tagjai a delegációnak, összegyűlekeznek a politikai klubokban és ott várakoznak. Közöttük aztán a mindennapi dicséretes cselekvések után megjelenik egy-egy nagyméltóságú ur és kiosztja a dicséreteket. Báró Aehrenthal, a külügyminiszter, Schönaich, a hadügyi, avagy báró Burián, a közös pénzügyminiszter. Igen szépen, udvariassággal honorálja az ő szolgálatkészségüket. És ekkor körbeállanak a vitézek és következik a — szerenád.

Szerenád! . . . Oh ragyogó világ. Amit

kértek, mindent megadtak és amely ígéretük nem teljesültek, azok miatt senki se neheztelt. A régi kívánalmak elhamvadtak, mert tulszárnyaltattak. Most az volt a legfontosabb, hogy miért nincs léghajónk. Miért nincs? ismétli a kérdést a hadügyminiszter megbizottja, mert nagyon drága. Husz millió koronát kérnek egy modellért, ez ugyebár nagyon drága és pénz nincs, tehát léghajó sincs. Mintha éppen sohasem lett volna más gondunk, mint a léghajó. Máskor mások voltak. Máskor más kívánalmak hangzottak. Hová tüntek? Hová lett a tavalyi hó. De mégis . . . Itt van a dobosok kérdése. A dobosok intézményét eltörlük-e a hadseregben? Hogy a dobosok feleslegesek. Hogy nem czélszerűek. Hogy a dobosok egyáltalán túlhaladott álláspontot képviselnek. Hogy nem érik meg a rájuk fordított költséget a dobosok . . . Ez, bizonyára ez a leglényegesebb s erre feleli a hadügyminiszter őszinte sajnálkozással, hogy a dobosok intézményének a megszüntetése még nem érett meg. Még nem lehet perfektuálni. Ugy látszik, féltik tőle, hogy ez helyettesíti az összes nemzeti követeléseket és talán nem voltak bizonyosak benne, vajjon a dobosok be vannak-e kapcsolva, vagy ki vannak-e kapcsolva. Mint ahogy például Bosznia, amióta nem tudni, hová be van kapcsolva, azóta a delegáció vitatkozási köréből ki van kapcsolva. Tehát miért keletkezhetett volna lárma? A dobosokért? És nemde ezekért nem érdemes. És ez olyan, mint amikor valakit a guta környékez s az csak egy bolhacsipést érez és a bolhát keresi. Ördög vigye a dobosokat, mondják. És csak most jönnek rá, hogy tulajdonképpen a dobosok dolga volt a legfontosabb s azok miatt kár lenne zavarni a szerenád.

Aehrenthal báró mily kedvesen mosolyog. Mily szellemes ötletei vannak. S a kar édes dalokba kezd: Oh excellenza . . . Itt vagyok a fény . . .

De kint sötét az utca. A nedves őszi

estén betegen pislákolnak a gázlámpák. A lakosság csüggedő, rosszkedvű. Rosszul mennek kérem az üzletek, mondja egyik ember a másiknak, a víz befolyik az ember cipőjébe, de a jövedelmek nem folynak be sehonnán, itt van a tél, drága a szén, a fa, a ruha, az étel és rossz a vízvezeték. Minden rossz, minden szomorú, a világítás, a vízvezeték, csak az boldogul, aki csal, aki lop, a szegény embert folyton licitálják. S azok ott fent szerenádokat csinálnak, azok az emberek gondját nem érzik, ők abból élnek, hogy ne érezzenek semmit. Hát hogy ez svindli lenne? Nem, hanem ez politika.

Ezzel a politikával megyünk beljebb az új rendben. Vakmerő tolokodás van a pozíciókért és az emberek nemcsak merészek, hanem szemérmetlenek is, ha a fórumon valamihez jutni akarnak. Az alázatos meghódolástól kezdve a kegyetlen rugásokig mindent eltűrnek, úgy vesznek részt a peripatetikus kurzusokban.

. . . És amíg idáig jutottak, sokat tanultak. Most már egészen jól értik, miképpen kell megtagadni és felrugni a multat. Már az elsőrangú urak elfoglalták helyüket és felvezetik folyton újból újra a maguk protegáltjait. Egyéb minden mellékes és sajnáru.

Ki ütődik meg most már azon, hogy akik egy politikai társaság lelkesedésén, odaadó önzetlen fáradozásának munkáján emelkedtek fel, azok most gunyolódva lebecsülnék ezt az egész balek kompiániát, mely olyan ügyetlen volt, hogy saját magának semmit sem szerzett. Most kávéházi léhűtőknek neveztetnek ő általuk, most kikacagják. Ezeket a darabontok nem merték felosztani, de most majd a nemzeti ügy bajnokai le fogják járni.

Egyelőre azonban ne tessék nagyon félni. Mert el vannak foglalva — szerenáddal.

mozgató, mindent elveszejtő. De csak elmondták. Űresen kicsengő jelzőkben. Garvay jött, hogy valódi, csengő drámai pénzre váltsa a pénzt. Megmutassa a maga aktív mindent mozgató mivoltában. Keretében a legmaibb, legmindennapiabb életnek, ott, ahol világokat emel és világokat dönt: a börzén. Ebből az eddig nem éppen irodalomképes fogalomból igazi drámai talajt váj. A hőse: egy börziáner, csak erőben, börze-hadvezérei talentumokban különb, de ciznizmusban és gazságban is elszántabb a többinél. Tulajdonképpen a legsötétebb tulajdonságokkal ékes gazember, ekszisztenciák romjain lakmározó család. Miért hogy mégis csaknem rokonszenves, sőt pusztulásában egész szimpátiánk az övé és visszafojtott lélegzettel figyeljük csövét a revolvernek, melynek minden morál szerint feléje kellene fordulnia? Mert férfi, talpig egyetlen aczélból vert. Mert erős. Igazi hőse ennek a mai drámának. Egvetlen éles vonással, remegés nélkül való kézzel rajzolta elénk az író. És ebben mutatkozik Garvay legnagyobb drámaalkotó ereje. Ezt a börziánert imádják, gyűlölik és félnék tőle.

Egy asszony, egy bárónő, az elmúlt idők másforma hőseinek degeneráltja, igazi hősére talál a börziánernben, aki csak papirokkal vivja élet-halál-esatáit. Látjuk az író szubjektív tendenciáját, amint mutatja: ime, ez is hős, egy foltal sem sötétebb, mint hősi korok páncélos rablólovagjai. Ma ennek a munkája a legírfiasabb munka, a hatalomért, az életért való. És mert az életért való: kell, hogy az övé legyen minden érdeklődésünk.

Az első, sőt még a második felvonásban is tulajdonképpen csak exoziczióját látom a drámának, mely bontakozik ki a harmadik felvonásban. Tudnivaló, hogy ez ellenére van min-

den drámai szabálynak, sőt még a hatás közönségesen tudott titkainak is. Mégis, alig van ártalmára a darabnak. A miliót rajzolja ezekben Garvay, gyorsan járó ecsettel, elmés rövidséggel: ezen is túl kell esni, hogy mélyebb perspektívát nyerjünk a drámához, a harmadik felvonáshoz.

Itt aztán, mintha minden kvalitása kibontakozott, elmélyedt volna. Szatirai ereje, jellemfestő bátorsága, friss, aczél szellemessége. Ezeket kívül pedig itt van: a dráma. Az a jelenet, melyben három ember (a három alkalmazott) exisztenciája ütközik éles, kemény drámaisággal: erős, nagyon erős; csontot ér. A levegő itt nagyszerű feszültséggel, a legdrámaibb áramokkal telített. És finom, szellemes érzékiséggel vegyül el ebbe a levegőbe a börziánér feleségének rafinált, romlott parfümje. Ez a jelenet, amikor az ő selyem-rongyai miatt pusztulásba rohan férjét az asszony bestiális naivitással kérdezi: mit is csinálsz te tulajdonképpen azon a börzén? — tetőpontjára lendíti a drámát. És sürítettten mutatja az író tendenciáit.

A legutolsó jelenetben érdekesen elgondolt szimbolumot látok. Bizonyára vannak, akik valószínűtlennek találják azt a deus ex machina-megoldást, hogy egy pusztulás szélén álló emberre pénzt bizzon valaki. De ez nagyon mellékes. Ez tisztára szimboluma és nagyon a darab czélzataihoz való. Azt a szuggesztív erőt, mely ezt a börze-hadvezért igazi hőssé avatja, találon jellemzi ez a jelenet. Sőt mintha a téma végig efféle feldolgozást kívánt volna. Az első, sőt néhol a második felvonás reális akcentusai tulajdonképpen nem erre a témára tartoznak és ártnak a darab benső egységének.

A Vígsházának régen volt olyan forró eszéje, mint a mai. A darabot végig a legizgalma-

sabb érdeklődés, a legészültebb figyelem követte nyomon. És a felvonások végén elementáris erővel tört ki a taps, mely egy fiatal író jelentékeny drámaíróvá avatott. De a tulajdonképeni hatás mégis az utolsó felvonásra tömörült. Itt minden mozzanatot villamos érzékenységgel kapott el a közönség, sokszor, szinte minden különbözőbb apropos nélkül, nyílt szini tapsban tört ki. És megtörtént az a Vígsházában nagyon ritka dolog, hogy a függöny utolsó legördülte után még sokszor tapsolták lámpák elé a szerzőt és Hegedüs Gyulát.

Hegedüs Gyula nagy darablendítő erejéhez fűződik az est sikerének egy nagyon jelentékeny része. Ezt a szerepet egész rokonszenvével vitte diadalra ez a kivételes színész, akinek csak akarnia kell — és nincs feladat az ő erejénél nagyobb. Ezuttal pedig ritka módon akart Hegedüs Gyula. Méltán ahhoz a nagyszerű szerephez, melyre ma egy magyar szerző talentumából tellett. De a Vígsház egész együttése, melyet Bródy István állított csatasorba, szokatlanul kiváló produkált. Tapolczai Dezső ma nagy lendülettel jutott előre színészi pályáján. Grotteszkül karakterizáló, majd drámaivá mélyülő szerepének minden fázisát olyan igaz átéléssel és bensőséggel játszotta meg, hogy a közönség többször fakadt nyílt szinen tapsra. Nehéz szerephez jutott és emberül állta Tanya Frigyes. Varsányi Irén finoman jellemzetes, Haraszthy Hermin a szokott módon elmés, Hegedüs né elragadóan bájos volt. Gázi Mariska rövid szerepében megkapóan drámai volt. Egytől-egyig kitünően játszottak a többiek is: elsősorban Balassa, aki kitünő volt, aztán Vendrei, Rainay, Tihanyi, Bárdi és Győző.

Bárdos Artur.

Politikai ebédek.

Megkezdődtek a szezonhoz tartozó ebédek és ezek között különösen a politikai ebédek.

Nálunk a közélet jellegzetességéhez tartoznak ezek az ebédek. Aminthogy nemzeti tulajdonság a híres magyar vendégszeretettel együtt az etetés-ítatás. Nagy történelmi cselekvések végződtek azzal, hogy et fecerunt magnum áldomás. Valamint az időelőtti vigasságoknak is megvan a példázatos mondása: ne igyunk előre a medve bőrére. Amiképpen a vásáros ember az alku végén kiköti az áldomást, aképpen marad meg ez a szokás más dolgok befejezésére, miként főispáni beiktatások alkalmára, vasutmegnyitásra, követválasztásra, nevezetes politikai ügyek elintézésére a banket.

Egyébiránt pedig az ebédek a nyilvános megvesztegetés jellegével szoktak birni ama politikai felfogások szerint, amelyek az ellenségek köréből származnak, azaz hogy azok köréből, akik nem hivatalosak. És fordulhat a sor aképpen, hogy akik vagy harmincz évig szidták az ebédhez ülőket, azok ebédelő politikuskokká változva, a legnagyobb dicsekvéssel mutogatják az aranysegélyű meghívót és bizonyára nem romlik el az étvágyuk ama tudatban, hogy most őket tekintik megvesztegetetteknek.

Természetesen nem az étel és az ital jelenti a lekenyerezést. Hanem, amikor például a király asztalához hívják az urakat, ezt a megtiszteltetést magát hajlandók a kritikuskok és irigykedők megvesztegetésnek hirdetni. És ugyanez az eset érvényes arra is, ha igen nagy urak estélyeket és diszebédákat rendeznek, mert bizonyos rangemlést avagy legalább rangelismerést jelent az oda meghívottak közé tartozni. Viszont jobb és elnézőbb értelemben az ebédre való meghívás annyi, mint köszönetet fejezni ki olyan embereknek, akiknek a munkásságát másképpen nem lehet honorálni. Az ugynevezett puritánok jutalma legtöbb esetben nem lehet egyéb, mint meghívás egy fényes lukullusi ebédre, amelyik egész egyéniségükkel ellentétben áll. Milyen nevezetes például, amikor egy-egy megrögzött kényelmi embert szolgálatai ju-

zalmazására meghívják egy ebédre, amelyik neki rendkívüli alkalmatlanságokat, gondokat okoz, sőt négyszer-öttször annyi költséget is, mint amennyit ebédjére szokott fordítani, aztán rettenetesen kinlódik, feszeng, rosszul érezi magát az idegen környezetben, alig várja, hogy vége legyen, hogy megint künt legyen és eközben a vendéglátók elégedetten gondolnak rá, hogy:

— Ezt az embert erősen lekötelték.

De hát az ilyen ebédben tulajdonképpen maga a szó igazi értelmében vett ebéd, az evés, mainem mellékes, ámbar nemcsak annak körül a rendesnél több pénzébe, kocsi, frakk, boraváló, aki résztvevő, de aki adja, a vendéglátó néha egészen tekintélyes summát, szegény ember szemében egy kis vagyonnak tetsző összeget költ az összejövetelre.

Az idel ebédek sorozatát a fénylő és pazar rendezéséről híres Szemere Miklós nyitotta meg a Nemzeti Kaszinóban, szűkebb és igen válogatott társaságot látva vendégül a távozó budapesti hadtestparancsnok tiszteletére. Ez valamennyire különbözött az általános nagy ebédnek és politikai ebédnek nevezett összejövetelektől, mivelhogy mind közeli ismerősök, egy társaságból valók és egyívő tartozók vettek részt rajta, akiknél az ilyen lakomák megszokottak.

A tulajdonképpeni politikai ebédek sorozatát, az udvariakat megelőzve, Wekerle Sándor miniszterelnök nyitja meg. Az ő meghívói hivatalos megkülönböztetések szerint sorakoznak és úgy mennek szét, mintha egyuttal kvalifikációt jelentenének és értékpapírok jellegével bírnának. A miniszterelnök igen ügyel a kategóriákra. Mert a társaságos életben minél kevésbé áll valaki magas polcon, annál inkább ügyel, hogy a meghívottak „rangosan” legyenek összeválogatva. És eképpen Magyarországon, ámbar egy miniszterelnök hivatalánál fogva a legnagyobb ur, hogyha máskülönbben nem tartozik a vezető szerepet vivő arisztokráciához, sokkal finnyásabb, mint egy mágnás, aki a maga nevével, hivatali rang nélkül inkább terjeszkedhet ki a vendéglátásban nagyobb társadalmi körökre és inkább egyenlősíthet máskülönbben

különálló osztályokat. Bizonyára az ebédképességnek is megvannak a nyilvános életben valamely fokozatai. Mint amiképpen a régi tréfa szerint emlegetik, hogy egy nagyzó szabó, nem ismerve a házigazdát, éppen véletlenül neki mondta:

— Milyen vegyes társaság!

S a házigazda így felelt:

— Hja, kérem, nem lehetnek mind szabók.

Am viszont, ha az ipari foglalkozások képviselve vannak egy nagyiparosnak az ebédjén, az sokkal becsületesebb, mint hogyha mind doktorokat és egyetemi tanárokat hívna meg.

Eképpen következnek, hogy a miniszterelnök ebédén a hivatali világ fejei elsősorban hivatalosak és ha az delegációs vagy parlamenti ebéd, akkor e testületek tagjai kapnak ott helyet.

Ugyanezen meghatározás alá esik a főrendiház elnökének, vagy a képviselőház elnökének az ebédje, azonban mégis nekik már demokratikusabb eljárással kell rendezkedniük, amint hogy például Justh Gyula arra is módot tudott találni, hogy a képviselőház tisztviselőit, akik nem is tagjai a Háznak, de velük együtt működnek, vendégeikül lássa.

A mostani saisonban eddig tervezett ebédek közül legrokonszenvesebb a Zichy Tivadar gróf delegációs elnök rendezése. Ő meghívta nemcsak a delegációs tagjait, nemcsak a közös minisztereket és a magyar minisztereket, hanem meglátta azt is, hogy a delegációs ülésen egy sereg újságíró foglalatokodik, feljegyeztette a nevüket és mind meghívta őket. Mert az ő gondolkozása szerint a nyilvánosság képviselői szintúgy odatartoznak munkaidőben, mint a többiek, akik hivatalosak, tehát a barátságos összejövetelnél is helyet kell adni nekik.

A miniszterelnök nem tehette ugyanezt, mivel tán úgy gondolkozott, hogy akkor nem lesz annyira előkelő. De a gróf megteheti, az ő előkelőségét ez a tény nem hogy gyengitené, hanem emeli.

Ezek után következni fognak a még nagyobb rangu politikai ebédek, melyeket a király ad a budai várban s amelyek híresek nem-

A második asszony.

Írta: Hevesi József.

1.

Mindenki csodálkozott, mikor híre járt, hogy Ágoston Elek újból megházasodik. Nagyon emlékeztek még arra, hogy két év előtt mennyire megtörte volt a szomorúság, mikor első feleségét a temetőbe kísérték. Mert igazán szerette a feleségét. Életük folyása olyan volt, mint két galambé. Tudták róla, hogy ez a halál mélyen megbeszítette a lelkét, hogy a gyász a őszinte és hogy könyveinek forrása a szívéből fakad.

És ime, alig két éve, hogy feleségét eltemette, most újból házasodik. A kis városkában sok mindenféle megjegyzésre adott ez okot. Némelyek lekicsinyelték, mások igazat adtak neki. A gunyolódók egy izléstelen francia közmondást emlegettek, mely szerint nem érdemli meg első felesége halálát az, aki másodszor is megházasodik.

Ágoston Elek azonban nem igen törődött a világgal. Híven őrizte lelkében első feleségének emlékét, de nem tudott egyedül ödöngni a nagy lakásban. A magános életet nem bírta elviselni. Irtózott az éjszakák néma csendjétől, mely oly kísértetiesen ülte meg hálószobáját. Vágyakozott valaki után, akivel megoszthatja az élet apró örömeit, nagy gondjait. Vágyakozott egy lény után, akivel éreztethetné lelkének gyöngédségét és aki egy-egy finom kacagással megtörné néma lakásának súlyos csendjét.

És mivel akadt ilyen asszonyra, hát nem habozott sokáig: megnősült másodszor is.

2.

Abban mindenki megegyezett, hogy második választása is igen szerencsés volt. Egy bájos, szép, szerény leányt vett nőül, aki első megjelenésével meghódított mindenkit. Mert a szemében jószág mosolygott, egész lényében igéző rokonszenv. Első látásra megszerette mindenki. A termete nem volt királyndi, a szépsége nem volt veszedelmes, de olyan kedves volt, annyira bájos, hogy rögtön belopta magát az emberek szívébe. Hamvasszöke szép arczára pirfutott, ha egy szem tekintete surolta. Egészen olyan volt, mint egy régi szent kép. És emellett mégis pajkos, vidám és modern. Egészen á point.

Az özeveg emberre mély hatással volt ez a leány, mikor megpillantotta és úgy érezte, hogy ezzel a leánynyal talán ismét beköltözik az ő házába a boldogság.

Pedig éppenséggel nem hasonlított az első feleségére. Az magas volt, a megjelenése büszke és hódító. A szemében vérvő szenvedély lobogott. A kacagása hangos volt és dallamos, mint a gerlicze nevetése. Első felesége egy lázasan viharos rhapsodia volt, ez a leány pedig egy ábrándos fehér symphonia.

És ez a symphonia bebecsündült a lelkébe. Megszerette ezt a bájos, szép, szerény leánykát és elvette feleségül. És elvitte abba a nagy, csendes házba, melyben két év óta nem hallatszott női kacagás és két év óta nem czuppant el a szerelem csókja.

3.

A második asszony, egész szívét magával hozta.

Szerette az ő komoly, csöndes urát és nem volt más vágya, mint az, hogy boldoggá tegye. Kedves, figyelmes, előzékeny volt hozzá. De gyöngédségének napsugarai sehogy sem tudták elkergetni Ágoston Elek homlokáról azt a sötét borot, mely ott állandóan megvetette magát.

Az asszonyka mindent elkövetett, hogy vidámságot varázsoljon a csöndes fészekbe, hogy derültnek lássa a férje arcát. Mosolyt szeretett volna látni maga körül, fényt és ragyogást.

De ez sehogysem sikerült neki.

A férj elhalmozta őt szeretetével, figyelemmel. Nagyon, nagyon jó volt hozzá. Megbecsülte és gyöngédségének minden virágait ráparazolta. Azonban az asszony mindig csak azt a sötét borot látta a férje homlokán.

És érezte a perzselő melegségnek a hiányát. Nékiülte a boldogság ragyogását. Azt a feu sacré-t, melyet ő a szerelemben keresett. Azt a magasan szálló érzést, mely, mint a szívárvány összeköti a földet az éggel.

Érezte, hogy van közte és a férje között valami, ami nem engedi, hogy szíveik lángja összecsapjon.

Ez pedig szerinte nem lehetett más, mint az első asszonynak az emléke.

Nem ismerte férjének első feleségét, csak annyit tudott felőle, hogy nemesszivű volt és a férjét nagyon szerette.

A férjével sokszor akart róla beszélni.

De Ágoston Elek csak annyit mondott neki:

— Hagyjuk a halottakat békében nyugodni. Maga, édesem, éppen olyan jó, olyan nemes, mint ő volt.

— De őt jobban szeretted!

csak a fény miatt, de éppen politikai jelentőség folytán.

Ide aztán igazán senki se azért megy, hogy étellel jóllakjon. Hanem itt mindenki szívesen lemondana az összes ételfogásokról, csak hogy részesüljön a királytól egy kézfogásban.

A szezon.

— Beköszöntő helyett. —

Budapest, október 24.

Soha annyi öreg embert nem látni együtt, mint ezeken a fázós, esős napokon. Ott dideregnek az utcán, a színházakban s a kávéházak újságlapjai mögött. Az a sok, ezeréves keserűség, fáradtság, az élet betegsége felbágyad a szemek mélyén, nagy, komoly és mély ránczot simit a sok apró, vig, hullámzó ránczocska helyén s megtöri a merev derekakat. Az emberek ijedten menekülnének, de szétverik, meggyötrik, agyongázolják őket a nagy fekete ködök, amint egyenletes hullámzással mind mélyebbre mossák lelkükben a szomorúságot.

Asszonyok és férfiak, akik még tegnap a festői forróságát, idejüket és a pénzüket nagy vállalkozásokba ölték, ma csalódottan és fázósan bujnak össze: virág, zöldség és gyümölcs állata helyett téli ruhák szaga száll a levegőben. És hiába, nincs más menekülés, mint — ülj mellé a kandallóhoz, azaz hogy: ülnél, ha ezekben a drága, sötét és piszkos lakásokban valami olcsó, de legalább fűthető kályhák állnának, ha nem marná szemedet sirásra a füst, sőt ha egyáltalán lenne szénünk és fánk. Ennek a cifra, utcaj kulissza-életet élő nagyvárosnak ilyenkor azért oly nagy a szomorúsága azért az a sok náthás, megaggott ember, mert a lakásom kárpitvékony falának hideget állását elfoalta az építkező vállalkozás, mert az ajtó s az ablakod résein szabadon sétáltadhatod a tenyeredet, mert rossz a kályhánk, de különben sincs szénünk s a legtöbbször a nyári ruhát is csak a naftalin szaga különbözteti meg a téli ruhától. Nem marad más hátra, mint az olcsó mulatóhelyek és a kávéház, ahol ha drágán

fizetem is a kényelmet, de legalább ottan sem találok.

Igy mosódnak el ilyenkor hideg ősszel az emberi szenvedések határai s ázognak egyetlen nagy szenvedéssé: tudom, hogy élek, mert legjobban szeretnék nem élni!

Legjobban szeretnék nem élni, ha lehunyt szemünk előtt épp ilyenkor ősszel nem tánczolna a legvadabban az elmulasztott, elárult és eladott tavaszok orgonavirágos emléke, ha az öregségünkön nem úgy akarnánk javítani, hogy még egyszer a fiatalságra készülődünk. Ezt a visszafiatalodást, amelyet kiegészítőképp meg tudunk csinálni a művészetben, legalább egyszer meg kell csinálnunk az életben is, tán hogy aztán még inkább fájjon, de annál jobban megszeressük.

Londonban, Párisban, Pétervárott és nemsokára Budapesten is, a színházba járó nagyok nagyobb épülésére gyermekmeséket játszanak. Barrie: Peter Pánja és Maeterlinck: Kék madara a legártatlanabb gyermekese, tündéralommal, rablókka, a fekete emberrel, mézeskaláccsal, halállal és ezüstös csengőkkel. Olyan mese, amelyet a nagyon kicsi gyerekek maguk is kitalálnak, ha már a Mari régen lefeküdt, de ők még mindig hetedhétországban tul kalandoznak.

S ezek a szindarabok, amelyeknek gyermekes egyszerűsége mögött a rendezői leleményesség, a különböző gépek szerkezetének és a befektetett tőke nagyságának csodái virrasztanak, ezek a szindarabok oly elemi erővel hatnak a nagyokra, hogy arra a három vagy négy órára visszafiatalítják, gyerekesse teszik őket. S az előadás után bizonyára minden mama a gyerekszobába siet, hogy anyaságának azt a profitját, amelyet a páholy árán megvásárolt, még piros ajakkal rácsókolja a szebb, igazabb álomból fölvert apróság riadt szemére. Ha ilyenkor a mama el is mondaná Barrié vagy Maeterlinck urak megható meséjét, hát csodálkozással tapasztalná, hogy a gyerek alig tudja leküzdeni az álmodását, migha a Marit vagy az Annet ültetné oda a maga paraszti meseszájával, a

gyerek rögtön felülne ágyában s mindent elnyelne kíváncsi gyerekszemével.

Bizony mama, fiatalosak, sőt gyerekesek lehetünk később is, de fiatalok, csak egyszer voltunk . . .

Fiatalok csak egyszer voltunk s ezt a valamást akkor tesszük le a legbizonyosabban, ha az előre törő fiatalság a sarkunkra lép és se hátrapillantunk, se jobban sietni már nincs erőnk. Ilyenkor lehunyjuk a szemünket, bedugjuk a fülünket és vészt kiáltunk.

A magyar irodalom új, nagy határt kijelölő fordulón áll. Az a benső forrongás, mely csak a sértett lelkek mélyén izzott, mely csak a tarló mentén hagyott katánghoz juthatott, de a melynek áldásosabb, dusabb, aczélosabb vetése lehetne és egyszeribe lehetne, mint volt az utóbbi évek és sok, fölösleges, elveszett évek minden aratása, ez a forrongás a maga egyedí elszigeteltségének gátját szakította; a csendesen zárandoklók találkoznak. Mellőzött, elhallgatott, egészen új nevek, új utak és új gyönyörűségek, eddig csak a végeken megvívott csaták forró zivatarja van kerekedőben, a fiatalok föltámadtak és életet követelnek a halottaktól. És nagy temetőszántás lesz itten. Rozsdás sarkantyuk, csorbult fringiák, tépett boglárók lármás sirtása. A nagy magyar ugar, csufolódhatnak a bérlői, amennyit akarnak: — a nagy magyar ugar már lábraálló új vetést ringat.

Kalászat a magyar közönség kapja. Kapja tizedrangú angol kommentátoroknak rosszul lefordított Shakespeare-értekezései helyett, nagyjainkról kiásott silány adomatárak helyett. A közönségen áll, az ifjuság lesz-e, avagy megmarad a Nick Carterek tisztelt társaságában.

Ez egyszer nem kell az iskolamesterek után indulnia. Választhat a maga izlése szerint.

Elfogadhatja — szeretettel elfogadhatja, amit az ifjuság frissen és virágosan ad. Frissen: az álmaikat, minden reménységüket, virágosan, mert sok könyvtől ázott: az egész szívüket.

Miklós Jenő.

— Nem tudom, hogyan szerettem őt. Csak azt tudom, hogy magát végtelenül szeretem.

4.

A második asszonyt azonban nem nyugtatták meg férjének szenvedélyes szavai.

Abban nem kételkedett, hogy a férje őt szereti, de úgy érezte, hogy meg kell osztania a férje szívét az első asszony emlékével. Ő pedig az egész szívét akarta. A gyöngéd kegyelet nem bántotta őt, de nem tudott belenyugodni ebbe az osztozkodásba. Oh, ha ismerte volna annak az asszonynak a lényét, a jellemét, akkor, akkor talán tudná, mit kellene cselekednie. Belakapcsolná annak egyéniségét a magáéba, hogy a férje benne szeresse azt a másikat is. De mikor nem tudta, hogy az milyen volt! Csak az arczképét látta. Büszke volt és hódító. A szemében vérevő szenvedély . . .

Kérdősködött azoknál, akik az első asszonyt ismerték, de ezektől olyan ellentmondó beszédeket hallott.

Végre egyszer otthon kezdett kutatni.

Lehetetlen, hogy ne akadjon valamire, egy levélre, melyet az első asszony írt, egy könyvre, melyet olvasott, egy kézimunkára, melyet készített. Ezekből rá fog ő majd jönni a lelke nyitására.

És addig kutatott és kotorászott, míg a kis boudoir íróasztalában egy titkos fiókra nem akadt.

Nagy nehezen felpattantotta és egy levelet talált benne.

A levél egy borítékban volt. A borítékon ez a felírás:

„Férjem második feleségének.”

5.

Megdöbbenve vette kezébe a levelet.

Mintha a másvilágról jött izenet volna.

Remege bontotta föl és olvasta:

„Amióta tudom, hogy napjaim meg vannak számlálva, nagyon sokat foglalkozom azzal a gondolattal, hogy mi lesz majd a után az én Elekemmel? Még a sirban se volna nyugalom, ha őt boldogtalannak tudnám. Megfogadta nekem, hogyha özevességének szomorú magányát elviselni nem tudja — és én meg vagyok győződve róla, hogy képtelen lesz elviselni az egyedüllétet — akkor meg fog újból házasodni. Ezt én kívántam, követeltem tőle. El fogja venni azt, akit méltónak tart az ő nemes szívéhez, akit méltónak tart, hogy az én utódom legyen.

Meg vagyok győződve róla, hogy ön, aki e sorokat olvassa és aki most Elek mellett az én helyemet foglalja el, éppen úgy, mint egykor én, csak Elek boldogságát óhajtja.

Mert ő nem szerethet mást, csak azt, aki őt is szereti.

Testvéri kezemet nyujtom ön felé a sirból és kérem, tegye őt boldoggá. Tegye őt olyan boldoggá, mint amilyen én mellettem volt.

Nem kell sok az ő boldogításához. Csak szeretet, igaz szeretet.

És ugy-e ön szereti őt?

Más utbaigazítást nem kell, hogy önnek adjak. Hiszen aki szeret, az minden utat megtalál annak szívéhez, kit boldogítani akar.

És mégis! Ne vegye rossz néven, ha egyre figyelmeztetem. A mi Elekünk, az öné és az enyém, nagyon komoly, csendes, hallgatag em-

ber. Nagyon nehéz mosolyt varázsolni az arczára. Tanácsolom, hogy ezt ne is erőltesse. Mély érzések lakoznak az ő lelkében és az arca nem tud léha mosolylyal hazudni.

Mint fiatal asszony nagyon fájt nekem, hogy ő ilyen szomorú, bánatos. Mindenáron föl akartam őt vidítani. Elkövettem mindenfélét, hogy vidám embert faragjak belőle. Nem jól tettem. Éppen az ellenkezőt értem el vele. Minél többet léhaskodtam előtte, táncoltam, énekeltem, kacagtam, ő annál szomorubb lett. És ez úgy fájt nekem. Magamban kerestem a hibát. Az anyja aztán megnyugtatót. Azt mondta, ne törődjem vele. Ő már ilyen természetű. Hiába, a komor ciprus sohasem hajt piros virágokat.

Ne törődjék tehát vele ön sem, hogy ő olyan szomorúnak látszik. Ha érzi az ön szeretetének melegét, akkor ő nagy hallgatásában is igazán boldog.

Apró gyöngéit, kedvteléseit ön csakhamar ki fogja tapogatni. Járjon mindenben a kedvében. Tegye őt boldoggá!

Ezt a levelet bizalommal írom Önnek, kedves testvér. És tudom, hogy rá is fog akadni. Hiszen Éva leánya csak ráakad egy titkos fiókra!

Olvassa szeretettel, mint ahogy én intézem önhöz, kit nem ismerek, kit azonban testvéremnek tekintek, mert Elek méltónak tartotta Önt magához.

Szeresse őt, szeresse őt!

Erre kéri önt a sirból az első feleség.

U. i. Elek nagyon szereti Gabriel-Marie-nak „Soleil du minuit” című dalát. Valahány-

Anglia intrikái a monarchia ellen.

— Megakadt tárgyalások. —

Budapest, október 24.

Hivatalosan ma megczáfolják, hogy a konstantinápolyi tárgyalások megakadtak megakadtak volna. E czáfolaton keresztül azonban kiérezni, hogy Törökország az utolsó pillanatban keresztezte Aehrenthal terveit. A monarchia külügyminisztere azzal akarta ellensúlyozni Anglia és Oroszország törekvéseit, hogy a konferencia elé kész meggyezést terjeszt elő. E sakkhuzása azonban kudarcot vallott s bármint is tagadják Bécsben, bizonyos, hogy Törökország nem áll velünk szóba többé, ha csak nem teljesítjük súlyos követeléseit. Államadósságainak Boszniára eső részének elfogadását.

Bizonyos az, hogy eddig Törökországban nagy hajlandóság mutatkozott a békés megegyezést terjeszt elő. E sakkhuzása azonban a Boszporusz partján meggondolták a dolgot. Nyílt titok, hogy ezt a hirtelen irányváltozást Anglia aknamunkája okozta. Az angol diplomácia a balkáni bonyodalmak kezdete óta végzetes játékot üz Konstantinápolyban. Állítólag a konstantinápolyi angol nagykövet az utolsó pillanatban hiúsította meg az osztrák-magyar és török megegyezést azzal, hogy a portának pénzügyi segílyt ígért, sőt a Földközi-tengeri hadiflottáját is Törökország rendelkezésére bocsátja az esetben, ha a reakció komolyabb támadásra szánná magát az ifju-török uralom ellen. Mindezt pedig Anglia azért teszi, hogy befolyását Konstantinápolyban ismét megerősítse, melyet már évek előtt kiszorított Németország.

A mai napnak különben még egy eseménye van: Izvolszki külügyminiszternek németországi tartózkodása. Izvolszki a német kormányval is meg akarja ismertetni Anglia, Orosz- és Franciaország álláspontját a nemzetközi konferencia programjára nézve. Az orosz külügyminiszter azonban aligha fog sikert aratni Berlinben, mi-

szor elmélázott, én mindig ezt játszottam neki. És ő felvidult. Játszsa ezt el neki, ha látja, hogy a lelke messze kalandozik."

6.

Könyezve olvasta el a második asszony ezt a megható levelet. A sirból jött izenetet.

Mennyire szerethette ez az asszony Eleket, hogy ilyen levél megírására gondolt.

Hálásan emelte szemeit az arczképre, mely ott lógott az íróasztal fölött.

Most hát már a kezében volt férje lelkének a kulcsa.

A szomoru ciprus nem hajt soha piros virágot.

Mikor Elek este hazajött, az asszonyka a szokott nyájassággal fogadta.

Vacsora után bizalmasan ültek együtt az ebédlőben.

Egyszerre csak fölkel az asszony és a zongora mellé áll.

És játszani kezdett.

Azt a dalt, melyet az első feleség rendelt meg nála.

„Soleil du minuit.”

És Agoston Elek meghatóttan hallgatta, valami édes érzés fogta el.

Gyönyörűséggel nézte a zongora előtt ülő asszonyt.

És úgy érezte, hogy ebben a bájos asszonyban azt a másikat is szereti . . .

után a német diplomácia már hivatalosan is azonosította magát Ausztria-Magyarországgal.

Igen érdekes és meglepő Franciaország magatartása a szerb követelésekkel szemben. Párisban ugyanis minden kerülgetés nélkül kijelentették, hogy Szerbiának semmi joga sincsen rekompenzációt kérni Bosznia annexiója miatt. Szerbiában ennek daczára még mindig nagy hangon beszélnek, ami kétségkívül annak bizonyítéka, hogy itt is Anglia keze játszik közbe.

Ma a következő híreket kaptuk:

Szerb csalódások.

Belgrádból jelentik, hogy Milovanovic külügyminiszterrel, aki európai köruton van, megdöbbenést keltő távirat érkezett. Ebben a táviratban a miniszter jelenti, hogy a berlini francia nagykövetségen kijelentették előtte, hogy Franciaország Szerbiának területét megnagyobbítására vonatkozó kívánságait teljesen jogosulatlanoknak tartja és így azokat nem fogja támogatni.

Ennek daczára az angol sajtó folytonos bujtogatása miatt Belgrádban mindenki Anglia támogatására számít és a lapok hasábos tudósításokat közölnek arról a rokonszenvről, amely az angol sajtóban és közvéleményben Szerbia jogai iránt megnyilatkozik. Ez az izgatás annál aggasztóbb színben tűnik fel, mert a belgrádi délszláv klub a Karagyorgyevics-dinasztia demagóg magatartása daczára, újból felkapta azt az eszmét, hogy a Karagyorgyevicseket demoralizálja és a szerb trónt egy angol herczegnek, a connaughti herczegnek, vagy legkisebb fiának ajánlja fel, hogy így a nagyszerb terveket Anglia segítségével megvalósítsa. A délszláv-klub tagjai azt beszélnek, hogy Mijatovics volt londoni szerb követ ebben az irányban fejt ki tevékenységet az angol udvarnál és kormányánál. Angliának az az óhaja, hogy a Karagyorgyevics-dinasztiát Ausztria-Magyarországgal háborus kalandba keverje és úgy megbuktassa. Ekkor aztán Belgrádban egy angol herczeg lehetne a trónra ültetni, aki Ausztria-Magyarországot és Németországot állandóan fenyegetné. Hogy ezt a tervét megvalósíthassa, Anglia Szerbiát és Montenegrót háboruba igyekszik belekergetni Ausztria-Magyarország ellen.

A külön követségben, a mely Pétervárra fog menni, változás történt. A követséget ugyanis nem Pasicus volt miniszterelnök, hanem György trónörökös fogja vezetni, aki Pasicus-csal együtt utazik Pétervárra. A kormány chez már megkapta az engedélyt Pétervárról.

Vojvoden Vukovics montenegrói külön delegátus tiszteletére ma este a királyi palotában diszebed volt, amelyen a király pohárcsöntöt mondott Miklós fejedelemre, házára és Montenegróra. A toasztban a király lelkesedéssel emelte ki, hogy a két független szerb állam között mind a mai nehéz helyzet, mind pedig a jövő közös működés tekintetében teljes egyetértés és megegyezés van. A diplomáciai kar tagjai közül az ebéden csak Azarian effendi török követ vett részt, hogy tanuja legyen a Szerbia és Montenegró között létrejött és Törökországgal szemben barátságos érzéstől áthatott egyetértésnek.

Mi okozta a fordulatot.

A külügyminiszteriumhoz közelálló Wiener Allgemeine Zeitung kitünő diplomáciai forrásból a következőket jelenti:

Törökország külpolitikájának váratlan fordulata a belviszonyok alakulására vezethető vissza. Az ifjutörök párt remüllettel látja a reakció erősödését, másrészt olyan súlyos anyagi helyzetben van, hogy az utóbbi időben nem volt képes a tisztikar és a legénység zsoldját meg a hivatalnokok fizetését folyósítani. Mikor a kormány minucziót és fegyvert próbált vásárolni, nem ment semmire, mert nem tudott a szállítóknak megfelelő garanciákat adni. Ebben a válságos pillanatban jött segítségére Anglia. A konstantinápolyi angol nagykövet elment a portára, ahol éppen együtt volt a minisztertanács, kihívatta Kiamil pasa nagyvezírt s a

következő ajánlatot tette neki kormánya nevében: Angolország kész ugy pénzügyi, mint erkölcsi tekintetben támogatni az új-török kormányt s evégből egyelőre, hogy jóindulatát bebizonyítsa, függőkölcsön fejében öt millió fontot bocsát a török kormány rendelkezésére, rövid idő alatt pedig nagyobb konszolidált kölcsönt is hajlandó nyújtani 15 millió font erejéig. Angolország tőle lehetőleg mindent meg akar tenni, hogy elhárítsa az akadályokat az ifjutörök regime utjából s ha szükség mutatkozik, kész flottáját, amely Mitilene körül jár, a Dardanellákon átrendelni Konstantinápoly elé. Erre a lépésre természetesen csak akkor vállalkozhatik, ha a török kormány hozzájárul. Abban az esetben volna szó az angol flottának Konstantinápoly előtt való megjelenéséről, ha a reakciós áramlat erőszakos eszközökhez nyúlna, hogy véget vessen az ifjutörök uralomnak. Angolország továbbá készséggel hajlandó egy török-bolgár konfliktus esetén legalább morális szempontból Törökország oldalára állani.

Sir Robert Lower nagykövet mindehhez még azt tette hozzá, hogy az angol kormány nem tudja belátni, minek tárgyal Törökország közvetlenül Ausztria-Magyarországgal. A londoni kabinet ragaszkodik ahhoz az álláspontjához, amelyet még a válság kitörésekor foglalt el, hogy t. i. a nemzetközi szerződések módosítása csak valamennyi érdekelt nagyhatalom beleegyezésével történhetik meg. Ha Törökország közvetlenül Ausztria-Magyarországgal jut megállapodásra, akkor a konferencia kérdéssé válik és ha az angol álláspont nem érvényesül, ugy általános bizonytalanság fog tért hódítani a nemzetközi jog terén, mert ugy látszanék, mintha a nemzetközi szerződéseknek semmi értékük sem volna. A konferencia eszméinek ellenségei azt a körülményt, hogy Törökország közvetlenül lép alkudozásokra az osztrák-magyar monarchiával, a konferencia meghiusítására használnák ki. Angolország, amely éppen most bizonyosságát kívánja adni barátságos érzelmeinek Törökország irányában, azt akarja, hogy a porta helyezkedjék az angol álláspontra, amely a nemzetközi szerződések sérthetlenségét hirdeti s ha ezt elismeri a török kormány, akkor kénytelen megszakítani a tárgyalásokat Ausztria-Magyarországgal. A londoni kormány — jegyezte meg sir Robert Lower — meg van arról győződve, hogy az ifjutörök regime súlyt helyez Anglia barátságára s magáévá fogja tenni az angol álláspontot.

E tanácskozás után Kiamil pasa nagyvezír visszament a minisztertanácsba s ekkor következett be az osztrák-magyar monarchiával megkezdett tárgyalások félbeszakítása. Holott az alkudozások már odáig fejlődtek, hogy csak a megállapodások végleges szövegezése volt hátra s már csak azt a jegyzéket kellett elküldeni, amelyben a török kormány bejelenti, hogy delegátusokat küld a nemzetközi konferenciára.

Ezekután közölte a nagyvezír a tárgyalások megszakítását olyan ürügyvel, hogy a kérdést előbb meg kell vitatni az ifjutörök-bizottsággal, amely most a belügyi nehézségek leküzdésére törekszik.

Ezek voltak az előzményei a török politika váratlan fordulatának.

A török kormány programja.

Ausztria és Magyarország és Törökország között levő tárgyalásokról szóló konstantinápolyi hírekre vonatkozólag a Budapesti Tudósítót a legilletékesebb helyről annak kijelentésére hatalmazták föl, hogy e tárgyalás korántsem szakadt meg. Csak ismételni lehet, hogy e tárgyalás folyamán csupán nehézségek merültek föl, melyek Törökország követelése miatt támadtak, amelyekhez Ausztria és Magyarország nem járulhatott hozzá. A tárgyalást azonban folytatják és remélhető, hogy eredményes befejezést fognak nyerni, minthogy Törökországnak alkalmasint különböző oldalról értékre fogják adni Ausztriával és Magyarországgal a konferencia előtt való megegyezés czélserűségét.

A Daily News értesülése szerint a török kor-

mány az európai konferenciára vonatkozó programtervezetet már az angol kormány elé terjesztette. Egy konstantinápolyi ujság közli a török kormány konferencia-programját. A program a következő:

1. Bulgária és Kelet-Rumélia államjogi helyzete.
2. Biztosíték nyújtása arra nézve, hogy Bulgária pénzügyi kötelezettségének eleget fog tenni.
3. A boszniai kérdés.
4. Törökország integritása.

A program kommentárjában a porta kifejti, hogy Bulgária és Kelet-Rumélia különböző elbírálás alá esik, mert Bulgária fejedelemség, Kelet-Rumélia pedig tartomány. Boszniát illetően a porta nem látja be annak szükségét, hogy az okkupált tartományok államjogi helyzetét meg kellett változtatni és kijelenti, hogy novibazári szandzsákban lévő maroknyi csapatok visszahívását nem tekinti ellenértéknek. Törökország határozottan követeli, hogy Ausztria és Magyarország a török államadósságnak Boszniára eső részét vegye át. Azt a kívánságot, hogy Szerbiának és Montenegrónak területi kompenzációt adjon, a porta határozottan visszautasítja.

A szultán jóváhagyta a kormány programját az esetleg összeülő konferenciára.

A trónörökös nem nyilatkozott.

A bécsi Tegr. Kor.-bureau jelenti, hogy a „Standard” berlini levelezőjének az az állítása, mintha Ferencz Ferdinánd trónörökös egy magánbeszélgetés alkalmával azt a nyilatkozatot tette volna, hogy Németországnak Bosznia annexiójával szemben tanúsítandó magatartása fogja eldönteni a szövetség valódi értékét s hogy Ausztria-Magyarország ebből fogja meglátni, vajjon a Németországgal való szövetség megfelel-e saját érdekeinek, vagy nem volna-e előnyösebb, ha más kombinációkba fogna — elejétől végig koholt.

Izvolszki Berlinben.

Izvolszki orosz külügyminiszter Berlinben legelsőbbén is Szögyény-Marich osztrák és magyar nagykövetet látogatta meg, akinél feltűnő hosszú ideig, teljes két óra hosszat maradt. A hosszú látogatás megczófolja azokat a híreszteléseket, hogy Ausztria és Magyarország és Oroszország között ismét feszült a viszony. A tanácskozás tárgya természetesen a konferencia volt. Ausztria és Magyarország hajlandó a konferencián részt venni azzal a feltétellel, hogy nemcsak Boszniáról nem lesz szó a konferencián, de a konferencia programját egyúttal a legapróbb részletekig előre megállapítják. Diplomáciai körökben azt mondják, hogy a tárgyalás eredménye sem kielégítőnek, sem pedig nem kielégítőnek nem mondható. Izvolszki tegnap az osztrák-magyar nagykövettel való értekezlete után a francia nagykövetet is meglátogatta, akivel szintén hosszú ideig értekezett. A külügyi államtitkár ma este Izvolszki tiszteletére ebédet adott. Holnap Izvolszki a birodalmi kancellárnál fog ebédelni és valószínűleg hétfőn utazik el Berlinből. Diplomáciai körökben azt beszélnek, hogy Izvolszki a konferencia kész programjával jött Berlinbe.

Figyelemreméltó körülmény, hogy Milovanovic külügyminiszter Izvolszkival szemben Szerbiának azt a követelését hangoztatta, hogy a Szerbiát Montenegróval összekötő vasút a szandzsákon vezethessen át, míg Oroszország az osztrák-magyar vasúti terv végleges elejét kívánja.

Berlinből még a következőket jelentik:

Izvolszki még mindig a konferencia létre-

hozásán fáradozik és mostani tárgyalásai is a konferencia programja körül forognak. Az eddigi megállapodás szerint Szerbiát, Bulgáriát és Montenegrót nem engedik a konferenciára.

Az orosz külügyminiszter ma ismét tanácskozott az osztrák-magyar nagykövettel az orosz nagykövetségen a dejeuner alkalmával, amelyen Szögyény-Marich László volt az egyetlen, aki nem tagja az orosz nagykövetségnek. A török nagykövettel is tárgyalt ma Izvolszki. Holnap a császárhoz dejeunerre, este pedig a kancellárhoz lakomára hivatalos Izvolszki s hétfőn fog Berlinből elutazni. Megállapítható, hogy diplomáciai körökben valószínűnek tartják a konferencia létrejöttét.

Izvolszki külügyminiszter ma tanácskozott Schön államtitkárral és Bülow herceg birodalmi kancellárral. Holnap Vilmos császár Izvolszkit kihallgatáson fogadja.

Anglia aknamunkája.

Konstantinápolyból jelentik a Vossische Zeitungnak, hogy az angol kifogások és ellenvetések főleg az osztrák-magyar-török meg egyezés ellen irányultak, mert az angol kormány fel fogása szerint Törökország tárgyalhat közvetlenül Bulgáriával, amely nem szignatárius hatalom, de Ausztria-Magyarországgal nem. Kiamil pasa nagyvezír, aki egészen angol befolyás alatt áll, magácává tette ezt az álláspontot annál is inkább, mert Ausztria-Magyarország nem hajlandó a boszniai török államadósság egy részét magára vállalni. Az angol kormány közbelépése után a helyzet felette bonyolódott, mert Törökország kész eredeti felfogásával ellentétben a konferencia programjának korlátozásától elállni s ez a berlini szerződés teljes revízióját jelentené.

Ezzel szemben szinte meglepő egy józan hang, mely egyik legelőkelőbb londoni lapban szólt meg. A Daily Telegraph mai száma ugyanis vezércikket közöl, amelyben azt ajánlja Törökországnak, hogy iparkodjék Ausztria-Magyarországgal megegyezésre jutni. Törökország — mondja tovább a cikk — Bosznia-Hercegovina annektálása által nem szenvedett anyagi kárt és ha az osztrák-magyar monarchia felajánlja a módot a novibazári szandzsák átengedése után, hogy Törökország megaláztatás nélkül, sőt váratlan területi gyarapodással oldja meg a kérdést, a porta jól teszi, ha siet megragadni a kedvező alkalmat. Kétségtelen, hogy Törökország a konferencián, ha előzetesen megállapodik Ausztria-Magyarországgal, jobban járna, mintsem ha félbeszakítja a tárgyalásokat.

Anglia kétes magatartásáról Konstantinápolyból a következőket jelentik:

Az angol befolyás a meglepő fordulatnak. Ismeretes, hogy a konstantinápolyi angol nagykövet, minden diszkrecziót félretéve, egész nyíltan lépett közbe a közvetlen megállapodások és a közvetlen tárgyalás ellen. Az angol nagykövet, egybehangzó angol és francia jelentések szerint Kiamil török nagyvezírt határozottan arra intette, hogy Anglia Törökországnak diplomáciai nehézségeket fog támasztani, ha Bulgáriával, vagy Ausztriával és Magyarországgal közvetlenül folytatna tárgyalást. Ugy látszik, titokban mondott az angol nagykövet még más dolgokat is a nagyvezírnek, mert különben nem volna elképzelhető, hogy Kiamil basa, aki pedig oly erősen tartotta magát a kérdésben, oly hirtelen megfordult. Francia forrásból azt halljuk, hogy a török kormánynak hirtelen megváltozott álláspontja Grey angol külügyi államtitkárnak néhány nappal ezelőtt mondott beszédére vezethető vissza. E beszédben az angol külügyi államtitkár kijelentette, hogy Törökországnak kell kapnia rekompenzációt a most előkészülő konferenciától. Ez a beszéd Törökországban nagyot fordított a kedven, mert eddig az angol diplomácia azt az álláspontot foglalta el, hogy a kis Balkán-államokat illeti rekompenzáció. Ez az álláspont nem tetszett Konstantinápolyban és pedig joggal. Mikor az angolok ezt észrevették s belátták, hogy ily módon a törökök színpátját elvesztik, gyorsan fordítottak a dolgon és Grey egyszerre a törököknek ígért rekompenzációt. Ez a beszéd hatott s úgy látszik, hogy a törökök új elhatározása e beszédnek hatása alatt jött létre.

Konstantinápolyban azt híresztelik, hogy az angol birodalom egy török-bolgár háború esetén kész Törökországot támogatni és a porta engedelmével az angol flotta át fog kelni a Dardanellákon, hogy Burgas és Varna előtt foglaljon állást.

A bécsi udvar nagyon el van keseredve Edward király magatartása miatt és Ferencz József király leplezetlenül kifejezést adott elégedetlenségnek. Csak az angol befolyásnak tulajdonítják, hogy Bosznia-Hercegovina annexiója és Ausztria-Magyarország gazdasági tervei a Balkánon nem valósíthatók meg a legnagyobb csöndben.

A keleti kérdésben érdekelt nagyhatalmak egyikének magasállású diplomatája a következőket mondta a monarchia és Törökország között folyó tárgyalásokról:

Helytelen az a jelentés, hogy a tárgyalások Ausztria-Magyarország és Törökország között, ugyancsak szintén Törökország és Bulgária között megszakadtak. Ez utóbbiak egyáltalán nem is voltak tárgyalások, csak megbeszélések a konferencia terümenének körülhatárolása céljából. Az osztrák-magyar monarchia és Törökország között tényleg folytak tárgyalások, de azoknak ugyanaz volt a céljuk, mint ezeknek a megbeszéléseknek. Ebből is következik, hogy helytelen az a híresztelés, mintha az angol nagykövet direkt megállapodásokat akadályozott volna meg, mert ezeken a tárgyalásokon végleges megegyezésre nem is kerülhetett volna sor, mivel Törökország kívánja a konferenciát, abban a véleményben lévén, hogy szerződésesség történt és alkotmányos kormány, aminek Törökország magát tekinti, a parlament jóváhagyása nélkül nem szankezionálhat szerződésességet.

A török-bolgár helyzet.

A Bolgár külön delegátusok holnap térnek vissza Konstantinápolyból. Nyilván anélkül, hogy alapot találtak volna a Törökországgal való megegyezésre. Mértékadó körökben emiatt nyomott a hangulat. A félhivatalos lapok ennek dacára optimisztikusan biznak abban, hogy az összes vitás kérdésekben későbbi lehetséges lesz a megoldás. A félhivatalos lapok egyúttal változatlanul mondják a helyzetet és kijelentik, hogy a kormány eddigi álláspontját nem fogja feladni és nem fog beleegyezni kompenzációk fizetésébe. Az ellenzéki sajtó élénken kommentálja azt a körülményt, hogy Ferdinánd király a francia kormánynak és Fallières elnöknek pozitív ígéreket tett a kompenzációk tekintetében, míg a bolgár kormány ezzel ellentétes álláspontot foglal el. Diplomáciai körök az új helyzetet kevésbé optimisztikusan itélik meg, anélkül azonban, hogy hinnének a háború új lehetőségében. Nyilvánosságra jutottak Paprikov külügyminiszter újabb határozott kijelentései is, amelyek szerint háborús veszélyek nem fenyegetnek.

Konstantinápolyi jelentések szerint a keleti vasutak dolgának eldöntését vegyes bizottságra akarják bízni. A bolgár delegátusok missziója teljesen megihusult.

Legújabb híreink.

A magyar és osztrák áruk elleni bojkott egyre tart. A kirakodó munkások ma két magyar czukorvagon kirakását tagadták meg. Ma egy Lloyd-hajó érkezett ide, mely eddig szintén nem rakodhatott ki.

Janinai sürgöny szerint az albaniai törzsek körében nagyfokú mozgalom észlelhető a függetlenség proklamálása érdekében.

A mozgósítás és harci készülődés egyre tart. Konstantinápolyból eddig hat különvonaton szállítottak ide lőszerket. Eddig összesen 119 kocsira-komány rendes és gyorsüzelő ágyú és 42 vagon töltény érkezett Szalonikibe. Anatóliából legközelebb nagyszámu katonaság érkezik ide, e hír azonban még megerősítésre szorul.

Az ifjú-törökök lapja a Suraj Umet a következőkben foglalja össze azt a török ellen-programmot, amelyet a nemzetközi konferencia elé kívánnak terjeszteni: 1. Bulgáriának, mint királyságnak és Kelet-Ruméliának mint kedvezményezett tartománynak elismerése a pénzügyi kötelezettségek szabályozása ellenében. 2. A bosnyák kérdés rendezése, melyért a török államadósságban való részesedést remélik. 3. Törökország integritása. — Ugyanezen lap, azt

mondja azonban, hogy az integritást a törököknek naguknak kell megvédelmeznük, nem pedig a halalmaknak.

A boritaladó eltörlése.

Irta: Herczegh Mihály,
egyetemi tanár.

A magyarországi szőlősgazdák e héten összehívték országos tiltakozó gyűlést tartani a boritaladó fentartása ellen. A Tattersall tágas csarnokában jöttek össze. Lehetek vagy ötezeren. Köztük igen sok országos képviselő.

Egyhangulag kijelentették, hogy a boritaladó eltörlésének 12-ik órája bekövetkezett. Ezt tudomására kell hozni úgy a törvényhozásnak, mint a pénzügyi kormányzatnak. Amiként hogy ez még az országos gyűlés napján meg is történt, megjelenvén a miniszterelnök és pénzügyminiszter előtt az országos tiltakozó gyűlés csaknem fele része.

A miniszterelnök csak könnyítést ígért, de eltörlést nem.

Holott pedig a boritaladó nemcsak borgazdaságunkat károsítja, de olyan közgazdasági és társadalmi hátrányokat okoz, melyekkel nincsen arányban azon kincstári haszon, mely ezen boritaladóból származhatik.

A boritaladó érzékenyen sújtja a bortermelőket, kiknek száma ezidőszent 500.000 (ötszáz-ezer); sújtja azáltal, hogy a bort piaczi, illetve forgalmi árának felén túl, sőt ezidőszent kétharmadán túl is megadóztatja. Lévéen a boritaladó Budapesten egy-egy hektoliter után 12 korona 92 fillér, másutt pedig 8, 10, 12 korona, melyhez ha a 20% pótdadót is hozzászámítjuk, egész 14-16 koronára fölemelkedik. Holott az idén a mustnak hektóját 12 koronáért lehet venni. Még olcsóbban is kínálják. A gazdának tehát nem marad semmi haszon. Mind elviszi az állam boritaladó címén. Sőt néhány koronát még rá is kell fizetni. Pedig a szőlőföld maga is erős adózás alá van vetve, u. m. földadó, állami, megyei, községi pótdadó, utadó, betegápolási adó, cseléd-adó stb. stb.

A boritaladó érzékenyen sújtja a borkereskedőket is azáltal, hogy megnehezíti, sőt olykor lehetetlenné is teszi az ezen adóval szerfölött megterhelt árut. Pedig a borkereskedőknek, a kik szintén vannak néhány ezren, a bortermelőkkel vállaltva kezelt fogva, együttesen kell eljárni. Mert vannak közös bajok és veszedelmek, melyeket csak kölcsönös egyetértéssel és támogatással lehet elhárítani. A borkereskedés a lelke a bortermelésnek. Olyan, mint a gőzmozdony, mely nélkül mozdulatlanul maradnak az árukkal megrakott teherkocsik.

Érzékenyen sújtja a boritaladó a vendéglősöket és korcsmárosokat is, kiknek száma mintegy 30.000-re tehető és akik a boritaladó fentartását a borifogyasztás megöklőlének, megszüntetését pedig olyan áldásnak tartják, mely ismét felvirágoztatná a vendéglős-ipart. Nincs is Magyarországon vendéglős, korcsmáros, aki barátja lenne a boritaladó fentartásának. Mert bizonyos az, hogy a boritaladó eltörlése: a borifogyasztás emelkedése. A mi haszon a vendéglős vagy korcsmárosra nézve. Tudvalevő dolog, hogy midőn 1900-ban Franciaországban a boritaladót eltörlték, a borifogyasztás hirtelen, még azon évben annyira emelkedett, hogy másfél millió hektoliterrel több bort fogyasztottak el. A fogyasztási többlet biztosította, kárpótolta az elvesztett adókülönbséget.

Sújtja továbbá a boritaladó a szőlőmunkásokat, azon szegény munkáspolgárokat, kiknek élete, kenyérkeresete a bortermelés és borifogyasztás érdekeihez vannak fűzve. Ezeknek számát több millióra lehet tenni. Hiszen a magyar gazdasági ágak közül egy sem tud annyira munkást foglalkoztatni állandóan, mint a bortermelés. Ha pedig a szőlősgazdák kénytelenek lesznek a haszon hiánya miatt a bortermeléssel felhagyni; annak a sok millió szegény népnek nem tudunk kenyeret adni. Képtelenek lesznek kivándorolni. Pedig már is csaknem annyi ember vándorol ki ebből az országból, amennyi megszületik.

De sújtja a boritaladó a fogyasztó közönséget is, melyre nézve valóságos luxussá teszi a jó, tiszta és egészséges borital élvezetét. Még az előkelő vendéglőkben és korcsmákban is alig-

alig lehet találni igazi, valódi bort. Többnyire vízzel, ólomcukorral, tamarindiennel van hamisítva. Pedig orvosilag van bebizonyítva, hogy semmi sem okoz annyi gyomorbajt, mellbajt, idegbajt, mint a hamis bor. Innen van, hogy a borifogyasztók igen sokan már is a sörlőivásra és a savanyuvíz-ivásra tértek át.

Sújtja végre a boritaladó magát az államkincstárt is, melynek a szőlőművelés és bortermelés egyik jelentékeny jövedelmi forrása. Ez a jövedelmi forrás pedig kiapad a boritaladó fentartása miatt. A szőlőkultúra visszafeljődik; a nagy költséggel felújított szőlők árvaságra jutnak, művelés nélkül maradnak. Mert nem hozzák be azon hasznót, mely az évenkénti szőlőmunkálatokra és az agrárkölcson kamatainak törlesztésére szükséges.

Íde járul, hogy a boritaladó kivetése és behajtása körül igen sok visszaélés történik. Amennyiben ugyanazon bort többször megadóztatják; mindannyiszor, valahányszor csak egyik községből a másikba viszik. Az ezetes bort is megadóztatják, melyet pedig senki sem iszik meg. A gyümölcsborra is boritaladó esik, ha szőlőboral vegyítetik. Hasonlóképpen a törkölybor is, a seprőbor is. Még az idén is nagy mennyiségben gyártják a törkölybort cukros vízzel fölereszve. Pedig az idén igazán borözön, boráradás van.

Baj az is, hogy a boritaladó behajtására vonatkozó törvények is nagyon vexatorius jellegűek. A fináncz mindenbe beleköt. A regálebérlő is mindenféle zaklatásokat elkövet, csak hogy minél nagyobb összeget csikarhasson ki. Éppen azért sokan már is tartózkodnak a pinczekezeléstől. Mert a pinczeajtó felnyitását minden alkalommal jelenteni kell, vagy a pénzügyőrnel, vagy a regálebérlőnél.

Azonban lényeges és igen fontos kérdés, hogy miáltal pótoljuk vissza az államkincstárnak azt a 1 milliót, melyet most évenként a boritaladó fentartásából bevesz. Mert az állam ezt, főleg a mostani viszonyok közt, nem nélkülözheti.

Erre a kérdésre az a feleletünk, hogy ez a 16 millió már is megtérült részben a pálinka és szeszdó fölemelése által. Részben pedig meg fog térülni az italmérsi jövedékdadóból, mely fenn fog maradni érintetlenül a boritaladó eltörlése után is. Ez az italmérsi jövedék emelkedni fog, ha a boritaladó megszűnik. Mert ekkor le fog szállani a bor ára. Ez pedig a bornak általános fogyasztást biztosít. Szaporodni fog a borifogyasztók száma. Aminek az lesz a következtése, hogy több ember fog bort mérni, tehát többen és több italmérsi jövedéket fognak fizetni.

De legjobban és legbiztosabban és pedig egymaga is kárpótolná duplán azt az eltörlendő 16 millió boritaladót a forrásvizek, savanyuvizek megadóztatása. Mert az mégsem igazság, hogy a forrás- és savanyuvizek tulajdonosai, akiknek ezen italokat az Uristen ingyen szolgáltatja, ezeket adómentesen árusíthassák. Hiszen tudvalevő dolog, hogy mai napság a savanyuvíz drágább a bornál. Az is köztudomású, hogy az alkoholelleses mozgalom óta nagyon megsaporodott a savanyuvíz-ivók száma nemcsak a vendéglőkben, korcsmákban, de még a kávéházakban is.

Be kell tehát hozni a forrásvíz és savanyuvíz adót.

Megjegyzendő, hogy a boritaladó eltörlése mérsékelni fogja a pálinkaivást is. A szegény nép tehát megszabadul a pálinkaivás mérgező és emésztő hatásától. Áttér a borifogyasztásra. Mert ha a boritaladót megszüntetjük, a bort a fogyasztók részére olcsóbbá tesszük. Különbösen az a közegészségi és közérkölcsei haszon, mely a pálinkaivás mérsékléséből ered, már egymaga is elég ok lehetne a boritaladónak hatályon kívül helyezésére.

A függetlenségi párt programjában mindig benne volt a boritaladó eltörlése. Most a függetlenségi párt van többségben a koalícióban. Joggal lehet tehát követelni az egész párttól, ennek mindegyik tagjától, mindegyik függetlenségi képviselőtől, hogy váltsa be ígéretét.

De tiltakozzék az ellen is nyomatékosan, hogy a boritaladó az önkormányzati hatóságoknak, községeknek, városoknak átengedessék. Ez az átruházás, ez az orvosság rosszabb lenne a betegségnél. Ez a boritaladó állandósítását jelentené, melyet a városok a fokozódó igényekhez képest fokozott mérvben emelnének

Darányi és a „Ne temere“.

A dunamelléki református egyházkerület ülése.
Budapest, október 24.

A dunamelléki református egyházkerület ma délelőtt kezdte meg évi közgyűlését Darányi Ignác főgondnok és Baksay Sándor püspök elnöklete alatt. A közgyűlés iránt előre nagy érdeklődés mutatkozott, mert híre ment, hogy Darányi Ignác hosszabb beszédet készül mondani a felekezeti gyűléség veszedelméről és a „Ne temere“-kérdéstől megoldásáról. Szép szavakban mutatott rá arra, hogy a felekezeti torzalkodás milyen veszedelmes rákfenéje a közéletnek, azután áttért a „Ne temere“ dekretumra és annak az értesítésének adott kifejezést, hogy ez a kérdés a római katolikus püspöki kar kezdeményezésére a megoldás stádiumában van. Tudósításunk az érdekes közgyűlésről a következő:

A dunamelléki református egyházkerület ma délelőtt kezdte meg évi közgyűlését, Darányi Ignác főgondnok és Baksay Sándor püspök elnöklésével. Baksay püspök megnyitó imája után Darányi Ignác mondott nagy beszédet a felekezeti gyűléség veszedelmeiről.

— Felekezeti viszonyainkban, mondotta Darányi, legyünk éberek, mint a hű pásztorok. Ha valamely sérelem ér bennünket, azt az illetékes fórumok előtt határozottsággal, azonban épp oly tárgyilagossággal is iparkodjunk orvosolni; de szükség nélkül ne általánosítsunk. A lényegtelen a lényegtől mindig különböztessük meg és mindenkor csak oly fegyvereket használjunk, melyek az evangélium tanításaival meg egyeznek. Felekezeti viszonyokban a kölcsönös türelmenek és méltányosságnak ahhoz az elvéhez és hagyományához ragaszkodjunk, melyet a lefűnt nemzedéktől nemes és értékes örökség gyanánt vetünk át. Elődeink érdemeit e részben csak tisztelő és hála illetheti. (Élénk tetszés és zajos helyeslés.) El kell ismerni mindenkinek, hogy a római katolikus egyháznak Magyarországon oly előkelő helyzete és tekintélye van, amint még tisztán katolikus országokban is ritkán fordul elő. (Ugy van! Ugy van!) Az a körülmény, hogy Magyarországon más felekezetek is vannak, e helyzetet és tekintélyt nem akadályozta és nem alterálta. Viszont, a másik oldalon hála kell elismernünk, hogy katolikus honfitársainknak hosszú sorozata a legnehezebb napokban is egyházunk szabadsága és jogai mellett törhetetlenül megállott. (Félképzés: Igaz, ugy van!) Nem lehet tagadni azt sem, hogy még a tisztán katolikus országok közt is kevés oly ország van, ahol a vallásos érzés oly általános és oly egyetemes volna, mint minálunk, a felekezeti különbségek mellett. Ki ne tudná, hogy vannak különben igen előrehaladott, egy vallásos lévő országok, melyeknek csak egyik része vallásos, részben tulbugzó is; másik része azonban teljesen vallástalan. Hála Istennek, minálunk nem látunk apákat, kik napról-napra istentagadásra tanítják gyermekeiket. Hála Istennek, alig látunk családokat, amelyek az élet nagy változásainál, amilyen a születés, a házasság, a halál, tüntetőleg mellőznék az egyház igénybevételét. Hála Isten, nálunk csak elvétve fordul elő, hogy a vallás és a vallásnak megszentelt tárgyai gunnyal és kicsinyléssel illetessenek, ha pedig mégis megtörténik, annak eredete legtöbbször esetben idegen forrásokra vezethető vissza. (Ugy van! Ugy van!) Minden magyar emberben, felekezeti különbség nélkül meg van egy örökös vallásos érzés, megvan akkor is, ha azt tagadásba veszi. De ez az állapot csak addig tart, míg a felekezetek egymással békében élnek. (Ugy van! Ugy van!) De mire is volna jó a háború? En mindenféle háborút képzelhetek, csak olyat nem, amelynél előre holt bizonyossággal megjövendölhető, hogy bármilyenek lesznek a küzdelem esélyei, vesztes lesz mind a két fél s hogy az ilyen küzdelemből nyeresége nem lehet másnak, mint a nemzet ellenségeinek, a mindent fölforgató nemzetközi szociáldemokráciának és az államellenes nemzetiségi izgatásnak. (Általános élénk helyeslés.) Nem küzdelemre, nem háborúra tehát, hanem szoros szövetségre volna szükség a különböző felekezetek közt, hogy a vallásellenes áramlatokkal szemben kezét kézbe téve, válat-válhoz vetve, megállani tudjanak. (Zajos tetszés.) Nem kívánok hallgatni már azért sem, nehogy félreértésnek tegyem ki magamat, a „ne temere“ pápai dekretumról. (Élénk felkiáltások: Halljuk! Halljuk!) Nyiltan azt mondom, hogy nézetem szerint, ha életbe lépne is az, a házassági jog sérelmének tekinthető nem volna. De épp oly nyiltággal meg kell vallanom azt is, hogy mégis érintene minden vegyes házasságot, mindazokat a házaseleket, akik vegyes házasságban élnek, mindazokat a gyermekeket, akik vegyes házasságból származnak és mindazokat a rokonokat, akik ezekhez közel állanak. Érintené nemcsak a protestáns feleket, hanem még inkább a

vegyes házasságban élő katolikus feleket, mert saját hitük tanításaival családi állapotukat ellentétbe hozná. (Ugy van! Ugy van!) Ezért a dekretum hirtel nemcsak egyházunknál, hanem annak határán messze túl is érzékenységet keltett. A kérdés részleteibe belemenni ezuttal nem kívánok; csak jelzem, hogy Magyarországon a vegyes házasságokban a felekezeti béke fennmaradásának hatalmas eszköze és biztosítója foglaltatik. (Általános élénk helyeslés.)

Azt hiszem különben, hogy a „ne temere“ dekretum kérdésének megoldása a helyes uton van; (Halljuk! Halljuk!) úgy tudom, a római katolikus püspöki kar bölcsesége önszántából megtette illetékes helyen a lépéseket ez ügy megnyugtató elintézésére. (Élénk helyeslés.) Ugy vagyok értesülve, hogy a kormány ezt örömmel vette és a püspöki kart törekvéseiben teljes hatályal támogatni köteletségének tartja. (Zajos helyeslés.) Az ügy ilyen állásában mindent kerülnöndök tartok, ami ez ügy békés megoldását nehezíthetné. Ezzel berekesztem szavamat. Isten áldását kérve az egységes és osztatlan magyar nemzetre és ebben szentegyházunkra, a közgyűlést ezennel megnyitottam nyilvánítom. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

Baksay Sándor püspök terjesztette elő ezután püspöki jelentését.

A jelentés elején kegyeletes szavakat szentelt Szilágyi Dezsőnek, a kerület egykori főgondnokának; majd az egyházkerület többi halottját parentálta el. Megemlékezett a tiszántúli kerület új püspökéről is, akiben bölcs és tapasztalt vezetőt nyert a kerület. Végül a Ne temere bulláról szólt, amelyről egyforma aggodalommal nyilatkoztak az összes kerületek és elhatározták, hogy megkérlik a konventet, tegye eleve elhatároltá a bulla érvényesítését, a törvények megadják ellene a sikeres védekezés módját. (Már itt ráczáfolat Darányira, aki azt hangoztatta, hogy nincs veszedelem.)

Érzem, — ugymond — hogy a protestáns egyház úgy össze van forrva a magyar nemzettel, hogy nem lehet bennünket sebezni úgy, hogy a haza is meg ne érezze. Bizik a törvényhozás bölcsességében, hogy meg fogja találni a kivezető utat.

A püspök beszédét tetszés kísérte.

Elhatározta ezután a közgyűlés, hogy az ifj. Kiss Áron elhunytával megüresedett tanácsbírói állást betölti; a szavazatok január végéig küldendők be az egyházkerület elnökségéhez. Kimondta a közgyűlés, hogy a tiszántúli új püspök beiktatásán küldöttségileg vesz részt. A tanácskozást hétfőn folytatják.

Holnap, vasárnap délelőtt 15 végzett teológust avatnak lelkészszé a Calvin-téri református templomban. Az alkalmi beszédet dr. Székely József szentmártonkántái lelkész, a felavató beszédet Baksay Sándor püspök fogja tartani.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

A Vármegyei Tisztviselők Egyesülete.

Budapest, október 24.

A Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesülete Pest vármegye székházában ma délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a státuszrendezés és a gyakorlati közigazgatási szakvizsga mielőbbi létesítése állott előtérben. A két rendkívüli fontossággal bíró javaslat iránt nagyarányú érdeklődés nyilvánult az országos vármegyei tisztikar körében, úgy, hogy Pest vármegye székházának nagyterme szűkültig megtelt.

A gyűlésen, melyen mintegy 55 vármegye volt képviselve, a vármegyei alispánjai közül megjelent Fazekas Ágoston (Pest), Koller Sándor (Veszprém), Issekutz Aurél (Krassó-Szörény), Somogyi István (N.-Küküllő), Goda Béla (Czyór), Bornemisza László (Gömör), Becskey Emil (Ugocsa), Puky Endre (Abauj), Simoncsich Elemér (Tolna), Tahy József (Sáros), Öthegyi József (Moson), Pogány Béla (Hunyad), Herbst Géza (Vas), Hajas Antal (Sopron), Benkó Albert (Jász-N.-K.-Szolnok), Petőcz József (Pozsony), Mikecz Dezső (Szabolcs), Perényi Kálmán (Esztergom).

A közgyűlést pontban 10 órakor Fazekas Ágoston pestmegyei alispán, az egyesület ügyvezető alelnöke nyitotta meg, igen tartalmas megnyitó beszédében utalva arra, hogy a vármegyei tisztikar a státuszrendezést nem annyira anyagi, mint inkább önkéntes érdeksnek tekinti, mert a vármegyei tisztikar nagyfontosságú hatáskörénél, nemzeti és politikai hivatásánál fogva nem szabad, hogy más szakmabeli tisztviselőkkel szemben háttérbe szorítottassék. Jelenti, hogy a választmány, a két javaslatot letár-

gyalta és ma a rendkívüli közgyűlés elé terjeszti, kéri, hogy az egyesület tagjai azokhoz röviden és tárgyilagosan hozzászóljanak szíveskedjenek. A státuszrendezés-javaslatnak előadójául Issekutz Aurél alispán, a gyakorlati közigazgatási szakvizsga javaslatának előadójául pedig dr. Horváth József (marosújvári) orsz. képviselőt kéri fel. A főlszólalókat Szabó Géza pestmegyei főjegyző fogja jegyezni.

Issekutz Aurél alispán ezután hosszabb előadói beszédében nagy készültséggel ismertette a státuszrendezés javaslatát, melynek főirányelve az, hogy a vármegyei tisztviselők a bírósági tisztviselőkkel teljesen egyenrangú elbánásban részesíthetők. A javaslat szerint jövőben a vármegyei tisztikar létszámbeosztása a következőképpen mutatná:

V. fizetési osztály: 21 alispán.

VI. fizetési osztály: 42 alispán, 21 főjegyző, 21 árvaszéki elnök, 14 másodfőjegyző, 38 árvaszéki ülnök, 62 főszolgabíró.

VII. fizetési osztály: 42 főjegyző, 42 árvaszéki ülnök, 42 főjegyző, 37 másodfőjegyző, 21 főorvos, 115 ülnök és 184 főszolgabíró.

VIII. fizetési osztály: 36 másodfőjegyző, 42 főorvos, 115 ülnök és 184 főszolgabíró, szolgabírák és aljegyzők fele.

IX. fizetési osztály: szolgabírák, aljegyzők fele.

X. fizetési osztály: 379 írnök.

XI. fizetési osztály: 770 írnök.

Ajánlja javaslatát elfogadásra. (Éljenzés.)

Somogyi István alispán indítványozza, hogy Issekutz Aurél szép munkáját fogadja el a rendkívüli közgyűlés egyhangulag. (Éljenzés.)

Kovácsich Gyula árvaszéki elnök köszönetet mond Issekutz Aurél alispánnak nagy munkájáért és szintén kéri a közgyűlést, hogy fogadja el méltóságát teljesen egyhangulag a javaslatot. (Nagy éljenzés.)

Borsay irodaigazgató csak a segéd- és kezelőszemélyzet érdekeit kéri figyelemmel kíséreni.

Semsey Aladár brassói főjegyző bár nagy elismeréssel van a javaslat iránt, néhány tárgyilagos megjegyzést kíván tenni, végül azt ajánlja, hogy fogadja el a közgyűlés a soproni tisztikar javaslatát, amely lényegesen előnyösebb a tisztikarra és jóval többet követel. (Ellenmondás.)

Issekutz Aurél előadó a soproni javaslatot nem tartja elég reálisnak és olyat követel, ami nem teljesíthető. (Helyeslés.)

Fazekas alispán felteszi a kérdést, elfogadja-e a közgyűlés Issekutz alispán javaslatát, szemben a soproni javaslattal?

A közgyűlés az előadói javaslatot egyhangú lelkesedéssel elfogadja.

Goda Béla alispán indítványára ezután a közgyűlés Issekutz alispán, Somogyi István alispán indítványára pedig: Horváth József orsz. képviselőnek a szóban forgó tárgy körül szerzett nagy érdemeiért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Dr. Horváth József ismertette ezután mint előadó a gyakorlati közigazgatási szakvizsgára vonatkozó javaslatot, melyet a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel elfogadott.

Végül dr. Horváth József orsz. képviselő indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy az egyesület megteszi a kezdeményező lépéseket arra, hogy már a jövő esztendőben Budapestre nemzetközi közigazgatási kongresszus hívassék össze, mely azután évről-évre más államban fog megtartani. Az akcióba a miniszteri és városi tisztviselők is bevonatnak.

Az előkészítő lépések megtételével a közgyűlés dr. Horváth József marosújvári orsz. képviselőt, Benkó Albert és Issekutz Aurél alispánokat, Agoraszó Tivadar főjegyzőt és Dudits Pál árvaszéki elnököt bizta meg.

Az ülés ezzel 12 óra után véget ért.

Az ülés után mintegy 150 feritékű banket volt a Hungária-szálló éttermében. Az ebéd alatt Issekutz Aurél alispán Gullner Gyula főispánra emelte poharát, Gullner pedig a vármegyei tisztviselőket életette.

Törvényszék Ungvárott. Ungvár városában széles körű akció indult meg az iránt, hogy a törvényszéket mielőbb Ungvárra helyezték át Beregszászról. A törvényszéket a 70-es években tették át Ungvárról Beregszászra, de azóta Ungvár fejlődésben annyira túlszárnyalta Beregszászt, hogy a törvényszéknek most joggal Ungvárott van a helye. Ungvár sokkal nagyobb kereskedelmi forgalmu város, mint Beregszász és a beregszászi törvényszék forgalmának háromnegyed része Ungvárról és vidékéről táplálkozik. Az ungváriak most azon vannak, hogy a törvényszék áthelyezéséről szóló törvényjavaslatot mielőbb a Ház elé kerüljön. Ez ügyben holnap, vasárnap 50 tagú küldöttség érkezik Budapestre, amely hétfőn tiszteleg Wekerle Sándor miniszterelnöknel, Kossuth Ferencz, gróf Apponyi Albert és Günther Antal minisztereknél. A küldöttséget gróf Sztáray Gábor főispán, Firczak Gyula megyéspüspök, Lőrinczy Jenő alispán és Fincicky Mihály, Ungvár polgármestere fogják vezetni. A küldöttséghez csatlakoznak Visontal Soma, Rohonczy György, gróf Sztáray Sándor és Bernáth Zoltán orsz. képviselők.

A házasságtörő asszony.

◊

A Nemzeti Színházban tegnap este Brieux-i hallgatták meg; Brieux arról beszélt páholyoknak, földszintnek és balkonoknak, hogy az a férfi, ki megöli hűtlen feleségét, nem bír, hanem gyilkos. Hogy Brieux ilyesmire beszélhetett, kétségtelen bizonyossága annak, hogy gondolkodásunk az utolsó harmincz esztendőben megváltozott.

Harmincz esztendővel ezelőtt a hűtlen feleségét megöli férfi heroikus látvány volt és az áldozat „ugy kellett a bestiának!“-féle mondatoknál egyebet nem kapott. Ma a zöm ezt az eljárást tulzásnak bélyegzi; a jövőbe néző kisebbség pedig egyenesen undorító barbárságnak tartja. És a férfi boszuállás alkalmasint az asszonynak tulajdoni jélegében gyökerezett. A feleség épp úgy elidegeníthetetlen birtok volt, mint a szekér vagy ló. Hajdan irgalmatlanul levágta a várur azt a vakmerőt, ki a kutyájához hozzá mert nyulni; ugyanígy járt az, ki a feleségére vetette a szemét. A tulajdoni fogalom meglazulásával és bővülésével azonban, de különösen a megváltozott termelési móddal az asszony gazdasági helyzete is nagyot fordult. Ez az új gazdasági helyzet teremtette meg az asszony hitvesi kötelességére való fölfogást is.

Már a józan ész maga ellentmond az örökös hitvesi hűségnek. Hogy lehet ma megesküdni arra, hogy mit fogunk érezni, kit fogunk szeretni holnap, öt év múlva, tíz év múlva? Hiszen az érzés egyáltalában, s főképpen a szekszuális érzésre fölépült érzelmek annyira mindenféle hatóerőnek vannak kitéve, hogy változhatatlanságukat föltételezni majdnem képtelenség. Fehér holló az a házasság, melyen véges-végig megmarad (akár más árnyalatokban is) a nászészaka gondolata. A normális az, hogy ez a gondolat elvész és helyét vagy anyagi érdek, vagy a gyermekek érdeke foglalja el, amit azután lecsillapodott hévnek szoktak elnevezni. Majd kétségtelen igazságnak vehető, hogy az érzelem állandósága talán természetellenes is.

No, most már, ha ez így van, egyszerre el-esik az a föltevés, hogy a férfi egy a természet ellen elkövetett merényletet torol meg. De talán a társadalom ellen elkövetett bünt torol meg? A társadalom érdeke az, hogy az asszony meg ne szegje hitvesi hűségét. Ez föltétlenül igaz. A mai társadalom érdeke, hogy a házasságot meg ne bénuljon. De éppen olyan érdeke az is, hogy a közjegyző előtt vagy háta mögött kötött szerződéseket megtartsák; hogy a váltót lejáratkor kiifizessék; hogy ne sikkaszsanak; hogy ne csaljanak; hogy ne lopjanak; hogy ne raboljanak. Bünteti is a társadalom az érdeke ellen vétőket; de szó sincs arról, mintha valakit azért, mert adott kereskedő-szavát megszegte, legyilkoltak vagy levitrioltak volna.

Ha a társadalomra hivatkoznak tehát a tiszteit férfiek, a társadalom szempontjából nem követelhetnek maguknak több jogot, mint amennyit szerződészegő vagy esküszegő ellen a társadalom rendes körülmények között mozgósíthat.

Rendes kísérfje még a féltékenységi excesszusoknak, hogy az emberi, velünk születt valami. Ezt a bolondságot egész népek czáfolják meg, melyeknél a féltékenység és a köreje lerakódott erkölcsök ösmeretlenek. A főkének az a szokásuk, hogy nyáron szerte barangoznak az Északi tengerben. Ilyenkor a vadásznép párosával követi a fókát; férfi és feleség szigoru monogámiát él. Télen egy tájakra húzódik a foka; ilyenkor azután a vadászok egyetlen óriási kunyhóban sereglenek össze és itt minden asszony mindenkinek a felesége és minden férfi minden asszonynak a férje. A gyermekek szár-

mazása a felségen keresztül számítódik és a fél-
lékenységnek se hire, se hamva. Szinte tipikus
módon látható itt, mennyire befolyásolja a gaz-
dasági érdek a házasság formáját.

De van még sok oka — jogos oka! — az
asszony hűtlenségének; olyan oka, mely kell,
hogy lefegyverezze a gyilkosokat. Az asszony,
rendes körülmények között, otthont keres a
férje mellett és poklot talál; köteles-e ilyenkor
is lemondani? Hát vájon el! Igen, csak hogy a
válás majdnem luxus és bizonyos módu embe-
rek rendelkezésére áll. Hiszen ösmeri mindenki
a hűtlenségre kényszerített asszony védőbe-
szédjét; tele van az olyan igazsággal, melyet
nem lehet megczáfolni.

S ennek hatása alatt mindjobban terjed az
a vélekedés, hogy a házasságtörés lehet kelle-
metlen a feleknek, de nem az a rettenetes bűn,
melyet csak halállal lehet expiálni.

Az óvatos német

vagy

a sok tanács megárt.

Gyönyörű október végi napsugárban fürdött a
dalmát partvidék, amelynek mentén nyugodtan ha-
ladt Cattaro felé a hajó. Kapitányunk, aki maga is
csak másodszer tette meg az utat, a parancsnoki
hidon sétált és fitymálva nézegette a vízből előbuk-
kanó, vagy rosszindulatúan a víz tükre alatt meg-
lapuló apróbb-nagyobb sziklákat, amelyekkel tele
van a szigetcsoportok közt csatornává szűkült
tenger.

A tágas földéjzen már összebarátkoztak a hu-
szonhét órára összezárt utasok, csak az óvatos né-
met ült külön. A német, amint mondám óvatos volt,
ezenkívül alapos is. Kényelmes vitorlavászon széke
mellé egy kisebb könyvtár és néhány műszert he-
lyezett és amíg az utasok Curzola ódon várkasté-
lyait csodálták, ő könyveivel és műszereivel foglal-
kozott. Volt egy Baedekere, ebből nagy általános-
ságban megállapította, hogy mit lát. Volt egy vízi
térképe, amibe bele volt jegyezve minden szirt és
a víz mélysége. Volt egy kártyája, amelyen a part-
vidéki hegyek szerepeltek. Egy könyv a gőzhajók-
ról szól és valahányszor egy feltűnt a láthatáron, a
német elővette a könyvet és tanulmányozta. Egy kis
füzet a vitorlás csónakokat ismertette, egy másik
a dalmát halászatot tárgyalta le dióhéjban. Volt egy
csillagászati könyve s egy, amelyik az Adria víz-
nek összetételét tárgyalta. Volt szakkönyve a halak-
ról, a tengerfenékről, a tenger flórájáról, a szelekről,
a viharokról. Voltak praktikus tanácsai a tengeri
betegség ellen, volt egy távcsöve, házi patikája, mérő-
őnja, fotografáló masinája, mentőőve, iránytűje és
egy kis vászoncsónakja.

Ilyen felszereléssel indult neki a huszonhét-
órás tengeri utnak az óvatos és alapos né-
met. (Nem mondtam el mindent, mert duzzadt
zsebei bizonyára könyveket, hasznos tanácsadók-
kat és füzeteket rejtettek.) Amíg a többiek
örültek a napfénynek, megcsodálták a hegyes part-
vidéket és gyönyörködtek a végnélküli vizsík-
fen, ő beledugta az orrát a különféle könyvekbe és
tanulmányozott, jegyzett, összehasonlított. Amikor a
vacsorához csöngettek és mindenki besietett a fé-
nyes ebédlőbe, ő elővett egy könyvet és attól taná-
csot kért a hajón való vacsorázást illetőleg. A könyv
nem szavazta meg a vacsorát, az alapos német tehát
a kitűnő ételektől is elesett. Főnmaradt a földéjzenen,
elővette a holdról szóló könyvet és egy tanulmányt,
mely a holdsugarak csodás fényhatásairól szól.

Vacsora végeztével újra a földéjzetre sietett az
egész társaság. A mi németünk egy alkalmas könyv-
ből éppen akkor tanulta ki, hogy pont ma lesz a
legholdfényesebb éjszaka az Adrián. Ezt meg is
mondta a kapitánynak, aki mindig izgatottabban járt
föl-alá a földéjzenen. Neki nem tetszett a hold, amely
körül lassan udvar képződött és sehogysem konve-
niált az a kis szél, amely az ezüstösillagú vizet
fodrozta.

Es csakugyan jött a hajósok veszedelme, a köd.
Finom, tejszíni, de átjáthatatlan fátyol föcsátkozott

a vitzükö-re. Tulajdonképpen világos volt, de nem
láttunk két lépésnyire. Az óvatos és alapos német
kis villanylámpa mellett tanulmányozott egy sárga
füzetet a ködről és vele járó veszedelmekről. A hajó
látszólag nyugodtan haladt célja felé, de egyszerre
csak fölhangzott a kapitány vezényszava:

— Fermata tutti due!

A két gépet elzárták, a hajó megállt. A kapitány
és tisztjei a parancsnoki hidra gyűltek, térképeket
tanulmányoztak, messzelátókba bámultak, iránytűk-
kel tanácskoztak. Majd újra fölhangzott:

— Avanti tutti due mezzo forte!

Mentünk előre fél gözzel, de csakhamar újra
állottunk. Így ment ez vagy egy fél óráig. Akkor
azután bevallották, hogy eltévedtünk a ködben. A
kapitány nem tudja, hol vagyunk és a sziklák közt
nem mer haladni a hajóval. A mérő őn harminczkét
méter mélységet mutat, bizonyos tehát, hogy jó
messze kerültünk a százhusz méter mély hajóúttól.
Az utasok ijedten gyűltek a parancsnoki hid alá,
csak az óvatos német húzódott meg a sötétben. Ott
magára öltötte gummi-öltönyét, fölcsatolta a mentő-
övet, bekente az arcát olajjal, összerakta a vászon-
csónakját, abba belesomagolta a könyvtárát, a mű-
szereit és várt. A publikumot módfelett boszantotta
és izgatta ez a sok készülődés és hangosan szidták
a németet. Ezt azonban nem zavarta az utasok ha-
ragja, hanem nyugodtan leste, mikor recseg-ropog
a hajó feneké és mikor szakít részt a hajóba egy
hegyes szikla.

Hajnalgig tartott ez az állapot. Három óra táján
fölszállt a köd és a hajó folytathatta útját. Az uta-
sok pihenni tértek és a haragos kapitány is kajutt-
jébe ment. Csak az óvatos német nem távozott a
földéjzetről. Teljes felszerelésben ült a vászoncsónak
mellét és kezében egy könyvvel bóbiskolt. Azon
az oldalon, amelyen a könyvet kinyitotta, ez állt:
A ködök októberben gyorsan jönnek és gyorsan men-
nek. De ha elmentek, nem biztos, hogy kis idő múlva
nem térnek vissza. Az óvatos utas jól teszi, ha ilyen-
kor nem mulasztja el a szükséges óvintézkedéseket.

Ezért bóbiskolt az óvatos és alapos német men-
tőővvel a vászoncsónak mellett.

Ray.

A Petőfi-család temetése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 24.

Nyirkos, őszi, ködtől párló időben, ma dél-
előtt helyezték el a közös sírban Petőfi Sán-
dor hozzátartozóinak összegyűjtött hamvait. Ez
a közös temetkezési hely most oltárává avató-
dik annak a rajongó szeretetnek, amelyvel a
magyar nemzet legnagyobb lyrikusát a szívébe
zártta. A fehéregyházi sír némán fogadta eddig
a hódolók seregét, mely eljött, hogy Petőfi gé-
niusza előtt meghajtsa a nemzet zászlaját, Pe-
tőfi sírját nem találta meg az ország mindeideig.
Annál nagyobb örömmel fogadták szerte az or-
szágban a Petőfi-Társaság eszméjét, amelylyel
a kerepesi temetőben összegyűjtötte azoknak a
hamvait, akiket Petőfi a legjobban szeretett,
akikkel testileg, lelkileg összeforrvolt: a szül-
lőket, a testvérét, a feleségét és a gyermekét. A
nagyszerű gyásznapon, amelyhez hasonló ke-
vés nemzet ült még, egész Magyarország jelen
volt: az irodalom, a társadalom, az ifjuság, a
törvényhozás, a hatóságok. Mert ez az ünnepség
az egész nemzetet illeti.

A közös sírban, két koporsóban pihen: Petro-
vics István és a felesége, a költő szülei, akik
1849-ben haltak meg ötvennyolcz esztendő koruk-
ban s velük Petőfi István, aki 1880-ban halt meg
ötvenöt éves korában; másik koporsóban a költő
hitvesének, Szendrey Juliának és Zoltán fiának
hamvai vannak, Petőfiné 1868-ban halt meg, éppen
negyven éves volt, a fiu pedig huszonkét éves korá-
ban, 1876-ban.

A hamvakat ma reggel exhumálták a kerepesi-
ti temetőben, Petőfi Istvánné kivételével, akit Csá-
kóráról hozták el tegnapelőtt. Az exhumálás és a ko-
porsóba tétel a hivatalos személyiségek jelenlétében
történt, az ünnepség nyilvános része csak később,
tizenedél órákor kezdődött. Mikor Prohászka Ot-
tokár székesfehérvári püspök a segédkező papsággal

megérkezett és Scholtz Ágost evangélikus püs-
pök elfoglalta a helyét, már nagyszámu közönség
állta körül a koporsókat. Ott volt a Petőfi-család
rokonsága: Szendrey Julia leánya, Machek
Gusztávné őrnagyné, született Horváth Ilona és
kis leánya, Ilona; Szendrey Julia és második
férje: Horváth Árpád egyetemi tanár Árpád
nevű fiának fia: dr. Horváth Tibor; Szendrey
Mária leánya, Gyulay-Fodor Dánielné, szüle-
tett Gyulay Aranka, özvegy Petőfi Istvánné,
született Gailhofer Antónia és Petőfi anyjának
rokonai és Hriva Ádám, kerepesi földbirtokos.

A diszsihelynél nagyszámu ünneplő közönség
gyűlt össze, melynek soraiban képviselve voltak a
kormány, a főrendiház, képviselőház, a székesfővá-
ros, az Akadémia, a Kisfaludy-társaság, egyesületek,
társaságok, iskolák, fővárosi és vidéki körök.

Megjelentek: Sztterényi József és Tóth Já-
nos államtitkárok, Berzeviczy Albert, a Magyar
Tudományos Akadémia elnöke, Heinrich Gusztáv
akadémiai főtitkár, Beöthy Zsolt, a Kisfaludy-Tár-
saság elnöke, Bárczy István polgármester, Boda
Dezso főkapitány, K. Lippich Elek, Berczik
Árpád miniszteri tanácsosok és Szász Károly osz-
tálytanácsos, Térey Gábor udvari tanácsos, Ba-
rabás Béla, Rátkay László, Szatmári Mór
és Nagy György országgyűlési képviselők, a Pe-
tőfi-Társaság összes tagjai Herczeg Ferencz el-
nök vezetésével, a szegedi Dugonics-Társaság ké-
pviseletében Kovács János alelnök, Tömörkény
István főtitkár, Lipcsey Ádám és Pósa Lajos, a pápai Jókai-Kör és főiskola részéről Antal Géza
és Kaposy Luczian, az aradi Kőlcsey-Egyesület
képviseletében Barabás Béla, az Országos Páz-
mány-Egyesület részéről Sziklay János főtitkár,
a Nemzeti Szalon képviseletében Ernst Lajos
igazgató és Déry Béla titkár, a Belvárosi Sankör
Fahóthy Sándor alelnök vezetésével, a Nemzeti
Színház képviseletében Náday Ferencz és Gál
Gyula, az Országos Színművészeti Akadémia rész-
ről Latabár Kálmán titkár, az egyetem és a vi-
déki főiskolák küldöttségei.

Miután Szendrey Julia és Petőfi Zoltán kopor-
sója felett nagy segédletével az egyházi szertartást
elvégezte, a szószékre lépett Prohászka Ottokár
püspök. Azzal kezdte a beszédét, hogy néhány hét-
tel ezelőtt Koltón járt a Teleki grófok parkjában,
ahol Petőfi a halhatatlan Szeptember végén-t írta,
most pedig itt áll a költő családjának hamvainál.
Majd így folytatta:

— De aki ily liturgikus ruhában öltözködve áll
kégyetek elé, mint én most, annak bizonyára más
küldetése is van, mint a sír szelén a géniusz világa-
ról s fakadó energiáiról megemlékezni, — aki a
szószékre és az imát az ősi latinság nyelvén elmondta,
akárcsak egy középkori apátság kriptájában állnánk,
— aki szentelt vizet hintett, hogy tisztíton és töm-
jémszemeket szórt parázsra, hogy az ima misztikus
füstfelhőkbe burkoljon őket és holtakat, annak a
géniusz ünneplésén kívül okvetlen más nagy gondja
is lesz, gond, amely az örökkévalóság felé int. Ez a
gond s ez a vágy az, hogy akik a mi szívünkben él-
nek, azok az Isten szívében is éljenek s akiket mi
megkoszorozunk, azok homlokára fűzze az Ur az élet
koszoruját. Ez a gond s ez a vágy imává lesz a ha-
lott fölött, akár harmadnapra, akár 60 év múlva —
ez a gond s ez a vágy hangossá lesz az ember ajkán,
akár ókori, akár modern legyen s kuldosok, királyok,
névtelenek és félistenek fölött elsírja azt, hogy: Nyu-
galmat, békét adj nekik; add, hogy a lelkek hazá-
jába, a te szívedbe eltaláljanak; örök megnyugvást
adj nekik, melyből soha ki ne essenek. S azt Te add
nekik, mert csak te adhatod. Te adtad az életet, add
hozzá az örök életet s a Te világszágod, a Te sze-
med s szemedden át kisugárzó örök szereteted; az
világítson nekik, ne legyen éjszakájuk soha!

A fehérvári püspök beszéde igen nagy hatást
tett a közönségre. Utána Scholtz Ágost püspök
lépett a szószékre és lelkesen, hosszasan beszélt Pe-
tőfi életéről, költészetéről és szüleiéről. Az emelkedett
szellemű beszéd elhangzása után a koszorúk letévese
következett. Rátkay László a képviselőház ne-
vében tett koszorút a sírra, néhány szép szóval;
Herczeg Ferencz, Ferenczy Zoltán, Váradi
Antal és Kéry Gyula, a Petőfi-Társaság nevében;
Szatmári Mór, a Budapesti Újságírók Egyesülete
névében; majd Gál Gyula tette le a Nemzeti
Színház koszoruját s utána még sokan más intéze-
tek és egyesületek nevében. A Lipótvárosi Kaszinó
koszoruját Ruszt József alelnök és Fried Vil-
mos titkár tették le.

Ezután az államvasúti gépgyár dalosköre éne-
kelt, közben pedig leeresztették a koporsókat a
sírhoz. Neugebauer László rövid beszéddel a
koporsóra hintette azt a marék földet, a melyet Kis-
körös község küldött Petőfi szülőháznak udvaráról,

s ezzel az ünnepség véget ért. A sirások elhantolták a koporsókat, elhelyezték az ideiglenes fejfákat, a közönség pedig lassan szétoszlott.

Latkóczy Imre agyonlőtte magát.

Budapest, október 24.

A modern bűnös, a kegyelmes közbenjáró, aki nehéz pénzekért latbavetette befolyását, hogy meg nem érdemelt előnyöket szerezzen másoknak, ma a régi romantikus iskola szabályai szerint végzett önmagával: Latkóczy Imre, a patika-panamába kevert elnöke a közigazgatási bíróságnak, a Grác mellett lassnitz-höhei szanatóriumban agyonlőtte magát.

Latkóczy öngyilkos lett, mert szigorubbant itélte maga fölött, mint a purifikálók, akik megelégedtek azzal, hogy kivetették abból a diszes állásból, amelynek fényességét arra használta fel, hogy másokat elvakított. Egy holt ember vette a kezébe a fegyvert, hogy testéből is élettelen csináljon. Főlöszleges erőpazarlás volt a társadalom szempontjából, de valószínűleg szükséges elszámolás volt magával szemben. Rajtakapva érezte azt, amit, amíg pénze volt, jólétben, pezsgőben, nők karjai közt nem érzett, holott elkövette a bűnt, érezte, hogy dicstelenül megcsalta azt a társadalmat, amely bőkezűen adott neki mindent, amit embernek adni lehet és elsőközt az emberek vádoló, lenéző pillantása elől.

Öngyilkossága semmit sem jelent abban a kavardásban, amely személye körül támadt. Legfőljebb egy szemernyi szimpátiát érzünk iránta, hogy minden eltévnyedése mellett maradt benne annyi önértzet, hogy névtelenül bujkálva nem kívánt létezni ezen a világon.

Az öngyilkosság részleteiről a következő jelentéseket kaptuk:

Latkóczy Imre, a közigazgatási bíróság volt másodelőnöke, a minapi szenzációs leleplezés szomorú hőse, ma reggel a Grác mellett Lassnitz-höhei szanatóriumban öngyilkosságot követett el és azonnal meghalt. Latkóczy Imre családját a Grác mellett levő Mária-grüni szanatóriumba vitte. A szanatórium vezetősége azonban kijelentette, hogy Latkóczyt nem vehetik fel, mert a szanatórium csak idegbetegek számára van berendezve, Latkóczy pedig súlyos elmebaj jelei mutatkoznak. A szanatórium igazgatója azt tanácsolta, hogy vigyék át Latkóczyt egy másik gyógyintézetbe, amelybe őrltkeket is felvesznek. Latkóczyt erre átvitték Lassnitz-höhebe, amely szintén Grác közelében fekszik. A beteg embert a család egyik tagja kísérte. Utközben Grác városát is érintették és itten Latkóczy arra kérte rokonát, engedje meg, hogy templomba menjen és imádkozzék. Latkóczy, eltekintve levert kedélyállapotától, nyugodtan viselkedett, úgy, hogy kísérője nem támasztott kifogást ez ellen. Megjegyzendő, hogy Latkóczy már évek óta vallási téboly jelei mutatkoztak. Száz számra tett mise-alapítványokat és édesanyja is vallási tébolyban halt meg. Latkóczy egyedül ment be a templomba, kísérője künn várakoztak rája. Körülbelül egy óra hosszat időzött a templomban és akkor folytatták útjukat Lassnitz-höhebe. A beteg ugylátszik ez alatt az idő alatt jutott fegyverhez. Valószínű, hogy a templomból időközben észrevétlenül távozott és egy kereskedésbe ment, ahol fegyvert vásárolt. A szanatóriumban nem kutatták ki zeseit, különben is a beteg ember kedélyállapota és magaviselete egyáltalán nem árulta el, hogy minő sötét tervet forgat elméjében. Latkóczy az öngyilkosságot ma reggel követte el. Egy örízetlen pillanatban a tegnap vásárolt fegyverrel agyonlőtte magát.

Más oldalról jelentik: A Lassnitz-höhei gyógyintézetből ma délután jött ide a híre, hogy a szanatóriumban egy magyar páciens föbelőtte magát és meghalt. Hamarosan sikerült megállapítani, hogy az öngyilkos Latkóczy Imre. Pénteken reggel érkezett meg leányával és

vejével a budapesti gyorsvonaton Grácba. Egy fogadóban szállott meg s alig hogy rendbe hozta ruháját, leányával és vejével elment Maria-Grünbe, hogy felvétesse magát a Rosenbergen lévő hidegvizgyógyintézetbe, de ott minden szoba el van foglalva s különben is, mikor Latkóczy megmondta az intézet vezetőjének, hogy maga is súlyosnak érzi állapotát s nevé is elárulta, sőt nem hallgatta el az esetet, amely vele történt, az intézet tulajdonosa kereken megmondta neki, hogy sajnálatára nem veheti fel. Latkóczy estig ott maradt leányával és vejével s estefelé kocsin Lassnitz-höhebe hajtottak át, amely Grácztól három vasútállomás. Az ottani szanatóriumban felvették és Latkóczyznak szemlátomást jól esett, hogy új környezetben van. Vidám volt, jókedvűen ült vacsorához és jó étvágygal evett, majd vacsora után hálószobájába ment.

Az öngyilkosság éjféli után vagy hajnaltájban történhetett, határozottan nem lehet megállapítani, mert csodálatosképpen senki sem hallotta a revolver dörrését. Ma reggel bement Latkóczy szobájába a szolgál, hogy megkérdezze, mit hozzon reggelire. Köszönt, választ azonban nem kapott. Közelebb ment tehát az ágyhoz és mindjárt látta, hogy mi történt. Latkóczy jobb halántékán lött seb tátongott, a vér már megaludt rajta és az ágyban hevert egy hatlövetű revolver, amelyből egy golyó hiányzott. A szolgál fellármázta az intézeti orvost és ez nyomban konstataálta, hogy a halál már több órával azelőtt beállott. Az orvos véleménye szerint Latkóczy súlyos idegban szenvedett, amely határos volt az őrltséggel és a marasmus senilis jelei is mutatkoztak rajta. Nem lehetetlen, hogy az öngyilkosságot beszámíthatatlan állapotban követte el. A rokonok táviratoztak, hogy vasárnap reggel érkeznek. A holttestet valószínűleg Budapestre fogják szállítani.

TÁVIRATOK.

Az orosz csapatok Perzsiában.

Majna-Frankfurt, október 24. Mint a Frankfurter Zeitungnak Tebrizből jelentik: Tegnapelőtt hat orosz zászlóalj megfelelő tüzéséggel és lovassággal tegnapelőtt átlépték a perza határt. A csapatok feladata lesz Tebrizt megszállani és mára várják ideérkezésüket. A városban nagy pánik van.

Morva tartománygyűlés.

Briinn, október 24. Pater Schramek képviselő a katolikus-nemzeti képviselők nevében kijelentette, hogy Vaniek képviselő tegnapi fejtegetései ellen, amelyekben az elnökség rendeltetésítésa nélkül a keresztény vallást szédelgésnek és méregnek mondotta, a legerélyesebben tiltakoznak és jogorvoslást kérnek az elnökségtől, ellenkező esetben kénytelenek volnának az elnökséggel szemben levonni a konzekvenciákat. Szóló beszéde alatt a katolikus nemzetiek és a szociáldemokraták között ismételt viharos jelenetek játszódtak le. A vitát erre félbeszakították.

Közgazdasági táviratok.

	Newyork.	okt. 23.	okt. 24.
Buza	locobuza	108 1/2	109 1/2
	decemberre	109 1/2	109 7/8
	májusra	109 7/8	110 1/2
Tengeri	decemberre	73 1/2	74 1/2
	májusra	71 1/4	71 1/4
	Csikagó.		
Buza	decemberre	99	99 1/2
	májusra	102 3/4	103
Tengeri	decemberre	63 1/4	63 1/4

New-York, okt. 24. Gyapot New-Yorkban helyben 9.40 (9.40 tegnapi), gyapot novemberre 889. (8.94), gyapot januárra 8.77 (8.83), gyapot New-Orleansban helyb. 9. — (8 1/2), petroleum stand withe New-Yorkban 8.50 (8.50), petroleum Raifined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, 24 október. (Zariat.) Zsír novemberre 9.50 tegn. 9.60, zsír januárra 9.20 (tegnap 9.27), szalonna shori clear, 9.62 (tegnap 9.62), sertészsír januárra 15.35 (tegnap 15.40)

A német pénzplaczról.

Berlin, november 24. (Saját tudósítónktól.) Utimópénz kamatlába 3 százalék, a tengeri-kereskedelem december 21-ig 2 1/2 százalékon, december 31-ig 2 3/4 százalékon kínált pénzt. Váltó Londonra 20.43%, Párisra 81.40,

Tizenkilencz, vagy egy hujján husz.

— Az Eiffel-torony körül. —

Szétvetett lábakkal, mint a modern kor szimbóluma áll az Eiffel-torony. Hegyes fejét magasán Páris háztengere fölé emeli, mintha szemlét tartana, vagy mintha örködnék.

Szépnek a legjobb akarattal se mondható, művészek még kevésbé. És azért mégis jól hat. Beleillik a milieu-jébe, Páris most már el se képzelhető nélküle. Pedig még csak tizenkilencz éve áll ott; jövőre lesz a husz éves jubileuma.

Olyan erős, szilárd, megingathatlan, mint Páris világhíre, olyan karcsu, mint a parisiénne; — vaszerkezetének pókhálószerű finom szövevénye emlékeztet az egész világot behálózó párisi életrevalóságra.

És milyen szinpompában csillog, amikor az őszi nap reáveti sugarait: a vastómegek rozsdabarnák, a korlátok okersárgák, a belső bódék riktó-zöldek, a csucspavillon ezüstsürke. És ennek hegyében a diadalmas trikolór.

Az esztétikusok sokáig nem tudtak vele megbékülni. Különösen a németek kiabálták:

Tour d'Eiffel,
Pfuj Teufel!

A kiállítás lezajlása után követelték a lehordását és amikor ez nem történt meg, a város haszontalan, szükségtelen, esztelen elcsufításáról beszéltek. Ma már a legtöbben másként gondolkoznak. Különösen, akik tudják, hogy a három frankos megmászási díjakból évenként százezer frankkal duzzasztja a világváros bevételeit.

De a tudomány se nélkülözheti ma már a néhai Eiffel mérnök remekét. Mint meteorológiai vizsgálóállomás és mint a dróttalan táviró állomása, rendkívül fontos szolgálatokat tesz. Háboru, vagy belső forradalom esetén kiszámíthatatlan, milyen hatalmas szerep jut neki, bár nem igen várható, hogy a modern lövegek erejének ellen tudjon állani.

Mint kilátási objektum, a torony három emelete, nagyon lényeges különbséget mutat fel. A legszebb kép tulajdonképpen a 115 méternyi magas második emeletről nyílik. Az első emelet 57 méternyre van az utca szintje fölött, a harmadik pedig 276 méter magas. Ennek fölött van még az említett táviróállomás és a világítótorny, amelyek a nagy közönség előtt el vannak zárva.

A harmadik emelet az egyedüli, amely füvetáblákkal van a külső levegő elől elzárva. Onnan tehát nincs szabad kilátás s legtöbbször ködbe vész el a szemhatár, bár vannak éleslátók, akik azt állítják, hogy a 60 kilométernyre fekvő Fontainebleau erdejében sétálókat is meg tudják különböztetni.

Az Eiffel-torony az európai nászutazók gyülekező helyévé lett. Mint a méhkas a döngicselő méhekéktől, úgy hemzseg az Eiffel-torony a szerelmes pároktól. Csakhogy a nászutazók furcsa istenteremtései. Ők mindenütt csak egymást látják, egymást élvezik, egymáson kívül reájuk semmi se létezik.

Valami mégis! Az „anzikez!” Az Eiffel-torony minden emeletén lehet képes levelezőlapokat vásárolni és a fiatal asszonykák s az újdonsült férjek a korlátokra támaszkodva firkálják a szélrózsa minden irányában lakó ismerőseiknek, hogy milyen szép az élet s hogy ők milyen boldogok.

Galambok — rózszaszin lábú, finom csőrű, igazí tubiczák — is röpködnek az Eiffel-torony párkányaiban. Sugnak, bugnak, turbékolnak és nagyon semmibe se veszik az emberi látogatókat.

Szinte ki lehet találni, miket mondanak egymásnak:

— Jaj behi izléstelenek ezek az asszonyok! — bugia a nőstény.

— És milyen buták a férfiak! — feleli a him.

— Mekkora kalapok!

— Milyen kiélt pófák!

— Mit szólsz a sok repülőgéphez, melyek a toronyt körül szárnyalják?

— Abban is csak minket utánoznak . . . de ügyetlenül. Egyet azonban tanulhatunk tőlük . . .

— Mi az?

— Hogy akármilyen magasra szálljanak is az emberek, az ostobaságukat mindenüvé magukkal viszi!

UJDONSÁGOK.

Garvay Andor.

Egy tapéta-ajtó választja el tőlem a Vigszínház mai esti előadásának hőjét. Itt dolgozik a mellettem lévő szobában, itt írta tegnap százszoros izgalmak között a Mária-utcai katasztrófa részleteit, amely határozottan jobban felizgatta amugy is tufeszített idegeit, mint a mai premiérje. És ide jött vissza ma este is kissé megittasodva, elbődülve a frappáns diadal első mámorától és folytatta ott, ahol elhagyta este hét órákora a nagy és kis tragédiák írását s úgy láttam, hogy a Latkóczy öngyilkossága jobban hatott a szívére, mint az a tüneményes siker, mely első kísérletezését körülölelte.

Jó, hogy elmúlt már ez a mai este. Itt ezek a fiúk valamennyien belebetegedtek volna az izgalomba, amelylyel várták a „kis fiú” bevonulását a legelső magyar színpad deszkáira. Hétek óta lázban van itt mindenki s mások a saját premiérjük miatt nem nyugtalankodnak úgy, mint ahogy Garvayé miatt türelmetlenkedtek itt a saját kollégái.

Izgalmas és megható látvány volt Garvay Andor bevonulása a hírt küzdő névtelen írók sorából a legnagyobb nyilvánosságot és a legnagyobb észrevevést jelentő színpadra. Én azonban azt hiszem, hogy itt nem fog állandóan letelepedni s vissza-visszajár régi birodalmára, a riport területére, mert mai darabjának anyagát is itt gyűjtötte s innen fogja még learatni sok meleg estének, sok meleg dicsőségét.

Mai darabját a tufeszített nemes ambíció teremtette. Husz Ábrahám akasztását vártuk s azon vitakozott a szerkesztőség, hogy ki menjen Máramaroszigetre az akasztásra. Garvay minden áron menni akart. Kért, hogy küldjem. Követelte azon a czimen, hogy ő a lap riportere, de én nem mertem elküldeni. Elevenen emlékezetemben volt, hogy mikor Pap Béla akasztására elküldte az Egyetértés Szász Józsefet, lapunknak akkori törvényszéki tudósítóját, Komárom város mostani képviselőjét, a hatalmas erejű ember megtörve, megrokkanya jött vissza. Arczáról eltűnt minden pirosság, szemei beestek, csak úgy lézengett közöttünk s nem tudott hónapokig magához térni. Mi lesz ezzel az ideges, szenzibilis fiuval, ha ez végig nézi azt a rettenetes bestialitást? Abban se bíztam, hogy egyhamar vissza tudjon jönni, féltem, hogy a rémes vandalizmus romboló hatással lesz rá — és nem engedtem le Máramaroszigetre.

Dühöngött, tajtékozott, toporzékolt s végül is kijelentette, hogy az önérzete súlyosan meg van bántva s ezért kilép a szerkesztőségből. Nem lehetett vele komolyan beszélni. Elment. Elment és kidühöngte meg kialudta magát s aztán megírta a darabját: A pénzt. Mikor elkészült vele, visszajött, újra belépett a redakcióba. Keserűségét elfeledte. Örömet visszahozta a fiukhoz és minden beszéd, minden szó nélkül leült újra az íróasztalához és írta tovább a kicsi tragédiákat a leptyogott részeg tótokról. És csudálatosan mindenki természetesen találta, hogy Garvay Andor újra ott ül az íróasztala mellett, mert mindnyájan tudtuk, hogy visszajön. Mint ahogy azon se csudálkoztunk, hogy ma éjszaka is itt ödöngött fakó arczával a redakcióban. Ugy láttam, hogy amit kapott a Vigszínház színpadán, annak a tizenhatszoros kihívásnak a dicsőségét akarta megosztani a fiukkal. És járt asztalról-asztalra, mindaddig, amíg a riporterkartel telefonhívása ki nem szolgáltotta innen. Valahol csaltak, vagy sikkasztottak és Garvay Andorba újból beleütődött: a pénz.

A legőszintébb és legteljesebb elismerés illeti meg a Vigszínház igazgatóságát, amiért szárnyat adott ennek a fiúnak, hogy szabadon röpködhessen. Ha a színházi direktorok olyan jó szemüveggel vizsgálódnának, mint a Vigszínház kiváló direktója, akkor sok érdemes tehetség kapna egyszerre hatalmas lendületet s hogy teljesen pro domo beszéljek, tessék tudomásul venni, hogy itt a mellettem lévő szobában még van néhány igen talentumos Garvay Andor.

Purjesz Lajos.

NAPIREND. Naptár. Vasárnap, október 25. — Róm. kat.: Margit. — Prot.: Margit. — Görög-orosz: okt. 12. Prob. — Zsidó: Thirsi 80. — A nap két reggel 6 óra 34 perczkor, nyugszik délután 4 óra 53 perczkor. — A hold két reggel 6 óra 24 perczkor, nyugszik délután 5 óra 1 perczkor.

A ministerek nem fogadnak.

Szlányi-kiállítás és Pállik hagyatékának kiállítása a Múcsarnokban nyitva. Belépődíj együttesen 60 fillér. A tagsági jegyek érvényesek. — A Nemzeti Szalon őszi tárlata nyitva. Belépődíj 1 korona. — A Józsa Károly kiállítása a Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonjában nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Fialat művészek kiállítása az Uránia Kigyó-téri szalonjában nyitva. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum összes tájai nyitva 9—12-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Népzei Múzeum nyitva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A Történelmi Képesarnok nyitva. — A földtani intézet muzeuma nyitva. — A Közlekedési Múzeum nyitva. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — A Ráth György múzeum zárva. — Az Erzsébet-Múzeum zárva. — A Nemzeti múzeum könyvtára nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetemi könyvtár zárva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára zárva. — A pedagógiai könyvtár nyitva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak zárva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

NAPIREND. Naptár. Hétfő, október 26. — Róm. kat.: Dömötör. — Prot.: Dömötör. — Görög-orosz: október 18. Kárp. — Zsidó: March. 1. — A nap két reggel 6 óra 35 perczkor, nyugszik este 4 óra 51 perczkor. — A hold két reggel 7 óra 33 perczkor, nyugszik este 5 óra 15 perczkor.

— Az „Egyetértés Vasárnapja”. Változatos és érdekes tartalommal jelent meg ezen a héten az „Egyetértés” melléklete, az „Egyetértés Vasárnapja”. Az első oldalon a nemrégiben leleplezett Szilágyi Dezső emlék pompásan sikerült reprodukcióját közöljük, a továbbiakban olvasóink a kerepesi-uti sirkertben lefolyt leleplezési ünnepéről kapunk két főlvetelt. Érdekes Jenő főherceg fotográfiája, melyet abból az alkalomból közöltünk, hogy a király az osztrák-magyar hadsereg csapófelügyelőjévé nevezte ki. A Gordon-Bennet léghajós-verseny második győztesét érdekes fénykép örökíti meg. Abból az alkalomból, hogy kollégánk, Garvay Andor, nagy sikert aratott a Vigszínház deszkáin „Péncz” című darabjával, kiadjuk a darab összes szereplőinek sikerült fényképeit és a szerző legújabb arcképeit. A balkáni eseményekről három képünk van és egy van a regensburgi Bismarck-ünnepéről. A szövegrészben Capus Alfréd, Provins Micheltől, Rosny J. H.-tól közölünk dolgozatokat.

— A királyról. A király egészségi állapota kitűnő. A kedvezőtlen időjárás ellenére is mindennap megteszi a délutáni órákban szokott sétáját a budai királyi várpalota kertjében, míg idejének többi részét dolgozószobájában tölti el. A király budapesti tartózkodása alatt rendezett udvari ünnepségek sorát október 28-án és 30-án a delegációs udvari ebédek zárják le. A király alkalmasint november elején távozik el Budapestről és Schönbrunnba megy. Az elutazás napja még nincsen megállapítva; az elutazás idejéül november első hete van kijelölésbe véve.

— Kinevezések. A király Roediger Gyula pénzügyi tanácsost, temesvári pénzügyigazgató-helyettest, a VII. fizetési osztályban való meghagyása mellett gyulai pénzügyigazgatóvá kinevezte. A pénzügyminiszter Oltványi Ferenc pénzügyi titkárt, dévai pénzügyigazgató-helyettest a temesvári pénzügyigazgatóvá váló áthelyezése mellett pénzügyi tanácsossá nevezte ki.

— A csár család öröme. Pétervárról érkezett távirati jelentés szerint a czári családban örövendetes eseménynek néznek elébe. A czárné lebetegedését november végére várják. A czárnéról különben az a hír érkezik, hogy a finn vizeken tett hajókirándulása óta jobban érzi magát. A tengeri levegő nagyon jó hatást tett rá, szívszorulása ritkább és nagyfokú idegessége is csökkent.

— A miniszterelnök ebéde. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök és neje ma este hét órákora ebédet adtak, amelyre hivatalosak voltak: báró Aehrenthal közös külügyminiszter, báró Burián közös pénzügyminiszter, a magyar kormány tagjai, báró Plener Ede, a közös legfőbb számszék elnöke, báró Call, gróf Eszterházy Pál, Thallóczy Lajos és Horowitz Ede osztályfőnökök, a két delegáció elnökei: lovag Madeyski és gróf Zichy Tivadar, az osztrák delegáció következő tagjai: gróf Auersperg Rezső, Axmann Gyula, Bacquehem márki, gróf Clam-Martinitz Henrik, Dobernigg József, dr. Fuchs Győző, dr. Baernreither, Glombinszky, Günther Ottó, lovag Kozłowski Vladimir, gróf Latour Vincze, gróf Merveldt Ferenc, báró Morsey Ferenc, báró Oppenheim Lajos, dr. Schlegel József, Schönburg-Hartenstein Alajos herceg, Schumeyer Ferenc, dr. Stransky Adolf, gróf Stürkgh Károly, és gróf Walterskirchen Ferenc; a magyar delegáció részéről: Barabás Béla, gróf Semsey László, gróf Edelsheim-Gyulai Lipót, Széll Kálmán, Zboray Miklós, gróf Thorotzka Miklós, báró Harkányi Frigyes, báró Rudnyánszky József, Okolicsányi László, gróf Batthyány Lajos, gróf Majláth Géza, gróf Zichy János, Nagy Emil, Hoitsy Pál, Miklós Ödön és Szemere Miklós. Az ételrend a következő volt: Consomme á la Doria. Langouste en bellevue. Roti de veau á l'Anglaise. Rousse de volaille. Selle de chevreuil rotie. Salade, sauce Cumberland. Fonds d'artichauts á la Barigoule. Bombe Andalouse. Cheese-cakes. Dessert. Café.

— Kinevezések. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter dr. Posevitz Tivadar és dr. Pálffy Mór osztálygeológusokat főgeológusokká, Timko Imre, dr. Liffa Aurél és dr. Papp Károly elsőosztályu geológusokat osztálygeológusokká, dr. Emszt Kálmán vegyész, Gull Vilmos és dr. László Gábor másodosztályu geológusokat elsőosztályu geológusokká nevezte ki.

— Pármai hercegnő apáca. Ryde Isle of Wight-ben tegnap folyt le Adelaida páрмаi hercegnőnek a Szt. Benedek-rendi apácák közé való ünnepélyes felvétele. Adelaida hercegnő, aki márczius 19-én lépett be mint novicius az apáca-rendbe, Róbert páрмаi hercegnek Mária Antónia portugáliai infánsnővel kötött második házasságából származik és 1885. augusztus 5-én született. Érdekes, hogy Adelaida hercegnő nagyanyja, Adelaida braganzai hercegnő és nagynénje, Löwenstein Agnes hercegnő, szintén apácák a Wight szigetbeli Szt. Benedek apáca-kolostorban.

— Kiténtetett nagyiparos. A Budapesti Közlöny mai száma a következő kiténtetést közli: Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére Ohrenstein Henriknek, a beocsini „Unio” cementgyár-részvénytársaság alelnökének, valamint törvényes utódainak, az ipar és közjótékonyág terén szerzett érdemei elismerésül a magyar nemességet a „Beocsini” előnévvel adományozom.

— A levegő meghódítása. Zeppelin legutóbbi sikeres felszállásáról már a tegnapi számunkban megemlékeztünk. Ma jelentik Friedrichshafenből, Zeppelin léghajójával a manzeli uszócarnokból újra felszállt. A ballon a friedrichshafeni kikötő felé tartott, majd hirtelen fordulattal tért az uszócarnokhoz, hol aztán simán kikötött.

— A nagyszerb propaganda. Ó-Gradiskában az államügyész és a vizsgálóbíró ma a nagyszerb propagandában való részvétel által elkövetett hazafurás gyanúja miatt letartóztatta Kalafati kereskedőt, Kusosow pópát és Vukelics tanítót, kiket beszállították a zágrábi fogházba.

— A leghidegebb októberi nap. A zürichi meteorológiai intézet megállapítása szerint tegnap volt a leghidegebb októberi nap, amióta csak pontosabb feljegyzéseket készítenek az idő változásáról. Ma a hőmérséklet kilenc fokkal súlydott a normális alá — mindenütt a fagypontra alatta van.

— Az olasz király a párbaj ellen. Viktor Emánuel olasz király tudvalevőleg Raconigiből október 4-ről kelt és Casana olasz hadügyi és Mirabello olasz tengerészeti miniszterek ellenjegyzésével dekrétumot adott ki a párbaj megszüntetésére. A rendeletben szigorúan meghagyja a tiszteknek, hogy konfliktusaikat minden idegen beavatkozás nélkül kíséreljék meg elintézni és ha ez nem sikerül, akkor becsületbírótság elé kell vinniök az ügyet. A becsületbírótság ítélete feltétlenül döntő a felekre nézve. A nemrég Budapesten lezajlott első nemzetközi párbajellenes kongresszus első jelentős sikerének tekinthető az olasz kormány humánus dekrétuma, amelynek főbb pontjai ezek:

1. Ha két katona közt lovagias ügy támad, megbízottainak kötelessége minden eszközzel annak békés elintézését megkísérelni. Ugy a sértő, mint a sértett fél, valamint azok, akik őket képviselik, kötelességek a fentemlített kötelesség tudatát magának a becsületnek jól felfogott érzelméből és abból a kötelességből meríteni, amely a legmagasabb cél közösségében egyesült nagy katonai család lelkeit egybefonja.

2. Abban az esetben, ha a lovagias ügy barátságos uton el nem intézhető, a megbízottak kötelességek az ügyet becsületbírótság elé utalni; a kötelesség elmulasztása súlyos fegyelmi kihágás.

A dekrétum azután a becsületbírótság hatáskörét, összeállítását, eljárásának módjait írja körül. A becsületbírótság határozata lehet: a) kielentése annak, hogy a vizsálya ok nincs, b) kibékítési jegyzőkönyv kiadása, c) kielentése annak, hogy a becsületbírótság a lovagias ügybe beavatkozni nem kíván. Ez utóbbi esetben utasítja a feleket, hogy ügyüket intézzék el legjobb belátásuk szerint, eléjük tartva azonban mindig felelősségüket a katonai és büntetőjogi szabályokkal szemben. A 7. pont feljogosítja a feleket, hogy amennyiben a fentemlített a) és b) pontban körülírt elintézésben nem találunk kellő elégtételt, az ítélet kihirdetését követő 3 napon belül elégedetlenségük okát szóval vagy írásban terjesztsek azon hatóság elé, amely a becsületbírótságot egybehívta. A hatóság helyben hagyhatja az ítéletet vagy új bizottságot hívhat össze, amelynek határozata végérvényes. A 8. pont szerint a felek kötelesek a bizottság végleges határozatát betartani; e kötelesség megszegése súlyos fegyelmi vétség. E határozatok a szabályozott tisztekre is érvényesek. A rendelet utolsó pontja a katonák és polgárok közötti támadt becsületbeli ügyekben szabályozza az eljárást, amely egészen hasonló az előbbihez, azzal a különbséggel, hogy az eljárás megindításához a polgári fél beleegyezése szükséges.

— Ghyczy Kálmán emlékezete. A Komáromi és Városi Muzeumezjesület Ghyczy Kálmán Komárom nagynevű követének, volt pénzügyminiszter születésének 100-ik évfordulóját kegyeletesen és méltó fényvel fogja megünnepelni okt. 27-én Komáromban a magyar kormány, a pénzügyminisztérium, a főrendi- és képviselőházak bevonásával. A Muzeum-Egyesület társadalmi gyűlésből gyönyörű bronz-emléktáblát emel Ghyczy Kálmán feleltethetetlen emlékének. A bronz-táblán, amely Istók János fővárosi szobrászművész sikerült alkotása, látható lesz Ghyczy Kálmán mellképe. Az emléktábla feliratát Beöthy Zsolt írta. A helyi ünnepély országos jellegűvé válik azáltal, hogy azon résztvesz a kormány, Wekerle Sándor miniszterelnök mint pénzügyminiszter, Darányi Ignác földmívelési és Günter Antal igazságügyi miniszterek, Rakovszky István, a képviselőház alelnöke nagy küldöttséggel, báró Pongrácz Vince pénzügyminiszteri tanácsos 12 tagból álló küldöttség élén, valamint a főrendi ház képviselője. A küldöttségek koszorút fognak helyezni az emléktáblára, félegykor pedig a Magyar királyszállodában több száz terített társasbéd lesz.

— Pusztító orkán. Egy New-Orleansből ideérkezett jelentés szerint az orkán röviddel ezelőtt a Rio Grande és Nicaraguában lévő Prinzapolcában több helységet elpusztított. Attól tartanak, hogy sok emberélet esett áldozatul.

— Felrobbant gránát. Via Reggionban a hadihajógyakorlótéren új gyutacsval kísérleteztek. A kísérletek folyamán egy gránát felrobbant. Két hajós-tisztet és egy munkás életét veszítette, míg egy súlyosan megsebesült.

— A román kulturliga kiáltványa Bukarestből. A román kulturliga kiáltványt bocsátott ki, melyben a liga felhívja a román népet, hogy a magyarországi testvéreket pénzzel is segítsék. A kiáltvány, melynek tartalma különben is amellett szól, hogy a liga működése új fázisba lépett, a magyarországi románok részére eszközözendő gyűjtésekre vonatkozólag következőleg nyilatkozik:

„Most, hogy Magyarországon a legdrágább törvények nyomják el a román felekezeti iskolákat, minden románként szent kötelessége, hogy segítségére siessen ezeknek az intézeteknek, melyek különben pusztulásra lesznek kárhoztatva. Különösen gyűjtetek az erdélyi iskolák részére.” A kiáltvány felhívja a románokat, hogy minél nagyobb számban vásárolják a szelvényeket, melyeket a liga e végből kiad. A szelvény értéke tíz bani.

— Megbüntetett cászár. Szófiából a következő kis történetet kapjuk: Október 5-én kiáltották ki Bulgária függetlenségét. Ferdinánd cászár a miniszterek kíséretében Filippopolba sietett, de a mások oly ügyes nyelvek sehogys tudtak hozzászólni a „felség” szóhoz és minduntalan a régi „királyi fenség”-be botoltak. Hogy a bainak elejét vegyék, elhatározták, hogy mindenki, aki eltéveszti a megszólítást, 10 frank büntetést fizet. Amikor végül megérkeztek Filippopolba, a kíséret már körülbelül hozzászokott az új állapothoz, de valamennyien büntetést fizettek. Nikolajev, Ferdinánd régi tábornoka, körülbelül 100 frankot fizetett le, sőt magának Ferdinándnak is 10 frankot kellett leróni, mert felséges nejét egyszer czaricza helyett egyszerűen fejedelemasszonyinak titulálta. Ma persze az új címet már mindenki megszokta, csak az európai hatalmak egyik-másika nem akarja még tudomásul venni, hogy Ferdinánd már nem fejedelem, hanem — cászár.

— Csak egy virágszálat. A József főherceg szanatórium egyesület harmadszor ismétli meg azt a megkapóan gyöngéd, poetikus ötletet, hogy egy virágszállal kevesebbet kössünk a halottunknak szánt koszorúba s ennek az egy virágszálnak árát ajánljuk oda a halál jegyeseinek: a tüdőbetegeknek.

Az egyesület felhívása így szól: Halottak napja előtt a halál jegyeseiért, a tüdőbetegekért emeljük fel kérés szavunkat. Hetvenezer tüdővészest temettek el hazánkban a múlt halottak napja óta. Az immár sírjukban porladóknak fele ma is élne, ha idején gyógyítottuk volna őket. A hozánk folyamodó és életükért esengő tüdőbetegek élete visszaváltásért kérjük azokat, akiket a gondviselés egészséggel megáldott, siessenek a halál jegyeseinek megmentésére. Legyen a sírok koszorúja egy virágszállal egyszerűbb, égjen egy mécsessel a sírokon kevesebb és ennek árából ki fog gyulni egy pislogó élet. Esdve kér az egyesület minden jó szívet, teljesítse a kérelmet, rójjá le ezt a szent vámot nemzete dicsőségére, özvegyeknek, árváknak, ügyefogyottaknak könyei felszárítására. Kegyeletünk szent, megtisztult nemes tanúsítása lesz, ha az emberszerető társadalom a József főherceg Szanatórium Egyesületet megsegíti, — hogy 300 szegénysorsu tüdőbeteget úgy, amint eddig a lugoserdei szanatóriumban ingyen gyógyítottasson évente s a mellett — amire oly égető szükség van — újabb tüdőbeteg gondozó intézeteket is létesíthessen. Az egyesület az irgalomnak könnyűvé tette az adakozás alkalmát. Gyűjtőtársolyai a mai napon szerte a hazában megindultak embermentő utjokra. Ne kerüljenek ki ezek a tarsolyok senki! Ne kerülje ki ezeket a tarsolyokat senki! Szerencsétlen, szegénysorsu tüdőbeteg felebarátainkért könyörög bizó hittel és reménnyel a József főherceg Szanatórium Egyesület (Budapest, IX., Lónyay-utca 47.)

— Letartóztatott fogorvos. Erdélyi Mór jónevű lippai fogorvos eljegyezte egy ottani jónevű család csinos leányát. Már az esküvő idejét is meghatározták, a leány szerencsére azonban idejekorán megmenekült leendő férjétől. A lippai járásbíróshoz ugyanis a budapesti államrendőrségtől a napokban távirat érkezett, melynek rövid tartalma az, hogy Erdélyi Mór már régebben körözött egyén csalásért és házasságcsédélgésért. A fővárosi rendőrség szemé elől eltűnt, most azonban, hogy sikerült tartózkodási helyét kinyomozni, kéri a letartóztatását. A járásbíró a fogházörmeztért köldötte ki Erdélyi lakására, aki meg is jelent ott s tudomására hozta a „fogorvos”-nak, hogy a törvény nevében nem szabad ember többé. Erdélyi halálsápadt lett, de nem ellenkezett. Követte az örmezt, akinek őrizete alatt felszállították a hurokra került szédelőt Budapestre, az államrendőrség fogházába.

— Ünnepek a nemesi felkelés emlékére. A nemesi felkelés emlékének megünnepelése tárgyában Győr-megye alispánja értekezletre hívta meg a fölkelő csapatokat kiállító vármegyék alispánjait. Az értekezletre meghívást nyertek a következő alispánok: Fazekas Ágost (Pestmegye), Mailáth István (Bars), Majzik Viktor (Heves), Ghyczy Dénes (Komárom), Nagy Mihály (Nógrád), Turchányi Ödön (Nyitra), Petőcz Jenő (Pozsony), Kacsokovics Lajos (Somogy), Hajas Antal (Sopron), Herbst Géza (Vas), Koller Sándor (Veszprém), Árvay Lajos (Zala), Dókus Gyula (Zemplén). Az értekezletet tegnap este tartották meg Pestmegye székházában. Goda Béla alispán üdvözölte a megjelenteket, örömmel állapította meg az érdeklődésből, hogy terve a vármegyék vezetőinél visszahagya talált és felvetette a kérdést, helyeslik és hazafias kötelességnek ismerik-e a vármegyék, hogy az utolsó magyar nemesi felkelés százéves jubileumát országos ünnepség keretében megtartsák. Lelkes helyeslés kísérette az elnöklő alispán előterjesztését, majd élénk eszmecsere fejlődött az ünnepség rendezése felett. Elhatározta az értekezlet, hogy a százéves jubileum alkalmából 1909. évi június 14-én Kismegyeren, a csata színhelyén, a kismegyeri emlékszóbor előtt emlékünnepet rendez, amelynek során az 1809-iki kismegyeri (győri) csatában résztvevő csapatok egyenruházatában felvonulást rendez. Az ünnepséget rendező nagybizottságot a 15 vármegye (Fehérmegyével) közönségéből alakítják, egy szilkebbkörű végrehajtó bizottság intézi a rendezés munkarészét. Minden vármegye külön összegyűjti az általa felállított felkelő csapatokban résztvevők névsorát, kikutatja utódait, hogy az emlékünnepre szintén meghívhatók legyenek. Mihelyt a végrehajtó bizottság az ünnepség részletes programját kidolgozza, azt a nagygyűlés elé terjeszti, amely a program ismeretében akkor fog határozni afölött, hogy az ünnepség fővédőjeül a 15 vármegye és Győr város küldöttéi után felkerje a királyt. Meghívják továbbá az ünnepségre azon ezredeket, amelyek a kismegyeri ütközetben résztvevtek.

— Fürstenberg afférja. Carikov, az orosz külügyminiszter adyointja és Fürstenberg herceg cs. és kir. nagykövetségi tanácsos között keletkezett személyes természetű differenciáról a sajtóban több, a valóságtól eltérő közlemény látott napvilágot. A tényállás hivatalos megállapítását a következő Pétervárról érkezett jelentés adja meg: A Novoje Vremia Fürstenberg állítólagos nyilatkozatainak „illetékes forrásból” nyert értesítés alapján történt megczáfolása alkalmából személyes éli támadásokat intézett Fürstenberg herceg ellen, amelyek gróf Berchtold nagykövetet arra indították, hogy a külügyminisztériumban a dolgot szóvátegye. Az itt tanúsított előzékenység által a szóban forgó ügy akként intéztetett el, hogy egyrészt a Novoje Vremia késznek nyilatkozott annak kijelentésére, hogy távol állott tőle Fürstenberg herceg személyi méltóságát és becsületét érinteni, másrészt a felhivatalos Rosszija sajnálatát nyilvánította az említett támadásokon és egyuttal megállapította, hogy az a czáfolat, amely e támadások induló pontjánál szolgál, semmiféle irányban nem akarta a herceg jóhiszeműségét kétségbevonni. Személyes összeférőrl vagy komolyabb vizsályról Fürstenberg herceg és Carikov között egyáltalán nincs szó.

— Házasságok. Olaj Jenő vasárnap vezeti oltárhoz a Dohány-utcai izr. templomban Kardos Paulát.

Zöldi Márton, a Folies Caprice tagjii eljegyezte Stern Arankát.

Müller Richárd, a 69. gyalogezred hadnagya kedden délelőtt vezeti oltárhoz Budapesten, a Fasori evangélikus templomban Galbay Palikát, Galbay István fővárosi magánzó leányát.

Brünn Arankát vasárnap délután fél két órakor vezeti oltár elé a Dohány-utcai izr. templomban Frank Andor.

Székely Miklós, a Székely és Horváth czég baltagja Budapesten, ma tartja eljegyzését Hoffmann Sárkával, Hoffmann Sándor leányával Egerben.

Wirtschaftler Bertalan, Wirtschaftler Testvérek czég baltagja, Kassán eljegyezte Havas Paulát, Havas Mór bankigazgató leányát, Budapest. (Külön értesítés nem megy.)

Rosner Armin Weisz Jennikével e hó 25-én, délután 3 órakor, VII., Elemér-utca 30. sz. alatt tartja egybekelési ünnepélyét.

Löwinger Gyula eljegyezte Weisz Reginát, Elber Ede gyámleányát, Budapesten.

Kremnitzky László fővárosi sütőmester vasárnap délelőtt tizenegy órakor tartja esküvőjét a Józsefvárosi plébánia-templomban Spolarits Erzsébettel, Spolarits György fővárosi bizottsági tagnak, a Sütőiparegyesület elnökének bájos nővérel.

Sonnenschein Adolf fővárosi kereskedő eljegyezte Steinfeld Matildot Bécsből.

— Nászajándékok. Jegygyűrűk legelőnyösebbet Polgár Kálmán műorás ékszertelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **A vízmérő órák ügye.** Kajlinger Mihály, mint már megírtuk, tegnap hallgatta ki a rendőrség. Mint tudjuk, a kihallgatás abból a körülményből indult ki, hogy Kunz Ferencz lefoglalt könyveiben és levelezésében szó van magas állású tisztviselőkről, akik 16.000, illetőleg 28.000 koronát kaptak tőle. Miután e tételek valódiságát Kunz Ferencz nem tagadja, a rendőrség annak megállapítására törekszik, hogy tényleg fővárosi tisztviselők kaptak-e pénzt és ha igen, kik azok. Dr. Bárczy István polgármester nemcsak feliosgositotta, hanem felkérte a rendőrséget ennek kinyomozására s így a rendőrség gyanuba fogta mindazokat a tisztviselőket, akik a vízmérő órák ügyében hivatalosan eljárak. A meggyanúsítás ebben az esetben éppenséggel nem megvádolás, mert a nyomozó hatóságoknak éppen közérdekből a díj-nektől az igazgatóig mindenkit meg kellett gyanúsítani, vagyis inkább mindenkinek módot kellett nyújtania önönmagának tisztázására. A nyomozás eddigelé semmiféle terhelő körülményt nem derített ki városi tisztviselőkre, viszont azonban más irányban sem lát tisztán a nyomozó hatóság. Miután Kunz az üzleti könyveiben foglalt tételekkel ellentétben határozottan tagadja, hogy fővárosi tisztviselőket megvesztegetett volna, megvesztegetettségét pedig Rimanóczy mérnökön, Nipfler napidijason kívül senki sem ismerte be, a rendőrség azt igyekszik megállapítani, hogy a vízmérő órák tárgyában mely tisztviselők eljárása vált inkább a vállalkozónak, mint a városnak javára: szóval a rendőrségi vizsgálat felülbírája a városi tisztviselők többéves működését. Kajlinger igazgató épp ezért a tegnapi kihallgatáson fenntartotta magának a jogot, hogy a legközelebbi napokban működésének korrekt voltát minden irányban feltüntető okmányokat terjeszteszen a rendőrség elé. A vizsgálat így előreláthatólag még hosszú ideig eltart, annál inkább, mert Kunz Ferencz ma délelőtt sem tett olyan vallomást, amelyben az esetleg megvesztegetettek nevei szerepelnek. Kajlinger igazgatóval ma délelőtt volt alkalma beszélni tudósítónknak. Kajlinger igazgató kijelentette, hogy érdemleges nyilatkozatot nem tehet, mert be akarja várni a vizsgálat végét. Hivatkozott negyedszázados köztisztviselői múltjára, mely elég eredményes ahhoz, hogy a főváros közönsége türelemmel várja be a vizsgálat végét. Kijelentette továbbá, hogy tegnapi kihallgatása nem úgy folyt le, mint azt több estilap megírta. Ezekre a közleményekre vonatkozólag a rendőrség is nyilatkozik és azt a határozott kijelentést teszi, hogy ezek a közlemények a valóságnak nem felelnek meg. A rendőrség ebben az ügyben addig, ameddig a nyomozás befejezést nem nyer, kötelességszerűleg semmiféle közleményt sem fog közzétenni.

— **Ellenőrzési szemle.** A 32-ik hadkiegészítő kerületben (Budapest és környékén) tartózkodó tartalékos tisztek és katonai tisztviselők ez évi főszemléje november 4-én délelőtt 9 órakor, a tartalékos hadapródok és hadapród-jelöltek főszemléje pedig november 6-ikán délelőtt 9 órakor lesz. Az egyes csapatok tisztjei és hadapródjai a következő helyeken jelentkeznek: 1—10. és 32. gyalogezred: Mária Terézia-kaszárnya; 1—31. és 33—38. ezred: Lódkowitz-kaszárnya, Veres Pálné-utca; 39—51. ezred: Albert-kaszárnya; 52—67. ezred: Forgách-kaszárnya; 68—82. ezred: Károly-kaszárnya (Nádor-utca); 82—102. ezred: Nádasdy-kaszárnya. A lovasok és állatorvosok a Ferencz József lovassági kaszárnyába mennek a Kerepesi-útra. A tábort és hegyi tüzérek a lajostéri, a vartúzei és a gubaesi, az utász- és vasúti csapatbeliek a Radetzky-, a szekerészek a Lehel-utcai kaszárnyában, az egészségügyi csapatbeliek pedig a XVI. helyőrségi kórházban jelentkeznek. Akik itt föl nincsenek sorolva, azok a hadkiegészítő parancsnokságnál tartoznak jelentkezni a Mária Terézia-kaszárnyában. Az utószemle a tisztek számára november 14-én, a hadapródok számára pedig 16-án lesz, csakis a Mária Terézia-kaszárnyában.

— **Kisiklott vonat.** Súlyos vasúti szerencsétlenség történt október 23-án a déli vasút verőce-therozováci vonalán. A 2012. számú vegyesvonat a rakodó vágányon kisiklott, a mozdony és két kocsi felborult. A mozdonyvezető a romok alá került, ahonnan csak összezuzott hulláját tudták elővonni. Két utas és három vonatkisérő könnyebb sérülést szenvedett. A szerencsétlenséget az okozta, hogy egy előtte menő vonatból egy kocsi kisiklott és a váltót megrongálta. A vizsgálatot megindították.

— **Nagy tűz.** Mauthner Lipót Szigetvár melletti Diós-pusztáján tegnap este kigyuladt a tehénistálló és 113 szarvasmarha bennégett. A kár mintegy 60.000 korona. A tűz gondatlanságból keletkezett.

— **A Mária-utcai robbanás.** A Mária-utcai Herczeg és Geiger-féle vegyészeti gyárban tegnap este történt nagy robbanás még egy áldozatot követelt. A gyár négy munkásnőjén kívül, akik a robbanás helyén szénáé égtek, ma reggel meghalt a katasztrófa ötödik áldozata, Ládányi Rezső kémikus, akit a robbanás után súlyos égési sebekkel a sebészeti klinikára szállítottak, ahol ma reggel kilenc órakor meghalt. A katasztrófa helyén ma délelőtt tartották meg a tűzvizsgálatot, amelyen részt vettek Almády Géza tanácsos, Rózsavölgyi Antal elüljáró, dr. Diener Ákos rendőrkapitány, Blaschnek Hugó tüztöltőtiszt, Lung városi fogalmazó, Czéch kerületi mérnök. A bizottság megállapította, hogy viaszot olvasztottak egy üstben, ezt leemelték a földre, terpentint öntöttek belé, ami meggyulladt. Ettől fogott tüzet a kémikus ruhája, aki aztán az udvarra szaladt. Utána akartak futni a pinczehelyiségben dolgozó leányok is, az ajtó azonban befelé nyílt és így nem tudtak kimenekülni, összesetek és megégték. Az ablakon sűrű vasdrótháló volt és azonkívül vastáblák betéve, úgy, hogy a menekülés útja ott is el volt zárva. A tűz okozója Ládányi kémikus, oka: vétkes gondatlanság. A bizottság a pinczehelyiségnek, mint műhelynek való használatát egyszer s mindenkorra betiltotta. A kár, amely nem igen nagy, biztosítás útján megérül.

— **Kötélhalál.** Zágrábban tegnap kezdődött Szvetc Iván rablói bűnperének tárgyalása. Szvetc ez év szeptember 2-án Zágráb egyik legnépesebb helyén, az Illicán, behatolt egy ékszerüzletbe és ott meggyilkolva az ékszerész anyját, Gabrics Ilonát, értéktárgyakat és pénzt rabolt. Ma hirdették ki az ítéletet, mely Szvetcet kötéltálatlra ítéli.

— **Katasztrófa egy bányában.** Dézna aradmegyei községben, gróf Wenckheim Frigyes bányájában a föld három munkást maga alá temetett. A munkások egyike meghalt, a többi kettő csak könnyebb sérülést szenvedett.

— **Római sáncok Erdélyben.** Téglás Gábor, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, az ismert nevű archeológus ez ősszel is több hetet töltött tanulmányuton Erdélyben, ahol az egykori Dácia megerősítésére szolgáló római erődítmények emlékeit tanulmányozta. A tanulmányút igen eredményes volt és számos olyan adatot derített ki, amelyek a rómaiak hadászati és védelmi intézményeit egész új világításba helyezik. A kiváló tudós legközelebb fog az Akadémiának beszámolni kutatásairól, amelyek iránt a külföld tudományos köreiből is rendkívül nagy az érdeklődés.

— **Az állatkínzó büntetése.** Az állatkínzók ritkán bűnhődnek a vétékért, melyet elkövetnek. A némán tűrő állatok majdnem kivétel nélkül vannak kiszolgáltatva a brutalitásnak. Alig akad emberségesen érző az emberek között, aki pártját fogná a megkínzott állatoknak. Annál súlyosabban bűnhődött tegnap a szeged-rókusai állomáson két ember az állatkínzásért. Ott a dorozsmai Farkas-testvérek kocsija elakadt a villamos síneken. A két paraszt dühében elkezdte a lovakat irgalmatlanul ütni-verní, mire Kecskeméti Sándor rendőr rájuk szólt, hogy ne csináljanak botrányt. Farkasék feleselni kezdtek a rendőrrel s tovább püfölték a lovakat. A rendőr erőlyesen felszólította őket, hogy hagyják abba az állatkínzást, mert különben bekiséri őket. Erre a két atyai annyira dühbe jött, hogy nekiesetek a rendőrnek s Farkas Ferencz mellen ragadta, András pedig kardját kapta elő. A rendőr kirántotta kardját a támadó kezéből s előbb a lapjával sújtotta fordította a kardot és mindkettőnek a kezeféjét csontig levágta. Farkas Ferenczet pedig egy föbe sújtotta, hogy eszméletlenül esett össze. A két Farkas sebesülése oly súlyos, hogy kórházba kellett őket szállítani.

— **A „Közbiztonság” rendőri szaklap ezen a héten rendkívül érdekes tartalommal jelent meg. Mindjárt az élen találjuk dr. Bakonyi Kálmán cikkkét, amelyben tanácsokat ad a nyomozó hatóságnak, hogy miként járjon el fiatal bűnösökkel szemben. Ezt követi dr. Tarján Mihály budapesti ügyvédnek a bűntető novella családi paragrafusairól szóló értekezése, majd dr. Dörning Henrik rendőrfogalmazó cikke. Urai Dezső hírlapíró a czettíjű rendőrségről ír érdekes dolgokat, Kemény A. Ignác tárczája és Végh Gyula rendőrfőkapitány cikke is nagy érdeklődésre számíthat. A „Közbiztonság” szerkesztősége és kiadóhivatala Aradi-utca 16. szám alatt van, előfizetési ára: évi 20 korona.**

— **Zátonyra került hajó.** A heves bóra, amely már napok óta dühög a kvarnerón, az éjjel a „Ferencz Ferdinánd főherceg” új pánczélost leszakította horgonyköteleiről és a nyílt tengerre sodorta, ahol Pirano közelében zátonyra került. Pólából és Triesztből vontató hajókat küldtek a helyszínére, amelyek ma megkezdték a pánczélos kiszabadítását. A pánczélos csak jelentéktelen sérüléseket szenvedett. Újabb jelentés szerint a hajó helyzete elég kedvező, mert öbölserű védett helyen, homokos talajon fekszik. A hajót valószínűleg még ma sikerül leemelni a zátonyról.

— **Tanárok a rendőrség ellen.** A kereskedelmi iskolai tanárok körének a küldöttsége járt ma Bokor József vezetésével a polgármesternél. A küldöttség elmondotta, hogy október tizenkettőjén, a Rudolf-szobor leleplezésekor a második kerületi felső kereskedelmi iskola növendékeit is kirendelték. A diákok az egész tanári testület felügyelete alatt voltak s a legkisebb rendzavarás nélkül állottak a számukra kijelölt helyen. Egyszer csak megjelent Pavlik Ferencz rendőrfelügyelő egy lovasrendőr kíséretében s a lovasrendőr csaknem rágázolt a diákokra. Péter János igazgató figyelmeztette a rendőrfelügyelőt, hogy ők hivatalból vannak ott s be akart mutatkozni, de Pavlik ott, a diákság előtt durván rátámadt az igazgatóra. A tanárok küldöttsége arra kérte ma a polgármestert, hogy ilyen alkalmakra vagy ne rendeljék ki a diákokat, vagy gondoskodjanak arról, hogy hasonló megtámadtatásban ne részesüljenek. Ha a rendőrség a diákokkal intézkedni akar, forduljon a tanárokhoz. Bárczy István polgármester megígérte a küldöttségnek, hogy beszélni fog a főkapitánnyal s elégtételt fog szerezni a megsértett tanárságnak.

— **Tűz egy posztóraktárban.** Brust Dávid nagykereskedőnek a Nádor-utca 17. számú házában levő pinceraktára, a melyben nagymennyiségű posztó- és gyapjúrua volt főlhalmozva, ma délelőtt tízedél óra tájban, eddig ismeretlen okból kigyuladt. A raktár ablakaiból kitóduló sűrű füstöt a házmeister vette észre és rögtön jelentést tett a czég irodájában, ahonnan a tűzörséget értesítették. Az irodaszemélyzet állítása szerint a mai napon még senki sem járt a raktárban és így a tűz keletkezésének okát még csak sejtetni sem lehet. A tűzet a IV. és V. kerületi tűzörség eloltotta, de akkora már az egész raktár elhamvadt. A kár körülbelül százötvenezer korona, amely azonban biztosítás által megérül.

— **Orosz forradalmárok felmentése.** A rigai haditörvényszék nyolcz napig tartó tárgyalás után ma este hozta meg ítéletét ötvennégy forradalmár fölött, akik 3000 fegyveres paraszttal megtámadták és kifosztogatták Mitau városát. Az ítélet meglepően enyhe, mert harmincznyolcz vádlottat fölmentettek, tizenhárom forradalmárt Szibériába száműztek és háromat kényszermunkára ítélték.

— **Elgázolta a vonat.** A budapesti gyorsvonat Kétegyháza közelében elgázolt egy ismeretlen úri ruházatu férfit. A holttestet Lökösházán találták meg összedarabolva. Az elgázolt férfi borotvált bajszu, míg a nála talált aranyórában „Singer” név van. Kitért nem sikerült megállapítani. A vizsgálat folyik.

— **Aki felgyújtotta önmagát.** Róth Imréné, született Budinacz Mária, 46 éves gyümölcsárusnő, ma reggel Molnár-utca 21. szám alatt levő lakásán ágját petróleummal leöntötte, belefeküdt és meggyújtotta azt. A lángra lobbant petroleum csakhamar tüzet terjesztett az egész szobában és a kitóduló füstöt látva, berohantak a szomszédok, akik az életunt asszonyt kirángatták az ágyból, kivitték őt, de már akkorra igen súlyos égési sebeket szenvedett. A mentők a Rókusba vitték az életveszélyesen összegegett asszonyt, a tüzet pedig a központi tűzörség oltotta el. Az öngyilkosság oka az volt, hogy a férjével állandó viszálykodásban éltek és ez keserítette el az amúgy is beteges asszonyt.

— **Késelő napszám.** A Mester-utca 61. szám alatt levő Kerekes-féle vendéglőbe beállított Tóth Ferencz napszám. Csendesen idogálni kezdett az ott levő Zetkovits Giza takarítónővel. Már kitűnő hangulatban lehettek, amikor beállított Spauser István napszám, a takarítónő szeretője. Spauser kérdőre vont Tóth Ferenczet, hogy mi jogon mulat szeretőjével. A dologból verekedés lett, a feldühödött Spauser kést rántott és Tóthot többször mellbe-szurta. Ezzel azonban nem elégedett meg, mert az asszonyt is megsebesítette. Tóth a kapott sebekről rögtön meghalt, a takarítónőt pedig a mentők szállították életveszélyes sebeiével a kórházba. Spauser

rendőrség

gálatot
parancs
dal gy
czégtől
azután
százalé
jének.verseny
Koch n
Kornat
percz a
26 per
tak, mi
állandó
pár mé
kiosztás
— Koch— A
nagyob
den elő
tásában
Lalla S
frenetik
ugysint
nozhata
dours, I
a műso
a Roya
művész
gyoross
Károly,
műsorna
éri meg
gonddal— F
fő 25-é
utolsó e
igazgató
nünket:
évadot
a n. é.
főváros
az állan
engem é
gok, ho
arra érd
Beket— K
letre, me
tolva, hi
és Társa
utca 13.
sorolva
számok.
mikor sz
melletti
kthuzva
Kiss szer— E
Egy fővá
a férj az
és napon
mekükkel
mégis eg
tálysorsjá
megnyert
20.000 ko
Budapest
nokát kü
felet a g
szobás la
szék volt
küldött, h
öröm utá
ták. Elein
ezres ban
nem jött— Ha
írodalomn
ség érte.
zott hitkö
minden sz
el a kopó
tak a vár
akik már
és puritan
ban küzdő
a nemzeti
felavatni
amikor ne
lett a mis
kőzt a ha
tének.Bát
Budapestn
tenegy óra

rendőrség letartóztatta és megindította ellene a vizsgálatot.

— **Jutalom a kézrekerítőnek.** A bíróság elfogadta parancsot adott ki Glück Béla, tizenhét éves iró- dai gyakornok ellen, aki a Heller Mór és Társa cégétől haterzenyolczsáz koronát elikkasztott s azután megszökött. A károsult cég tulajdonosa tíz százalék jutalmat tűzött ki a sikkasztó kézrekerítő- jének.

— **A Beketow-czirkuszban** folyó nemzetközi versenybirkózások mai utolsóelőtti estéjén győztek: Koch német — Saft szilézai ellen 18 perc alatt; Kornatzky lengyel — Sulliván ausztráliai ellen 7 perc alatt; Petroff bolgár — Antonitsch szerb ellen 26 perc alatt. A mérkőzések, amelyek döntők voltak, mind nagyon érdekesek voltak és a közönséget állandóan izgalomban tartották. Holnap még két pár mérkőzése következik, amelyet azután a díjak kiosztása követ. Holnap mérkőznek: Petroff bolgár — Koch német; Saft szilézai — Antonitsch szerb.

— **A Royal-Orfeum első jubiláris előadása.** Egyre nagyobb érdeklődés kíséri az új Royal-Orfeum minden előadását; nemcsak az attrakciók megválasztásában bizonyult kitűnőnek az októberi műsor, mert Lalla Selbinit az ő utánozhatatlan fűrdőjelenetében frenetikus tapsokkal ünnepli esténként a közönség, ugyiszintén Joskaronis, Farfalla és Marzelli az ő utánozhatatlan humoros zenéjékeivel, a 4 Troubadours, Rose és Milford angol táncza olyan, hogy már a műsor ezen része miatt is teli ház gyönyörködik a Royal-Orfeum nézőterén, hanem a Vera Violetta művészcsoportja is: Mezey Ilonka, Nádor Lily, Mogyoróssy Ferike, Szécsy Sári, Horváth Gizi, Ujváry Károly, Csapó Jenő és Gerő József is erőssége a műsornak. A Vera Violetta egyébként október 27-én éri meg az első jubiláris előadást, melyre nagy gondot készít a Royal-Orfeum igazgatósága.

— **Beketow-czirkusz.** A Beketow-czirkuszban e hó 25-én, vasárnap délután és este tartják a két utolsó előadást. Ez alkalomból Beketow Mátyas igazgató a következő sorok közlésére kért fel bennünket: „Midőn az 1908. évi budapesti czirkusz- évadot befejezem, nem mulaszthatom el, hogy ugy a n. é. közönségnek, mint a sajtónak és a székes- főváros hatóságainak hálás köszönetet mondjak azért az állandó pártfogásért és támogatásért, melyben engem és társulatomat részesítettek. Igyekeznai fogok, hogy e támogatásra a jövőben is részöljáljak, arra érdemesnek mutakozzam. Kiváló tisztelettel Beketow Mátyas igazgató.

— **Kiss szerencsése nagy!** Ezen című mellék- letre, mely mai lapunk összes példányaihoz van csa- tolvá, hívja fel t. olvasóink figyelmét Kiss Károly és Társa bank részvénytársaság (Kossuth Lajos- utca 13.). Különböző férfi és női nevek vannak felsorolva a hirdetésben és mindenik mellett szerencse- számok. Minden ember életében vannak pillanatok, mikor szerencsésé megállapíthatná. Talán a neve melletti osztálysorsjegy nagyobb nyereleményvel lesz kthuzva már a legközelebbi húzason. Kisérelje meg! Kiss szerencsése nagy!

— **Egy 200.000 koronás fönyeremény kifizetése.** Egy fővárosi gyárban egy házaspár volt alkalmazva, a férj az istálló lovait etette, a felesége mosónő volt és naponta együtt négy koronát kerestek két gyer- mekükkel együtt. A csekély jövedelem daczára mégis egynolczad sorsjeggyel játszottak az osz- tálysorsjátékban, mely az utolsó húzások egyikén megnyerte a 200.000 koronának nyolczad részét, neto 20.000 korona összegben. Török A. és Tsa bankháza Budapestben, ahol a sorsjegyet vásárolták, hivatal- nokát küldte a 20.000 korona kifizetésére, aki a nyero felet a gyár közvetlen szomszédságában levő egy- szobás lakásán találta, melyben egy ágy és két fa- szek volt az egész butorzat. Midőn értesítette a ki- küldött, hogy nagyobb nyereleményhez jutott, a nagy öröm után az asszonyt és az idősebb fiut hazahiv- ták. Eleinte nem akarták elfogadni a pénzt, mert az ezres bankókat nem ismerték, míg a gyár gondnoka nem jött oda a pénz valódiságát igazolni.

— **Halálozások.** Somogyi Edét, a tudományos irodalomnak régi jeles művelőjét fájdalmas vesze- ség érte. Edesatyja, Somogyi Henrik nyugalma- zott hitközségi titkár Nagykanizsán meghalt hirtelen, minden szenvedés nélkül. Pénteken délután temették el a koporsója mellett őszinte megilletődéssel állot- tak a város vezető tisztviselői és előkelő polgárai, akik már életben is megbecsülték nagy érdemeiért és puritán jelleméért. Somogyi Henrik a legelsősor- ban küzdött azokkal együtt, akik a hazai zsidóságot a nemzeti törekvések buzgó részesevé iparkodtak felavatni s kivált az abszolutizmus korszakában, amikor nemcsak lelkesedés, hanem bátorság is kel- lett a misszióhoz, fanatikus apostola volt hitsorsosai közt a hazafiságnak és a magyar kultúra szerete- tének.

Bátori Miksa magánzó ötvenöt éves korában Budapestben elhunyt. Temetése vasárnap délelött tíz- negy órakor lesz.

Omoraviczai Ivanits Béla, Esztergom vár- megye főlevéltárosa, hosszas szenvedés után, élete ötvenhetedik évében október 22-én Esztergomban meghalt.

— **Rendőri hírek.** Bevert kávéházi ab- lakok. A Rákóczi-uton lévő Mátyas király kávé- ház ablakait ma reggel ismeretlen tettesek beverték és azután elmenekültek. A rendőrség keresi a tet- teseket. — **Összeütközés.** A Mária Terézia- téren tegnap este Simkó Géza fuvaroskocsis te- herrel megrakott kocsija összeütközött a 312. számú közuti villamos kocsival. Az összeütközés követke- zésében Rosenberg Albert kocsis leesett kocsijá- ról és súlyos sérüléseket szenvedett.

x **Kávé- és teabevásárlásainál** osztrák czéget ne részesítsen előnyben. Fratelli Deisinger fiuwei czég állandóan nagy raktárt tart Budapestben a királyi bér- palotában.

x **Ij. Welsz Jakab és fia** czég Budapest, IV., Váci-utca 30. sz. (Haris-bazár) leltár után mesés olcsón ad minden raktáron levő cikket.

x **Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.**

x **Fodor-féle vívőterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb fel- szerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **Zászlók, czimerek** minden kivitelben kaphatók Lihart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x **Orrvörösség és kézvrösség** (vörös orr és vörös kéz) ellen dr. Hönnig Izso Villanygyógyító Intézetében (Károly-körút 24.) teljesen fájdalomtalan és kényelmes gyógyeljárás (galván-áram, külön e czélra készített műszerrel, magas feszültségű áram) áll rendelkezésre, mely rövid idő alatt a kozmetikai szempontból oly bántó szépséghibákat eltünteti.

x **Modern tápítal!** Idegesség, álmatlanság, vér- szegénység, étvágytalanság ellen leginkább a Her- kules-sórt használják, mert e kitűnő malátsátsör- különlegesség hatásos, hizlaló, gyengékedőknél, láb- badozókna kiváló erősítő és e mellett nagyszerű asztali ital. Kapható minden jobb fűszerüzletben és kávéházban.

x **A „Bonbonlére”** Teréz-köruti kabaré változo- tos, mulattató és aktuálításokkal napról-napra bővülő műsora állandó derűltségekben tartja a közönséget, mely minden este színültig megtölti az intim kis helyiséget. Fő slágere az egész műsornak „A három személyes ágy” című operett-paródia, mely a mo- dern operettgyártás persziflása mellett, telve van szébbnél-szebb melódiákkal. „A suszterinas dala” című betét példál, mely a budapesti közönség kö- rében is közismertté kezd válni. Berlinben annyira népszerű, hogy a „Metropol” színházban nyolcz hó- nap óta a műsor legvonzóbb száma, melyet a közön- ség együtt énekel a szereplőkkel. Rendkívül hatósa- sak Turchányi Olga, Vörös Illi, Nyáray Antal, Virág Jenő mulatságos új magánzámái is, valamint az új aktuális szinpadit tréfák is, melyekben főként Antal Erzi, Kókény Ilona, Kabók, Boross és dr. Szalay konferencziér jeleskednek.

x **A téli idény** beállításával ajánljuk olvasóinknak b. figyelmébe Koch Jenő kályhagyárát (Bu- dapest, VI., Szondy-utca 53/b.), melynek többszö- rösen kitüntetett gyártmányai felülmulnak bármely külföldön készült kályhát.

Nyílt-tér

(E rovatban közzétételt nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KALLAY ZOLTÁN

jogi szemináriuma
Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

GÖRVELYKÓR

asthma, köszvény, idült szív, gyomor, vese- és súlyos idegkajok (Tabes, Neurasthenia, Migraine, kezdődő Paralysis macacs bőrbetegsége) (Lupus, Psoriasis, Eczema) legmegbízhatóbb gyógymóda a Ver- gyógyítás (Hemopalina), melylyel szőlőhúsa és olmoszavár beállítás meg lehet akadályozni. Húsz év óta több ezer nehéz betegnél fényesen börtelt. E gyógymód meg- alapítójának

Dr. Kovács Izso fővárosi orvosnak
rendelő intézete van
Budapest, V., Váci-körút 18. I. em.

Rendelés naponta 9-11-ig és 3-6-ig.
Levélbeni megkeresésre válasz. — Meghívásra intézetet kívül és a vidéken is kezo!

Természetes forró-meleg kénes forrástó

a Thermál szál- loda földszintjén, iszapborogatások, kő- és kád- fürdők a nagyszállóda földszintjén. Gondos pensió. A helyi fürdőévdra vonatkozó felvilágosítás vé- gett forduljon a budai

Szent-Lukácsfürdő igazgatóságához.

Dr. HARMAT GYULA

fűdőbajosok rendelő-intézete

Inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. sz.
Tűdő, mellbajok, fűdővész, tuberkulózis, vérkőpés, fűdőveseheru- kitűnő eredménynyal gyógyítanak inhalációsóikkal és szóróm- óttásokkal.
Rendel 11-12 ós 2-4 óg.

Hécs egészségügyi kiállítás
1908. Álami díj, díz- olólvól, arany

SERRAVALLO

China-bor
Gyengékedőknek és lábadozóknak
Kínóó sz. Kapható gyógyszerüzletben palackokban 1/2 ltr. 2 k. 60 l. 1 ltr. 4 k. 80 l.

Vas-szakmabeli segéd,

keresztény, hadmentes, 25 évnél nem idősebb, 120 korona havi fizetéssel, ki a vásáriokkal való érintkezésben otthonos, a német és magyar nyel- vet szóban és írásban bírja, azonnali belépésre kerestetik egy bécsi en-gros-üzletbe. Mindkét nyelven írott ajánlatok, az eddigi alkalmazás és előképzettség megjelölésével stb. B. W. No. 29246. jel- igével Wien, Hauptpostlagernd adandók le, amelyek kiszolgáltatása hirdetési bárca ellenében történik.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Grasso vendéglátéka.** Egész estén csak két pillanatig volt Grasso sajátmaga. Két kurta pillan- natig, amikor a második felvonás után, dühös tapsok szerény köszönetéül kezét csókolta a társnőjének és penderített egyet rajta, ahogy vasárnapi vigasságo- kon falusi Herkulesek a szeretőiket forgatják. Igen, ez az ő művészetük: komédiás tragikumok világba ríklóttása, aztán légüres tér és egy pár komisz pöz. És a gálans pözök árnyékában is szicilliai pásztor- tűzek recsegnek, vad sóhajok és brutális harapások vigyorognak: nekünk idegenül, minket fel nem mele- gitően. Igaz, trillálnak tőle az idegeink, de nem más- képp, de nem sokkal különben, mint ahogy tűzoltó- lovok döbent dobogásától kapunk hidegrázást, vagy amennyire czirkusz-bűvészek és birkozó-óriások ér- deklődnek az intellektusom kiterjedései után. Sze- gény d'Annunzió, az ő pompás virágait, gyógyfű metafora-bimbóit, de lekaszálták! A Figlia di Jorio meséjéből — talán eléggé mesészerű dolog — hogy egy olasz pásztor jobban vágyik Szűz Mária csók- jára, mint egynapos asszonyáéra? minden elikkad Annunzio lírikus puhaságán. Aztán jön a jó öreg verizmus s uira kibányászsa a szavak, mondatok, és gondolatok érczalapját és kihegyezi, megábrá- zolja, kétszer aláhuzza a tompaságokat, a megábrá- zolhatatlan és aláhuzhatatlan értékeket. És így verek- szik a poeta a színészszel, az akciója a lírával; senki és semmi sincs a maga czirkulusain belül és a kö- zönség nem tudja: d'Annunzio kiabál-e, amikor le- gendát ír, vagy pedig Grasso képviseli a művészetet azért, mert Bakó László barátságosan integet fel neki a nézőtérrel? Azt hisszük, hogy ma este a Magyar Színházban csak azok voltak a művészzel jó viszonyban, akik nem tartották szükségesnek a kedvezményes jegyek igénybevetését. Örvendetes, hogy nagyon sokan maradtak otthon. És szomorú: hogy megrakva viruló magyar értékekkel, felké- szülve nagyszerű triumfusokra — a Magyar Színház mégis szükségesnek véli, hogy csöppet sem előkelő idegenekkel kavargassa meg a gyomrunkat.

k. m.

(*) **Takáts Mihály ünneplése.** Takáts Mihálynak, az Operaház tagjának tiszteletére huszonöt éves mű- vészi jubileuma alkalmából társasvacsorát rendez- nek. A lakoma hétfőn, október 26-án este tizedél órakor lesz a Royal-szálló nagytermében

(*) Az Operaházban holnap, vasárnap Lohengrin kerül színpadra. A czimzerepben Anthes, Elzában Médek Anna lép fel, Ortrudot Flatné éneklé, a királyt először adja Ney Bernát, hirdető: Várady Sándor, a négy lovag: Pichler, Kertész, Kárpát és Adám. Vezénylő: Kerner István karnagy, rendező: Alszeghy Kálmán főrendező. (Évi bérlet 110. sz.) Hétfőn nincs előadás. Kedden Mascagni Parasztfecsületét adják. Ennek az előadásnak érdekességét ad, hogy először éneklé benne Szamosi Elza Santuzzát és M. Szoyer Ilona Lolát. Turiddu Lunardi lesz. Ugyanazzen az estén még Mader „A piros cipő” című balletje kerül színpadra. Szerdán Puccini Manon Lascoutja van műsoron. Manon M. Szoyer, Desgrieux Arányi D. Csütörtökön Sámson és Delilában Lunardi és Fodoré a czimzereplők. Pénteken az idényben először Fideliot adják, a czimzerepben Vasquezneval, Florestánban Arányival. Pizarrot először játssza Ney Bernát.

(*) Gárdonyi Géza új darabja. Gárdonyi Géza, a „Bor” kitűnő szerzője új darab kéziratával érkezett Egerből a fővárosba. Az újdonságot Gárdonyi a Nemzeti Színháznak nyújtja be. Címét még nem árulja el.

(*) Sarah Bernhardt a Magyar Színházban. A jövő hét folyamán rendkívül érdekes vendégzereplés színhelye lesz a Magyar Színház. A nagy francia tragika, Sarah Bernhardt fog két estén vendégül megjelenni a Magyar Színház színpadán. A darabok, amelyekben játszik, Rostand L'Aiglon-ja és Dumas La Dameaux Cornelius-ja lesz. A vendégzereplés napjait illetőleg a legközelebbi napokban jut meg egyezésre az igazgatóság a kitűnő művésznővel.

(*) Nálunk. Behelző cím. Bizalomkeltően hangzik, mintha egy kedves, meleg, gyöngéd otthon kapuján csillogna. S egy csinos verskötet címlapját fogja díszíteni. Különböző kötetben lapozva csakugyan úgy fogjuk érezni, mintha valami nagyon jó s régen viszontvárt ismerős otthonában, szellemi, intim otthonában — néznék körül. Nil (Dapsy Gizella) e kedves ismerősünk neve. Szép, szívhezszóló költeményeivel gyakran találkoztak az „Egyetértés” olvasói és mint első kötetét, úgy ezt az újat is bizonyára lelkes örömmel fogadják. A Nálunk a Singer és Wolfner czég kiadásában októberben jelenik meg. Ára csinos kiállításban füve 2 korona 50 fillér, kötve 4 korona 50 fillér. Az előfizetési díjak Dapsy Gizella (Nil) címén Szeghalomra küldendők.

(*) Makray László ötvenedik dala jelent meg: Reviczky, Nógrádi, Pap Dezső és Nil után most Harsányi Kálmán egy mélyérzésű költeménye a „Hiába sirsz” cz. nyerte méltó zenei köntösét. A Németországban is ünneplék, termékeny magyar dal-költő most összes dalkincsének tulajdonjogát a főváros legújabb zeneművésze adta át, Molitor Oszkár „Euterpe” nevű Kossuth Lajos-utcai cégének. Azóta elutazott Erdélybe, ősi birokára, hol egy Arany ballada nyomán írt nagy magyar operán dolgozik „Bor-Vitéz”-en; akik halották elkészült részeit, elragadtatva beszélnek róla.

(*) Thália. Kedden, e hó 27-én két új egyfelvonásost mutat be a Thália: Edvard Brandes: „Egy látogatás” és Wedekind „Höstenor” című darabjait. A főbb szerepeket K. Balog Vilma, B. Judik Etel, Doktor János, Kürthy József és Szénássy György játsszák. Csütörtökön, október 29-én megismétli a Thália első bemutatóját, a „Kisértetek”-et, még pedig részben új szereposztással. Ez alkalommal Oswaldot Gellért Lajos, Manders lelkészét Doktor János, Engstrand asztalosát pedig V. Bánóczy Dezső fogja játszani. Szombaton, október 31-én az „Egy látogatás” és „Höstenor” című egyfelvonások előadását ismétlik meg. A színház fűtőkészüléke már teljesen rendben van és kifogástalanul működik.

(*) Intim-Színpad. A Sándor-téri délutáni színház pompás műsora hétről-hétre bővül egy-két új színdarabbal és több érdekes magánzámmal. Tegnap mutatta be Emödi Imre „Menelausz” című bohózatát, mely zajos tapsokat kapott. A műsoron szerepel állandóan „Berta a moziban”. Vasárnap a rendező két előadásán kívül esti előadást is tart a színház 8—11 óráig. Mind a három előadásban fellép Vágó Géza mint gyorsrajzoló.

(*) Az Uj Idők e heti száma változatos és érdekes tartalommal jelent meg. Van benne több novella, regény, vers, czikk, kép, tréfás fejtés. Elbeszélést írtak az e heti számba Tömörkény István, „Öreg Haska kiformalása”, Malonyai Dezső, „A bakonyi királyvadászok”, Legonier pedig „Gülbedini” címmel. Lyka Károly, „Alexander Bernát művészetéről”, Lengyel Menyhért, „A színész munkája” címmel berlini levelet ír. Verset Lampérth Gézáról és másoktól közöl a lap. Képei között ott látjuk gróf Károlyi Sándor szobrát, Szilágyi Dezső síremlékét, a szultánt a szelambikban és György szerb trónörökös képét. Az Uj Idők előfizetési ára 4 korona. Kiadóhivatal VI., Andrássy-ut 10.

(*) Hangversenyek. A hétfői I. filharmóniai hangversenyen közreműködő Rosenthal Mór zongoraművész ma érkezett Budapestre. Az előre-hirdetett Scherwenka C-moll zongoraverseny helyett ugyanannak b-moll versenyt fogja játszani.

A Grünfeld-vonósnégyes első hangversenyén közreműködik Vécsei Dezső József zongoraművész, ki néhány évig külföldön tartózkodván, most érkezett haza amerikai körutjáról. A művész Dvorzsák A-dur ötösében játssza a zongorarészt.

Pick-Steiner Soma hegedűművész és Koller Tony udvari operanékesnő jövő szombaton, október 31-én tartják meg kettős hangversenyüket a Royal-teremben. Műsoruk a következő: Haydn hegedűverseny, ártira a hangversenyző; Mozart 5-ik verseny; Beethoven hegedűverseny; Lusanne áriája Figaróból; Händel Rinaldo-ária; Grieg a legény, dell Acgna Vilanelle; Behm Jean Renaud; Massenét Gavotte Manon-ból; Taubert, Madár az erdőben.

Bellincioni Gemma keddi nagy hangversenyében nem amint jelezte volt, Vécsei Dezső zongoraművész, hanem Sigi Kosaniecki orosz hegedűs fog közreműködni, akinek fellépése elsőrangú szenzációnak ígérkezik.

Svärdström Valborg énekművésznő november 13-án tartja meg egyetlen dalestélyét. Svärdström asszony, kinek nagy énekművészete és bájos egyénisége oly nagy hatással van hallgatóira s akit mindenféle oly őszinte és osztatlan lelkesedéssel ünnepelnek, igen érdekes műsorral fog közönségünk elé lépni. Jegyeket e hangversenyhez a Harmonia árúsítja.

Arányi Adila hegedűművésznő hangversenyét, mely november 6-án lesz, nagy érdeklődés nyilvánul meg közönségünkönél. A művésznő tavalyi külföldi hangversenykörútján felette nagy sikereket aratott. Fényes művészi kvalitásairól a lapok — kivétel nélkül — a legnagyobb dicsőret hangján szólnak s mint Joachim mester művészetének méltó örökösét ünneplik mindenütt. Arányi Adila a nagy mester kedvenc és legtehetségesebb tanítványa volt. A rendezést a Harmonia végzi.

Kresz Géza hegedűművész november 4-én tartja meg hangversenyét. Kresz hangversenyét iránt nagy az érdeklődés és a jegyek eladása már élénken folyik. Műsorát a művész nagy gondalal állította össze s így az is nagyban emeli a hangverseny érdekességét. Jegyeket a Harmoniánál kaphatók.

Pathy Ilonka zongoraművésznő november 12-iki hangversenyére felette érdekes műsört állított össze. A művésznő legutóbb nagy sikerrel hangversenyezett Bécsben s az ottani lapok rendkívül dicsőreleg irnak kiváló művészi képességeiről. Jegyeket a Harmonia árúsítja.

Strauss Richárd világhírű zeneszerző és karnagy december hóban a bécsi híres Konzertverein egyik hangversenyét fogja nálunk vezényelni. A hangverseny-egylet, mely tavaly csodás művészi összjátékával oly óriási sikert aratott, december 11-én és 12-én fog nálunk hangversenyezni. Az egyik estélyen Strauss Richárd, a másikon pedig Löwe Ferdinánd fogja a jeles művészi gárdát vezetni. Ezen érdekes hangversenyt a Harmonia rendezi.

Dr. Krausz Félix és neje, Krausz-Osborne Adrienne november 7-iki dalestélye lesz az idei hangverseny-évad egyik kimagasló zenei eseménye. Az ünneplé művészpár Schubert, Schumann, Strauss, Wolf dalain kívül egy sorozat kétszólamu dalokat is fog énekelni. Ezek a kétszólamu dalok fénypontjai a műsornak s ezek művészi előadása mindenütt óriási hatást keltett. E hangverseny rendezését a Harmonia végzi.

Dr. Lulek Fery énekművész november 11-én fog nálunk énekelni. Lulek énekművészetéről az angol, német és francia lapok a legnagyobb dicsőret hangján irnak. Nagy énektudása és hangjának kiváló kvalitásai mindenféle nagy sikert biztosítanak neki. Legutóbb egyik német udvari hangversenyen énekelte a német császár jelenlétében oly nagy sikerrel, hogy Vilmos császár egyenes óhajára egy közelebbi udvari hangversenyre ismét meghívott. Ezen hangversenyen fog közreműködni Ötvösné Mikolás Poldy zongoraművésznő, kinek külföldön igen jelentős sikerei voltak. Jegyek a Harmoniánál kaphatók.

Burrián Károly szász kir. kamaranékes első egyetlen dalestélye iránt zenei körökben általános nagy érdeklődés mutatkozik. A nálunk oly nagyon kedvelt énekes végleges határozata folytán dalestélye feltétlenül szombaton, november 7-én, a Vigadó nagytermében tartatik. A még hátramaradt jegyeket Molitor Oszkár „Euterpe” zeneműkereskedésében, IV., Kossuth Lajos-utca 15. sz. árúsítják.

Bossi Enrico orgonaművész, kinek szülő orgonaeestélye szombaton, november 14-én Zeneakadémia dísztermében Mosshammer Román tanár, háriaművész közreműködésével tartatik meg, erre az alkalomra fényes műsorral kedveskedik közönségének. Előadásra kerül Bach, César Franck, Couperin, Buxtehude, Zipoli és Pollarioli egy-egy műve. Saját művei közül többek között a tavaly is oly nagy hatással előadott és híressé vált „Preghiera”-t fogja játszani. Jegyek Molitor Oszkár „Euterpe” zeneműkereskedésében kaphatók.

6 visit Fénykép 1 f50
HUNNIA FÉNYKÉPESZ.
BUDAPEST, KÁROLY-KÖRUT 6.

FŐVÁROS.

Az új építésügyi szabályzat.

— A Mérnök- és Építész-Egylet a tervezet ellen. —

Budapest, október 24.

A fővárosi közmunkák tanácsa még a nyáron adta ki az új építésügyi szabályzat tervezetét a technikus szakegyleteknek azzal, hogy novemberig mondjanak róla véleményét. Legelső szaktestületünk, a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet már hetek óta napról-napra tárgyalja a tervezetet. A tanácskozás eredményéről tudósításunk a következő:

Az első kifogás a tervezet terjedelme ellen merült fel, amennyiben a tervezet 546 szakaszt ölel fel, holott a bécsi építésügyi szabályzat például csak 115 szakaszt foglal magában s a régi buda-pesti szabályzat is csak 385 szakaszból állott. A szabályzat általán nem enyhít a régi tulságos kötésekben, sőt szigorít.

Az övezeti beosztás nem elég világosan intézkedik. Egyik legsúlyosabb intézkedése az építési engedélyekről szól. Több szakasz letárgyalása után a 172. szakaszra tértek át.

E szerint az építkezés négy emeletet meg nem haladhat. Öt emeletet meg kell engedni a belső részen és széles utcákban. A tervezet csak módot nyújt a négyemeletes kikötés kijátszására, mert azt mondja, hogy a mezzanint el lehet választani a földszinttől, ha kívülről azzal egynek van mutatva homlokzatilag. Hanem igenis az emeletek magasságát korlátozni kell. Sehol a világon nincsenek oly magas szobák, mint Budapesten? A helyes beosztás ez lenne:

Földszintes ház magasság-maximuma 10 méter, egyemeletesé 13, kétemeletesé 16, háromé 20, négyé 23, öté 26 méter. Sőt, ha az építés olyan megoldást létesít, amelynél a 26 méterbe hat emeletet oszt bele, azt is lehessen építeni. Három méter 40 czm. szobamagasságnál lehet is és ez a magasság teljesen ele-

MOLL-féle SOSBORSZESZ
Legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csusz, kúszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombit) üvegekben 2 koronáért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által
BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Videki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por
Felfúmulhatatlan hátszék mindama gyomorhajóknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által
BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Videki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

gendő. Mennyivel rosszab a Dunaparton, az Andrássy-uton, a körutakon a hatodik emelet, mint bezárt, rendkívül keskeny utcáinkon a harmadik? Csak azt kellene kikötni, hogy négyemeletesnél magasabb ház csak 10 ölnél szélesebb utcában, az első övezetben és legfeljebb 26 méter magasságig építhető. Ma 25 méter magasság van megengedve, a különbség csak egy méter, de ez jól alkalmazva, sok haszonnal jár.

A szerkezetekre vonatkozó, 215—282. §-ok közé foglalt intézkedéseiben tisztára helytelen alaptól indul ki. Nem engedi meg a famennyezeteket, amelyek Németországban általánosak. Így csak vasgerenda közé boltozott vagy egyéb nehéz és drága vasbetonmennyezeteket tesz általánossá, ebből pedig a falak vastagítása következik és végül 40—50% falazat-többlet a külfölddel szemben. Mivel pedig ma már az építőipar-árak nálunk magasabbak, mint a külföldön, rettenetes a drágaság az építésnél és ez a lakásdrágaság egyik főoka.

A 122. szakasz megszabja a téglá nagyságát. Régi óhaj a kisebb téglá, olyan, mint a német. Ezzel vékonyabb fal építhető. Meg kell engedni bármilyen méretű téglát, ha a belőle épült fal teherbírása elegendő. Igaz, hogy a mai téglaméret nálunk egységesnek van mondva, de a valóságban nincs két egyforma nagyságú. Aztán, ha a gyárak látják, hogy minő téglá kell, majd csinálnak. A kereslet majd előterjeszt a kínálatot is. A kisebb téglától függ a vékonyabb fal s ettől az egész építés olcsóbbodása.

A falvastagságok fejezete általában a legrosszabb az egész tervezetben. Ezt a szakemberek legjobban átgynrják, mire visszaadják a közmunkatanácsnak. Félt, hogy ő majd megint visszacsinálja az ő méreteit bele. Pedig akkor megint 50—60 százalékkal drágább lesz a mi épületünk már nyers állapotában, mint a vele egyforma nagyságú és beosztású német ház. Pedig ez ellen mindent el kell követni. Vajon nem elég áremelkedés volt-e az építőiparban pár év óta?

A munkabérek nem lehet csökkenteni, mert azokat a munkálátók már elismerték, tehát csakis az anyagokban való takarékosságtól várhatunk valamit. Pár évvel ezelőtt még a Kétföldi épület köbmérete drágább volt, mint a miénk, ma már a miénk a drágább. Ezen pedig segíteni kell, mert szegény ország vagyunk, nem falazhatunk be milliókat haszontalanul és míg ezekről a mesterséges drágításokról le nem mondunk, haszontalanul ábrándozunk az építőipar fellendítéséről és a lakáshiány megszüntetéséről.

(Glaszgoiak Budapestén. A glaszgovi törvényhatóság öt kiküldöttje, továbbá az ottani mészárosipartestület három küldötte járt Budapestén tegnap, hogy a közbiztonság tanulmányozzák. Megtekintették a marha- és a sertés-vágóhidat, ahol Melly Béla tanácsos üdvözölte a vendégeket. Különösen a sertésközbiztonság berendezése keltette fel az angol látogatók figyelmét. A vásárpénztári intézmény, amely Angliában ismeretlen és a lóvágóhid nagyon érdekelte a glaszgovi urakat. Az angolok vezetője, Guest Róbert megköszönte a főváros előzékenységét. A vendégeket Folkusházy Lajos és Stan-kovics Szilárd kalauzolták.

(Lendl Adolf a külföldi állatkertekről. Lendl Adolf dr. ma este folytatta előadásait a külföldi állatkertekről és vetített képek kíséretében bemutatta az amsterdami állatkert akváriumát. Azután áttért a berlini és nápolyi akváriumok ismertetésére. A tenger állatvilágának sok érdekes fajtát írta le és tüzetesen foglalkozott a magyar tenger, az Adria faunájával. A tengerből kifogott halakat, pókokat és más állatokat először a tengerparti gyűjtőállomásokon be kellett szoktatni a szők medenczében való élet-hez, ami nagy szakismeretet kíván. Rovignóban és Fiumében van egy-egy ilyen állomás. Különösen az előbbi látja el az összes németországi akváriumokat eleven tengeri állatokkal. Innét van az, hogy Berlin, Frankfurt, Hamburg és más német városok akváriumaihan nem az Éjszaki és Keleti tenger halfajait látni, hanem az Adria fajait. A vizet, amelyet a medenczében használnak, nem a tengerből hozzadják, hanem mindenütt ott helyben állítják elő, kémiai uton. A tengeri állatok, bár egyébként igen érzékenyek, ezt a művizet elég jól bírják. Különösen a meduzákról és korallokról bemutatott képek arattak nagy tetszést. — Lendl a jövő hónapban még egy előadást fog tartani a terrariumok berendezéséről.

(Tanítók a polgármesternél. A Magyar Tanítók Otthona és a VIII. kerületi tanítószög küldöttsége ma tisztelgett a polgármesternél és ányujtotta a dr. Bárczy István nevével elnevezett irodalmi alap alapító oklevelét. A polgármester igen szívesen fogadta a küldöttséget és válaszában köszönetét fejezte ki azért, hogy a tanítószög az ő nevével nevezi el irodalmi alapját. Ez az alapítvány — ugymond — míg egyrészt buzdítólag hat a tanítók irodalmi munkásságára, másrészt az írói munkásság közben kifejtett önképzés által a tanítószög társadalmi sulya és ereje növekedik. Kívánja, hogy az a szeretet, amit ő mindig érzett a tanítószög irányában, továbbra is visszhangra keljen a tanítók között. Sikert és áldást kíván a tanítószög munkásságára. A küldöttségben résztvettek: Vörös Kálmán, Békéssy Károly, Kovács István, Faller Jenő, Kalász Benedek és Kindlovics Pál.

(A vörheny. A fővárosban nagyobb számmal fellépett vörhenybetegedésekről szóló tudósításokban egyes újságok azt írták, hogy a vörhenybeteg kórházba szállítása nehézségbe ütközik, mert a szállók nem engedik meg a beszállítást és mert a szállók félnek a beteg gyermeküknek kórházban való ápolásából felmerülő költségektől. E tudósítások szerint a belügyminiszter ezeket a kérdéseket a főváros több sürgős felirata ellenére még nem intézte el. Ezzel szemben illetékes helyről a következőket közlik: Ami elsősorban a vörhenybetegnek kórházba szállítását illeti, erre vonatkozólag ma is érvényben áll a 85373/1904. számú belügyminiszteri rendelet, amely úgy intézkedik, hogy vörhenybeteg, amennyiben a lakásviszonyaikatnál fogva kellően el nem különíthetők, vagy amennyiben az illető beteg hozzátartozói által folytatott üzlet természeténél fogva a ragály terjedését mozdítja elő (például élelmiszerüzlet), a szükséghez képest még kényszer alkalmazásával is kórházba szállítandók. Ez a rendelet hatályban van ma is, de az abban foglalt kényszerített rendszabály alkalmazásánál a hatóságnak a lehetőség szerint tekintete kell venni a személyes szabadság és a családi érzés szempontjait is és éppen e szempontokból csak ott van helye kényszernek, ahol a beteg lakásviszonyai az elkülönített ápolást lehetetlenné teszik és így ez az intézkedés a ragály elleni védekezés érdeke szempontjából mulhatatlanul szükséges. A kórházba szállított betegek ápolásának költségei állítólag erősen akadályozzák a vörhenybeteg kórházba szállítását. E költségek ügyében a nyilvános betegápolás költségeinek fedezéséről szóló 1898. évi XXI. t.-cz. 3. §-a intézkedik, mely kimondja, hogy az országos betegápolási alap fedezi a kórházban gyógyítottak után felmerült ápolási és szállítási költségeket, amelyek a törvényben felsorolt fizetési kötelesekkel szemben nem érvényesíthetők. E szerint tehát hatóságilag igazolt szegények ápolási költséggel nincsenek terhelve. A kórházba szállított vörhenybeteg ápolásából felmerülő költségektől való mentesítés kérdését, melynek rendezését a vörheny járványszerű fellépése sürgetővé teszi. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter most Budapest főváros közönségéhez intézett leiratban rendezte.

EGYESÜLETEK.

(Az Ügyvédjelöltek Országos Egyesülete küldöttségének kérelmére gróf Apponyi Albert kultuszminiszter kijelentette, hogy abbéli kérelmüket, hogy a Nemzeti Színház és Operaház előadásaira kedvezményes jegyeket nyerjenek, jogosnak tartja és hogy azt támogatni fogja.

(Az Alsófehérmegyei Történelmi, Régészeti és Természettudományi Társulat legutóbb tartott rendes közgyűlésén kegyelettel emlékezett meg alapítójáról, néhai dr. Reiner Zsigmondról. Dr. Uffalussy József apátkanonok, az egylet ügyvezető elnöke, nagyhatású kegyeletos szavakkal emlékezett meg dr. Reiner Zsigmondnak az egylet körül szerzett nagy érdemeiről s kulturális munkásságáról. Az egylet ez ünnepélyes alkalommal muzeumában elhelyezte dr. Reiner Zsigmond életnagyságú, művészi kivitelű arcképét s 14. évkönyvében első helyen közölte alapítójának életrajzát és arcképét.

(A Marosmenti Polgári Tanáregyesület gyűlése. Az Országos Polgári Iskolai Tanáregyesület Nagyenyeden sikerült rajz- és női kézimunkakiállítással kapcsolatos, látogatott gyűlést tartott Győngyössy István elnökével. A gyűlés a polgári

iskola reformja kérdésével foglalkozott, amelyet továbbra is ébren tart a társadalomban. Az állami polgári iskolai tanárok nyugdíjügyében a közgyűlés a Délvidéki Tanárkör álláspontjára helyezkedett. Ezután a fizetésrendezés kérdése került szőnyegre.

(Az Országos Katolikus Szövetség igazgatótanácsa tegnap este dr. Zlinszky János alelnök vezetésével ülést tartott.

A Szövetség módosított alapszabályainak bemutatása után megállapította a gyűlés a VIII. kat. nagygyűlés javaslatainak végrehajtását Szentiványi Károly igazgató előadása mellett azonnal megkezdte. Az I. számú javaslat a „fővárosi hitélet” című, azt kívánja, hogy az egyházmegyei misszió-egyesületek mintájára a fővárosban is alakuljon meg az egyesület, mely egyelőre az arra alkalmas ét-éngedett templomokban rendszeres konferenciákon foglalkozzék a kat. hit- és erkölcsstan támadott tételeivel. A választók nagyrésze még be nem érkezhetett, mégis annyi templom és előadó áll már rendelkezésre, hogy a javaslat érdemleges végrehajtása megkezdhető. A mozgalom intézésére dr. Walter Gyula prélátus választotta meg, aki a jelentkezőket értekezletre fogja hívni és a Szövetség keretében megalakítja az ezzel a javaslattal foglalkozó egyesületet.

A II. számú javaslat a feministák ellen való állásfoglalásról szól és különösen az önálló keresetre utalt nők szervezését kívánja. A végrehajtás részben a kat. nővédelmi mozgalom keretében tartozván, a javaslatot a mozgalom vezetőségének is megküldi és örömmel veszi tudomásul, hogy a Kath. Nővédelmi Egyesület már a legközelebbi napon értekezletet tart a női alkalmazottak szervezése ügyében. Tárgyalás alá került még a zarándoklatok rendezéséről szóló javaslat, mely utasítja az Országos Katolikus Szövetséget, hogy kebelében egy bizottságot szervezen a római, szentföldi és más jelentősebb zarándoklatok intézésére. Ez a bizottság a püspöki kar részéről nyerendő felhatalmazással intézi, illetőleg ellenőrzi a zarándoklatokat és az eddig tapasztalt visszaéléseket megakadályozza. Az igazgatótanács abban állapodott meg, hogy a Szövetség igazgatója és a javaslat előadója, dr. Giesswein Sándor orsz. képviselő, alelnök összeállítja a bizottság személyi és működési szervezetét és arról az igazgatószágnak javaslatot készíteni. Tárgyalás alá került még a leánykereskedés és a cselédvédelemről szóló törvényjavaslat, határozatra azonban még ezeknél a kérdéseknél nem került a sor.

(Az „Emberszeretet” jótékonyági egyesület az őszi idény beálltával megkezdette működését és költségvetése értelmében ez évben ismét 120 szegénysorsu iskolás gyermeket fog ellátni teljes téli ruházattal; akik erre való igényüket igazolhatják, forduljanak levélileg az egyesülethez. (Nádor-utca 31—33.)

(Az Ingyenkenyér Egyesület különös figyelmébe ajánlja az emberbarátoknak a halottak napjának közeledő ünnepét s kéri az adakozni akarókat, hogy koszorúmegváltás címén az egyesületnek szánt adományait juttassák el a sajtóhoz.

(A katolikus háziasszonyok szövetsége tegnap tartotta alakuló közgyűlését nagy érdeklődés mellett. A közgyűlést gróf Károlyi Lászlóné vezette. A szövetség célja a háziasszonyok országos szervezése, a cselédtügy rendezése, otthonok, képzők és elhelyező intézetek létesítése. Előadó Szentiványi Károly, a nővédelmi mozgalom egyházi felügyelője volt. Megválasztották elnöknek gróf Károlyi Lászlónét, elnöknek Várady L. Árpád címzetes püspököt, pénztárosnő lett Kammerer Ernőné; jegyző Topay Gizella. A választások megőjtése után Wusztner Henrikné, a szövetség igazgatónője beszámolt a háziasszonyok szövetsége és a cselédotthon eddigi működéséről. Szentiványi Károly egyházi felügyelő, tartalmas, lelkes előadásban a szövetség jövő munkájának irány-észméit fejtegette, végül pedig Várady L. Árpád címzetes püspök, elnök intézett buzdító beszédet a hölgyekhez.

(A Kőlcsey-egyesület a tanítókért. Az aradi Kőlcsey-egyesület három, egyenként százkoronás jutalomdíjat tűz ki olyan aradmegyei tanítók számára, akik teljes hatosztályú osztálytanítókban, vagy valamely népiskola három felső osztályában a népoktatási terv minden tantárgyából a legjobb eredményt mutatják fel tanítványaikkal. A pályázók közül az aradmegyei királyi tanfelügyelőség választja ki azokat, kiknek iskoláját a Kőlcsey-egyesület által kiküldendő bizottság fogja megvizsgálni.

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

mely 10 perc alatt a legmarkacsabb migraint és fejtájtást elmulasztja.

Beretvás-pasztillát

Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesztén.

Ára 1 korona 20 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában Orvosok által ajánlv. — Három dobozról ingyen postai szállítást.

A magyar nyelven kívül a természettudományok, rajz és kézügyességi gyakorlatok eredményeit különös figyelmére fogja méltatni a bíráló bizottság. A pályázók 1909. április 15-ig jelentkezhetnek írásban Varjassy Árpád kir. tanácsos elnökénél. A Kölcsey-egyesület kiküldöttéi 1909. májusban fogják a kiszemelt iskolákat meglátogatni.

(—) A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület legutóbbi ülésén Somfai János titkár indítványára elhatározta, hogy a jelenleg Nagybecskerekben működő délvidéki szintársulat igazgató-ságától jegyeket vesz, amelyek ellenében a szintársulat köteles irodalmi és művészi értékű darabokat előadni. A kulturegyesület a jegyeket a munkások között díjtalanul osztja ki.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A kapupénz miatt. Weber József gyárigazgató családjával együtt 1907. évi augusztus elsején költözött be a Mátyás-tér 14. számú házba. A lift-használat kérdéséből kifolyólag csakhamar vizsály támadt a család és Prédli Sándor házmester között s ez az ellenséges viszony a bérlőnek Arthur nevű fia és a házmester mostohafia, Stadler József között f. évi február 26-án tettelegességre vezetett. Ez év április 20-án félgyóra tájban Weber Arthur orvosanhallgató Béla és Géza nevű testvéreivel becsengetett a kapun, amelyet Stadler József nyitott ki. A husz fillér kapupénz, amelyet Weber Arthur átnyújtott a házmesternek, véletlenül a földre esett. Ez okból-e, vagy azért, mert a husz fillért keveselte, a házmester nekítámadt az orvosnövendéknek s ezt szemtelen, rongyos koldusnak nevezte. A sértő kifejezések miatt az orvosnövendék erősen rendreutasította s a hangos czivódásra elősietett Prédli Sándor is. Weber Arthur attól tartva, hogy megverik, elővette revolverét s megfenyegette a házmestert és ennek mostohafiát, hogy ha hozzányulnak, lelövi őket. Prédli, mostohafiának utasítására, kihozta a bikacseket s utána iramodott a lépcsőn felfelé haladó Weber Arthurnak, akit a lépcsőházban utól is ért. Miután Stadler magaviselete egyre támadóbb jellegűt öltött, Weber Arthur a kezében levő revolverrel közvetlen közelből rálőtt. A golyó Stadlert szíven találta s nyomban meghalt. Weber Arthurt nyomban letartóztatták s az ügyészség indítványára szándékos emberölés büntetéseért indult meg ellene a büntelvény, melynek folyamán védőjének, dr. Gál Jenőnek kérelmére szabadlábra került. Most, hogy a vizsgálat befejezést nyert s az ügyészség vádat emelt szándékos emberölés büntetése miatt Weber Arthur ellen, szokatlan incidens történt ezen ügyben. A kir. ügyészség nem az esküdtbírókat, hanem a szakbírók elé utalta főtárgyalásra az ügyet. Az ügyészség ezen taktikája miatt dr. Gál Jenő védő soronkívül panaszt emelt az esküdtbírók elnökénél annyival is inkább, mert a szakbírók ezen ügyet október hó 29-ére tűzte ki főtárgyalásra. Jogászörökben nagy az érdeklődés az esküdtbírók elnökének döntése iránt.

§ A részvényes indítványozó joga. Egy részvénytársaság olyan módon akarta az alapszabályait módosítani, hogy a részvényesek a közgyűlésen indítványt csak akkor tehesenek, ha előzetesen tíz darab részvényt helyeznek letétbe. A budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék ennek az alapszabályba való bejegyzését megtagadta. A budapesti kir. tábla helybenhagyta ezt a határozatot. Mert — úgymond a kir. tábla megokolása — habár a kereskedelmi törvény 157. szakaszának 9. pontja alapján kifejlesztett törvényes szokás megengedi a részvényesek szavazati jogának olyatén korlátozását, hogy csak bizonyos számú részvény ad egy szavazatot, mégis a törvénynek nincs olyan rendelkezése, amely azt is megengedné, hogy az a részvényes, akinek csak egy részvénye van, a tanácskozó és indítványozó jogától meg lenne fosztható.

§ A tolvaj meséje. A Vasgerendákat Árusító Részvénytársaság egyik tisztviselője, ez évi április 24-én elküldte Döntő István irodaszolgát egy bankhoz azzal az utasítással, hogy egy 14.000 koronás csekket váltson be. Az irodaszolga a csekket csakugyan beváltotta, de a pénzt ellopta s azután azt mesélte, hogy a villamoson elaludt és ez alatt ellopták tőle a tízezer koronát. A vizsgálat hamarosan kiderítette, hogy Döntő az ezreket átadta a feleségének, ez pedig Jakab Jánosné nevű barátnőjének, akinél hiánytalanul meg is találták a

pénzt. A törvényszék ma tárgyalta ezt az ügyet; Döntőt, miután a részvénytársaság visszavonta a panaszát, föl kellett menteni, Döntőné és Jakabné azonban hat-hat heti fogházra ítélték bűnrészesség miatt.

§ Elkeseredett anya. Özvegy Bandl Jánosné izményi (Tolnamegye) lakos minden vagyonát átadta fiának, hogy ez majd eltartja őt. A vagyon átadása után Bandlné fiához költözött, de itt nagyon rosszul bántak vele. Emiatt az elkeseredett asszony egy éjjel, midőn fia és menyje már aludtak, meggyújtotta a butorokat, hogy így pusztuljanak el. Terve azonban nem sikerült, mert fia és menyje felébredtek és a tüzet eloltották. A szekszárdi kir. törvényszék az esküdték verdiktje alapján a vádlottat felmentette és nyomban szabadlábra helyezte.

§ A postamesternő gyilkosa. Kis Turi János kocsis Schamorzil Karolina szakcsi postamesternőnél szolgált. Mult év végén a postamesternő elbocsátotta és mikor ki akarta fizetni, a kocsis jogtalan követelésekkel lépett fel. Mivel a postamesternő ezeket nem teljesítette, a kocsis ráesett és fejével agyonütötte. A szekszárdi kir. törvényszék mint esküdtbíró e hónap 21-én tárgyalta az ügyet és a gyilkos kocsist 6 évi fegyházra ítélte.

§ Férfigyilkos asszony. A temesvári esküdtbírók ma folytatta a Fendinger Jánosné és fia, György elleni büntelvényt a tárgyalást. Vaniss Dezső kir. ügyész vádbeszéde és a vádlottak védői, dr. Gábrriel József és dr. Muth Gáspár védőbeszédei után az esküdték határozathozatalra vonultak vissza. A verdikt bűnösnek mondja ki az asszonyt erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés büntetében, míg Fendinger György bűnösségét nem állapítja meg. A bíróság ez alapon özv. Fendinger Jánosné hat esztendőre fegyházra ítélte, Fendinger Györgyöt pedig felmentette. Az ítélet ellen a vádlott semmiségi panaszt jelentett be.

SPORT.

Budapesti ügétversenyek.

— Ötödik nap. —

A holnapi ügét versenyekre nagy nevezések történtek és tekintve, hogy legnagyobb részük indul is, oly nagy mezőnyök lesznek az egyes versenyekben, amilyenek talán ezen a meetingen nem is voltak.

Legjobb díjazott verseny a Választmányi díj, de ennél sokkal érdekesebb lesz a Nádor-díj. A Választmányi díjban elég gyenge képességű háromévesek vesznek részt. Indiana nem indul és így Gávanak van a legjobb esélye Kontrás S. előtt.

A Nádor-díjban legjobb idősebb lovaink találkoznak. Brigadier, Charley, Soci, Ideal, Countesse Caid, Shady G. és Codero egyenlő kilátással vehetik fel a harcot. Brigadier és Charley előlről indulnak, azért ezekben bizunk leginkább, Soci és az amerikaiak előtt.

Jelöltjeink:

- I. Wellborn - Cypress
- II. Sir Potential - Pepsi
- III. Hauser-ist. Soci
- IV. Gáva Kontrás S.
- V. Körmenyi ménes - Hugó
- VI. Sennyey I.-fogat - H. B. szövetség
- VII. Schmidt-fogat - Breitner-fogat.

Bécsi versenyek.

— Ötödik nap. —

Ma már valamivel megenyhült az idő és így a közönség is nagyobb számmal látogatott ki a sokat ígérő program végignézésére. A főszámban, mely a kétévesek számára kiírt Triumph-verseny volt, hat ló állt a starthoz és a reás favorit Barcsay nagystíli győzelmével végződött, a szintén szépen futó Duhaj előtt, harmadik Kaiseruhlan lett. A verseny tükos tipje: Pinzgau helyzetlenül végezte futását. Az Államdíj páros mérkőzés volt Virgilius és Matschaker között és a Harkányi-ló oly imponáló stílusban nyerte a versenyt, hogy ezen formája után legjobb háromévesünknek kell tekintenünk, ha a most szintén jó formában lévő Matschakert galoppozta le igen könnyen.

Részletes eredmény a következő:

I. Gátverseny. Díj 5000 korona. Táv 3200 méter. 1. Mauthner V. Curry (Dillon). 2. Edömér. 3. Nikita. Futottak még: Off, Remete. — Tot.: 10:42, 20:25, 24.

II. Nyeretlen kétévesek versenye. Díj 4000 korona. Táv 1200 méter. 1. Szemere M. Beckserekl (Juhász). 2. Aveline. 3. Syndikus. Futottak még: Merveille, Mulass, Dsidás, Triumvir, Silvorum, Lesvár, Grand Signeur. — Tot.: 10:33, 20:34, 29, 41.

III. Államdíj. Díj 6500 korona. Táv 3200 méter. 1. Báró Harkányi J. Virgilius (Carslake). 2. Matschaker. — Tot.: 10:15.

IV. Triumph-verseny. Díj 16.000 korona. Táv 1600 méter. 1. Báró Harkányi A. Barcsay (Carslake). 2. Duhaj. 3. Kaiseruhlan. Futottak még: Pinzgau, Napagedl, Einsiedler. — Tot.: 10:31, 20:37, 57.

V. Eladó kétévesek handicapje. Táv 1100 méter. Díj 2000 korona. 1. Capt. Don Rugany (Pretzner). 2. Lady Cornelle. 3. Kispiczi. Futottak még: Zöld Marozl, Gyere rózsám, Paraber, Pancsoló, Ászár, Oh pardon, Monferrina, Rengeteg, Lobogó, Dunbar, Himpeller. Maricza. Tot.: 10:73, 20:63, 58, 189.

VI. Háromévesek akadályversenye. (Handicap.) Táv 3200 méter. Díj 4000 korona. 1. Mattausch H. Váldol (Lawton). 2. Pandora II. 3. Tolbiac. Futottak még: King Ronald, Bolondóra, Dulcinea, Au revoir. Tot.: 10:26, 20:27, 47, 38.

VII. Handicap. Táv 1000 méter. Díj 2000 korona. 1. Báró Springer G. Galore (Taral). 2. Gyufa. 3. Topper. Futottak még: Trombitás, Mattaswitta, Ormód, Spielball, Katz im Sack, Ella, Talanda, Master Jack, Barabás. Tot.: 10:90, 20:76, 144, 47.

Az Ausztria-díj.

— Hatodik nap. —

Az év utolsó nagy versenyét, az Ausztria-díjat a hatodik nap futják. A 100.000 koronás díj mindig az év egyik legszebb versenye és az idén is az lesz. Tavaly a német Fabula legaloppozta legjobb lovainkat és az idén sokkal jobb állományra jött el hozzánk, hogy az értékes díjat ismét elvigye.

Az Ausztria-díjban — hosszú idő óta az első eset — hogy idősebb ló nem is indul. A kétévesek ellen csak három vagy négy hároméves áll ki.

A díj valószínű indulói: Hasznos (Carslake), Herr Göd (Vivian), Fantome (Miles), Stixenstein (Aylin), Hadnagy (Birkenruth), Töff (Krouzil), Vansittart (Taral), Regina (Blades), Faust (Shaw), Miracle (Janek G.).

Fantome nagyon jó ló. Az év elején még nem volt formában, de azért mindig nagyon jól futott, sőt a Király-díjban második volt. Egyetlen rossz futása a Marchfeldi díjban volt, amikor helyzetlenül futott Rentier és Faragó mögött, de ez a verseny — mint később a Kozma-émlékverseny is igazolta, teljesen hamis volt. A Marchfeldi díj után különben egy kisebb versenyben sokkal könnyebben verte Fantome Faragót, mint Rentier, Fantome legutóbb megnyerte az Őszi kísérleti versenyt Sleinka ellen és ez igen jó teljesítmény. Faust mellett eljött, kitűnő trialt végzett Fervorral és Fervor azóta a legjobb lovakat verte meg könnyen. Ez mindenesetre nagyon magas forma, mert Fervor a németek egyik legjobb kétévese.

Miracle a Királyné-díjban elkeseredett küzdelem után győzött Frau Godl ellen, amit éppen nem lehet lebecsülni, mert Frau Godl jó ló.

Töff, Hasznos, Herr Göd, Stixenstein, Hadnagy, Kahlenberg és Regina indulnak a kétévesek közül. A nyilvános forma szerint Töff a legjobb, mert az Eszterházy-émlékversenyben megverte Stixenstein és Hasznost. A Blaskovich-ló azonban a Szent László-díjban sokkal jobb formát mutatott, mert sokkal könnyebben verte Bruhust, mint Töff. Épp ezért a kétévesek közül Hasznosnak adjuk a legjobb esélyt. Stixenstein az év elején nagyon jó volt, de az Eszterházy-émlékverseny alapján semmi esélye sincs Hasznos ellen. A Blaskovich-ló akkor is közvetlenül mögötöte végzett, pedig akkor nem is mutatta igazi formáját, mert nem volt egészen rendben. Regának sincs esélye, mert sokkal rosszabb. Stixensteinnél. Kahlenberg és Hadnagy tulbecsült lovak. Hadnagy igen könnyen nyert egy kétéves versenyt, de hogy ez mennyire hamis volt, azt már láttuk, mert Mirabeau, amely akkor második lett Hadnagy mögött, legutóbb helyzetlenül futott egy eladóversenyben, Kahlenberget pedig Hasznos legaloppozta a Szent László-díjban.

Hátra volna még Herr Göd. A kitűnő Pardón mán igen jó trialt állt ki az oly imponáló stílusban

nyert Vampyrrel és könnyen oldotta meg feladatát. Összefoglalva az elmondottakat, mi a nyertőt a Blaskovich-istálló kitűnő kétévésében,

Hasznosban

Kátjuk, Herr Göd és Fantome előtt. A meglepetést Miracle okozhatja.

Az Ausztria-díj mellett még szép versenynek ígérkezik a Nagy akadályverseny is, amelyből Nuggomsvot törölték ugyan, (épp úgy, mint tavaly), de Veronese indul. Valószínűleg meg is nyeri a versenyt.

Jelöltjeink:

- I. Arlesienne - Gavotte
- II. Kamsin - Syndikus
- III. Hasznos - Herr Göd - Fantome
- IV. Talanda - Palukám
- V. Antus - Floridsdorf
- VI. Veronese - Fairhair
- VII. Motoula - Gyere rózsám.

() **Bajnoki mérkőzések.** I. osztály: MAC.—Törökvs. A bajnokságban a legérdekesebb küzdelem a MAC.—Törökvs mérkőzése lesz a Hölgy-utcai pályán. Mindkét csapat igen jó formában van. A MAC. veretlenül vezet a bajnokságban, a Törökvs pedig több jó eredményt ért már el, úgy hogy erős ellenfél lesz saját pályáján. Azt hisszük azonban, hogy a MAC. védelme ezuttal is jól fog működni és a sárga-kékek győznek. — Az UTE.—Fővárosi TC. küzdelme a népszíneti pályán teljesen nyílt. A két csapat tavaly gyenge formát mutatott, de az idén a frontba küzdötték fel magukat. A Föv. TC. a FTC.-t verte meg, az UTE. elismerésre méltóan küzdött a MTK. és a MAC. ellen.

II. osztály: A 33-asok az URAK-kal találkoznak; győzelmiük valószínű. — A MAFC.—Postások ismét találkoznak, ezuttal a Corinthian-mérkőzésben.

() **Magyar-osztrák football-mérkőzés.** Alig egy hét választ el az őszi szezon legnagyobb szerű sporteseményétől: a Magyar Labdarúgó Szövetsége és az Oesterreichische Fussball-Verband válogatott csapatainak tizenegyedik találkozásától. Közösségünk természetesen élénk kíváncsisággal várja a magyar fiuk névsorát, akik hivatalosan a két nemzet nagy küzdelemében a magyar színeket képviselni. A MLSz. válogató bizottsága még nem állította össze a magyar csapatot, hanem bevárja a vasárnap mékőzésekét, hogy a játékosok legutolsó formáján alapján a lehető legerősebb legénységet állíthassa ki a kiváló képességű osztrák XI. ellen. A bécsi csapatot Waller Adolf ur, az OeFB. elnöke és számos előkelő sportférfiu fogja elkísérni Budapestre. A mérkőzés színhelye a millenáris pálya, bírójá Riso (Leipzig) lesz.

() **Atlétikai versenyek és football-mérkőzés.** Vasárnap délelőtt 10 és délután 2 órakor tartja a FTC. atlétikai versenyét a Thököly-uti pályán; 3 órakor pedig a két rivális: a BTC.—FTC. tartják revánsmérkőzésüket. A féldőben rekordkísérletek és staféta-versenyek lesznek. A Ferencvárosi Torna-Club nagyszabású atlétikai versenye a szezon utolsó versenye, hol sok kielégítően ambícióz talal tért még a gazdag programmból a kárpótlásra. A nevezések száma 252, minden budapesti és vidéki egyesület érdemes atlétáit hívja találkozóra, bár a MTK. a versenytől túntételeg távol maradt, az semmit sem von le az érdekességéből, mert 18 egyesület 132 egyénnel vesz részt az egyes versenyszámokban, mely a következők oszlik meg: Ifjúsági 100 jardos síkfutás, gerelyvetés, 804½ méters síkfutás, távolugrásra 45-en. A többi számoknál: 100 jardos junior 28-an; 220 jardos síkfutás 4-en; ¼ angol mértőföldes handicap 33-an; a 3x100 m. stafétában a BTC.—MAFC.—MAC.—FTC.; a 3x200 m. stafétában MAC.—BTC.—BEAC.—MAFC. találkoznak. A többi számokban: távolugrás (junior); súlydobás, rudugrás, svéd gerely (handicap) nagyszámu nevezői között nagy küzdelmek várhatók. A 2 angol mértőföldes csapatversenyben MAC.—BAK.—Fiumei AC.—BEAC.—BTC. neveztek 5—5 versenyzőt. A versenyek érdekessége kiváló sikerű. A 220 jardon Simon, Gräber, Wiesner, Lichteneckert között győnyörű küzdelem várható. A staféta-versenyeket izgalmas finisht fognak eredményezni a MAC.—BTC. között. A rudugrást Szatmáry rekordjavítása teszi sikeressé. Izgalommal várják a 3x200 m. stafétát, melyben a BTC.: Scheer-Gräber-Péchy, a BEAC.: Wiesner-Rácz-Olasz, a MAC.: Simon-Szakolczay-Péchy. A súlydobásban Mudin és Székelyhidya a riválisok, melyből rekordjavítás is lehet. Nagy érdekességgel bír a handicap gerelyvetés, hol Kóczán (BTC.) az előnyosztó. Ellenfelei a Mudin-fivérek, Hauszinger (BTC.), Székelyhidya stb. A 2 angol mértőföldes csapatversenyre Budapest székesfőváros vándordíjért 5 csapat: a Fiumei AC., a MAC., a BAK., a BEAC. és a BTC. nevezett, melyekből az első megjelölni lehetetlen. A versenyekre a belépődíj délelőtt 40 fillér, délután 1 korona.

KÖZGAZDASÁG.

Az állami vasgyárak fejlesztése. Mikor ez év tavaszán nyilvánvaló lett, hogy Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter az állami vasgyáraknál igen jelentékeny beruházásokat eszközöl, a budapesti kamara a magánvasipar jogos érdekeinek megóvása végett felírt a kereskedelmi miniszterhez a tervezett beruházások ellen. E felíratra a miniszter most megnyugtatólag válaszolt. Közli ugyanis, hogy az állami gyárak újabb dotálása, miként ez az 1908. évi XXXI. törvényczikk indokolásából is kitűnik, nem a hazai magánvasiparral szemben való versenyzést czélozza, hanem azért vált szükségessé, hogy az államvasutaknál hirtelen beállott nagymérvű mozdony, vasszerkezet és felépítményi anyagokban való szükséglet, melyet az állami vasgyárak eddigi berendezéseikkel nem volnának képesek fedezni, ezen berendezések fejlesztése által az állami gyárakban előállítható legyen, nehogy az államvasutak tekintetben újból a külföldre szoruljanak. Az államvasutak fentjelzett szükséglete csakis oly gyártmányokat ölel fel, melyek az állami vasgyárak gyártási körébe tartoznak, üzemük ezen szükségszerű fejlesztése a magánvasipart semmiképp sem veszélyezteti.

Darányi a magyar iparért. Csak minap emlékeztünk meg arról, hogy Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a magyar mezőgazdasági gépipar érdekében lépéseket tett. A miniszter most újból fölhívást intézett az összes gazdasági intézetekhez, gazdasági főiskolákhoz és ménés-birtokokhoz, hogy a jövőben a gazdasági gépeket lehetőleg hazai gyárakból szerezzék be. Erre az indítia a minisztert, hogy a beérkezett statisztikai adatok szerint a magyar gazdaközönség évente tizenhárom millió korona értékű gazdasági gépet és eszközt szerez be külföldi czégekől.

Magyar árak bejöttja Szerbiában. Kimondott bojkott a magyar árak ellen ugyan nincsen Belgrádban és az ottani kereskedők jó része eddig még tartózkodik az állásfoglalástól, mégis tény, hogy a politikai izgatottság hatása alatt a belgrádi kereskedők beszüntették a rendeléseket és a fizetéseket is, sőt váltókat sem adnak, mert vidéki vevők egyáltalán nem fizetnek most, sőt a bankok is beszüntették a hitelezést. Az üzlet, mely a kereskedelmi szerződés életbeléptetése után szépen indult meg, most teljesen pang. Ha a politikai helyzet súlyosbodni találna, akkor a szerbiai gazdasági helyzet előrelátólag válságra fog fordulni. De ha lecsillapodik is a politikai izgalom, Szerbiával való forgalmunk hónapokig fogja szenvedni a legutóbbi események hatását.

A Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű-Részvénytársaság közgyűlése. A Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű-Részvénytársaság ma tartotta Loisch Ede elnök elnöklésével 27-ik rendes évi közgyűlést, amelyen 74.000 részvény képviselőtében 31 részvényes jelent meg. A közgyűlés az igazgatóság javaslatához képest elhatározta, hogy a lefolyt 1907/8. üzletév 8,300.513 korona 80 fillérvnyi nyereségből 103.693 korona 23 fillért az épületek számlájából, 63.420 korona 79 fillért a bányák számlájából, 92.493 korona 76 fillért a gépek számlájából, továbbá rendkívüli leírás czimén 1 millió koronát, vagyis összesen 1,259.607 korona 78 fillért hoz leírásba; az addó-tartalékba 650.000 koronát helyez s a fennmaradó összegből a jutalékok levonása után a tartalékalap javára alapszabályszerűleg 255.636 korona 24 fillért fordít. A részvényeseknek 32 millió korona tőke után részvényenkint 30 koronát, összesen 4,800.000 koronát fizet ki 15%-os osztalék fejében (a tavalyi 14%-al szemben); a külön tartalékalapot 600.000 koronával növeli; a tisztviselők nyugdíjalapjára 100.000 K-t, a társládák javára 75.000 K-t fordít és a fennmaradó 1,193.713 korona 58 fillért a jövő üzletév számlájára vezeti át. Az esedékes szelvények i. é. november 1-étől beválthatók. A közgyűlés elé terjesztett jelentés az 1907/8. üzletévet kedvező lefolyásnak mondja a tartósan fennállott szállítási zavarok daczára, amelyek az üzemetek hátrányosan befolyásolták és a társaságra a fenyegető üzembeszünetések meggátálása érdekében jelentékeny áldozatokat róttak. A vasércbányákban a feltárási és berendezési munkálatok tovább haladtak. A szénbányák termőképességének további emelése végett folytatólagosan keresztülvitt kolonizáció már is érezteti hatását, amennyiben erőteljes munkásszám állandóságát helyezi kilátásba. Az új kohótelep Ózdon, valamint az ércmosó és tömörítő-telep Rozsnyón immár üzemben van. A közszentermelés 3,894.727

mm-ra, a vasérczé 3,789.927 mm-ra, nyersvasé 1,369.137 mm-ra rugott. A hengerművek jó foglalkozást nyertek és a teljesített rekonstrukciók már is éreztették üdvös hatásukat. A piaci viszonyok nagyon kedvezően alakultak, amire az állami beruházások is jó hatást gyakoroltak. Az eladási árak májusig változatlanok maradtak, ekkor azonban azok rendezése szükségessé vált. A Likéren létesített munkás-árvaház és a rokkant munkások otthona Bükön humánus rendeltetésüknek ottthona Bükön nyugdíjintézet vagyona 2,980.078 koronára, a társládáké 2,324.618 koronára emelkedtek. A testvérválatok is állandó fejlődést tüntetnek fel, így a Hernádvölgyi Vasipar R. T. 13 százalék, az Unio bádogyár 9 százalék osztalékot fizettek, az előző 12 százalék, illetőleg 7 százalék ellenében. A kaláni bányá- és kohótársaság üzletéve hasonlóképen kedvezően folyt le s a passzívának önerejéből való törlesztését tovább folytatja. A közgyűlés az igazgatóság jelentését, valamint a mérleget és a nyereség hovatordítása iránt tett javaslatokat egyhangulag elfogadta és úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelőbizottságnak a felmentvénny megadta. Majd kegyeletes szavakban emlékezett meg az elnök Kohner Ágost és dr. Joly József elhunyt igazgatósági tagok érdemud működéséről és a közgyűlés a szavak hatása alatt elhatározta, hogy emléküket jegyzőkönyvben megörökíti. Az elhunyt igazgatósági tagok helyébe az igazgatóságba Kuranda Félixet, a felügyelő-bizottságba Weiner Sándort egyhangulag beválasztották. Végeztül Vajda Béla részvényes indítványára a közgyűlés Biró Ármin és Borbély Lajos vezérigazgatóknak, továbbá az igazgatóságnak és a tisztviselői karnak köszönetet szavazott.

Az önálló jegybankért. Viharos közgyűlése volt Nagyenyednek, mely közgyűlésnek napirendjén az önálló magyar jegybank ügye is szerepelt. Természetesen az oláh városatyák ezt megobstruálták, végül azonban a magyarság győzött s Nagyenyed is kimondotta az önálló jegybankhoz való csatlakozását.

A budapesti pályaudvarok rekonstruálása. Még a tavasszal az államvasuti beruházásokról szóló törvényjavaslatnak az országgyűlés elé terjesztése alkalmából felíratot intézett a kereskedelemügyi miniszterhez, amelyben a budapesti pályaudvaroknak kihelyezését és modern rekonstruálását sürgette. A miniszter a kamarához intézett válaszában most közli, hogy a budapesti pályaudvarok rekonstrukciójára szükséges előintézkedések már megtették, sőt már a tervek is elkészültek és mihamlabb az építkezés keresztülvitelének előfeltételei biztosítottak és elsősorban az állam pénzügyi helyzete megengedi, a rekonstrukció végrehajtása érdekében szükséges további lépések késedelem nélkül meg fognak történni.

Luki Kőbánya R.-T. czimmel az alsórétiáivi kőbánya kitermelésére új részvénytársaság alakult. Alaptőkéje 260.000 korona, mely 2600 darab egyenként 100 korona névértékű névre szóló részvényekre oszlik. Az igazgatóság 3—8 tagból áll. Az alakuló közgyűlésen az igazgatóság tagjaiul megválasztottak: Szilányi Ernő, lovag Ybl Lajos és báró dr. Clauer Quidó.

A Hernádvölgyi Magyar Vasipar R.-T. ma tartotta Loisch Ede elnöklésével 13-ik rendes évi közgyűlést, amelyen az igazgatósági jelentés felolvasásával kapcsolatban előterjesztették az 1907/8. üzletév zárszámadásait. A közgyűlés az igazgatóság javaslatához képest elhatározta, hogy a 2,831.865 korona 94 fillér nyereségből első sorban az értékcsökkenési tartalékalap javára 600.000 koronát, addó-tartalékra 200.000 koronát fordít, továbbá, hogy a részvényeseknek az alapszabályszerű 5 százalékos osztalék és 3 százalék felülosztalék fejében 12,000.000 korona alaptőke után összesen 13 százalékot, vagyis részvényenkint 26 korona fiztessék ki, továbbá a tartalékalapra 300.000 korona, a társláda javadalmazására 50.000 korona volna fordítandó, míg a fennmaradó 235.169 korona 37 fillér új számlára vitesék elő. Az esedékes szelvény folyó év október 26-ától kezdve lesz beváltható. Az üzleti jelentés hangsúlyozza, hogy az elmúlt üzleti év is további haladást mutat a vállalat fejlődésében. Különös gondot fordít a társaság a bányászat fejlesztésére; a szalánki bányában a munkálatok folyamatosan vannak s az ércválasztó berendezések és építkezések immár befejezésükhöz közelednek. A hengerművek fokozottabb kihasználása lehető volt, miután a kedvező piaci viszonyok azoknak teljes foglalkozást nyújtottak. A társláda vagyona a naptári év végével 777.602 koronára növekedett. A közgyűlés az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottság jelentését, a zárszámadásokat, a mérleget, valamint a nyereség felosztására vonatkozólag tett indítványokat egyhangulag elfogadta s a felmentvénny megadta. Végül az elhunyt dr. Joly József igazgatósági tag helyére Kuranda Félixet választotta meg.

A dévai villamostelep részvénytársasági alapon. A dévai villamostelep részvénytársasági alapra fektették. A dévai telepről ez az új részvénytársaság villamos árammal látja majd el a piskii vasuti állomást és a piskii rendező pályaudvart, sőt tárgyalni fog Vajdahunyad várossal is, hogy közvilágítását a dévai központ által szolgáltatott villamos árammal lássa el.

Exportcégeknek figyelmébe. A budapesti kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelt köröket, hogy a toheráni (Perzsia) piaczczaletti összeköttetésben álló, avagy összeköttetést kereső cégek igazolt megbízottai, egy ottani cég felől, a kamara irodájában a hivatalos órák alatt, bizalmas értesítést nyerhetnek.

Szüreti eredmények. A szőlészeti és borászati felügyelőknek a földművelésügyi miniszterhez érkezett jelentése szerint az e héten hirtelen bekövetkezett havazás és hideg időjárás több helyen, különösen az ország északi részeiben megakasztotta az éppen folyamatban levő szüretelést, sőt egyes helyeken azt e miatt el sem lehetett kezdeni. A legtöbb borvidéken azonban, különösen a tömeges bortermő vidékeken, a szüret már befejezést nyert s a must minősége általában jónak bizonyult. Minthogy a termelők sok helyen nem gondoskodtak a kellő időben elég hordóról, később pedig hordót egyáltalában nem kaphattak, abba a kényszerhelyzetbe jutottak, hogy bármily áron kénytelenek voltak eladni mustjokat, sőt sokan a tőkén adták el emiatt a szőlőtermést. A normális borárak emiatt mindaddig nem tudtak kialakulni, mert a vevők addig, míg a potoin áron kínált borokat vásárolhatták, nem igen voltak hajlandók más bort vásárolni, a termelők pedig az említett kényszereladások utján lenyomott árakon nem adván boraikat, várakozó álláspontot foglaltak el. Most már jóformán túl vagyunk ezen a krízisen, mert ott, ahol hordóhiány és a mennyiségileg legnagyobb termés volt, már leszüreteltek, a must, ha nyomott árakon is, de immár mégis csak elhelyezést talált s az ilyen kényszereladások megszűntek. Ennek hatása máris érezhető, mert egyes helyeken az eddigi lanyha borüzlet kezd élénkülni, a borárak emelkedése megkezdődött s remélhetőleg most már hamarosan ki fognak a rendes borárak alakulni. Legutóbbi jelentések szerint jelenleg a must ára Pest vármegyében 20—38 korona, Baranya vármegyében 24—38 korona, Sopron vármegyében 30—50 korona, Ung vármegyében 24—32 korona, Alsófehér vármegyében 40—44 korona, Tordaanyos vármegyében 40—44 korona közt váltakozik. Egyes eladások azonban ezeknél jobb árakon is történtek. A pozsonyi vinczellérskola igazgatósága az ideai szüretéről a következőket jelenti: Kerületünkben az általános szüretet e hó 12-én kezdték meg. A bortermés mennyiségével és minőségével mindenütt meg vannak elégedve. A rendes termőerdőben lévő szőlőkből átlag 25—35 hektoliter mustot szürnek kataszteri holdanként, azonban a filloxerás szőlőkben a termés ennél sokkal kevesebb. Hordókban nincs hiány, kényszereladások alig vannak, a termelők, akik csak tehetik, termésüket visszatartják. Akik pedig eladják, néhány kisebb termelő 30—34 fillérrel adták el pár hektoliternyi mustjokat. Kerületünk bortermelői a termést többnyire mint új bort szókták eladni, must eladásai itt nem szokásos. Ennélfogva az ideai bortermés ára még nem is alakulhatott ki.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete XVI-ik ülése. A szövetkezet igazgatósága most küldte szét az október 29-iki közgyűlés elé terjesztendő 1907/1908. évi beszámolóját. Ebben az ülést 120 taggal és 203 üzletrészszel szaporodott a szövetkezet és így az év zártakor 1548 tag van, 4016 üzletrészszel, vagyis összesen 803.200 korona üzleti tőkéből áll az állomány. Buzdítólag hat évről-évre a vásárlási visszatérítés, mely a szőlészeti osztálynál 3%, biztosítási díjak után 2%, gépvásárlás után pedig 1%-os kulccsal ez évben 59.508 koronát tett ki. Az előző évekkel összegezve, a visszatérítések immár 351.871 koronára rugtak a szövetkezetnél. A tisztviselők nyugdíjalapja az év végével 316.765 korona volt. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének pénztárforgalma 35.429.619 korona, könyvelési összeforgalma 116.785.898 korona volt. Az évi felesleg 69.322 koronát tett ki.

A jutagármányok ármérséklése. Az egyesített osztrák-magyar jutagármányok a mai naptól kezdő hatálytalanságuknak és egyéb jutagármányoknak az árát két és fél százalékkal mérsékeltek.

Fizetőkép telenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetőkép telenségeket közli: Reich Lipót cipőkereskedő Budapest; Witkowitz Braca kereskedő-cég Zuplinia; Wiener, Hubert és Reichl automobilgyáros cég Bécs; Ziska Ferencz be nem jegyzett kereskedő Wodnau; Bartl Frigyes papír- és könyvkereskedő Chodnau; Nedits János Versecz; Glaser Ignác kereskedő Brüx; Pálkai A. kereskedő cég Budapest; Ring Bernát Jaroslau; Krile Niko Ragüza.

A jegybank Gyulafehérvárott. Az Osztrák-Magyar Bank gyulafehérvári új mellékhelye, mely a kolozsvári bankfiókkal áll összeköttetésben, november 2-án kezd meg üzleti működését.

A „Hangya” évkönyve. A folyó esztendőben töltötte be fennállásának tizedik évét gróf Károlyi Sándor legsajátosabb szövetkezeti alkotása, a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezeti központja, a „Hangya”. A jubiláris esztendő emlékére az intézmény igazgatósága évkönyvet adott ki, amely most hagyta el a sajtót. A gróf Károlyi Sándor emlékének szentelt ezen évkönyv amellelt, hogy pontosan beszámol a „Hangya” tíz éves múltjának minden részletéről, egyúttal hű képet adja a fogyasztási szövetkezeti mozgalom jelen helyzetének is. Ma a „Hangya”-nak kilenczedszáz szövetkezete működik az ország különböző részeiben, amelynek évi forgalma meghaladja a harmincz milliót s aminek ötven százalékát maga a „Hangya” bonyolítja le.

A német szeszmonopólium. Németország is behozza a szeszmonopóliumot. A „Berliner Tageblatt” a szeszmonopóliumra vonatkozó törvénytervezetet, amely a Sydow-féle pénzügyi reformnak egy részét képezi, tegnap közzétette. A tervezet szerint maga az állam fogja a szeszfeldétől az árut megvásárolni és részben saját részleiben, részben harmadik személyek által finomítottatni és ezek után meghatározott áron eladni. Azok a szeszfeldétek, amelyek finomabb minőségű szeszt főznek, jogosítva lesznek az árut visszavásárolni és eladni. A szeszadótól várható többletbevétel 100 millió márkára becsülik. Az első tíz évben a szeszfeldéket kárpótolni fogják.

Csődök. A budapesti kereskedelmi és iparkamara hivatalos értesülése szerint John Halcan braillal és Milan H. Tomits valjevói cégek ellen csőd nyitottatott.

Technikusok az új Dunahídnál. Tudvalevő dolog, hogy közlekedésügyünkre nézve igen nagy jelentőségű esemény a Baja-Báttaszék között létesült új Dunahíd elkészülte; amely a Dunántul déli részét közvetlen összeköttetésbe hozza az Alfölddel és új összeköttetést teremt a délkeleti ország-részekkel. De az új hid műszaki szempontból is érdekes alkotás, miért is hazánk egyetlen műszaki iskolájának, a budapesti József műegyetemnek negyedéves mérnökhallgatói a hid tanulmányozására Kherndl Antalnak, a hidépítéstan professzorának vezetésével Bajára utaztak. Itt a kirándulókat a Máv. helyi kirendeltségének főnöke, Bartha felügyelő mérnöki karával és a Magyar Építő Részvénytársaság főmérnöke, Delej főmérnök kalauzolták. A műegyetemi hallgatók megtekintették az épülő hidat és vasutat. Ugy Kherndl úr. tanácsos, mint a többi vendég, a legnagyobb elragadtatással beszéltek a hídról.

Vasuti féláru jegyek öt évre. Árva vármegye alispánja mozgalmat indított, hogy a féláru jegyigazolványokat ne egy, hanem öt évre adják meg az igényjogosultaknak. Az árva megyei alispán most átirathat kéri fel a társörvényhatóságok alispánjait, hogy csatlakozzanak a mozgalomhoz.

Az oroszországi gyümölcskereskedelem és a kolera. Az oroszországi kolerajárvány igen érzékenyen sültötte az Oroszországba irányuló gyümölcskereskedelmet. Az orvosok megtiltották a gyümölcsevést, aminek következtében nagy készletek veszttek kárba s igen sok kereskedő érzékenyen károsodott. Ez a veszteség annál nagyobb, mert a járvány éppen akkor lépett fel, mikor az orosz fővárosba a legnagyobb gyümölcshajlényok érkeztek, Pétervárott pedig hűtőkamrák, melyekben a gyümölcsöt huzamosabb ideig el lehetne tartani, nincsenek. Így pld. a moszkvai Miklós-pályaudvaron több száz vagon görögdiányt árvereztek el potom pénzért, mert a czimzettek venakodtak a szállítmányt átvenni, Varsóban pedig egy óriási szőlő- és gyümölcsrakományt ugyanilyen oknál fogva nevétségesen alacsony árakon — pld. a szőlő fontját másfél kopekért, a legjobb minőségű télgyümölcs pudját (16.38 kg.) 60 kopekjével — adták el.

Szállítások. A Budapesti Kereskedelmi- és Ipar-kamara irodájában a következő pályázati hirdetések tekinthetők meg: a zalathnai m. kir. főbányahivatal: 30.000 mm. kétszer finomított szicíliai darabos kén szállítására, benyújtási határidő november 12.; a budapesti m. kir. államrendőrség főkapitányáé; a letartóztatott személyeknek az államrendőrség területén leendő szállításának három esetleg hat éven át való biztosítása, benyújtási határidő november 16.; ugyanazé; fertőtlenítő és kötszerek három évi szükségletének szállítására, benyújtási határidő november 19.; Budapest székesfőváros tanácsáé; az óbudai temetőben létesítendő hulla-rovatoló épület építkezésénél szükséges föld-, kőmives- és elhelyezemunkák végzésének biztosítására, benyújtási határidő október 30.; a győr. sopron—benifurti vasut igazgatóságáé; faanyagok és talpfák szállítására, benyújtási határidő október 28.; a kassa—oderbergi vasut igazgatóságáé; műhely- és pályafentartási fák szállítására, benyújtási határidő november 18.; a szerb kir. államvasutak igazgatóságáé; faanyagok, fésztékek és irodai szerek szállítására, benyújtási határidő november 7.; a chilei kormányé; két vasutvonal építésére, benyújtási határidő december 1-én.

Az „Adria” m. kir. tengerhajózási részvénytársaság közléseinek mozgásáról a következő távirati jelentéseket vesszük: Az „Adria” okt. 22. óta Triestben rakodik az Északafrikai vonal részére; az „Andrássy” Messinában rakodik hazafelé (A-vonal); az „Arad” okt. 8. óta Fiumében rakodik Rotterdam és Antwerpen részére; az „Árpád” október 23-án Fiuméből Marseilleba indult (B-vonal); a „Balaton” okt. 22. óta Livornóban rakodik Brazília részére; a „Báró Fejérvár” okt. 4-én Rio de Janeiroból Algir, Malta, Triest és Fiuméba indult, a „Baross” okt. 22. óta kirak Triestben; a „Báthory” okt. 7. óta Fiumében van; a „B. Kemény” okt. 21-én Rouenből Cardiffba indult; a „Buda II.” okt. 20. óta Rio de Janeiroban rakodik Triest és Fiume részére; a „Carola” napi járatait végzi Malta és Siracusa között; a „Deák” okt. 14-én Sfaxból Rouenba indult; a „Duna” okt. 18. óta kirak Velenczeben; a „Jókai” okt. 21-én Bahiából Rio de Janeiroba indult; a „Kálmán király” okt. 11. óta kirak Bordeauxban; a „Kassa” Fiumében rakodik Marseille és Spanyolország részére (A-vonal); a „Koloszvár” okt. 22-én Palermóból Londonba indult; a „Lederer Sándor” Porto Maurizioban rakodik Marseille és Spanyolország részére (A-vonal); a „Matlekovits” okt. 22-én Methyliből Fiuméba indult; a „Mátyás király” Triestben rakodik Marseille és Spanyolország részére (A-vonal); a „Nagy Lajos” okt. 22-én elhaladt Gibraltár mellett Glasgow felé; a „Rákóczi” Marseilleben rakodik hazafelé (A-vonal); a „Steifánia” okt. 15. óta kirak Anconában; a „Szápáry” Genuában rakodik hazafelé (B-vonal); a „Széchenyi” okt. 19. óta Tunisban rakodik Bordeaux és Rouen részére; a „Szeged” okt. 16. óta Sfaxban rakodik Rouen részére; a „Széll Kálmán” okt. 22. óta kirak Antwerpenben; a „Szent László” Nápolyban rakodik Marseille részére (B-vonal); a „Tibor” okt. 16. óta rakodik North Shieldsben Velence részére; a „Tisza” okt. 22-én Cataniából Bari és Fiuméba indult (B-vonal); a „Zichy” okt. 20-án Glasgowból Malta, Velence, Triest és Fiuméba indult; a „Zrínyi” Messinában rakodik Marseille és Spanyolország részére (A-vonal).

Beszüntetett hajózás. A M. Kir. Folyam- és Tengerhajózási R. T. igazgatósága közhírré teszi, hogy személyjáraait Zimony—Belgrád—Orsova között kis víz miatt f. évi október hó 24-ével további intézkedésig ideiglenesen megszünteti. A nevezett vonalon tehát ezidőszent az összes személy- és gyorsáru forgalom szünetel. A teherszállítás egyelőre csupán a nevezett folyamszakaszon fekvő állomások egymásközötti forgalmában, valamint azoknak az Orsova alatt Galatzig fekvő állomásokkal való viszonylataiban szünetel. — Hasonlóképen megszüntetett Beocsin állomás is, a kis víz miatt, f. évi október hó 25-étől kezdve a személy-, postagyász- és gyorsáruforgalomra további intézkedésig az igazgatóság megszünteti. Beocsin állomással azonban a teheráruforgalom csupán a vukovár—nyvidéki vonalon fekvő hajóállomásokkal való viszonylatokban szünetel.

MALATA-TÁPSÓR-különlegesség
Hercules-sör
Budapest képy. Mosch B. Kiraly-u. 99. Arjegyzök ingyön

Felelős szerkesztő:
DRJESZ LAJOS.
Kiadótulajdonos:
A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság.
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Vasarna

IDEGE
Ajánlható

Wikus Tátra
rencz-utca
teasütemény
pontosabba

Fleischmann
pest, Király
Előállítás n

Assicurazioni
Alasult 183
millió koron
tízlet saját
szerint, val
sítások. —
és üvegbliz
viszonibizto
utca 5. sz.
16 korona.
(egyenkénti
az Elő o.
dapest, De
készpénztar

Elő Leányk
biztosító i
Alapított
mek és min
sek mellett
dig kifizete
Biztosítási

Bank
Budapesti la
Részvénytár
korona. Kö
főelárusító
tek: IV., K
utca sarkán
körút 2., V

Droga és há
(„Szabadsá
hához szá
és Társa

Haza
Bruck J. Henr
Mintaraktár
nősen legdi
ben. Arak a
különös sul

Viz-

Pizsurnyi L. v
Jósika-utca
műhelye és
vizezettel
szivattyuber
nemű gőz-
gyógyintéze
tűzhely öss
bergi légsz
szaki célok
ban. Telefo

Villa
Magyar Sieme
társaság. Ig
Telefonszám
kert. Gyár:
és erőtvite
Villamos-v
forgóáru
torokat, val
egyéb cikk
rok, szivatty
mos berend

Ezist. Ezüst
kamrai ék
Pál-utca 13
épületében
zar helyiség
helyiségben
lak fénylő
Rendkívül g
szabott gyá
tőan föl var

Szénásy, Hoff
utca 4. Az
ban már m
küldünk. M
cég van, tis
b. rendelme
írását, Szé
Kiszárolag I

IDEGENEK UTMUTATÓJA

Ajánlható beszerzési források Budapesten

Élelmezési cikkek.

Wikus Tátra tejcsokoládé gyára Budapest, V., Deák Ferenc-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bonbongyár, teásütemény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközözi.

Fleischmann Lipót szalámi és füstölt húsrú gyára Budapest, Király-utca 11. Telefon 27-08, Keleti Export. Előállítás naponta 17.000 pár. Allandóan 24 munkás.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (Trieszti ált. biztosító-társaság) Alasult 1831-ben. Részvénytőke és tartalék: 324 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint finellátási és leánykiházasítási biztosítások. — Tűz-, szállítási-, betöréses lopás elleni és üvegbiztosítások. — Légbiztosítás a Magyar lég- és vízszállításos részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalék: 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Gyermekek- és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. Alapítotott: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcöslő Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztálysorsjáték főeljárású helye: VI., Andrásy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Perenciek-tere 4. Irány-utca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII. ker., József-körút 2., VIII., Üllői-ut 6. sz.

Háztartási cikkek.

Drogua és háztartási cikkek V., Báthory-utca 9. sz. („Szabadság”-kávéház mellett.) Rendeléseket pontosan házhoz szállítunk. Telefon-szám: 12-30. Hossz Izidor és Társa „Korona”-drogeria.

Hazai vas- és rézbutorgyár.

Bruck J. Henrik, Budapest, Gyár: IX. Liliom-utca 8. Mintaraktár és iroda: Andrásy-ut 32. Ajánlja különösen legdivatosabb rézbutorait legmodernebb kivitelben. Árak a legjutányosabbak. Vidéki megrendelésekre különös súlyt fektetünk. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Víz- és légszeszvezeték és csatornázás.

Piszurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalata, épületbelső mülhelye és horgany díszítmények gyára. Légszesz- és vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszékek, vizeldek, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvíz-gyógyintézetek, melegvízkészítő-berendezések fűtő-tűzhely összeköttetéssel vagy saját tűzhelyekkel. Ambergi légszeszfejlesztő gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszesz-készítők minden házbán. Telefon 20-83.

Villamosságai berendezések.

Magyar Siemens Schnockert Művek villamosságai részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcím: Siemenschuckert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítás- és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket, Villamos vasutakat. Bányá- vasutakat. Egyenáramu-forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erőáram kábeibe vágó minden egyéb cikkek. Különlegességek: felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fűrógépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüstárúgyára. IV., ker. Királyi Pál-utca 13 szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára, is pazar helyiséget nyitott. (Bejárati földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, tállak fényvázai cikkek, stb.) vásárolható Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben szabott gyári áron, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Selyemdruk.

Szénássy, Hoffmann és Társa selyemárúháza IV., Bécsi-utca 4. Az összes tavaszi újdonságok dus választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Miután helyben többféle szakmájú „Szénássy cég van, tisztelettel kérjük, selyemárúházunknak szóló b. rendelvényeknél a pontos címünknek szives kiírását, Szénássy, Hoffmann és Társa selyemárúháza, Király-utca IV., Bécsi-utca 4.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDÉ

Gabonatőzsde.

Budapest, október 24.

A készáru piaczon ma kifejezetten lanyha volt az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok nagyon tartózkodók voltak, és semmiképen sem voltak rávehetők, hogy legalább tegnapi árakat fizessenek. Mivel másrészt az eladók sem nagyon erőltették a dolgot, csak korlátolt maradt a forgalom, melynek folyamán mindössze alig 12000 mm. buza kelt el a tegnapiaknál 10-15 fillérrel olcsóbb árakon. A legdrágább eladási ár 25 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 22.40 korona 77 kilós pestvidéki, úszkös búzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs 10 fillérrel olcsóbb, árpa, zab és tengeri forgalom nélkül változatlan. Csupán 700 mm. rozs került forgalomba 19.40 koronás áron. A határidőpiaczon a mai üzlet kedvetlenül és a tegnapi zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán nyugodt irányzat mellett élénkebb üzlet nem fejlődött ki, az árfolyamok mérsékeltlen ingadoztak, végül pedig kissé gyengültek. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza négy fillérel javult, ellenben az áprilisi buza hat fillérel, az októberi rozs szintén hat fillérel, az áprilisi rozs tizenegy fillérel, az októberi zab négy fillérel, az áprilisi zab tizenkét fillérel, a májusi tengeri hat fillérel gyengült.

A készáru piaczon elkelt:

Buza. 200 mm. 80.5 kg. 24.80 korona, felső, 150 mm. 80 kg. 25.— korona, 400 mm. 80 kg. 25.— korona, 150 mm. 80 kg. 25.— korona, 100 mm. 80 kg. 25.— korona, 300 mm. 80 kg. 24.90 korona, 200 mm. 80 kg. 24.90 korona, 150 mm. 79.5 kg. 24.90 korona, 200 mm. 79.5 kg. 24.90 korona, 100 mm. 79.5 kg. 24.90 korona, 150 mm. 79.8 kg. 25.— korona, 200 mm. 79 kg. 24.70 korona, 200 mm. 79 kg. 24.70 korona, 100 mm. 78 kg. 24.60 korona, 300 mm. 78 kg. 24.60 korona, 200 mm. 78 kg. 24.55 korona, felső, 100 mm. 77 kg. 24.30 korona, 100 mm. 76 kg. 22.79 korona, felső.

Fehérmegyei: 100 mm. 76.5 kg. 24.40 korona, 200 mm. 75 kg. 23.50 korona, úszkös. Felsőmagyarországi: 100 mm. 78 kg. 24.40 korona, 100 mm. 78 kg. 24.40 korona.

Bácskai: 110 mm. 80 kg. 24.80 korona. Rozs. 400 mm. 19.40 korona, 200 mm. 19.40 korona, 100 mm. 19.40 korona, kp. pp. Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendők.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Table with columns for Buza, Tiszavidéki uj, Fejérmegyei uj, Pestvidéki uj, Bánsági uj, Bácskai uj, Rozs I.-rendű uj, Arpa takarmány I.-rendű, Köles, Zab I.-rendű, Tengeri beiföldi uj, Repce: Káposztarepce

A határidőpiaczon köttetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint): Buza 1908. októberre 12.30, 12.41, 12.34. Buza 1909. áprilisra 12.12, 12.17, 12.12, 12.14, 12.12. Rozs 1908. októberre 9.95, 9.97, 9.93

Rozs 1909. áprilisra 10.15, 10.19, 10.11, 10.14. Zab 1908. októberre 0.—, 0.—. Zab 1909. áprilisra 8.44, 8.45. Tengeri 1909 májusra 7.53, 7.54, 7.52, 7.51, 7.52.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with columns for Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa and their respective price ranges.

Budapesti gabonaforgalom.

1908. október 22-ől október 23-ig.

Erkezett: Elszállított:

Table showing arrivals and shipments for Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa.

Értéktőzsde.

A mai tőzsde lanyha irányzattal indult s egész napon át a csendes üzletmenet mellett az árfolyamok alig változtak. A déli tőzsde zárata felé barátságosabbá vált a hangulat, de az áremelkedések, melyek ennek a jobb hangulatnak nyomában támadtak, még az egy koronát sem haladták meg az értékeknel. Helyi és bécsi számlára eladások történtek az Osztrák hitelrészvényekben és a Közúti vasúti részvényekben, melyek két koronával nyomták ezeknek a részvényeknek az árfolyamát. A helyi piacon szintén meglehetősen csendes volt a forgalom. Kötés volt a Városi vasút és a Salgótarjáni részvényekben; ez utóbbiak ma jelentékenyen visszaestek. Kötés nélkül változott a Pannonia viszontbiztosító, a Concordia malom, a Fegyver- és gépgyár, a Royal-szálló és Sertéshizláló részvények árfolyama. A járadékpiac változatlan.

Előtőzsde.

Előtőzsde tertőzködő. Köttettek: Osztrák hitelrészvény 630.25-629.— Magyar hitelrészvény 739.—-739.75. Osztrák-magyar államvasut 682.25-681.—. Erzsébet kir. szanatórium sorsjegye 7.90-8.—.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde barátságos. Köttetett: Osztrák hitelrészvény 629.50-630.75. Magyar hitelrészvény 738.25-739.—. Osztrák-magyar államvasut 681.75-683.25. Magyar leszámítolóbank 478.—. Jelzálogbank 426.50. Közúti vaspálya 551.—. 552.—. Városi villamos vasut 262.—. Magyar korona-járadék 92.—. Salgótarjáni köszénbánya 585.—.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrákhitel részvényekért holnapra 4-5 K, 8 napra 8.—. 10.— K, 1908. október hó végére 26-28 K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde szilárd volt. Köttetett: Osztrák hitelrészvény 630.50-632.25-631.75. Magyar hitelrészvény 739.50-740.25-739.50. Államvasut 684.50-685.25-685.—.

BÉCSI GABONATŐZSDÉ

Bécs, október 24. (Saját tudósítónk jelentése.) A mai hetitőzsdén vásárlási kedv nem mutatkozott, mert a hideg engedett s Magyarországról esős hírek jöttek. De hozzájárult az is, hogy a külföldi mértékadó piacok gyenge irányzatot követtek. Általában nyugodt hangulat mellett buza és tengeri ugyanolyan árakon maradt, mint volt nyolcz nap előtt és csak tiszavidéki buza ára emelkedett 10 fillérel. Eladatott 3000 mm. csepeli buza 77 kg. 11.90 K Bécsből és kis tételekben: tiszavidéki 79 kg. 11.80 K Dévanyárról, tótfelvidéki urasági áru 79-80 kg. 11.90 K Nagyszombatól, 78 kg. 11.80 K Galantháról, 12.05-12.10 K Pozsonyból. Rozs csak a múlt szombati árakat volt képes megtartani s ezen az alapon köttetett alsóausztriai 10.20 K bécsi államvasutról, pestmegyei urasági és elsőrendű 10.30 K bécsi déli vasutalomásról, 10.20 K Bécsből, tótfelvidéki 10.05 K Marchegről, 500 mm. 73 kg. 9.52% K Devecserrel. Árpában mérsékelt volt a kínálat és nagyon csekély vásárlási kedv mellett az irányzat gyengén tartott, Tengeri változatlan áron

maradt és új-tengeri 7.70-8.— K-án kelt. Zab 10 fillért veszített.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 12.65 - 13.10 korona, marosi 12.45 - 12.85 kor., bánáti 12.45 - 12.85 korona, tótfelvidéki 12.05 - 12.45 korona, mosoni 12.15 - 12.45 korona, új déli vasuti 12.15 - 12.45, marchfeldi 11.85 - 12.25 korona.

Ut-rozs: tótfelvidéki 10.10 - 10.30 korona, csepeli 10.05 - 10.25 kor., pestmegyei 10.25 - 10.40, déli vasuti 10.05 - 10.30 korona, különféle magyar 10.05 - 10.30 kor., osztrák 10.15 - 10.35 korona.

Arpa: morvaországi 9.20 - 10.60 kor., marchfeldi 8.70 - 9.30 kor., bécsvidéki 9.— - 9.70 kor., tótfelvidéki 7.90 - 10.— kor., csepeli 7.80 - 8.70, győri —.— kor., déli vasuti 8.40 - 9.65 kor., tiszavidéki 7.60 - 8.50 kor., északmagyarországi 7.60 - 9.40 kor., közepdunai állomások 8.30 - 9.— korona.

Magyar tengeri: régi 9.20 - 9.35, új —.— - —.— korona, cinquantin 10.— - 10.20, új —.— - —.— korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.40 - 9.20 kor., közepes —.— - —.— kor., elsőrendű —.— - —.— kor., válogatott 9.— - 9.40 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai —.— - —.— korona.

Lisztben az üzleti viszonyok kedvezőtlenek és a malmok a terménytözsde szilárd irányzatára való tekintettel kénytelenek voltak árengedményeket adni. Az átvételek korábbi kötésekre szintén nem kielégítőek. Takarmányliszt valamivel jobban kerestetett, korpa ellenben el volt hanyagolva és mindkét czikk árai változtatlanok.

BÉCSI ÉRTEKTÖZSDE

Bécs, október 24. A közvetlen tárgyalások megszakitása Ausztria-Magyarország és Törökország között igen élénken foglalkoztatta a mai előtözsdet és a helyzetet, ennél fogva már nem itélik meg olyan nyugodtan, mint eddig. Ennek következtében kedvezetlen volt a vezető értékek forgalma és főképen a hitelrészvények, államvasuti részvények és alpesi bányarészvények árfolyama érzékenyen csökkent. Az első eladások után a hanyatló ármozgalmat megállapodott és kisebb helyi vásárlások mérsékelt javulást idéztek elő. Württembergi töltény- és fegyvergyári részvények ma is emelkedtek. A déli tözsde az árfolyamok könnyű javulásával indult. Később a tözsde tartózkodó volt, de a vezető értékek a helyi vásárlásokra szilárd irányzatot tanusítottak. Berlinből a bányáértékek kedvezetlen irányzatát jelentik.

11 órákor : zárulnak

Osztrák hitel 629.75, Magyar hitel 738.—, Länderbank 431.—, Államvasut 681.—, Elbavölgyi vasut —.— Déli vasut 119.50 —.—, Alpesi bányatársulat 651.50, Rimamurányi 557.50 Májusi járadék 96.—, Magyar koronajár. 92.10 Orosz érték —.—, Török sorsjegy 178.50, Német márka 117.36.

1 órákor jegyeztek :

Osztrák hitel 629.75, Magyar hitel 738.—, Länderbank 431.—, Unio-bank 540.—, Államvasut 682.—, Anglo-bank —.—, Bankverein —.—, Déli vasut 119.50, Gőzhajó —.—, Alpesi bányarészvény 652.—, Májusi járadék 96.—, Magyar koronajár. 92.10, Török sorsjegy 178.50, Német márka 117.36, Elbavölgyi vasut —.—, Rimamurányi 557.50, Orosz járadék —.—, Keleti vasutak —.—, Skoda —.—, Magyar jelz. —.—, Kárpáti petroleum —.—.

Bécs, október 24. (Osztrák értékek zárlata) 4-2 százalékos papír-járadék 95.85, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.—, 1860-as sorsjegy 151.—, Osztrák hitelsorsjegy 465.—, Angol osztrák bankrészvény 292.—, Bécsi Bankverein 512.50, Osztrák-magyar bank 1740.— Déli vasut 120.—, Dunagőzhajózási társ. 972.—, Dohány rész. 377.—, Cs. k. arany (vert) 11.32 Német bankv. 117.35 Osztr. Lloyd 418.— 4.2 sz. ezüst. jár 95.80 - 99.05 Osztr. koronajár. 96.15, 1864-es sorsjegy 261.—, Osztrák hitelintézeti részvény 631.90, Union-Bank 540.50 Osztrák Länderbank 431.—, Osztrák-magyar államvasut 683.50, Elbavölgyi vasut 442.—, Alpesi részvény 652.40, 20 frankos 19.13, Londoni váltóár 239.60, Lipótkohó 422.—, Töröksorsjegy 180.—, Szilárdult.

Bécs, október 24. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 109.95, Tiszai és szeg. kölcs. sorsjegy 140.—, Magyar hitelbank részvény 741.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény —.—, Rimamurányi 557.50, Magyar cukoripar 1793.—, Adria hajózási részvénytársaság 396.—, Magyar koronajár. 92.06, 4 százalékos magyar földieherm. kötv. —.—, Magyar nyer.-k. sorsjegy 184.75, Kassa-Oderbergi vasut-részvény —.—, Magyar jelz. bank 425.—, Magyar keresk. bank —.—.

KÜLFÖLDI ÉRTEKTÖZSDE

Berlin, október 24. (Értéktözsde.) A Balkánról szóló jelentések, valamint a tegnapi külföldi tözsdék gyengébb magatartása megerősítették a spekulációt tartózkodásban. Ennek következtében az árfolyamok megnyitáskor az egész vonalon további eséseknek voltak kitéve, amelyek azonban az üzleti stagnáció nyomása alatt szűk határok közt maradtak és csak törtszázaléknnyira terjedtek ki. Csak hazai járadékok voltak tekintettel a rendkívüli pénzbőségre, tartott árfolyamok mellett keresve. Gőzhajós részvények tegnapi záróárfolyamaik mellett maradtak. A későbbi folyamatban magasabb külföldi jegyzések megszilárdulást hoztak létre, amelyek különösen amerikai vasutaknak, valamint bányáértékeknek részbeni javulását idézték elő. Szénértékek előnyben részesültek. A készpénzpiac ipari értékei csendesek, de egyenetlenek voltak. Magánleszámítolási kamatlab 2% százalé, napi pénz 2 százalé, utimópénz 3 százalé.

Zárlatok jegyeztek: 4-2 százalékos papír-járadék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.90, osztrák hitelrészvény 198.25, Déli vasut 22.50, orosz bankjegyek 214.75, 4 százalékos új orosz kölcsön —.—, Disconto Commandit 176.60, Dinamit-truszt —.—, Harpeni 200.—, Unifikált török járadék 90.70, 4,2 százalékos ezüst-járadék —.—, 4 százalékos magyar aranyjáradék —.—, Magyar koronajár. 92.40, Osztrák-magyar államvasut 146.30, Bécsi váltóár 85.25, Olasz járadék —.—, Ait. villamosági Edison 222.25, Gelsenkircheni 186.—, Laurakohó 200.—, Javult.

Frankfurt, (Zárlat.) október 24. 4-2 százalékos papír-járadék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.10, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.30, Osztrák hitelintézeti részvény 198.10, Osztrák-magyar államvasut 146.30, Északnyugati vasut —.—, Bustiehradi vasut —.—, Londoni váltóár 204.17, Bécsi Bankverein —.—, Villamos részvény 144.—, 3 százalékos magy. aranykölcsön 75.50, 4-2 százalékos ezüstj. járadék —.—, Osztrák koronajár. 92.15, Magyar koronajár. 92.15, Osztrák-magyar bank 124.70, Déli vasut részvény 22.40, Elbavölgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 85.175, Párisi váltóár 81.35, Union bankrészvény —.—, Alpesi bányarészvény —.—, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat) október 24. 4-2 százalékos ezüstj. járadék 98.70, 1860. sorsjegy 154.—, Déli vasut 22.25, 4 százalékos aranyjáradék 97.60, Osztrák hitelrészvény 198.30, Osztrák-magyar államvasut 146.25, Olasz járadék 103.60, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.75, Javult.

London, október 24. Angol consol 84¹⁸/₁₆.

Páris, okt. 24. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.52, Osztr. aranyjáradék 97.25, Magyar aranyjáradék 93.50, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 485.— százalékos Olasz járadék 103.50, Déli vasut elsőbbségi kötv. 287.—, 5 százalékos marokkói járadék —.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —.—, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 88.30, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 88.75, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 100.35, 5 sz. Orosz kincstári utalvány 1904. 521.—, 4 sz. Szerb járadék 1907. 425.—, 4 százalékos spanyol járadék 94.95, 4 százalékos unifikált török jár. 89.32, Török sorsjegy 165.50, Török dohányrészvény 403.—, Osztrák föld-hitelintézet 1120.—, Osztr. Länderbank 466.—, Magyar jelz. bank 454.—, Banque de Paris 1502, Banque Ottomane 703.—, Osztr. magyar államvasut 785, Déli vasut —.—, Meridional vasut 665, Keleti vasutak —.—, Waggon Lits —.—, Hartmann gépgyár 595.—, Rio Tinto 17.45, Sucrerie d'Egypte 34.—, Tula 271.—, Thomson Houston —.—, Urükányi köszén 169, Chartered 28.—, De Beers 338.50, East Rand 106.50, Jagersfontein 108.50 Transvaal Consols —.—, Transvaal Land Company 61.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.—, Váltó német piacokra (rövid) 122.81, Váltó Bécsre (rövid) 104.81, Váltó Belgiumra (rövid) ¹⁸/₁₆, Olasz aranyváltó (rövid) ¹⁸/₁₆, Váltó Svájcra (rövid) ¹⁸/₁₆, Csek Londonra 251.05, Magánkamatláb 2% Szilárd.

Sertéskereskedelmi oszrak.

Budapest-Kőbánya.

Budapest, október 24-án. (Hivatalos tudósítás) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) —.—, tülér Közép (páronként 300-400 kilogrammig ferjedő sulyban) —.— fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban) 121-122 fillér. Fiatal közép (páronként 251-320 kilogrammig ferjedő sulyban) 122-123 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 123-125 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) —.— fillérig, közép (páronként 240-260 kilogramm sulyban) —.— fillérig.

Sertéslelészm: 1908. évi október 22. napján volt készlet 31911 drb., 1908. október hó 23-án felhajtott 122 darab, 1908. október 23-án elszállított 245 darab, 1908 október 24. napjára maradt készletben 31788 drb. A hízott sertésüzlet irányzata: lanyha.

Sertéskonzumvásár.

Budapest, okt. 24. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 532 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő

Schicht szarvasszappána
a legjobb

Fehérneműm! Irigyelők,
Benne egy folt sem létezik;
S hogy oly szép fehér,
Mégmondom miér!
Szappant csakis Schichttől vegyen,
S az is szarvas jegyű legyen.

Minden jó, anya
Leányának a kelengyén kívül még a következő igen értékes tanácsot fogja adni: Örd. fehérneműt a közönséges, jöllehet ólós szappanoktól. Csakis Schicht szarvasszappánával moss, akkor áno m sávo lyos vásznaid, a kényes esipkók és, puha flanelék, valamint a többi fehérnemű is, legyen az fehér vagy szines, áno m vagy árva, olyan merésd mint az új, mert Schicht szarvasszappána kíméli és kerserálja a szövét. Ha minden tisztítási célra kizárólag Schicht szarvasszappánát fogod használni új otthonodban, sok fáradságot, munkát és pénzt forsz magadnak megtakarítani.

Tisztasága 30.000 koronával szavatoltatik.

malacz. — dar sen 1479 dar malacz. El sildő, 15 dar 593 drb ser Mai árak: Z felül életsu levonással — 350 kgr-ig fillérig, fiatal közép fillér, életsu nyil 220 kg- 116-124 fillér felül — fillér, 96 — fillér Belföldi sildő — fillér minden levon ban értendők változtatlanok.

Szerk

Panaszos. valamije. Sok nak. Hány em és tapasztalni jának már tork ezt, vagy azt A háborus hire háta; s a leár partnereiket be életünk számo let. Némely h a közönségen, tulajomó rész emberünk van, rincez.

S. Margit, hogy egyetlen egész közfelfog tárgyalóterem k nak a legjobban nek, addig a le a gyilkost. Az e kellene változni

Buza

tiszavidéki	u
"	v
fehértmegyei	v
"	v
pestvidéki	v
"	v
lansági	v
"	v
bácskai	v
"	v
"	v

Egyéb

Ross	elsőren
"	elsőren
"	középu
"	középu
Arpa	takarim
"	takarim
Zab	sörözés
"	elsőren
"	középu
Tengeri magyar	Repose
Repose	kapaszt

Burgony

Dunántuli	...
Felsőmagyarorszá	...
Nyirégyi	...
Erdélyi	...
Hársági	...
Pesti	...
Különféle	termények
diznöszir	...
szalonna	...
"	...
"	...
szilva készaru	...
"	...
"	...
szilva készaru	...
"	...
heremag	...
"	...
"	...

malacz. Mai napi felhajtás 941 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Összesen 1479 darab sertés, 27 darab süldő, 19 darab malacz. Eladatott 886 darab sertés, 27 darab süldő, 15 darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 593 drb sertés, — darab süldő, 4 drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül életsúlyban 96—102 fillér, életsúlylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, 90—96 fillér, életsúlylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillér, életsúlylevonással 114—122 fillér; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, életsúlylevonással 116—127 fillér, könnyű 220 kg.-ig — fillér, életsúlylevonással 116—124 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fillér, könnyű 140—300 kgr.-ig, 96 — fillér, életsúlylevonással — fillér. Belső süléd 106—120 fillérig, horvát süléd — fillérig. Malacz 116—120 fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsúlyban értendő. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Szerkesztői üzenetek.

Panaszos. Vigasztalódjék, mindnyájunknak fáj valami. Sokan vannak, akik fejfel mennek a falnak. Hány embernek vérzik az orra. Nézzen körül és tapasztalni fogja, hogy majd minden szomszédjának már torkán van a kés. Gyakran hallhatja, hogy ezt vagy azt a felebarátját lidércnyomás bántja. A háborus hírektől sok fiatalembernek megborzong a háta; s a leányoknak arra a hirre, hogy a tennisz-partnereiket behívták, libabőrös lesz a teste. Közéletünk számos jelesén arczbörkeményedést észlelhet. Némely hangversenyen olyan érzés veszt erőt a közönségen, mintha a fogát húznák. Az emberiség tulnyomó részét nyomia a cipő! S kevés olyan emberünk van, akinek ne lenne hajlékony a gerince.

S. Margit. L.—e. Sokkal mélyebb a baj, sem-hogy egyetlen felszólalással orvosolni lehessen. Az egész közfelfogásnak meg kellene változnia. Míg a tárgyalóterem karzatain maguk az asszonyok tapsolnak a legjobban az asszonygyilkost felmentő ítéletnek, addig a legtöbb esküdt fel is fogja menteni azt a gyilkost. Az egész közfelfogásnak gyökeresen meg kellene változnia s ebben a felfogásban más beállítást nyerne a szerelem, a féltékenység és a boszú is. Maguknak az asszonyoknak kellene elsősorban megmozdulniok, tiltakozniok, tanítaniok és nevelniök az ilyen gyilkoló morál helyett. Az asszonyi élet értékét elsősorban még is csak ők maguk határozzák meg a legilletékesebben s ha ők tapsolnak legelőbb az esküdtek felmentő ítéletének, ezzel legilletékesebben elismerik a bűnös boszú, gyilkoló féltékenység jogosultságát.

F. Sándor, B.—t. A Lécythus szűknyaku, talpon álló, hosszú, keskeny edény, illatszereket tartottak benne. A Stamos szintén a bor eltartására való volt, mindenik igen diszített s minden új terített asztalon helyet foglalt annak idején. Az Oxybaphon pedig az eczet, vagy más mártások megőrzésére volt való. Az urna tulajdonképpen egy formadéki edény s az Aryo (meríteni) szóból jött létre. Mi az urna alatt többnyire a hamvedreket értjük, de az antik-világ iróemberei más értelemben használták.

Előfizető. Baja. Az „akademia“ szó eredete egész Arisztotelesz idejére vezethető vissza. Arisztotelesz ugyanis tanítványaival gyönyörű parkban folytatott eszmecserét, mely parkot akadémiának nevezték. A görögök aztán Arisztotelesz tanítványait, a többitől megkülönböztetve, akadémiusoknak nevezték.

R. E. A Baujnadasd. A névmagyarosításhoz egykoronás bélyeggel ellátott folyamodványon kívül, születési és erkölcsi bizonyítvány is szükséges. A belügyminiszterhez czimzendő.

Tanácsosné. Ilyen misszióknak teljesítését nem vállalhatjuk el.

Óh, ha sirni tudnék. Ha tudná, hogy milyen rossz a verse, akkor sirni is tudna.

Elváltan. Hogy visszamenjen-e urához, ki durvaságában, lelketlenségében, a meg nem magyarázható féltékenységében idáig vitte? Története szomorú, de mindennapi valóság ebben a világban. A nő, ki majdnem mindig a gyengédség képviselője, nem szereti azt az okatlan erőszakoskodását a féltékenységnek, amelyvel ura keseríti. Elhídegi forrón szeretet szerelmétől, sőt megeskik az is, szenvedéseiért kárptólást keres. Ez maguknál még nem volt így. A férje nagyon szereti, szinte kegyetlenül markol szerelme az ön szívébe és az fajt önknek. Most amikor ezt a fájdalom már nem érzi, nem azt a szerelmet látja férjében, hanem azt a forró, lángolót, amelynek füstje a magasra száll. Most nem látja a féltékenységet. Ezért vissza szeretne menni elhagyott, szenvedő urához, de a keserű multnak egy-egy foslánya visszatartja attól. Szereti még az urát? Ha igen! akkor kergesse, vagy hagyja ott a mult sötét foltját, siessen a tetteit már rég megbánt urához. Csókolja homlokán és mondja neki: „Látod,

hogy szeretlek, te is csak úgy szeress, mint én téged — s ne jobban“.

Régi előfizető. Czégeknek nem ajánlunk. Tessék hirdetési rovatunkat átnézni, talán akad megfelelő kereskedőre.

M. D. Az akadémiai tanfolyam két évig tart. Évi tandíj 320 korona.

T. Zs. Novellája rendkívül naiv. Nem közöljük.

E. S., Kassa. I. V. Váczi-körút 32. sz. alatt van. 2. Ilyen eseteknél csak a kellő objektivitást kell megtartani.

Olvadó. A Franklin-Társulat kiadásában jelent meg. Lehet részletfizetésre is kapni. Hatvannégy kötetből áll.

Előfizető leánya. Azzal a fiatalemberrel ily tettek után önnök szakítani kell.

K. N., Budapest. Az elmekörtani klinikára, csak a kerületi tisztiorvos jóváhagyása mellett vesznék fel beteget.

Régi-e még? ... Nagyon gyenge vers. Nem közöljük.

T. R. Az illet magá a rendőrség közli a lapokban.

Haragszik. Ö nagysága tényleg kínosan figyelmetlen volt önnel szemben. A lecke tehát jogos volt ha egyáltalán olyan önök közt a viszony, hogy a leckeztetésre bátorságot vehetett. Ha az illető nő ezt rossz néven vette, ez viszont az ő joza.

Szegény lány. A szegény lányok sohasem tudhatják, hogy hol és milyen módon akadnak arra az emberre, ki feleségül veszi őket.

T. Péter. A kérvényt valószínűleg azért nem küldték vissza, mert önt előjegyezték, de lehetséges az is, hogy hivatali lassúság az oka.

Vitakozók. Nagyon szűk ez a rovat arra, hogy mi Shakespearét és Ibsent magyarázzuk.

Pályázó. Az akadémián ilyen pályázat nincs.

V. J., Budapest. Az egész művében csak a vastag izléstelenség domborodik ki.

Nyelvész. Igen sok ilyen nyelvtan van. Bármelyiket is veszi meg, egy czélt ér el.

P. S., Ujvár. Az a bácsi, aki önnök ezeket elmondta, bizonyára ugratta önt. Ha ön felült az ilyen meséknek, nem követelheti, hogy mi is elhiggyük.

F. Béla. Lehet a VI. gimnáziumi osztályból. Az utóbbinak semmi előnye sincs.

A sorsjegykérdésekre legközelebbi számunkban felelünk.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

Table with columns: Buza, Egyéb gabonanelemek, Burgonya, Különféle termények. Rows include various types of grain and their prices in different units.

Table with columns: Allamadosság közkölsönök, Záloglevelek, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalomok, Különféle vállalatok. Rows list various financial and industrial services with prices.

Table with columns: Bankok részvényei, Sorsjegyek, Pénznemek és váltók. Rows list bank shares, lottery tickets, and various currencies with their respective values.

SZINHÁZAK

Vasárnapon, 1908. október 25-én

Nemzeti Színház M. Kir. Operaház

Délután 1/3 órákor

A czigány,

Eredeti népszimű 3 sz. Irtá: Szigligeti zenéjét Dopler Károly.

Személyek:

Várneg földesúr Horváth Z. Kuria Holányi Gyuri Bakó Márton Kovács Rebeka Csilling T. Evi leánya V. Molnár R. Zsiga cigány Gabányi Peti Meszáros Rózi Hegyesi M.

Este fél 8 órákor

SIMONE.

Szimű 3 felvonásban. Irtá: Brieux Fordította: Iváncsi Jenő.

Edouard de Sergeac Iváncsi De Lorey Szacsavay Sergeac apja Gál Mihal Gyenes Mihályfi Simone P. Markus E Hermance Rákosi Sz. Georgette Keczeri Ertin Szóke Chaintreau Pethes

Csütörtök, nov. 5-én és szombaton, nov. 14-én a Royalban

Colbertson

Sascha hegedűművész 2 hangversenye.

JEGYEK 10, 6, 4 és 2 K-ért kizárólag Mery Bélánál Andrásy-ut 12. szám.

Szombat, október 31-én a Royal-teremben

PICK-STEINER

Soma hegedűművész és

KOLLER TONY

a bécsi udvari opera magánénekesnőjének hangversenye.

JEGYEK 10, 6, 4 és 2 K-ért kizárólag Mery Bélánál Andrásy-ut 12. szám.

Szerdán, november 11-én este fél 8 órákor a Royal-teremben

Dr. Lulek Fery

énekművész dalestélya.

Jegyek: 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért a »Harmonia« zenemű és zongorakereskedésben Váci-utca 20. kaphatók.

Pénteken, november 13-án este fél 8 órákor a Royal-teremben

Svärdström Valborg

énekművész egyetlen dalestélya

Jegyek: 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért a »Harmonia« zenemű és zongora kereskedésben, Váci-utca 20. kaphatók.

Szerdán, november 4-én este 7 1/2 órákor a Royal-teremben

KRESZ GÉZA

hegedűművész hangversenye

JEGYEK: 10, 8, 6, 4 és 2 koronájával »Harmonia« zenemű és zongorakereskedésben, Váci-u 20. kaphatók

Szombaton, november 7-én este 7 1/2 órákor a Royal-teremben

Dr. Kraus Félix és Kraus - Osborne Adrienne

énekművészek egyetlen dalestélya.

Előadásra kerülnek egy és két szólamu dalok

JEGYEK: 10, 8, 6, 4 és 2 koronájával a »Harmonia« zenemű és zongorakereskedésben Váci-utca 20. szám alatt kaphatók.

Csütörtökön, november 5-én este fél 8 órákor a Royal-teremben

ARANYI ADILA

hegedűművész hangversenye.

Jegyek: 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért a »Harmonia« zenemű és zongorakereskedésben, Váci-utca 20. kaphatók.

Kedden, november 10-én este fél 8 órákor a Royal-teremben

Pathy Ilonka

zongoraművész hangversenye.

Jegyek: 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért a »Harmonia« zenemű és zongorakereskedésben, Váci-utca 20. kaphatók

Szombaton, november 14-én este 7 és fél órákor az Orsz. m. kir. Zeneakadémia nagy hangversenytermében

BOSSI

Enrico orgonaművész

SZOLO-ORGONA-ESTE

Moshammer Román tanár, hárfaművész közreműködésével.

JEGYEK: 4-10, koronáért kizárólagosan Molitor Oszkár »EUTERPE« zeneműkereskedésében IV., Kossuth Lajos-utca 15. sz (a Semmelweis-utczával szemben) kaphatók. (Telefon 6-41.)

Szombaton, november 7-én este fél 8 órákor a főv. vadó összes termében

BURRIÁN

KAROLY száz, kir. kamaranékes

= első egyetlen dalestélya. =

Jegyek: kizárólagosan Molitor Oszkár »EUTERPE« zeneműkereskedésében IV., Kossuth Lajos-utca 15. kaphatók. Telefon 6-41.

ZENEMŰ ÚJDESSÁG!

Makray László legújabb dala

HIABA SIRSZ

MOST JELENT MEG!

Molitor Oszkár

EUTERPE

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

ÁRA 120 KORONA.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

zene- és kereskedésben, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

FIGYELEM!!!

Férfiöltönyök, felöltők télikabátok valamint női konfekció, vászon-árak, szőnyegek, függönyök stb.

Kedvező részletfizetési feltételek mellett kaphatók: MAGYAR DIVAT és VASZONARUHAZ (Vinoze, Bruckner és Taal) VII., Erzsébet-körút 48. szám I. em. leveli vagy szóbeli megrendeléseket elfogad a fenti cég.

Szív- és vesebajok, véredény elmeszesedés

gutaütés étvágytalanság ellen biztos hatású a

Burai Mária gyógyvíz Gyermekek a legbiztosabb hashajtó! Központi iroda: VII., Erzsébet körút 9. sz. Telefon 91-98. Főraktár: Edeakuty L. özégnél. Kapható minden gyógyszár, drogeria és jobb fűszerüzletben.

SZABADALOM,

védjegy- és mintajelölés készítése az összes kultur-államokban. ADLER MIKSA okt. gépészmérnök hites szab. ügyvivő BUDAPEST, VI., Andrásy-ut 61.

Iskola hegedűk!

Kitűnően felszerelve jó hanggal 4 főtől feljebb minden árban. Tok, vonó, gyantával 6 forint-tól feljebb.

REMÉNYI MIHÁLY

a Magy. Kir. Zene-Akadémia és fővárosi iskolák szállítását. Budapest, Király-utca 58. sz. Ezen lapra hivatkozva árjegyzék minden hangszerről külön-külön ingyen küldeték.

Női ruha divat-kelme eladás

Óriási készletünkkel 120 cz. széles őszi angol kelmeté-teremenként 42 krtól kezdve a legfinomabb minőségig 2-3-4 ftrig árúsítunk. Rosenberg és Quitt női divat, szőnyeg és vászon árak nagy áruháza. Budapest, VI. Király-utca 32. Telefon 528. Alapítva 1895

KÁLYHÁT és KANDALLÓT

SZÁLLIT CSÁSZ. ÉS KIR. HEIM H. UDV. SZÁLLITÓ Budapest, Thonet-udvar.

Különlegességek, családi házak, iskolák, kasszárnyák, tródlák stb. részére. - Százszernél több van belőle használatban. MEIDINGER-OFEN H. HEIM

Prospektus és költségvetést ingyen és bérmentve. Eredetiben kaphatók csak fenti helyen v. Bécs, I., Schwarzenbergstrasse 6.

FISCHER és Társai

ÓRIASI GRAMOFONT

adók 16 forint készpénzért vagy szállítók utánvételei melynek ára részletfizetésre 75 forint Magyarország legnagyobb fonográf áruháza - Rendkívüli nagyválaszték a világ minden részéről és minden KÜLÖNBÖZŐ hangerekből. Árjegyzék gramofonokról, fonográfokról, lemezekről és hegedűkről ingyen.

Butor

készpénzért és részletre 3 szoba teljes berendezés 360 forintért mely ut: 1 náló, ebédlő és szalon. 100 szoba állandóan készen raktaron a leg egyszerűbb kivittől a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér belyezben. Nagy Imre lakberendezési vállalata. Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca sarok).

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon 1908. október 25-én.

Vigszínház

Délután 3 óraker

Tatárjárás.

Operett három felvonásban, írta Bakonyi Károly, zenéjét Gábor Andor verseire írta Kálmán I. Lohonyay lábornok Vendrey Trezka a leánya Komlósy Keleti J. Hagedűs Fenyvesi Kornal B. Sarkadi Balos J. Tihanyi

Este fél 8 óraker

A pénz.

Ezinnél 3 felvonásban írta Garry Andor.

Személyek

Wimner Marcell Hegedűs Varsányi Balassa Tanay Haraszthy H Tihanyi Tapolczai Hegedűsné Rajnay Gazal M. Renczei M. Kazalczky

Magyar Színház

Délután 3 óraker.

A szerencse fia.

Komédia 4 felvonásban. Írta: Drezezy Gábor.

Eprekerli Reiner Vágó Rejnérnő Forrai R. Kuma, leányuk Mészáros G. Varga, szabó Körmenöl Báthori G. Szonlách Márton Garas Kormos Antal Csontos Réthel Gálku'i igazgató Réthel Sáfes Adolf könyvek. Dohi Dávid, főszereplő Rátkai Lili, leánya P. Makai Z. Molnár G. Zárai Zinkó Dani László Babos György, Papp

Este fél 8 óraker

GRASSO és szicíliai társulatának vendégjátéka. Juan Jose.

Aránta-színház

Délután 4 óraker

A mai Róma.

Este fél 8 óraker

Bűn és bűnhődés

PARADICSOM KABARET

ÜLLŐI-UT 46. szám. — Telefonszám: 115-84. Igazgató-tulajdonos: Windisch Rozsó József, művezető: Adorján László, karagay: Nádor Mihály.

MEGNYILT: 1908. OKTÓBER HÓ 15-ÉN.

Fellépnek: Révész Ilonka, Nogrady Gigi, Sándor Stett, Borányi Manósi, Eroszkóvy Károly, Szabó Dezső, Lugosi Jenő, Balnoki Imre. Tarján Vilmos schansontér rövid vendég-szoroplése. — Helyárak: Páholytűs 3 korona, támlásszék 2 korona, ülőhely 1 korona.

ERZSÉBET-KÖRUT 51. SZ.

KÖRUTI FÜRDO GOSMOSO

USZODA

50- és azonosavas fürdők Hidegviz-kura. Fango gyógymód! Gőz- és kádifürdők! A gőzmosás gyorsan és pontosan teljesíti megbízását.

Császárfürdő Budapest

Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kónes hővízi gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, uszodák, török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szén-savas- és villamos vizifürdők. Ivó-kura. 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés, jutányos árak. Prospektus! Ingyen és bérmentve küld

Az igazgatóság.

SZABADALMAKAT védjegyeket és mintajuttalmat megsejre Szabadalmakat Értékesítő Vállalat FASZTOR (col. cég) BUDAPEST, VII. ERZSÉBET-KÖRUT 17. Telefon 84-38. Felvilágosítás díjtalan.

Szalloda

Az „ARANY BARÁNYHOZ“ BÉCS, Wieden, IV. Hauptstrasse 4. Elsőrangú szálló. — A magyarok találkozó helye. — Szobák 2-60 koronától felfelé. 3 percesre az Operától és Királystradától. Világos szobák.

Czimbalom kedvelők

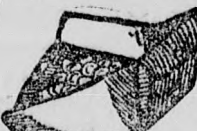

Büféltől hátról czimbalmot vásárolni. Kérlek az árjegyzéket a czimbalmosoknál. Elismert, első szakértőktől, ki minden tekintetben a legjobb világhírű szabadalmi czimbalmok készítői. Czimbalmok már 25 főtől kezdve kaphatók, egy- szintén az összes hangszerek a legjobb minőségben. Számos kiállításon elsőrendű díjazás és elismerés a legjobb és szakszerű munkáért.

Habits Antal Budapest, VII. kerület Erzsébet-körut 42. szám

„VALUTA“ erszény

egy darab bőrből készült ára 1 korona kizárólag „Székely“ bőrdoboznál VII. 9 Rakóczi-ut 4 Árjegyzék ingyen

A gége, torok, tüdő, gyomor, bél, vese, hólyag hurutos bántalmainál felülmulhatatlan

MALNÁSI Sicilia

ARTEZI GYÓGYVIZ KAPHATÓ MINDENÜTT

FŐ-RAKÁR: BRAZAY KALMAN BUDAPEST, VII. JOZSEF-KÖRUT 37/39 Csak „SICULA“ névvel ellátott üvegek valódiak.

Jól lát?

Ha nem, akkor forduljon bizalommal

HATSCHKE optikusok, csak Károly-körut 6. sz. ahol szemüvegek és látászékek is legelőcsöbben kaphatók ingyen árjegyzék bérmentve.

MINDENKI

WAGNERHEZ megy, a ki kitűnő hangszereket olcsó pénzén akar venni.

Hegedűk 2 főtől, 50 krtól, zselolák 3 főtől, hegedűgépek 5 főtől; fejlebb. Harmoniumok a legelőcsöbben árak mellett.

WAGNER „Hangszerkirály“ Budapest, József-körut 15. Árjegyzék ingyen.

Perzsa-szőnyegek nagy választékban rendkívül jutányos áron kaphatók. Vászonárak. Kelengyék. Wittmann Frigyes és Fiai V., Váci-körut 6.

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE igazgató. VI., Nagymező-n. 17. TELEFON: igazgatóság: 317. Jegypénztár: 93-38. Kévéház: 17-97. Sajtóroda: 81-71. Reklámszolgálat: 49-52.

Ma vasárnap két nagy előadás kezdjük d. u. 4 és este 8 óraker.

Délután mérsékelt helyárak. Mindkét előadásban IFJABB

SYLVESTER SCHAEFFER AZ ARTISTÁK KIRÁLYA.

Jegyelvétel 10-1 és 8-6 óráig a nappali pénztárnál. A télkeriben reggeli 5 óráig VÖRÖS EREK szingárszene-kara hangverseny.

FOLIES CAPRICE

vezetők: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTT SÁNDOR Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 óraker

FREIE LIEBE

Reklámkép, írta: Satyr. Rendező: Werner Ödön.

Est megkezdés: Fél 10 óraker:

A műlövés.

Békezat, írta: Tábori Emil. Rendező: Rott Sándor

Továbbá: Türk Berta, Nanon, Gerő József és Zöldi Márton új szülő-számáikkal. Trebitsch Sándor mint háromór.

Nappali pénztár d. e. 9-11 és d. u. 8-10-ig. Az első emeleti Casino de Parisban elsőrangú tánc attrakciók.

— Kezdeté fél 12 óraker. —

BUDAPESTI CABARET

BOHEMIÉRE VI. Teréz-körut 28. Telefon 52-88.

Minden este pont 9 óraker a nagyszékű, elsőrendű októberi műsor:

3 kis bohózat, 4 szinpadl tréfa, 27 nemzetközi cabaret-szám.

Fellépnek: Turuhányi, Nyáray, Szalay, Virág és a más jól ismert, kitűnő előadók.

Jegyek: 6, 4, 2 és 3 koronától kaphatók Bárdnál, Kosuth Lajos-n. 4., Kertész főszereplőben, Andrásy-ni 29. és a Cabaret pénztárnál.

Hull a haja? Petroleum-hajszesz-t.

Egy eredeti üveg ára 2 korona. Kiszállítás díj hely

Gara Geza és Tsa dragéria Budapest, VII. József-körut 29. sz. Tiszák árjegyzéket kérni.

FÜVŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL. DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK A LEGELÖNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN BUDAPEST, VII. Erzsébet-körut 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK. ÁRJEYZÉK 2000°RAZTAL BÉRMENTVE KÜLDENIK.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908. október 25-én

Királysínház

Délután 3 óraker
Adellárkirálynő.
Operett 3 felvonásban. Irák
Wüller A. M. és Grünbaum
Függesz fordította Karagó Jenő.
Zenejét szerzelte Fell Léo.
John Cander, Németh
Alice, leánya Kosári
Dick, az unokája. Sina
Daisy Gray, unokahuga Ötvös G
Tom, Cauder test. Csizsár
Dónos László Raskó
Schliok Hans báró Dabos
Lubinska Olga, T. Harmath
Miss Thomson, Orly

Este fél nyolcz óraker
Hollandi lány.
Nagy operett 2 felvonásban. Szö-
vegét írta Paul Rubens és Aus-
ten Hergen. Zenejét szerzelte
Paul Rubens. Fordította Brody
Miksa.
Papp Adrien, Szirmai
De Coop, hadnagy Boros
Van Vuyt, karmester Király
Hook, pántzgyáros Poross
Sally, leánya Petráss S.
Freda unokahuga Kosáry E.
Snapsz, gyerveztő Papir
Mina, szakácsnő Falmay I.
Sina Simon, Némot

Városligeti Nyári Színház

Délután fél 4 óraker
Molnár és gyermeke
Népies dráma 5 felvonás.

Este fél 8 óraker
Ugyanaz.

Apollo - Projektográf

TELEFON 68-39.
Automobilon Páristól New-
Yorkig. — Gordon Bennet
léghajóverseny. — Nevető-
kuplé (énekli Hans Fredy).
— Buzgó politikusok. —
Epizód a porosz-francia
háboruból. — Estüdiszéki
ülés.
KEZDETE: 6 óraker

Ifj. WEISZ JAKAB és FIA

Bpest, IV. Váci-utca 30 és Harisbazar

nem keres
hangzatos és nemlétező okokat
hogy a vevőközönséget selejtes, rossz
áruval csapják be.

Nagvérdemü vevőközönségünk tudja, hogy
sejtemet, csipkét, szalagot
és női piperecikket a leg-
olcsóbban, legjobban és
legnagyobb választékban

Ifj. WEISZ JAKAB és FIA

ALAPITTATOTT 1875. TELEFON 836.

Az Erzsébet-sósfürdő Budán

laká- 40 százalék engedményt nyújt, pöztítés, villa-
sokban mos világítás. Villa-
mos köpökös és fürdő. A fürdő egész télen át nyitva
van. Felvilágosítási nyújt a fürdőigazgatóság. Telefon 40-84.
A budai frály kecskervíz pártian használt! Erzsébet-
fürdő pttom házánálra. Főlelakat: Edeskaty L.-nél,
Erzsébet-tér.

KOVÁCS GYULA

zongoratermei
BUDAPEST,
(Gresham-palota)
V., Ferencz József-tér 5-6.
TELEFON 110-66

STEINHARDT MULATÓ

Telefon 54-23. Rákóczi-ut 68. Telefon 54-23.
Kezdeté 8 óraker. Ma és mindennap: eredeti újdonágok
1/4 9 óraker **DAKTILOSKOPIA** bohóság, 1 fel.
írta: Luotán
11 óraker **Tisztességes lakók** fív. életkép, 1 felv. Irák:
Glinger és Taussig.
1/4 12 óraker **Misztelen fények** Bohózat, Irák: 1 felv.
Glinger és Taussig.
Toábbá: Bovló és Benedettó, Saranana ballei csoport és
Steinhardt, Gyárfás új slágerekkel.
Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 68, és Özv. Konti József-
társaságban Andrássy-ut 29.
A gyönyörűen átalakított téllkertben tánc reggelig, kitűnő at-
trakciók, egyszerű zenekar.
Vasárnap délután mérsékelt helyáru előadás.
KEZDETE 1/4 óraker.

BEKETOW CIRKUSZ Városliget
Telefon 107-46

Ma vasárnap, október 25-én
2 nagy ünnepi előadás 2
délután 4 és este 8 óraker
Este az utolsó nemzetközi díj és versenybirkózás.
DÍJ: 2000 KOR. Díjkiosztás és az egész nagy műsor.

ROYAL ORFEUM
ERZSÉBET-KÖRUT 31. TELEFON 110-22

Ma és minden vasárnap
2 előadás 2
Délután 1/4 óraker mérsékelt helyárukkal.
Mindkét előadásban fellépnek az összes attrak-
ciók, azonkívül
VERA VIOLETTA
nagy operette.
A télikert tükörtermében reggeli 5 óráig
táncatrakciók és szírányzenekar.

St.-Galleni sveici csipkekülönlegességek
rendkívüli olcsó árban adatnak el
Budapest-Szálloda I. em 5.
Bécsi-utca 2.
HATSCHER ADOLF.
!! Női szabók és szabónők figyelmébe !!

Szőlőbirtokosok,
Kiknek eladó Sauvignon vagy Semillon, esetleg
más francia fajszőlőkből szűrt borok vannak.
Felkérhetnek cégüknek ajánlatot tenni. Bármily
mennyiséget megvásárolnak.

UNGÁR

LIPÓT
női divatáruházának
Budapest,
Kossuth Lajos-u. 2.

SZŐRMEÁRU
osztálya:

Fekete caninkabát	K	40
Caracül	"	60
Silskin-rasé	"	80
Nerzmurmél	"	120
Silbisam	"	320
Perzsia	"	360
Női mikadó	"	50
Utazóbunda	"	70
Városi bunda	"	80

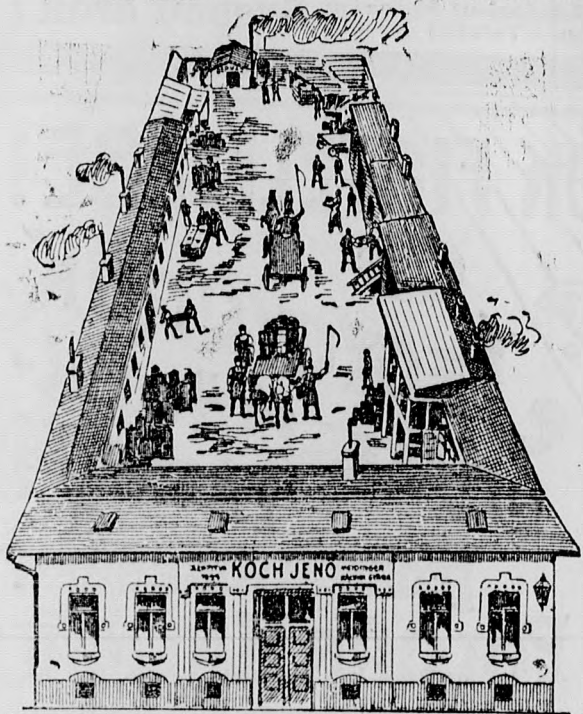
Marder, Scongs, perzsia stb. collierk
divatfazonokban, rendkívül olcsó árakon.
Legújabb árjegyzékemet
kivánatra ingyen küldöm.
Szabott árak. Telefon 922.

HETI MŰSOR.

Október—November		Nemzeti Színház	N. kir. Operaház	Vígyszínház	Király Színház	Magyar Színház	Uránia	Várszínház
26	Hétfő	Medea	—	A pénz	A hollandi lány	Pietra Fra Pietre	Bűn és bűnhődés	—
27	Kedd	Simone	Pa raszt becsület Piros cipő	Kutya van a kertben	A hollandi lány	A szerencse fia	Bűn és bűnhődés	—
28	Szerda	A társadalom támaszai	Manon Lescaut	A pénz	A hollandi lány	A császár katonái	Bűn és bűnhődés	A nők barátja
29	Csütörtök	A szerelem isko- lája	Sámson és Delila	Tatárjárás	A hollandi lány	A szerencse fia	Bűn és bűnhődés	—
30	Péntek	Simone	Fidelio	A pénz	Van — de nincs	A sasfiók	Bűn és bűnhődés	Az arany ember
31	Szombat d. u. este	A piros bugye lárís	Carmen	A becsület Vadászt a szerelem	Molnár és gyer- meké Van — de nincs	A nagymama	—	—
1	Vasárnap d. u. este	A samóhas u. A piros bugye lárís	Nürnbergi mester dajnokok	Az ordóg A pénz	A hollandi lány Van — de nincs	Szörusz	—	—

Többször kitüntetett gyártmányaim külön-bek bármely külföldön készült kályhák-nál, mit bárkinek nagyon szívesen bizonyítok.

Ezen hirdetés e lapban ezen időnyben csak egyszer jelenik meg, mért is az érdeklődők által megörzeudő.

KI VALÓBAN

szép, jó és gazdaságos tüze-lésű kályhát óhajt venni, az a saját érdekében kérje a

26-os számú árjegyzéket

KOCH JENŐ

kályhagyárából

Bpest, VI., Szondy-u. 53/b.

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY. —

Írta: FRED. VILLER.

5

A nagyítóüveg nemcsak az órát mutatja tisztán, de egészen pontosan látható annak mutatója is. És mennyit mutat az óra? Félhat el-mult tiz percczel. Hol volt ebben az időben a védenzem? Erre nézve a tanuvalomások már felvilágosítással szolgáltak.

Még nem is érkezett akkor haza; öt percczel hat óra előtt lépett be a kertajtón. És sem-miesetre sem horlhatta még fél hat órakor azt a kabátot, amit Frick kisasszony neki csak hat óra után ajándékozott!

Uraim! Ha meg akarnak győződni annak helyességéről, amit én most mondtam, kérem önöket, gondolják meg, mit mondott a jóhírnevű Rodin fényképész itt a törvényszék előtt.

„A fénykép nem hazudik!”

Bátor vagyok további nézeteim kifejtésével addig várakozni, míg meggyőződést szereztek, hogy minden úgy van, ahogy mondtam.

A következő félóra alatt sem az elnök felszólítása, sem csengetése sem segít; a terem visszhangzik a hangos „brávó!” és tetszésnyil-vánítás zajától, melylyel a fiatal ügyvédet el-halmozzák, aki hajlongva és mosolyogva kö-szöni meg a tüntetést. Mint egy színész, akit ki-tapsolnak...

De az újság hasábjai nem végtelenek, tehát sietek a tudósítást befejezni.

A fénykép megvizsgálása némi időt vesz igénybe miután az összes bírák és esküdtek szem-lyesen meg akarnak győződni róla, amit a fénykép mutat; a valószínűség pedig az, hogy teljesen meg vannak elégedve azzal, amit a nagy-ítóüveg alatt látnak.

A fényképész, valamint egy kiváló művész,

akiket szakértőnek rendelnek be — a legna-gyobb határozottsággal jelentik ki, hogy a fény-kép teljesen megbízható és miután még egy or-vos, akit szintén kihallgatnak, kijelenti, hogy rendes terjedelmű gyűrűt nem hordhat a vád-lott az ujján, — az ügy el van döntve.

Az esküdtek eltűnnek, hogy utána mindjárt visszatérjenek.

Az esküdtek főnöke a kérdésre: — Bűnös-e? hangos „nemmel” válaszol.

Az ügyész pedig szintén visszavonja vádját.

Ez a riporteriünk jelentése, melyet találóan nevez „modern törvényszéki színjátéknak.” Azonban előre látható, hogy a folytatása tra-gédia lesz. Egyelőre annyit közölhetünk, hogy a tegnapi este befejezett esküdtszéki tárgyalás után letartóztatták Frick kisasszonyt azon gya-nu alapján, hogy nagybátyjának gyémántját ő tulajdonította el.

TIZENKETTEDIK FEJEZET

A sötétben.

Az újságlapot, miután a felolvasással ké-szen voltam, az asztalra tettem és ránéztem a hallgatómra. Klára felkényőkölvé és összekul-csolt kezére az állát nyugtatva, teljesen moz-dulatlanul ült. Monk, aki a legsötétebb zugba hu-zódott vissza, most ismét előre jött.

Nagyon sápadt volt, de a hangja nyugodt, mikor megszólalt:

— Most én fogom ismét folytatni. Meg fog-tok azonban bocsátani, ha történetem befejezése száraz és üzletszerű lesz, de ez az egyedüli mód, melyen képes vagyok a történetről beszélni. Sok mondani valóm úgy sincs már.

— De hát — mondja Monk — Sigrid — aka-rom mondani, Frick kisasszony nem — — —

Klára gyorsan felkelt, Monkhöz lépett és e szavakat intézte hozzá. Monk azonban félbe-szakította:

— Nem, bocsásson meg és engedjen nyu-godtan beszélnem, legalább is rövid ideig, mert

talán nem tudok többet erről a dologról beszélni, hiszen hat éven keresztül folyton hallgattam és egyetlen egy emberhez nem szóltam felőle. Megígérték nekem, hogy meghallgatnak és ha lehetséges, tanácsolnak, vagy segítenek; legye-nek tehát elnézéssel a furcaságaim iránt és ne szakítsanak már most félbe. Később, megígérem, hogy minden kérdésre válaszolok.

— Tehát: különböző dolgok történtek a tár-gyalási teremben, melyről a tudósító nem tesz említést. Bár, áttekintve az általam elmondotta-akat és a tudósító értesítését, mi sem maradt ki, ami figyelemreméltó lenne. Mégis egy körülményt akarok még megemlíteni, amit a „Mor-genblatt” riportere elfelejtett:

— Mikor az elnök az esküdteket kioktatta kötelességüket illetőleg, megragadta az alkalmat, hogy a rendőrség viselkedését megrója: ő akkor a detektívfelügyelőt érti — tette még hozzá az elnök — aki Jürgens prokurátorral szemben olyan különösen viselkedett. Bár meg van győződve róla, hogy nem azzal a szándék-kal követte el, hogy az öreg emberre pressziót gyakoroljon, de izgatottságában mégis kezét emelt rája; olyan körülmény, mely az ügy ilyetén fordulatával nagyon ferde világításba kerül. Továbbá a detektívönök még egy hibát köve-tett el, hogy ezt a jelenetet nem mondta el, mi-kor a törvényszék előtt a vallomását leadta. Az elnök — ugymond — kénytelen azt a megjegy-zést tenni, hogy ilyen eljárás egy ártatlan elítél-tetését vonhatta volna maga után.

Mindenki felfoghatja, hogy milyen kínos helyzetben voltam én, ami annál is rosszabb, mert be kellett önmagamnak is vallanom, hogy az elnöknek igaza, sajnos, nagyon is igaza volt. Hozájárult az a gondolat, hogy viselkedésem iszonyu gyanút kelt azon leány ellen, akit leg-jobban szerettem a világon.

—Ebben a fordulatban különben, ahogy az ügy jelenleg állt, nem is tudtam belátni, milyen következményekkel fog járni.

(Folyt köv.)

NŐI RUHÁZATI OSZTÁLY.

Mélyen leszállított árak!

Szörme-kabátok	80 K-tól	1 lüster berakott alj	10-15 K.
Szörme-boák	5 >	1 taftt berakott alj	25-30 >
Toll-boák	10 >	1 selyem taftt alsó színes és fekete	15 >
Flanel-pongyolák	5 >	1 gyermek-gallér	6 >
Női costumok	20 >	1 cloth alsó-szoknya	3 >
Női felöltők	12 >	1 mosó pongyola	5 >

Nagyban és kicsinyben, olcsóbban, mint bárhol az országban.

Fehérnemű osztály: Női ingek, hálókötösök, sifon- és batizst alsók, pamutlőrükdzölk, ágyhuzatok, rumburgi vásznak, crettonok, delenek selymek, lüsterrek **olcsóbban, mint bárhol Budapesten:** Naponta óriási maradékvásár mindenféle árukból!

HERCZEG ÉS HORVÁT Budapest, VII., Rákóczi-ut 52. szám Arjegyzék ingyen. Telefon 64-80. **Szabott árak!**

A FRANKLIN-TÁRSULAT
kiadásában legújabbán megjelent:

Alexander Bernát

Művészet

A művészet értékéről

A művészeti nevelésről

Díszes kiállításban, merített
papíron ára 4 korona

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nél
Budapest, VI., Andrásy-út 21,
és minden könyvkereskedésben.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

**JEGYGYÜRÜK,
NÁSZAJÁRBÉK-
TÁRGYAK**

**A LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN**

**ÉKSZERESZ-ES MŰRÁS-
üzletében szerezhetők be.**

BUDAPEST, Erzsébetkörút 29.

**VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
ARJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.**

KÜLÖNFÉLÉK.

Örök dalban.

Áranyzsin nap enyhe fénye
A sírokra mosolyg. ragyog.
Mindegyiknek jut egy sugár,
Bármily süppedt, bús, elhagyott.

Ki-ki ültet egy virágot
Övéinek sírhalmára.
De nincs senki, aki egy hant
Közéleben meg ne állna.

Pedig aki ott lenn pihen,
Annak köve törött, fakó.
Szegény volt az istenadta,
Még neve sem olvasható.

A vén sírkő tetejében
Kis madárka rakott fészket
Felül vidám, csengő nótá,
Alul örök csend, enyészet.

Ki arra jár, meghatottan
Figyel, hogy a madár dalol.
Mintha ima volna érte,
Ki névtelen pihen alól.

Milyen édes lehet álma;
Nincs is talán az meghalva,
Kinek csendes pihenője
Ringatózik örök dalba.

Ki arra jár, hallgat, hallgat,
Egyet kíván s könye csordul:
Gondoskodna bár a jó ég
Egykor így az én síromról!

Feleki Sándor.

(Madarak repülése.) A múlt század vége felé
meglehetősen szép sikerrel kísérleteztek olyan fajta
sárkányokkal, aminőket a gyerekek szoktak felere-

getni. Így a zsinetek hosszúságának a segítségével
elégé gyorsan juthattak célhoz. És bizony a korábbi
ezres mennyiségek közül jelentékeny számban lettek
százások. Hogy csak egyet említsünk, a sólyomról
kiszült, hogy negyedezer méternél nem igen kíván-
kozik feljebb és hogy ebben a magasságban tőlünk
egy mértföldnyire már eltűnik előlünk, azaz szabad
szemel nem látjuk. A legutóbbi években ezeket az
eredményeket a léghajókról tökéletesítették. Hébe-
hóba ezer métert is nagyon meghaladó magasságban
találkoztak madárral, kivált sassal, valamivel alan-
tabb pedig golyával, de ezek csak kivételes esetek.
A vándormadarak rendszeren nem röpkölnék egy pár
száz méternél feljebb. Hajdanában azt vélték, hogy
egyes madarak télre barlangokban rejtőzködnek el
és a saját testük zsíra révén történik a táplálkozásuk.
Csak a XVIII. században tudták bebizonyítani,
ennek az állításnak a képtelenségét, valamint azt is,
hogy a madarak nem szívhatnak be annyi levegőt,
amennyiből a magasban kovályogva aztán akár egy
félórát is el lehetnek lélegzés nélkül. A madarak rep-
pülési sebességének meghatározásával is csinosan
túloztak valamikor. Képzelték, hogy itt leggyakrab-
ban a postagalambokról esett szó és az is képzelt-
hető, hogy a tulajdonosok szerettek hencszegni. Ugy
dobálóztak a többszáz mérföldes órai sebességgel,
hogy bőségesen volt, aki elhitte, hogy a helgolandi
fecskék Egyiptomból estétől reggelig hazaérkeznek.
De a tudósok sem gondoltak mindjárt arra, hogy az
efféle mesés rekordok közel járnak a hang gyorsasá-
gához. Korunkban odafejlődött az ügy, hogy azt
nyilvánítják az elérhető sebességnek, amit egykoron
a legkisebbnek jelöltek meg; nevezetesen a harmad-
félszáz kilométer óránként ritkaság. Budapesttől Fiumé-
ig a vasuti vonal hosszúsága hatszázötvenöt kilo-
méter. Ehhez a fecskének a legjobb esetben is több,
mint három óra kell és ez is bámulatos. A posta-
galambokat soká kell idomítani, amíg egy derekas
távolságot kerülni nélkül be tudnak repülni, mert a
tájékozódó képességük korántsem olyan biztos, mint
az egyébiránt is a legsebesebben repülő vándor-
madaraké.

(Az öngyilkosság mint halálbüntetés.) Európá-
ban egészen a XIX. század közepéig az öngyilkosok
nemcsak egyházi temetésben nem részesültek, ha-
nem az öngyilkossági kísérleteket is szigorúan bü-
ntették.

A dolgon persze ez nem sokat segített, mert
hiszen az öngyilkosjelöltek úgy is el voltak szánva
a halálra és semmiféle fenyegetés nem tarthatta
őket vissza eltökélt szándékuktól. Manapság már
megváltozott az emberek felfogása: az öngyilkos
már nem annyira gonosztevő, mint inkább egy
szerencsétlen ember, akit sajnálni és nem büntetni
kell. De azért még ma is vannak országok, ahol az
öngyilkos tetemét, mint egy pestises hullát, kerülik
és beszentelés nélkül dobják egy, a temető szélén
ásott gödörbe, mert „az öngyilkos minden bizony-
nyal az ördögé”. Egészen ellentétben ezzel a kereszt-
ényi felfogással, az ókor e tekintetben sokkal tü-
relmesebb állásponton volt. Manapság például a ha-
lálra ítélt emberre éjjel-nappal vigyáznak, nehogy
valamiképp öngyilkosságot követhessen el és ha a
delikvens mégis kifog az őrein, de öngyilkossági kí-
sérlete balul üt ki, akkor a tudomány minden eszkö-
zét felhasználva, újra helyreállítják, csak hogy az-
után eleget tehessenek a törvény követelményének
és kivégezhesék. Ezzel szemben Ottikában az el-
ítéltet ugyyszólván kényszerítették az öngyilkosságra,
mint ezt Szokratesz esete is bizonyítja, aki a leg-
nagyobb lelki nyugalommal hajította fel a mérge-
poharat. De már akkor is felszólaltak az ellen, hogy
a törvény öngyilkosságra kényszerít. Hírzet Rezső,
a klasszikus ókorok ez az alapos ismerője, egyik
értekezésében azt írja, hogy már a harmincz zsar-
nok idejében is felszólaltak az ellen az embertelen
törvény ellen. Mindamelllett ez a törvény egészen
a római uralom kezdetéig érvényben maradt. A halá-
los ítéletnek sajátkezűleg való végrehajtásával kü-
lönben más népeknél is találkozunk. Elég, ha a szul-
tán seleyemzsinórijára és a japániaknál szokásos ha-
rakirire emlékeztetünk. Az öngyilkosságnak ez a
törvénybe iktatása egyrészt a büntetés enyhítésé-
nek tűnik, másrészt azonban válogatott kínzásnak is
minősíthető. A bíró lelkiismeretét így nem terhelte
egy ember kivégzésének tudata és már ez a kö-
rülmény is sokáig érvényben tartotta az e fajta tör-
vényes intézkedéseket. Mint a római történetírók
írják, Tiberius is csak azért léptette életbe országá-
ban ezt a törvényt és a vagyonsóbb halálra ítélték
mindig ezt a módot választották, mert így a vagyo-
nyukat nem kobozták el.

Miért vesz minden szegény és gazdag

egyaránt

DIANA sósborszeszt

Mert a fáradt test okvetlen megkíván egy jó

masszirozást.

Mert bedörzsölés által rögtön elmúlnak a meghűléstől és megerőltetéstől keletkezett és visszamaradt fájdalmak.

Mert különös előnye, hogy már a

masszirozás alatt

mulnak el a leghevesebb fájdalmak.

Nagyon sokan cseppenként cukorra vagy vízbe

veszik

mint étvágygerjesztőt és fájdalomcsillapítót.

Munkásoknak is

kincset ér egy üveg valódi

DIANA sósborszeszt

Urlovasok, zsoké, sportférflak

részére nélkülözhetlen szer, a DIANA-sósborszeszt. Bedörzsölés után a fáradt, vagy elernyedtt izmok és idegek visszanyerik természetes frissességüket és rugékonyságukat.

Akik sokat utaznak

azok minden, az utazásnál elkerülhetlen kellemetlenségektől és bajtól meg lesznek óva, ha DIANA-sósborszeszt visznek magukkal. Mert a DIANA-sósborszeszt itatóvá és teljesen ártalmatlanná teszi a legrosszabb vizet is, hőségétől vagy az utazásnál más okból gyakran előforduló fejfájás és egyéb bajoknál kellemesen ható enyhítő és házi szer. Hajón utazókat megóvja a rettenetes tengeri betegségekből származó kellemetlen utóbajjoktól.

Gyermekápolásnál

valósággal nélkülözhetlen. Meggátolja, mint óvszer, a fésű kipállását, a gyakori mandula és toroklobot; fogzásnál minimálisra redukálja a fájdalmakat.

Munkások

kiék fésű erejök után szerzik meg a mindennapi kenyereit, utólérhetlen, kiváló izomerősítő szert nyernek a DIANA-sósborszesztben. A fáradt testre üdítőleg hat, a gyakori hát és derékfájást meggátolja, néhány előzetes bedörzsölés által.

Hivatalnokok, díjnokok

szóval irodai munkát végző és sokat görnyedő egyének jobb, hálasabb szert nem találhatnak a DIANA-sósborszesztnél, amely a sok üléstől származó, elmaradhatlan bajok ellen a leghatályosabb, biztosan ható szer.

Mint arcápolószer

a legkiválóbb a DIANA-sósborszeszt, amely eltünteti a mitesszereket, az arcórt simává, tisztává varázsolja. Sikeresen alkalmazható izzadás ellen, valamint szájbüsz megszüntetéséhez. Fürdővizben, mosdóvizben használva, a testnek bámulatos rugékonyságot, üdéséget kölcsönöz.

Egyedüli készítő:

Erényi Béla gyógyszerész, Budapest, Károly-körut 5.

Minden üvegnek plombálva kell lenni

Használt „DIANA sósborszeszt” üvegeket nem veszünk vissza.

Fejfájásban

szenvedők állítása szerint a DIANA-sósborszeszt biztosan ható és a legolcsóbb háziszer.

Estéknél miért használják oly előszeretettel a

DIANA sósborszeszt.

minden házbán?

Aki egész nap dolgozik, jön-megy, kifáradt, testileg és szellemileg meg van erőltetve, annak okvetlen szükséges, hogy lefekvéskor jól bemasszirozza magát a

DIANA sósborszesztzel,

Mert erősíti és edzi a testet.

Mert erősíti és edzi a csontokat.

Mert erősíti és edzi az inakat.

Mert erősíti és edzi az ereket.

Mert a bedörzsölés által a véredények mozgásba jönnek, miáltal felfrissül az egész szervezet.

Mert a has masszirozása által a széklet teljesen rendbe jön.

Mert a báyadság a homlok bedörzsölése által végképpen elmúlik.

Akik egész nap az asztal mellett ülnek, görnyednek, dolgoznak, olvasnak, irnak: rendszeren hátfájásuk van, ezeknek megfizethetetlen egy jó bedörzsölés a valódi

DIANA sósborszesztzel,

amely a fájdalmat már a masszirozás alatt szünteti meg.

Miért van a legkomolyabb hivatása a

DIANA sósborszesztnek a fodrásztermekben

Mert köztudomású lett, hogy feltűnő kellemes illata végett az urak nagyon kedvelik.

Mert fejmosásnál DIANA-sósborszesztnél nincs jobb a világon.

Mert a fejbőrre hűsítőleg, frissítőleg és erősítőleg hat.

Mert a korpaképződést megszünteti a hajhullással együtt.

Mert a haj színét eleveníti, fényesíti.

Mert a borotválkozás utáni rossz érzéseket azonnal megszünteti.

Mert pattanások képződése ki van zárva.

Mert megvágás esetén a vérmérgezés ki van zárva.

Köztudomású, hogy a mindennapi életben a legveszedelmesebb borbajokat egyik ember a másiktól kapja tudtán kívül és pedig leginkább ott, ahol a legtöbb ember megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós borbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a DIANA-sósborszeszt befecskenkezés minden borotválkozás és hajvágás után.

! Legerősebb sósborszeszt !

Az egész országban mindenütt kapható.

Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett.

Egy üveg DIANA-sósborszeszt

40 fillér

Egy nagy üveg DIANA-sósborszeszt

1 korona

Egy legn. üveg DIANA-sósborszeszt

2 korona

Vértess-féle Sósorszesz
Minden házbán szükséges.

Már mostan
intézzünk egy levelezőlapot Richter F. Ad. és Tsa., kir. udvari és kam. szállítókhöz, Bécs, I., Operngasse 16, és kérjük az árjegyzék bérmentes beküldését. Ezen gazdagon illusztrált árjegyzék kimerítő leírást tartalmaz a híres
Horgony-Kőépítőszekrényekről, amelyek minden játékszerkereskedésben készletben vannak.

LUSER L.-féle turista-tapasz
Biztosan és gyorsan ható szorítógyűrű szemölcsök és a talp, valamint a sárga bőrkeményedések, továbbá mindenemű bőrfel-szennyeződés ellen. A hatásért jár-állás vállalati.
Csak akkor valódi, ha minden haz-nálai uszítás és minden tapasz a melletti védőszalaggal és aláírással el van látva, azért is erre ügyelni kell. Egy doboz ára 1 kor 20 fill., vidékre 1 kor 25 fill. előzetes beküldés mellett bérmentve.
Központi szék raktár: **SCHWENK L.** gyógyszer. Meidling-Bécs.
Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszer, Budapest, Király-utca 12. sz. és Andrássy-ut 26.

BUTOR
EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA 26. SZÁM ALATT)
EHRENTREU TESTVÉREKTEL
BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA 26. SZÁM ALATT)
KAPU AJTÓKÉNYŐK INGYEN. TELEFON 82-2

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok
Motoros cséplőkészletek.
A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kedvező fizetési feltételek.
Tessék árjegyzéket kérni, ingyen koldják.
Dobry Ant. motor- és gépgyárainak magyarországi egyedárusítói:
Szabó Emil és Társa
Budapest, Ferencz József-tér 6. szám.
(Gresham-palota.)

Titkos betegségek
gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatal alapján
Dr. KAJDACSY
v. ez. és kir. eszterdóv és kórházi főorvos.
Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesztést, hólyagbaj, sárgaságot, bujakórt (syphilis), bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknél is, oneritást és annak előbajait, ideg- és hárgerincsbaj, valamint minden női bajokat.
RENDEL: 8-4-ig és este 7-8-ig.
Budapest, VIII., József-körút 2.
Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyszer.

DIESEL-motorral
a tényleges lövő
óránként csak 1 fillérbe kerül.
Felvilágosítással és díjmentes költséggel a
Fegyver- és Gépgyár R.-t.
Budapesten.

MEGHÓDÍTOTTUK A VILÁGOT!
UNDERWOOD LÁTHATÓ ÍRÁSI GÉP
GEREBEN BELA KRISTÓF TER 2

Acetylen világítás
50% gázmegtakarítás érhető el.
ha Kolumen Alfréd és Társa acetylenvilágítás berendezési vállalatnál Budapest, VIII., Köztemető-ut 12.
„Carbid a vízben“
rendszerű világítási telepet rendel meg! E fényes világításnál egy 32 gyertyafényű láng óránként maximum 2 1/2 fillérbe kerül. — Jutányos árak és kedvező fizetési feltételek! Árjegyzékkel és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk.

MOST JELENT MEG!
A Kiszalud-Társaság megbízásából **VARGHA GYULA** szerkesztésében **A Magyar Népköltési gyűjtemény** legújabb, X. kötete:
A HÉTFALUSI CSÁNGÓ NÉPMESÉK
Gyűjtötte és jegyzetekkel kísérté: **HORGER ANTAL**
Ára 6 kor.
Megjelent az Athenaeum Irod. és nyomdai r.-t. könyvkiadóhivatalában (VII., Rákóczi-ut 54. sz.) és megrendelhető úgy ott, mint minden hazai könyvkereskedésben.

Eredeti Meidinger Kályhák és Caloriferek
csereppel való burkolásra vagy befalazásra.
Eisler és Vértess, Budapest
Telefon 16-15.
kályhagyára
Andrássy-ut 41. sz.
Szeleződrácsok minden nagyságban.

Itt van az alkalom!
Megelőztem az óriási áremelkedést és tettelemesen vettem pártban is olcsó árakban és abban a helyzetben vagyok, hogy b. vevőimet nagyon olcsón szolgálhatom ki a raktáron van 80-40 waggon árú. Üveg, porcellán, lámpa, zománc, vasedény, konyha felszerelés, vendéglő és kávéházi berendezés, nassz-glandok és dísz tárgyak.
ARAIK:
Eik ező készlet 6 személyre, rokokó finom porcelán csak 3.50
Étkező készlet, teljesen a személy, modern fazon, festett és aranyozással, beégetve 6.50
Étkező készlet, teljesen a személyre, rokokó-stílus, díszes festés, elsőrendű minőség 7.95
Étkező készlet, a személy, rendkívül díszes, rokokó-stílus, beégetve, eleg. festéssel 10.00
Legolcsóbb és legnagyobb választék csak elsőrendű 12 személyes étkező-készletekben, díszesen festve, díszes aranyozott rokokó-fazon, kétszer égetve, díszes porcellán árái.
1 óval levestétel, 2 mártás sál, 3 nagy peccenyétel, 2 nagykanál, 2 kis peccenyétel, 2 kiskanál, 2 nagy tésztátál, 2 sórtál, 2 kis tésztátál, 2 mély tányér, 2 főzeléktál, 26 lapos tányér, 2 salátatál, 2 mártástál, 12 kis tányér.
25 ft.
Azonkívül vannak készletek egészen... 100 ft.ig.
Étkező 12 személyre, rokokó-stílus kisebb ószo-állítás, 42 db. díszes festéssel és beégetve 12.50
Étkező 12 személyre, rokokó, díszes festés, áll 2 leves, 3 peccenyé, 2 tészta, 2 saláta, 2 főzelék, 2 mártás, 2 alj, 2 sórtál, 2 kanál, 12 mély, 24 lapos, 12 dessert, 12 osontányér 24.00
Tea vagy kávékészlet festett és beégetett aranyozással, rokokó-stílus, szép festéssel 3.25
Tea vagy kávékészlet, díszes és beégetett, dísz aranyozással, rokokó-stílus, szép festéssel 4.00
6 személyes likörkészlet, festett és beégetett aranyozással 1.75
6 személyes boros-, sörös- v. vízakészlet festett és beégetett aranyozással 1.75
1 teljes angol díszes nagy, valódi májól, mosdókészlet 3.50
Porcellán-tányérok, tészta felér, mély, lapos... 3.00
Vízes vagy boros pohár 5 kr. és... 2.00
1 asztali lámpa, ényővel... 2.00
1 asztali lámpa, ényővel, díszes... 2.50
6 személyes finom üvegkészlet részét, elegáns mintával
4 vízis pohár, 2 pezsgős pohár, 6 boros, 1 vízis kanosó, 6 likörös, 1 boros butella, 1 sörös, 1 likör üveg
6 ft 50 kr.
2 db legjobb zománcozott fazék és lábas 3.50
1/2 L-től 5 literig csak...
zománcozott kávédaráló csak... 0.85
Vidékre ingyen láda, ingyen csomagolás, ingyen vasúthoz szállítás
Takács Ferencz
nagyban és kicsiben gyári raktára
Baross-tér 4. sz.
Rákóczi-ut végén.

GRAND PRIX PARISI VILÁGKIÁLLITÁS 1900.
KWIZDA-FLUID
Kigyó-védjegy.
(TURISTA-FLUID)
Régóta kitaláltak elismert hatású bedörzsölés az izmok és ízületek erősítésére. Erősítés és örömgútlás céljából használják az összes turisták, kutyapárosok és lovások túrák után.
Ára 1 egész kor. 2.-, fél üveg kor. 1.20.
KWIZDA-fle FLUID
VALÓDI A GYÓGYTÁRAKBAN KAPHATÓ.
Képes árjegyzék ingyen ésherm. küldetik.
Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész-nél.
BUDAPEST, Király-utca 12. sz. és Andrássy-ut 26.

Vasárnap...
T...
Semm...
stb...
vertá...
szol...
szave...
Egyed...
kés...
Csak s...
próbált...
dol...
B...
Képes...
K...
E hird...
egyszer...
petit be...
betűköl...
Zalog...
veszek...
brillans...
ket, aran...
ékszer...
költségek...
tok és te...
Sing...
ékszer...
BU...
Király-ut...
Izabell...
M...
uraság...
alkalmi v...
náló, eb...
arizsoba...
berendez...
szőnyegek...
ék, csillár...
but...
GROSZ SA...
Budapest...
sz. ez...
Telef...

E hirdetsi rovatban minden azo egyszeri beiktatasa kozonsagos petit betukbol 4 fillerrel, kompakt betukbol szedve 6 fillerrel fizetendo

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetsi rovatban minden egyszeri beiktatasa kozonsagos petit betukbol 4 fillerrel, kompakt betukbol szedve 6 fillerrel fizetendo

Penzszekreneyek hasznaltak es ujak, rend kivuli olcsu aron kaphalo a buapesti penzszekreney raktarban, Budapest, V., Balvany-utca 6/C. 28.

Hazassagokat kozvetit a Hazasulandok Ujsagja, Budapest, Lillom-utca 54. Kerjen mutatvanszamat. 5646

Egyeves onkentenes lehet minden fiatalember, aki az egyeves onkentenesre kepesito vizsgalatot letesz Ezen vizsgara mindenki rovidesen legjobb sikerrel elkeszülhet. Felvilagositással szolgäl „Tanár” Budapest Thokoly-ut 8. I. 3.

Fidelitas maganyomozó Intezet VI., Nagymező-utca 45. Elvial kényes megfigyeléseket, nyomozásokat es hazassági információtakat.

Pótviszgakra. Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, real, magánviszgakra, gimnáziumi különbözetre es erettségre elökeszit (holgye ket is) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyegyet kérek. 7808

Azonnali pénz-elöleggel beraktározunk butort, kocsikat, varrógepeket, automobilt es kereskedelmi árut, száraz raklárainkban utólagos díj-fizetéssel es igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Armin es Társa, Baross-tér 18. Telefon 97-66,

Magán építőiparos-iskola előkeszit építő, kőműves es kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat es statisztikai számításokat. Váglóeset mépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

Házilag főzött cukorédes szilvalekvárnak kilóját 1 korért, méz-édes baracklekvárnak es birsalma sajtunk 2 korért különleges megylekvárnak 3 korért Szabó Csongrádról.

Czukorédes szilvalekvárnak kilója 80 fill., méz-édes baracklekvárnak es kiltűnő birsalmasajtunk 2 kor., különleges megylekvárnak 3 kor. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Téli elrakásra nemesfajú csemegezőlő kiltűnő izü táblakörte 25 kilónként bármelyik 9 kor., elsőrendű télre elrakható különleges fajalmák török-bálint, angolbvis, szercsika stb. mázsánként 24 kor., óriási birsalmát 20 kor., postakosaranként 240 kor. Szabó, Csongrádról.

Mézédes csemegezőlőt téli elrakásra, czukorédes télikörte 25 kilónként 10 korért, téli elálló nemes fajalmák, török-bálint, szercsika, batul, stb. különleges fajok métermázsánként 24 es 28 kor., óriási birsalmát remek példányok 16 korona postakosaranként 240 kor Gyümölcskivitel Csongrádról.

Penzszekreneyek es amerikai irodabutorok hasznaltak es ujak rendkivuli olcsu aron szállit Hirsch es Társa Budapest, VII., Szegényház-tér 5.

Szekreneyek. ebédlőszékek, asztalok, íróasztalok, kredenczek, szőnyegdivánok, amerikai íróasztalok olcsó árban jótállás mellett eladnak. Magyar Butoráruház, IV., Veres Pálné-utca 19. I. em (volt Zöldfa-utca).

150000 K vagyonnal bíró hajadon, földbirtokos leánya, 21 éves, férjet keres. Azonkivül még több száz vagyonos parthie előjegyzésben, ugy, hogy minden igénynék bármikor megfel elhetünk. Forduljon minden házasulandó Schlesinger céghez, Berlin 18.

Nevelőnőket német, angol, francziákat, boneokat lelkiismeretesen ajánlok, magyar okleveles nevelőnőket zene es nyelvismereettel sürgösen keresek. Szeghedóné S. Lulza, Budapest, VI. ker., Dessewifly-utca 22. 28822

Benzinmotorok 1-25 lörög mőhelyünkben gyárilag kijavítva, valamint új motorok is, jóállással es kódvező ábrákat mellékelve kaphatók

KALLAI motortelepén Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használt gőzcéplőkészítők es őrlőmalomok is kaphatók

Saját gyártmányu vas-es rézbutorok Rézágó --- 45.- fű Vaságó matracosal 8.50 • Gyermekágó --- 11.50 • Sodronyágó-betét 3.50 • Vas-es rézbutorok gyártásában. 28046

WEISZ LIPÓT Király-utca 99. szám TELEFON 57-01.

Gépezékek esőplés idényre ugyszintén gazdasági személyzet, szakértelem es jószansággal teljes felelősséget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség es díjmentesen ajánl Krakauer Armin Budapest, Nagymező-utca 25. Telefon 24-87.

Szaktanőrok vezetése alatt előkeszítettnek felelősséggel, legrovidebb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis sikeres vizsga esetén, gyermekek es felnőttek (holgyek is), kik 6 elemít végeztek, polgári iskolai magánviszgakra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, realiskolai tanulók, javító- vagy pótviszgakra es mindenféle magánviszgakra. Felvilagositással szolgäl „Tanár” Budapest, Thokoly-ut 8. I. 8 ajlőszám.

Féltűnő hirdő. 20 koronától 70 stb., lakás 18 koronától 10 fill. mindenféle szavatosa es vízvezeték berendezést vállalok LEFKOVICS ADOLF Vasműhely-utca 112. Budapest, VII. ker. Tel. 28822

Jogi, politikai szigorlatokra, alap- es államviszgakra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámvitelani államviszgakra teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkeszit: Dr. Kállay Zoltán jogi szeminariuma Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel

Temetkezési vállalkozók, intézetek, egyletek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatlan ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részvénytársaság Nagymező-utca E. 46 27903 C.

Ganek övni kell a felelősséget! Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a több gyermekkelés ellen, melynek eredményét a háziurak ezrel igazolják, diszkretn küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 6A

Gépezet késmű állandó rovata van a honfikt megjelölő „Molnárók Lapja” szaklapnak (Budapest, V., Csáky-u. 12.) es mulatványsszámok ingyen küldetnek azoknak, akik levelezőlapon kérk. Minthogy ebben a rovatban a legújabb technikai újításokon kívül mindaz előfordul, amire gépezészeknek, művezetőknak, elektrotechnikusoknak, motorkezelőknek, fűtőnek, gépgyári munkásoknak es üzembar és azon kívül szüksegük van, emellegva valóságos tájékoztatással nyilatkoznak arról a rovatról azok, akik megismerék. A hetilap ára egész övre 8 kor. félövre 4 kor. 28067a

Pénzkölcsönt 4 1/2 4 3/4 5 es 6% alapon földbirtokra, jövedelmző, fővárosi, vidéki, városi es Budapest környékén levő bérházakra I. II., III. helyen 15-60 évig törlesztelhető. Személyhitel tisztviselőknék gyorsan eszközöltetik.

HOFMANN JAKAB bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 1a. Vadászfégyver gyűjtőemény, részben örökségből származó egyenként is potom aron eladó. Közöttük Toplewer-kulcsu Lancaster 20 forint. Előrefekvő lakatszerkeztű, modern Hammerles 35 forint. Grener-zárú, Bücksfinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Ejectoros Hammerles Drilling, valódi Krupp acélcsővekel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghhammerles, ugyanitt Gőrs Zeiss, Voigtländer es más finom lövegkezőgépek, egy perzsaszőnyeg es egy motorkerékpár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radonál. 49082

Vilamos világítás saját dynamóval, lakóházak, gazdaságok részére. Telefon es villamos czikkak árjegyzéke ingyen. Aranjánl es felvilagosítás ingyenes. Strigl es Gárner, elektromőrnők, Budapest, V., Gyár-utca 1. sz. 27855

Magányomozó törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi es egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások hitelek feltűnés nélkül megfigyelést es elütött egyének es névtelen levelek íróinak kinyomozását, bel es külföldön. Barna Lóbor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. L 15. Telefon 103-52. 28587

Gimnáziumi, real, kereskedelmi, polgári, egyéves önkentességi, bármely erettségi vizsga leteséséhez igényelt tantárgyakból legjobb módszer szerint tanit es tanított kiltűnő philologus, matematikus. Egyenkint oktatás. Tanítványok csak korlátozott számban vétetnek fel. A bámulatos eredményeket igazoló okiratok a lakásban megtekinthetők. Goitein Henrik Budapest, VII., Damjanich-utca 39. II. em. 10

Ájtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak es ujak, bármily méretben es alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utodánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. TELEFON 62-80.

BUTOROK kiltűnő, ebédlő-, szalonde rendezősek, továbbá ürszoba, íróda berendezések, fűz- es mahagoni butorok, szőnyegek es függönyök valódi angol bórgarantúrán alapúak es vételek.

Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. szám L emelet 268

Elsőrendű SINGER varrógepeket nagyban eredeti gyártásában 75 koronától feljebb es minden ár-emelés nélkül havi 8-10 korona öszlelőfizetésre szállítunk 10 évi jótállással.

Láng Jakab es Fla varrógép es kerékpár nagykereskedők Budapest, VII., József-körút 41. Flór-bizlet; Baross-tér 4. sz. es Budán: Margit-körút 8. Köpös árjegyzék ingyen es bórmentve. Üzemekkel nem dolgozunk.

FARAGÓ J. műbutoraktár, kárpitos es díszítő Bpest, Váci-utca 2. Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint mindenemű kárpitos- es díszítő munkákat. 27881

Mintaraktár művész kiltűnő butorokból, franczia es angol szövegekből. Költségvetés díjmentes

ELEKTRO-MOTOROK minden nagyságban, Állandó nagy raktár Laub Lipót, BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

SZENZACZIÓS KÖNYV! IRODALMI CSEMEGE! A nemi kérdés es a társadalom.

Tartalom: I. A bevezetés II. A nő es a prostitució az ó-korban. III. A keresztényesség ideje. IV. A mai kor állapota. V. A prostitució világa. VI. A jövő iránya - Fényes László, a jeles magyar publicista, ezt a kérdést gyönyörű realizmussal rajzolja meg, az igazságok teljes megkelelő öszintéséggel es bátorsággal. Hogy milyen sikere volt a műveknék, igaz bizonyosága az, mőkép hihetetlen gyorsan kelt el az első öt kiadás 40.000 példányra. Ez már a hatodik kiadás. A 114 oldalas nyomott oldatos könyv ára bórmentes kiltűnővel csak 90 fillér. Bélyegben is be küldhető. Kapható a „Molnárók Lapja” könyvnyomdájában Budapest, V., Csáky-utca 42-

Zalogcédulákat veszek. Elzalogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt es ékszereket 100.000 kor, költségmentesen kiváltak es teljes értéket kifizelem.

SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő BUDAPEST, Sip utca 8. sz.

Sir-lámpák ésgolyók, virágkosár egujabb mintakba kapható nagyban es kiltűnőben

Ott Gyula BUDAPEST, IV., Eskü tér 1. (Piarista épület, Dana felül oca), ezelőtt Kulcseska cég.)

Beszélőgépek kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok részlet-fizetésre is olcsón kaphatók.

MAGY. IPAR ES KERESKEDELMI R.-T. BUDAPEST, VI., Kirly-utca 76. sz. Kerjen árjegyzéket!

MEGHODITOTTUR A VILAGOT! WUNDERWOOD LITERARY CLUB

Jogtudomány es államtudományi szigorlatokra, alapvizzgakra, államsvizzgakra előkeszit biztos sikerrel

Dr. Erős Vilmos jogi szeminariuma, Budapest, Wesselényi-utca 18 szám

Gimnáziumi, polgári iskolai magánviszgakra lelkiismeretesen előkeszit Magánintőzők Előkészítőszéke Rottenbiller-utca 1. 9239

Réthy név látható a valódi pe-metefü czukorka minden egyes darabkáján. 7214

Parlamentí gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémiatanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Czímre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezékektől s más hírdetésünket utólzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beírások egész napon át 28044

INGYEN DRÁGABB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP NAGYTASOK ADUNK EGY ÉLET NAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT DISZES PASTAPARTYVAL 55-68 C.M. NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA SZINES OLAIKÉP ÁRA 10 KORONA. MINDEN IRÁNYBAI RAFAEL FÉNYKÉPESZETLEN MŰTEREM BUDAPEST, VII. ROTTENBUER-UTCA KÜTÖNTETVE AZ 1908. ÉVI PÁRISI NEMZETKÖZI KIÁLLITÁSON DISZKOLEVÉL-KERESZTTEL ES ARANY-ÉREMMELEL

KÖZIGAZGATÁS.

A jegyzői egyesület újraszervezése.

Budapest, október 24.

Ugylátszik, a jegyzői egyesület átszervezése ügyében az Egyetértés által indított és öt év óta napirenden tartott mozgalom az egész vonalon győzni fog.

Mióta reformeszménket a pestmegyei jegyzői egyesület magáévá tette s a járási egyesületek szervezése mellett nyilatkozott, a központi egyesület vezetőségének körében végre mégis komolyan kezdenek foglalkozni a dologgal és úgy találják, hogy ennek sokkal több jó oldala van, mint amennyit ellene a legfacsarósbab észjárással kigondolni lehet. Bizonyosság erre a Községi Közlöny legújabb száma, melynek szerkesztősége ugylátszik ki akarja közzéírni a multkori ballépéssel ütött csorbát, (mikor egy cikkirója a járási szervezkedést osztrák utánzatnak minősítette) és legújában egy minden tekintetben okos és megszívlelésre méltó indítványt tesz közzé a járási egyesületek felállítására és ezeknek a központi egyesület szervezésébe való beillesztése érdekében.

Ennek az okos cikknek szerzője Keresztény Lajos, a jegyzői kar egyik igen tekintélyes tagja.

Indítványa, mondhatjuk teljesen egybevág az Egyetértés álláspontjával, csak az alkalmazás és végrehajtás szempontjából tér el attól egyben-másban, amely eltéréseket, minthogy teljesen indokoltak és gyakorlati alapon állanak, készséggel tesszünk a magunkévá.

A cikk írja a vármegyei egyesületeket továbbra is fenn akarja tartani, éppen úgy, mint az Egyetértés. Szükségesnek találja azonban a vármegyei egyesületek alapszabályainak oly irányban való módosítását, hogy az országos egyesületbe a járási egyesületek is küldjenek két-két küldöttet.

„Ily irányu mozgalom — ugymond — eddig

nem volt észlelhető azért, mert a kezdő lépést senkisémet tette meg, most azonban, hogy a kérdés fel van vetve, annak felszinen tartásától és eredményes életbeléptetésétől nem szabad visszariadni. Hogy az elposványosodástól ez a kérdés megmentessék, egyidejűleg a saját vármegyei jegyzői egyesületéhez az indítványt beadtam s annak az országos közgyűléshez leendő beküldését kértem, hogy alkaolm legyen annak alapos megvitatására“.

Ime, tehát az eszme tovább él és újabb gyökereket haj. Pestvármegye nem áll többé egymagában, az ország más megyei egyesületeiben foglalkoznak a járási egyesületek alapjára való helyezkedés gondolatával és keresik a megoldás módjait.

A mi tervezetünk szerint a vármegyei jegyzői egyesületek szintén fennállának továbbra is, sértetlen hatáskörrel és eddigi delegáltjait továbbra is fölküldenek az évi közgyűlésre, csorbitatlan számban. Eddig a két indítvány fedi egymást. Eltérés csak a továbbiakra nézve van köztünk és Keresztény Lajos ur között. Mi ugyanis a járási egyesületeknek közvetlen küldöttválasztási jogot terveztünk, de készséggel elösmérjük, hogy ha az összes megyebeli járások együtt választanak két küldöttet, szemben a megyei egyesület három küldöttével, ezt gyakorlatilag könnyebben meg lehet valósítani, mert két küldött utiköltségeit az összes járási egyesületek könnyebben elviselhetik, mint ha mind-egyik járási egyesület külön küldöttet választana.

Szóról-szóra aláírjuk a terv indokolásának azt a részét is, amely kijelenti, hogy az országos egyesület vezetőségét e változás nem érintené, sőt a megyei egyesületek küldöttéi sem, a változás t. i. csak abból állana, hogy az eddig átlag minden megyéből küldött három tag helyett a járások részéről küldendő két taggal több lenne a központi gyűléseken, vagyis 60 megye jegyzői karát nem 180, hanem mintegy 300 jegyző képviselné.

Végül igen becses az a nyilatkozat is, amely-

lyel Keresztény ur a cikkét befejezi és amely az Egyetértés álláspontjának a legteljesebb erkölcsi elégtételt szolgáltatja. Szó szerint így szól ez: Ha egy mozgalom eredetét személyes motívumokra vezetjük vissza, akkor az feltétlenül elítélendő, de a szönyegen forgó kérdést ilyennek minősíteni nem lehet s ha a kezdeményezőt személyében támadjuk, tárgyilagosaak nem vagyunk.“ Hogy ezek a sorok a Községi Közlönyben megjelentek, ez elégtétel Szegedy Albertnek is, a pestmegyei elnöknek, kit a korábbi cikk tényleg személyében támadott meg, amiért a járási egyesületek felállítására vonatkozó indítványunkat magáévá tette.

E lojalis álláspont elfoglalása mindenesetre fordulatot jelent.

És hogy nem tévedünk, midőn e cikk közlését így fogjuk föl, ebben megerősít bennünket a Községi Közlönynek ugyanabban a számában megjelent vezércikk is, melyben a központi egyesület elnöke a mai szervezet által teremtett helyzet tarthatatlanságáról szinte megdöbbentő leleplezéseket tesz.

E cikk öszintésége előtt föltétlenül kalapot kell emelnünk. Ez mindenesetre az az ut, amelyen utoljára is összetalálkozunk, hogy azontul karöltve haladjunk és egybevetett erővel küzdjünk a jegyzői érdekek érvényesüléseért.

A központi egyesület érdemes elnöke, saját szavai szerint: ma még mosolyogni kénytelen, ha valaki kétségbe vonja, hogy az egyesület mai szervezete mellett a jegyzőknek nincs elég terük az érvényesülésre, de nyomban a mai megyei jegyzői egyesületi életről súlyosan kompromittáló vallomásokot tesz. A megyei gyűléseken ugyanis a tagok olyan gyér számmal jelennek meg, hogy a közgyűlést alig lehet a vármegyei jegyzők teljes képviselőtének tekinteni.

Ezt olvasva, mindenki, kivéve magát az elnök urat, arra a következtetésre jut, hogy ha tehát ez így tart évek óta és pedig minden megyében, akkor mégis csak a szervezetben kell hibának lenni, mert miért lennének éppen a

Versek.

Titkolt dalok.

I.

Ne félj te tölem, én nem bánthatlak.
Panaszos jajszó meg nem bontja álmod,
Hulló könyümet soha meg nem látod...
Más megátkozna, én megáldalak.

Az utadon vigan eredj tova,
Felejts kaczagva, könnyű szívvel engem,
Hogy összetépted s eldobtad a lelkem:
Nem vetem én a szemedre soha...

II.

Ó, egyszer a kinnak is vége szakad!
Ha megvetik a hideg, síri ágyat
És rám adják a menyasszonyruhámát:
Ó, akkor a kinnak is vége szakad...

És egyszer majd neked is eljön a vég.
Kergetni, fűzni fog felém a vágyad
És fölkeresnéd csöndes nyoszolyámat —
Ha egyszer majd neked is eljön a vég!

Visszajöttem...

En ittam a Halál poharából.
Egy őszi éjen, csöndesen, magátul,
Lassu veréssel megállott a szívem.

Szemem tükrén rut, vérvörös, vad árnyék
Szilaj, kavargó haláltánczot járt még —
Aztán megsimult halványan, szeliden.

Aztán sötét lett. Jó volt így pihenni.
Érezve, hogy már nem jön semmi, semmi,
A szenvedés, hogy elmarad mögöttem...

Akkor jajongva, sirva ráborultak.
Halott szívemre könyek, csókok hulltak
S én kárhozottan, busan — visszajöttem.

Tudom.

Ó, hány pillantás simogat végig!
Hány mosoly ropfen felém ragyogva,
Hány hízélgésnek szívom be mérgit...

Mondják a lelkem hattyufehérnek.
Könyes mélységnek szememvilágát,
Amelyben titkos, szent lángok égnek.

Az ajakamról mosolygást várnak,
Hívén, hogy akkor nyugodni hagynak
A gyötrő álmok, kísértő árnyak.

S a homlokomra csodálva néznek:
Keresik rajta, — szeretve, szánva, —
Finom redőit a szenvedésnek.
... Csak egy tekintet kerül vigyázva.
Egy sápadt száját összeharapnak
Dühös, vad kinba', emésztő lázba'.

S én úgy megértem szótlan beszédit!
Tudom, hogy a mult életre támadt
S a szívén most nagy, nyitott seb vérzik...

Dal.

Ha nem reszket a sziveden egy álom,
Édes, felémsuhanó álom:
Ne légy a párom!

Ha nem érzed a lelkedbe simulni
Tubarózsás, mámoros lelkem:
Ne szeress engem!

S ha nem látsz engem tisztának, fehérnek,
Örök napfényben ragyogónak:
Ne halljam szódat...
Ne halljam szódt...

Nil.

Utolsó levél.

Irta: Henri de Regnier.

Amikor ön, kedves barátom, kézhez kapja ezt a levelet, én már nem leszek az élők között. Mihelyt borítékba tettem és átadtam hűséges Ferenczemnek, aki azt önhöz fogja juttatni, előszedem az asztal fiókjából, melyen most irok, a revolveremet s leheveredem a diványomra. Mert ott fogok meghalni. Remélem, hogy kiömlő vérem nem fogja beszennyezni a keleti szönyeget, mely azt borítja. Ha gyapjának selymes fényű bibora nem szenved tulságos kárt, fogadja el tölem emlékül; ön bizonyára örömet fogja lelteni annak kegyetlen színében s a nemes perzsa idomokban...

Jóllehet, ön a legdiszkrétebb jóbarát, kétségkívül kíváncsi lesz arra, hogy mi birt engem e lépésre. Végre is fiatal, gazdag és egészséges vagyok. Sem testemnek, sem lelkemnek semmi baja, mely a halál keresésére készítené. Legfeljebb kissé buskomor vagyok, de nem áll-e rendelkezésemre ezerféle mód, hogy sötét gondolataimat elűzzem? Az olvasmány, az utazás, a barátkozás nem nyújt-e gyönyörűséget s nem teszi-e elviselhetővé az életet? Bizonyára — s ime, én mégis meghalni készülök.

Ha romantikus hajlamaim volnának s örömemet lelném abban, hogy halálom után nyugtalanságot okozok egy hű és odaadó barátomnak, mi sem volna könnyebb, mint halálomnak titokzatos, érzélgős vagy drámai színezetet adnom, de mivel a siron túl továbbszövődő bonyodalomnak nem vagyok barátjuk, helyesebbnek tartom ön előtt egyszerűen feltárni a helyzetet és elmondani a körülményeket, melyek engem e lépésre bírnak.

Vannak, ugyebár, emberek, akik szerelemből, életuntságból, unalomból vagy feltűnési viselkedésgégből oltják ki életüket, vagy pedig azért,

jegyzők olyan csodabogarai a társadalomnak, hogy a saját érdekeiket az egyesülésben rejlő erők felhasználásában ne akarnák érvényesíteni? Még a vármegyei vezető embereknek az „érthetetlen közöny” elleni „kétségbeesett küzdelmei” dacára sem, amelybe „az energikus elemek buzgalma sok helyen már-már bele is fulad”?

Pontról-pontra megdöbbenőbb dolgok vannak e vezércikkben felsorolva a vármegyei egyesületek tehetetlenségéről.

A közgyűlési tudósítások mind arról panaszkodnak, hogy a jegyzők nem érdeklődnek az egyleti élet iránt.

Az elnöki megnyitók minden évben keserű panaszokkal vannak tele.

A vezetők minden évben elől kezdik a szervezés hálátlan munkáját.

A jegyzők be se lépnek a megyei egyesületekbe; a napokban egy nagy megye emiatt a kényszerbelépést mondta ki. (Ezt azonban — mellesleg mondva — a belügyminiszter nem fogja helybenhagyni.)

A vármegyei elnökök ujabban proklamációkkal fordulnak a jegyzőkhöz, de ez sem használ.

Az elnök azt mondja mindezekre, hogy a jegyzőkben nincs meg az összetartozás és a testület iránt való kötelességtudás érzéke. Pedig ugymond, senki sincsen megelégedve és véletlenül se találni olyan jegyzőt, aki ne érezné a testületére nehezedeő bajokat.

És a közöny annál szomorubb, mert hiszen a jegyzők mind képzett emberek, a jegyzői karban megmérhetetlen szellemi erő hever paragon. Százával vannak a kiválóan képzett jegyzők, akik az egyleti életben soha részt nem vettek, pedig tudásukkal és szónoki képességükkel, irodalmi műveltségükkel elsőrangú szolgálatokat tehetnének. De évtizedek óta minden vármegyében ugyanazzal a nevekkel találkozni, néhány kivételesen dolgozó lelkes ember nevével. Pedig sohasem volt nagyobb szükség

arra, hogy valamennyi jegyző összefogjon, mint most, mikor roppant nagy horderejű kérdések vannak napirenden. Az adóreform, a nyugdíjügy, a választói jog, az árvaházak ügye, a képzés kérdése, a munkateher apasztása, a jegyző közjogi helyzete, stb.

Mindezeket az elnök mondja el, és úgy látszik, észre sem veszi, hogy voltaképpen a halálharangot kongatja a vármegyei egyesületek fölött. Vagy éppen azért kongatja, mert maga is belátja, hogy amely egyesületben oly nagy feladatok megoldására ily csekély a rátermettség, azok gyökeres reformra szorulnak? Hiszen ha évtizedek óta nem lehetett életet verni beléjük, mi a biztosíték arra, hogy ez most hirtelenében sikerül? A proklamációknak lesz talán ilyen bűvös erejük?

Ne áltassuk magunkat és egymást, igen tisztelt vezető urak. A megyei egyesületekben soha sem lesz egészséges élet és pedig azért, mert az tisztára lehetetlen. Az okát is megmondjuk, illetőleg megvilágosítjuk egy példával. Még pedig a legerősebb egyesületi életből, a szocialisták szakegyesületéből vett példával. Nem vették önök észre, hogy a szakegyesületek milyen ádáz harcokat folytatnak az ugynevezett otthon ülő munkarendszer ellen. (Németesen: ziczmunka.) Az olyan munkát nevezik így, amit a mester, vagy vállalkozó darabszámba kiad a műhelyen kívül és otthon ülő segédekkel végezteti, vagy kismesterekkel. A szabó, cipész, asztalos és némely más iparágban volt ez a rendszer szokásban, de az utóbbi években erősen visszaszorították. És pedig azért, amint ők nyíltan megmondják, mert az elszigetelés árt a munkásérdeknek, mihez a testületi szellem kifejlődése szükséges, ilyenről azonban csak a műhelyben lehet szó, ahol a munkások naponként összejönnek. Tehát le az otthoni munkával és minden nagyiparos nyisson műhelyt!

Tessék ebből analógiát vonni a jegyzőkre. Azok még jobban szét vannak szórva, ők külön községekben végzik az otthonülő munkát. És ime, hiányos is az ő testületi szellemük. Az a

havonként vagy negyedévenként való találkozás a megyei jegyzőegységekben bizony föl nem keltheti azt bennük. Annál kevésbé, mert a megyei középpont messze esik, az utazás pedig kellemetlen és drága, s aki teheti, le is mond róla. Ime: a viszonyokban keressük a látszólagos közöny okát, a szervezetben, ne pedig a jegyzőkben.

Ellenben — nem sokkal életrevalóbb társulás lesz a jegyzői egyesület? Hiszen a járás középpontja rendszerint nincs távol, ott lakik a főszolgabíró, oda gyakran be kell köszöntenie a jegyzőknek, azonkívül élő intézmény a járási értekezlet, amelyen minden járásbeli jegyző megjelenik s a főszolgabíró elnökléte alatt tanácskozik. A jegyzői élet elszigeteltsége itt egyenlítődik ki némileg, a jegyzők voltaképpen itt ismerkednek és barátkoznak össze és ezeken az értekezleteken alakul ki közöttük valamilyen vélemény, közakarát. Nos, ha tehát ez az intézmény anélkül is megvan, mi akadály lehet annak, hogy a tagjai egyesületté váljanak? Semmi más, csak az, hogy eddig czélt nem tűztek eléjük és jogokat nem ígértek nekik. Tessék csak őket a központi egyesület üléseire meghívni, szavazati joggal megkínálni, majd meglátják a vezető urak, hogy egyszerre milyen eleven egyesületi élet indul meg országsszerte a jegyzők közt és milyen lelkes érdeklődés lép a mai velebirhatatlan közöny helyére! Akkor majd azzal a sok szunyadó, megmérhetetlen szellemi erővel is találkozunk, amelyről az elnök ur beszél, de kicsiholásának nem tudja meglátni a helyes módját!

Azonban — ne vágjunk a fejlődési folyamat elé. Hátha fordulat előtt állunk? Hátha nemcsak Keresztény Lajos ur, de maga az elnök ur is kezd már elhinni, hogy a járási egyesületek szervezésével senki sem akar „az országos egyesület tekintélyes szervezetére támadni, sőt ellenkezőleg, annak fejlesztését fogják előmozdítani”.

hogy ezzel valamiért megbűnhődjenek? Nos, engem ez okok egyike sem készlet lépésemre. Nem bántottam soha senkit, életem nyugodt és gondtalan, szívem tavaszát éli, mert hisz elragadóan bájos kedvesem van — s mégis, mihelyt e levelet befejeztem, meg fogok halni ott a díványon, a gyönyörű perzsa szőnyegen, melynek sötét bitorán tekintetem oly gyönyörködve pihen.

Egy kissé különös, ugyebár? Annál is inkább, mert nem vagyok sem ittas, sem bolond. A magam részéről kijelenthetem, hogy én észszerűnek és természetesnek találok elkövetendő lépésemet. Érzem, hogy nem cselekedhetem másképpen. Ugy vélem, hogy egész eddigi életem csak előszava volt e műnek, melynek szerzője a végzet.

Ha mégis számot kellene adnom tettemről, előadnám, hogy egy nő miatt ölöm meg magamat. Mert egy nő volt az, akinek jelenlétében bennem megfogant az öngyilkosság gondolata. Ő volt az, aki tettem indítókát szolgáltatta, noha valójában nem volt benne több része, mint az utzóli kavicsnak, vagy a mező fálnak s ha e pillanatban bájos arcát magam elé idézem, az nem azért van, hogy a bekövetkezendőért okoljam, hanem azért, mert jól esik ezuttal utóllára visszaemlékezni szépségére és kellemére...

Ez a nő nem más, mint kedvesem, kit fenetebb már megemlítettem. A neve Juliette s származása francia. A nővére férjhez ment egy amerikaihoz. Az elmúlt évben találkoztam velük a Boszporusz mellett, ahol a nyarat töltöttem. Terápiában laktam egyugyanazon fogadóban velük. Csakhamar naponként együtt voltunk, Brownék, Juliette és én.

Egy szeptemberi délután történt, hogy legelőször észrevettem kedélyem gyanus megváltozását. Kirándultunk Gül Hanéba, ami annyit jelent, mint a rózsák völgye. Ez a festői völgy középuton fekszik Terápia és Buyuk-Deré között. Van ott egy kicsiny török kávéház, mely-

nek terraszán a pompás kávé szűrcsölése és illatos cigaretták elszívása közben kitünő pihenés esik.

Ott ültünk egy kis kerek asztal körül, a Brown-család, Juliette és én s hallgattuk a patkás csobogását s a szellő sóhaját a cipruslombok között. A festői környezet, a helyzet regényes volta, tudatára ébresztett valaminek, amiről eddig sejtelmem sem volt. Éreztem immár, hogy szerelmes vagyok Juliettebe. Ez a tudat annyira megzavart, hogy ügyetlenségeket követtem el, melyekért Juliette kinevetett.

Állapotom megismerése nemhogy megdöbbenett volna, hanem csodálatosképpen megnyugtató volt, hanem csodálatosképpen megnyugtató volt, mert nem láttam akadályt szerelmemnek. Juliette asszony volt ugyan, de tudtam Brownótól, hogy rosszul él a férjével. Brownék épp azért vitték magukkal Juliettet utazásaikra, hogy férjétől, ki sehogyan sem illett hozzá, távol legyen.

Alkalom a megnyilatkozásra csakhamar kínálkozott. Brown, midőn egy alkalommal Terápia sziklás partján kiszállt a csónakból, kifizamította a lábát. A sérülés nem volt súlyos, de Brown és nejét visszatartotta a megszokott kirándulásoktól. Megállapodtunk tehát abban, hogy a kirándulásokat kettesben fogjuk folytatni.

A skutarii nagy temetőt kerestük fel először, a holtak e nagyszerű városát, mely valóban párját ritkítja az egész világon. Kiszálltunk a kocsiból és leültünk egy kidőlt köoszloptra. Megragadtam Juliette kezét s ő nem vonta vissza. Előttünk a napfényben ragyogott a Boszporusz, felettünk varjak repültek lassu szárnycsapással, körülöttünk titokzatosan morogtak a ciprusok. Valószínű, hogy ügyesen beszéltem Juliettenek szerelmemről, mert nem sértődött meg és meghallgatott. Elfogadta barátságomat, mely szomorú életében vigasztalás volt számomra, de szerelmemet visszautasította. Ámde oly ióságos és kegyes volt hozzám, hogy bizvást

reméltem, hogy elhatározása nem megmásíthatatlan.

Közben Brown hamar felépült s nekem nem volt több alkalmam egyedül találkozni Juliettevel. Mindazonáltal boldogsággal töltött el a biztos tudat, hogy Juliette enyém lesz s e reményt megédessítette. Táplálta a skutarii temetőben együtt töltött szép órák emléke.

Ami a sors másképp határozott. Brownék visszautazni készültek Franciaországba s a válás időpontja rohamosan közeledett. Terápiából való elutazásuk előtt Brownék még fölkerétek, hogy kísérjem el őket Stambulba, hol a nagy bazárban emléktárgyakat akartak vásárolni.

Végigjártuk a bazár hosszú folyosóit. A nagy vásár ama részében, melyet Beresztinnnek hívnak, Juliette visszamaradt Brownékkal, míg engem teljesen lefoglalt egy nagyszakállas fickó, aki fegyvereket kínálgatott. Pisztolyok, yata-gánok, különböző alaku török és kardok, tarka össze-visszaságban heverték előtte. Kifogyhatatlan ékesszólással kínálgatta portékáit. Nem tudtam ellentállni, s megvásároltam azt a fegyvert, amelylyel most ki fogom oltani életemet. Érdeklődve szemléltem a hosszú, sovány törököt, aki élénk taglejtéssel szavalt, midőn hozzám lépett Juliette. Vele és Brownékkal kiválasztottam magamnak a szép perzsa szőnyeget, amelyen fekve föbe fogom magamat löni. E tett elkerülhetetlen kényszerének tudata ekkor már világosan élt lelkemben.

Hogy ezt ön előtt is érthetővé tegyem, felidéztem önnek Juliette, a rózsavölgyi kis kávéház, a skutarii ciprusok és sarkövek s végül a beresztini fegyverárus képét. Ön most ismeri az előzményeket és azok körülményeit. Nekem a magam részéről megvan az utolsó gyönyörűségem, mert a halál pillanatában mi sem lehet édesebb, mint egy bájos arc, egy remek vidék és egy, plasztikus taglejtés emléke.

gek
Neve
zelm
F
hogy
elszig
lehet
utaló
lajdon
E
teljes
adato
K
rajta
tozék
jük s
másho
deltet
A
nemü
dig lé
M
egyes
B
kat; n
vár s
lennén
nélkül
világ,
felette
Ar
figyelé
ez érz
Az
velésér
bir. Sö
egyene
nem az
s helye
ban, ez
manaps
érzelmi
Pe
tanusko
foku m
söt tal
ségnek,
kezőleg
Mir
a gyer
helyess
kivánta
az érze
vényes
Mer
foku tu
mesítője
S v
gögs, f
bosszu
köleste
hogya
lesztés
tanánk.
Bizo
Mi
Leg
mindjárt
tudatos
Azon
ják, hog
nyitása
Reg
Haszn
mak é

A gyermek érzelmi világa.

I.

Az egyén szellemi világát a benne rejlő jelenségek minemősége szempontjából két főkörré osztjuk. Nevezetesen az egyik: az értelmi; a másik: az érzelmi kör.

Kétséget ugyan a legkevésbé sem szenved, hogy a szóban nyilvánult két kört egymástól élesen elszigetelni nem szabad; de velejében véve nem is lehet. Mert mindkettő egymásra ható, egymásra utaló s egymást alapjában támogató s kiegészítő tulajdonsággal, jelleggel bír.

Eme tulajdonság s jelleg híján az egyik sem teljesíthetné kötelességszerűen s kimérten ama feladatot, melynek betöltésére van hivatva.

Képes kifejezéssel élve, mikép a fa életője a rajta evő lombnak s a lomb viszont mulhatatlan tartozéka a fa életfeltételeinek, azonképp olybba vehetjük s egyszersmind értelmezhetjük az érzelmelem egymáshoz való viszonyát s annak tulajdonképeni rendeltetését.

Az értelem földi pályafutásunk mindenrendű és nemű küzdelmeinek keresztülvitelje; az érzelmelem pedig létfontosságunk láncolatának a kapcsolata.

Minden földi értékünk, avagy értéktelenségünk egyes-egyedül az érzelmelemben gyökerezik.

Benne éljük valamennyi örömeinket s bánatunkat; nélküle egyéniségünk világa teljesen kietlen, sívár s fásult lenne. Az érzelmi világ híján azonosak lennénk pld. a napsugár nélküli tavaszhoz, az illat nélküli virághoz, vagy a lombtalan fához. Az érzelmi világ, mint a szellemi világ főköre, részleteiben véve felette bonyolult és rejtélyes.

Ámde a szorgos tanulmányozás s a kitértó megfigyelés némileg fellebbentheti ama leplet, mely alatt az érzelmi világ jelenségei rejlenek.

Az érzelmi világ alapos ismerete az egyén nevelésénél és oktatásánál megbecsülhetetlen értékkel bír. Sőt a gyermek észszerű nevelése és oktatása egyenesen megköveteli, hogy ne csak az értelmi, hanem azzal egyetemben az érzelmi világ fejlesztésével s helyes irányításával is foglalkozunk. Sajnos azonban, ez alkalommal őszintén be kell vallanunk, hogy manapság sokkal kisebb mérvben foglalkoznak az érzelmi világgal, mint az értelmivel.

Pedig az élettani tapasztalatok eléggé élénken tanuskodnak, hogy az érzelmi világ bárminemű és foku mellözése, háttérbe való szorítása, épp annyi, sőt talán több s veszedelmesebb szellemi félszegségnek, hibának, stb. az okozója, mint esetleg ellenkezőleg.

Mindez röviden arra enged következtetni, hogy a gyermek nevelése s oktatása csak akkor lehet helyességében teljesen rendületlen, ha ez annál megkivántató feltételek úgy az értelemre, azonképpen az értelemre vonatkozólag mindenkoron kellőleg érvényesülnek.

Mert mit érne bármily széleskörű ismeret, nagyfoku tudás, stb. akkor, hogyha mellőle az élet nemesítője, fűtője: az érzelmelem hiányoznék.

S vajon léteznék-e széles e világon annyi gőgös, irigy, kapzsi, közömbös, önző, féltékenykedő, bosszúvágyó, kegyetlen, szélhámos, öngyilkos, erkölcstelen, hiu, alattomos, érzélgős, stb. egyén, hogyha az érzelmi világ helyes irányítására s fejlesztésére a jelenlegi hatványozottabb gondot fordítanánk.

Bizonyíval nem.

Mi itt tehát a teendő?

Legelsőben az, hogy a gyermek érzelmi világát mindjárt kezdet-kezdetétől fogja fejlesszük s cél-tudatosan irányítsuk.

Azonban e téren szerzett tapasztalatok bizonyítják, hogy a gyermek érzelmi világának helyes irányítása nem éppen könnyű munka.

Mik lehetnek tehát azon irányelvek, melyek a gyermek érzelmi világa helyes irányításánál kellő érvényre s sziklaszilárd hitelességgel bírnak?

Ahozz, hogy a gyermek érzelmi világát helyesen fejleszthessük s ezzel egyetemben irányíthassuk, szükségünk van első sorban azon általános törvényekre, melyek egyrészt az egyén egész mivoltára, másrészt kizárólag érzelmi világára általánosságban vonatkoznak. Ezenkívül teljesen tisztában kell lennünk a nevelendő egyén úgy testi, valamint szellemi világ-állapotával, nyilvánulásainak terjedelmi körével, fejlődésével, másokétól való eltéréseivel, helyes, esetleg félszeg irányával, hibáival, fejlődésének akadályaiival, az akadályok okaival s végül az irányítás számottevő feltételeivel slétező követelményeivel.

A gyermek érzelmi világának minemősége, terkezésének egyik legszámottevőbb feltétele a szerkezet, annál fokozottab az érzelmi világ egyes köreinek a nyilvánulása s szerepe.

Mert tudvalevő, hogy az egyes érzelmelem keletkezési köre, ténykedése stb. számtalan körülménytől függ. Azonban legfőképpen függ az átöröklés tulajdonságaitól, a szervezet állapota jellegétől s a környezet hatásaitól.

Szobolovszky István.

IRODALOM.

A művészet értékéről.

(Írta: Alexander Bernát. Megjelent a Franklin-Társulat kiadásában.)

Szokatlan, örvendetes élelenség az irodalomban. Régi, elhallgatott nevek élednek fel. Új nevek bukkannak fel. Új tekintélyek küzdenek a régiakkal. Régi jelszavak válnak bombasztikus ürességgé. Új rakéták csillogását bámuljuk. Forrongás, harc, evolúció az egész vonalon. Mintha irodalmunk most élné újra a tavaszkorát. Maradi és új irányok állnak szemben egymással. Visszaesés és tulhajtás az eszméknek, nézeteknek. Kaosz mindenütt. De mintha ebből a kaoszból akarna megszületni egy új irodalmi világ. Egészségesség, betegesség váltakozik. Az egészségesség olykor időtlenné, robusztus válik, milyet a kamasz gyermekkorban látunk; a betegségesség olykor finom, ezizellált gyümölcsöt terem, mint a megbetett beteg fa. Mikor ennek a betegségességében is egészségesség, változatosságban is határozott, tapogatózásban is egyénies, fiatalágában is hatalmas, aggodásba keltésében is örvendetes jelenségű irodalmi élet pulzusán tartottuk kezünket s figyeltük ennek az életerőnek mozgását: most Alexander könyvéből megálltunk, hogy egy kis pihenőre mélyebb lélegzetet vegyünk.

Ennek a könyvnek eszméi, ennek a mai mindenele áramlatokkal teli irodalmi élet forgatagába, mint egy hatalmas folyam hullámai hömpölyögnek bele. Ez a kis könyv a mai irodalmi állomásra az inkább elkésett, mint korán jött gőzös tompa, messze-halható sipolásával haladt be. És erre a sipolásra figyelnünk kell! Mikor költünk, írunk kifejezetten a holnapnak dolgoznak, akkor ez a könyv a: máé. De a holnap még nem a jövő. A jövő kialakulásának, ha észrevétlenül is, de fontos tényezője lesz ez a könyv. Az ugynevezett szenzációk közt ez a könyv nem szenzáció. Mert ennek a könyvnek el kellett jönnie. Mert ezt a könyvet vártuk. Ezeket az eszméket, melyeket mi és még valószínűleg sokan jól ismerünk, hallanunk kellett Alexander tekintélyes neve alatt. A többi könyvek hasznosak, szépek, gyönyörködtetők lehetnek, de erre a könyvre: szükség volt.

Alexander a nála megszokott tárgyilagossággal s nagy tudással egyenként felel meg a művészet körébe tartozó kérdésekre. Művének mindjárt a legelelén kicsinyléssel bánik el a kritikával, mikor így ír:

„a kritika fontosabbnak tartja magát a műalkotásnál, a kritika lírai ömlengéssé nagyozolja magát.“ Ha ezt teszi, hiba. De a kritikának, a magasabb rangu, esztétikai kritikának van a legfontosabb szerepe egy egészséges levegőjű irodalomban. Az igazi kritikának nemcsak kritizálni kell, hanem gondolatokat kelteni is. Irányítani az izlést és értékeket nivellálni. Ha a mai kritikára (illetőleg nagy részére) szól a lenézés, helyes. Mert ma főleg vagy csak dicsérést, vagy csak rosszalást hallunk. A mi csak baráti, vagy ellenséges lehet.

Alexander korunk művészetéről ír. Kapcsoljuk ki már a művészetet a korból. Egy kornak lehet izlése, divatja, iránya, vagy akármije; de a művészet, az igazi művészet távol áll a koroktól. „Nem lehet a művészetet a kor szellemétől elzárni.“ Pedig az igazi művészet soha sincs rajta a kornak a bélyege. Csak az alsóbbbrangu, csak egy kornak írott műveibe (de ez nem az igazi művészet!) nyomódik bele a kornak képe. Aminthogy csak az egykor puha állapotban levő közetekben találunk állati, levéli lenyomatokat, de gyémántban soha. Az igazi művészet, alkossa azt meg költő, író, vagy tudós bár, mindig távol, fent magosan áll a korok fölött. Alkothat ugyan a műves is szépet, de az nem művészi szépm. Majd másutt a művészet és a játék közti rokonságot taglalja Alexander. Összehasonlíthatunk ugyan mindent, de az esztétikában ez a két szó csak úgy kerülhetne egymás mellé, ha a különbségeket mutatjuk meg. Mert rokonságot nem találunk a művészet és játék között. Taine szépen megmagyarázta, hogy a filozófia, vagy ha ez a szó nem tetszik, a gondolat az az óriási határ, amely elválasztja a művészetet a játéktól s ami teszi a művészt, meg a művest. Alexander szerint egyenes ut vezet a művésztől a művészethez. Ha már utról van szó, ez egy óriási hegyen át vezet. És ez az eszme. Amit csak kevesen tudnak megjárni. Ezért van annyi művesünk, (e szóban értjük az írók, költők, tudósok közül is azokat, akiket) és csak kevés művésztünk. E nélkül az eszme nélkül, ami alatt új eszmét értünk, ami minket tanít, ami ránk legalább ujszerű hatást tesz, a műves megmarad művesnek, a látszó látszóznak. S ezt az óriási hegyet, melyen át az ut a művészhöz, a művészihez vezet, megkerülni semmikép sem lehet. Hogy Taine szavaival mondjuk, akire fentebb hivatkoztunk: sans une philosophie, le savant n'est qu'un manœuvre, et l'artiste qu'un amuseur. (Persze a művészetben lehet művesesség, de a művesesség kizárja a művészetet.) És ha a művészet terén egy kis megalkuvást akarnánk tenni ma, mikor egy kis póz segítségével mindenki, ki valamikép valamit alkot, művésznek hiszi magát, ez csak úgy lett volna lehetséges, ha az eszményi művészetet, a mindeneket magában egyesítő, mindenek felett álló, át-idealizált, átegyéniesített eszményi művészetet szigorú meghatározással, ismétlem, ha ezt az eszményi művészetet állítottuk volna magunk elé a simplex művészet követendő példája gyanánt.

Ugyanítt vannak azok a lapok is, melyeknek igazsága — bármennyire is átértéztük már előbb is — most újra mélyen a lelünkbe kapott. Gyönyörű és nagy igazságu sorok. De úgy látjuk, Alexander a legotthonosabban érzi magát könyvének másik felében, ahol a művészet neveléséről ír. Társadalmunk minden osztálya eléggé meg nem becsülhető eszméket talál ott. Hisz alapjában a neveléstől függ minden. Társadalmunk jóléte, boldogsága. És Alexander ezeket az életrevaló, magasabb szempontu nézeteket nemcsak nagy tapintatosságával s nagy tudásával, hanem mélyen érző lélekkel is tárgyalja.

Csak azt sajnáljuk nagyon ennél a könyvnél, amit Alexander minden munkájánál, hogy ez az igen nagy tudásu, finom elménk, ha nagyobb fáradsággal is, de nem ír önálló nagyobb munkákat? Ez a könyve szép, világos, könnyed nyelven van írva. S éppen ezért fáj, hogy Alexander sok helyen, egy ilyen nagy nívóju könyvben nagyon leereszkedik olvasójához, ahelyett, hogy magához igyekeznék emelni.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-léle

Használata valódi áldás gyomorbetegségek és székzavarásokban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

2-3 óra előtt gyomrot
2-3 óra alatt tel.
Jesen rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér.
Nagy üveg 60 fillér.

Hozzászoktunk, hogy az esztétikai munkáknak van a legmostohább sorsuk, bár ez a könyv is figyelmet, hogy az esztétikai téren nagy reformokra van szükség. De míg ezek a reformok elkerülnek, míg önálló esztétikai, filozófiai alkotások jelentkeznek, addig az ilyen munkáknak nagy tisztelet adásuk! Becsüljük meg az ilyen munkákat (elég bal, hogy eddig nem tettük; vagy nem volt mit megbecsülnünk?), mert mély és mégis szeszélyesen csapongó irodalmunkra ráfér egy kis elfogulatlan, emelkedett nézetű vezetés.

S—i A—i.

* **Felhívás előfizetésre.** Farkas Béla jónévi költő, aki „Vándoruton” című verskötetével szép sikert aratott, most előfizetési felhívást bocsát ki „Élet” című verskötetére. A könyv címlapját Gulácsy Lajos festőművész rajzolta. A könyv ára fizve két korona lesz.

* **Attila fia.** Több év előtt méltó feltűnést keltett két költői elbeszélés megjelenése. Címük „Ellák” és „Aladár”. Szerzőjük — akkor még egészen ismeretlen, új ember — Fülöp Áron. A M. Tud. Akadémia dicséretével tüntette ki s az írói világ nagy elismeréssel szolt remek formaszépségéről, költői szárnyalásáról és nyelvezetének ritkán hallható zamatos magyarságáról. Az „Attila fia” című trilógiának két első része volt e két kötet. Fülöp Áron, aki mint székely ember korán belemerült Attila hunutódjainak korába, szellemébe, a hunvilágot ritka erővel, pompázó színekkel, a nyelv megragadó szépségével s a jellemrajzolás művészetével tárja elénk. Egész életének főbecsvágya volt, hogy valóra váltsa Arany János álmát: befejezni a hun mondakör költői feldolgozását. Mint nagy mestere, ő is trilógiát tervezett. A két első rész után most fejezte be a harmadikat. Ez a hadak útja hősenek, „Csabá”-nak mesés történetét foglalja magában. Aki „Ellák”-ban és „Aladár”-ban gyönyörűségét lelte, mindenesetre örömmel fogadja „Csabát” is. Akinek lelkében ma is él a mult idők gyásza és dicsősége iránti kegyelet, kétségkívül iparkodni fog Buda trilógiája mellé megszerezni „Attila fia” három kötetét. A trilógia két első kötete 2—2 koronáért az „Athenaeum” irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkiadóhivatalában még mindig kapható. A tíz ivre terjedő s díszes kiállítású „Csaba” kötetére pedig, szintén 2 koronájával, szerző címén (Budapest, V., képviselőház) lehet előfizetni.

* **A „Vasárnapi Ujság”** október 25-iki száma képsorozatokat közöl Krasznahorka váráról, a rákos-palotai Kossuth-szobor leleplezéséről, Szilágyi Dezső síremlékéről, gróf Károlyi Sándor szobráról, az angol hadseregről stb. Mikszáth Kálmán új regénye, Krudy Gyula elbeszélése, Szabolcska Mihály és Haraszthy Lajos verse. Lemaire francia regénye bőséges szépirodalmi olvasmányul szolgál. Bárony István kivált vadászok figyelmére számot tartó cikket írt. Egyéb közlemények: cikkek Szegedy Róza albumáról, Szentmiklóssy Zoltán rajza, tárczacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Sakkjáték stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónika”-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona negyven fillér.

* **A Magyar Nyelvőr** legutóbbi számában Réthelyi Prikkel Mária, Widder Salamon, Kemenes Péter és Patyi István írtak cikkeket, míg Egri Anna, Vámbéry Ármán, Simonyi Zsigmond és mások közöltek apróságokat.

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

SAKK.

Rovatvezető: **Gajdos János.**

218. számú játszma.

Játszották a düsseldorfi mesterversenyen 1908. augusztus 13.

Vezércsel.

Világos:	Sötét:
Dr. Bródy Miklós.	Dr. Gottschall.
1. d2—d4	d7—d5
2. c2—c4	e7—e6
3. Hb1—c3	Hg8—f6
4. Hg1—f3	Ff8—e7
5. Fc1—f4	0—0
6. e2—e3	a7—a6
7. Ba1—c1	Hb8—d7
Helyesebb volna 7. . . . d5×c4, 8. Ff1×c4, b7—b5 stb.	
8. c4×d5	e6×d8
9. Ff1—d3	c7—c6
Jobbnak látszik 9. . . . c7—c5.	
10. 0—0	Bf8—e8
11. h2—h3	Hd7—f8
12. Hf3—e5	Hf8—g6
13. Ff4—g3	Hg6×e5
14. d4×e5!	Hf6—d7
15. Hc3×d5!
Igen szellemes és váratlan lépés, mely világost erős középnyalag-álláshoz juttatja.	
15. . . . Hd7×e5!	
Az egyedüli válasz; 15. . . . c6×d5-re következnék	
16. e5—e6, mire Fg3—c7 fenyeget.	
16. Hd5×e7†	Vd8×e7
17. Fd3—b1	He5—g6
18. e3—e4	Ve7—g5
A vezérlépésnek nincs célja; sötétnek fejlődésre kellene törekedni 18. . . . Fc8—d7 s utána Ba8—d8-al.	
19. Kg1—h2	Vg5—b5
20. b2—b3	Fc8—e6
21. f2—f4	Ba8—d8
22. Vd1—c2	Fe6—c8
23. Vc2—f2	Vb5—b4
24. Bc1—d1	Hg6—f8
25. e4—e5	Fc8—e6
26. f4—f5
A gyalogok veszedelmesen nyomulnak előre; világos állása igen erős.	
26. . . . Fe6—d5	
27. Fg3—h4	Bd8—d7
28. Vf2—g3	Vb4—a5
Sötétnek védekezni kellene a következő fenyegetés ellen; 28. . . . Kg8—h8 volt a helyes lépés.	
29. Fh4—f6	g7—g6
30. Vg3—g5	feladja.

219. számú játszma.

Játszották a düsseldorfi mesterversenyen 1908. augusztus 19-én.

Vezérgyalog királygyalog ellen.

Világos:	Sötét:
Wolf	Mieses
1. e2—e4	d7—d5
2. e4×d5	Vd8×d5
3. Hb1—c3	Vd5—a5
4. d2—d4	Hg8—f6
5. Hg1—f3	Fc8—f5
Jobb a szokásos 5. . . . Fc8—g4.	
6. Hf3—c5!	c7—c6
Fenyegetett 7. He5—c4, Va5—a6 8. Hc4—e3, Va6—e6 9. Ff1—c4, Ve6—c8 10. Vd1—f3 stb.	
7. Ff1—d3	Ff5×d3
Nem jobb 7. . . . Ff5—g6 sem.	
8. Vd1×d3	Hb8—d7
9. f2—f4	Hd7×e5
Súlyos hiba, mire világos azonnal döntő előnybe jön. 9. . . . e7—e6 volt helyén.	
10. f4×e5	Hf6—d5
11. 0—0	Hd5×c3
Ha most 11. . . . e7—c6, úgy 12. Hc3—e4.	
12. b2—c3
12. Fc1—d2-re következnék 12. . . . Hc3—e2†.	
12. . . .	e7—e6
13. Vd3—f3
Világosnak most a nyílt f-vonalon rendkívül erős támadása van.	

13. . . .	Va5—c7
14. Bf1—f2	h7—h6
Sötét nem tud kifejleszteni	
15. Fc1—d2	Ba8—d8
16. Ba1—f1	Bd8—d7
17. h2—h4!
Világos h4—h5-el végkép meg akarja bénítani sötét állását.	
17. . . .	g7—g5
17. . . . Ff8—a3 nem ér semmit 18. c3—c4 miatt.	
18. Vf3—f6	Bh8—h7
19. h4+g5	h6+g5
Világos figyelmen kívül hagyja a következő lépés lehetőségét. Mint Mieses a játszma után megjegyezte, a helyes lépés 19. . . . Ff8—g7 lett volna, hogy 20. Vf6—f3, h6+g5. Fd2+g5 után f7—f5 következhet.	
20. Vf6+e6†
E csinos lépés lehetősége nem került el világos figyelmét.	
20. . . .	Bd7—e7
21. Ve6—f5	feladja.

Sakk-hirek.

A **Budapesti Sakk-Kör** választmánya Schuster Zsigmond elnöklésével kedden ülést tartott, amelyen felmerült a nemzeti verseny kérdése. Hosszabb vita után a választmány elhatározta, hogy kísérletet tesz arra nézve, hogy talán sikerül még ez évben a nemzeti versenyt megtartani. Az esetben, ha a szükséges pénzüsszeg egybejönne s kellő számú nevesebb magyar játékos jelentkezne, a verseny karácsonyra, mintegy kétheti tartamra van tervezve. Továbbá kimondta a választmány, hogy a szokásos téli szakestéték és tombolaversenyeket ismét életbe lépteti. A sakkesték mindenkor szombaton este 8 órakor kezdődnek s azokon vendégek (nem tagok) is szívesen látnak.

Frankfurtban e hó 12-én dr. Lasker Emánuel szimultán előadást tartott és mérközött egyidejűleg 25 ellenféllel. A világmester tizennégy játszmát nyert, négyet veszített és eldöntetlenül végződött hét játszma.

Moszkva. Az ideai bajnoki versenyen négyen vettek részt, akik egymással négy-négy játszmát váltottak. A verseny győztese, általános meglepetést keltve, Nenarokow lett 7½ egységgel. Második Blumenfeld 6½, harmadik Gontscharov 5½ egységgel. Dus-Chotimirski csak 4½ egységet ért el.

Lodz. A szeptember 16-án megkezdett hármasszervi verseny Marshall, Rubinstein és Salve között közledek a befejezéséhez. Egymással szemben eddig a következő eredményt érték el. Rubinstein nyert Marshall ellen 3½, Salve ellen 4 egységet. Salve nyert Marshall ellen 2½, Rubinstein ellen 2 egységet. Marshall nyert Rubinstein ellen 1½, Salve ellen 2½ egységet. Vagyis a jelenlegi állás ez: Rubinstein 7½, Salve 4½, Marshall 4. A nyolcz játszmás matcheszerű verseny győztese tehát előreláthatólag Rubinstein lesz.

DR. HÖNIG IZSO

Villanygyógyító- és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
Telefon 102—39.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalizatio).
Kék fényvel való kezelés
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos masszázs (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
Ideggyengeségi állapotok
Almatlanság.
Hűdés (Paralysis).
degfájdalmak, idegcsábák (Neuralgiák, lechias).
Gerincvelőorvosadás (Tubes).
Szívbetegségek.
Véredényelmeszesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma, hagsavas lerakódások, ízületi és csontbetegségek).
Székrekedés.
Anyagcserebajok. (Elhízás, cukorbetegség, vérértékesítés).
Bőr-bajok. Bőrvizsoketog
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszosság).
Aranyeres csomók.
— Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. —
Kezelés egész napon át. — Kívánatra prospektus.

SZÉN, koks, briket, antracit
Összes gazdasági, Ipari és házi célokra
Telefon: Detail 26-27, 75-26, Engros 164.

Radnay Károly
BUDAPEST, Váci-körút 78. szám.
Szállás: ANTRACIT BUDAPEST

Vasárnap
Berté
tóber 23-
lagarak :
nehéz 121
fill. Öreg
vagonbó
fill. Szerb
Életsúlye
Eleségára
Kőbányán
33139 drl
— egyéb
Elhajítás :
drb, befő
tartomány
jorország)
— drb,
szállások
hulla —
sen 2444
résztvénys
Bécsi v
köztük 62
Nehéz 104
80 116 1
Dres
2363 drb,
eleven sul
Berl
drb sertés
63 64 m
58- 61 m
Vetöm
lefolyt hét
galma. A
mint a vic
nem felev
lag nyugta
vásárlásho
jesztik, ho
mésről tar
és ennek
az árt, Fr
Vörös J
eredménye
mest igen
ban ezekt
mint nálu
mert szám
tak a vev
lád. Mu h
Amit előre
az ebbeli t
koronát s
Jegyzések
czerna, vi
barnás sz
mészetől
here, mely
rona, Vör
Biborhere
Kőolaj
vénytársas
olaj 40.—
reszt kőol
dóval egy
Pozsonvba
III. Apollo
gépölaj 42
súlyu 100 l
számítással
ben 2% er
Petrol
ság gyárt
nál a köve
Fiumei W
fill., Fiume
K 50 fill.
Köngysúly
szállítva é
gábkban.
Ásvány
vénytársas
nagybani
mu tisztít
Fiumei 2. s
mu nehéz
ger) oiaj 2
olaj, sötét
(100 kg. t
lyal, Buda

Üzleti hetiszemle.

Sertésvásár. Budapest-Köbánya, 1908. évi okt. 23-án. Az üzlet lanyha volt. Heti ár-lagarak: magyar válogatott áru 320-380 klg. nehéz 121-122 fill. 280-300 kgr. nehéz, 122-123 fill. Öreg 300 klg. tül. fillér, szedelt sertés vagonból átvéve 123-124 fillér, vidéki sertés fill. Szerb fill. tiszta klg.; páronkint 45 klg. Életszükséglet és 4 százalék engedmény szokásos

Elhajtás: Budapesti fogasztásra (I-X. ker.) 424 drb, belföldre 973 drb, Bécsbe 797 drb, osztrák tartományokba 254 drb, német birodalomba (Bajorország) drb, egyéb országokba (Hévízia) drb, a szappangyárban feldolgozott 6, a szállásokban elhullott drb, vagonokból kirakott hulla drb borsókásnak találtott drb összesen 2444 drb, maradt állomány 31441 drb. A részvényszállásokban elhelyezve 7565 drb van.

Bécsi vásár: okt. 20. Felhajtás 18232 drb sertés, köztük 6249 drb lengyel. Az üzlet igen lanyha volt. Nehéz 104-107 fill. közepnehéz 98-103 fill. stúldó 80-116 100 k.-ként elevensulyban.

Dresdai vásár: október 19. A vásáron volt 2363 drb., melyek 61-70 márkán keltek 50 kg. eleven suly szerint.

Berlini vásár: október 17. Felhajtás: 12509 drb sertés. Az üzlet csendes volt. Finom husos 63-64 márká, husos 62-63 márká, silányabb 58-61 márká.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.) A lefolyt héten szintén csöndes volt a vetőmagvak forgalma. A nyugalmas irány azonban ugy a helyi, mint a vidéki spekuláció haszonleső természetének nem felelve meg. Luczerna magra vonatkozólag nyugtalan híreket kezdenek kolportálni, hogy a vásárláshoz ingert keltsenek. Most azt a hírt terjesztik, hogy Oroszországban jóval gyöngébb termésről tanuskodnak az eddigi cséplési eredmények és ennek folytán néhány koronával feljebb hajtották az árt, Franciaország pedig követte ezt az irányt. Vörös lóhere. Még nem tekinthető át a termés eredménye. A csehországi és franciaországi termést igen jónak mondják: ám e rendellenes éviáratban ezeknek is később lesz a cséplésük, épp úgy, mint nálunk. Réti komócsin ára hanyatlott, mert számos a kínálat és ezért tartózkodóbbak voltak a vevők. Baltaczim kapós, iránya elég szilárd. Muharmagnak nincs kereslete. Büköny. Amit előre is sejtettünk, azt megerősítik a jelentések, az ebbeli termés igen gyöngye és ennek folytán 8-9 koronát szívesen fizetnek már 50 kilónként. Jegyzések nyers árúért 100 kilogrammonként: Luczerna, világos szemű 120-135 korona, Luczerna, barnás szemű 110-115 korona, Vörös lóhere termésselől arankamentes 135-145 korona, Vörös lóhere, mely az arankától megtisztítható 125-135 korona, Vörös lóhere nagy arankás 110-115 korona, Biborhere 43-46 korona, Baltaczim 40-42 korona.

Kőolaj. Az "Apollo" kőolajfinomítógár részvénytársaság jegyzései a következők: Liliomkirályolaj 40.— K. Háromszív kőolaj 32.— K. Csillagkereszt kőolaj 31.— K. tiszta sulyu 100 kg.-ként, hordóval együtt, 20% vagy tiszta göngysulyszámítással, Pozsonyban átvéve, készpénzben engedmény nélkül. III. Apollo könnyű gépolaj 30.— K. VI. Apollo nehéz gépolaj 42.— K. Apollo hengerolaj 60.— K. tiszta sulyu 100 kg.-kint, hordóval együtt, tiszta göngysulyszámítással, Pozsonyban átvéve, fizetendő készpénzben 2% engedménnyel vagy 4 havi váltóra.

Petroleum. A Kőolajfinomítógár-részvénytársaság gyártmányainak árjegyzése nagyban eladásoknál a következők: Fiumei kristály-kőolaj 37 K 50 fill., Fiumei White-Star kőolaj (háromcsillagos) 31 K 50 fill., Fiumei Standard-White kőolaj (kétszillagos) 29 K 50 fill. (Az árak 100 kg. tisztasúlyért tényleges göngysulylyal, hordóval Budapestre bérmentve szállítva értendők). Egyes hordók 1 K-val drágábbak.

Ásványkőolajok. A Kőolajfinomítógár-részvénytársaság kenőolajgyártmányainak árjegyzései nagyban eladásoknál a következők: Fiumei 0. számú tisztítóolaj 20 K, Fiumei 1. számú orsóolaj 30 K, Fiumei 2. számú könnyű gépolaj 34 K, Fiumei 3. számú nehéz gépolaj 40 K, Fiumei 4. számú vulkán (henger) olaj 20 K, Fiumei 5. számú fénytelen olaj 24 K, Fiumei 6. számú kiváló nehéz gépolaj 42 K. Hengerolaj, sötét 68 K, 00 jegyű hengerolaj, világos 73 K. (100 kg. tisztasúlyért, hordóval, valódi göngysulylyal, Budapestre szállítva.)

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 24. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Uher Károly kir. közalapítványi gyakornokot kir. közalapítványi segédde, Faluvégi Dénes okleveles tanítót a seregési állami elemi népiskolához rendes tanítót, Dobos Sándor okleveles tanítót a fekete-győrösi állami elemi népiskolához rendes tanítót, Pábián Ilona okleveles tanítót a magyarcsesztevei állami elemi népiskolához rendes tanítónővé; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Mrkics György mitroviczai és Radovics Péter zenggi II. oszt. adóhivatali pénztárnokokat, a jelenlegi állomáshelyükön való meghagyásuk mellett, I. oszt. adóhivatali pénztárnokokká, Nevalics Milán otcásceji és Ferkovics Károly ogulini II. oszt. adóhivatali ellenőröket, a jelenlegi állomáshelyükön való meghagyásuk mellett, I. oszt. adóhivatali ellenőrökké, Schröder József okleveles gazdatiszt, görgetegi lakost ideiglenes minőségű pénzügyi fogalmazóvá és földadónyivántartási biztossá, dr. Macher Sándor nagybecskereki pénzügyi számtisztet ideiglenes minőségű pénzügyi fogalmazóvá és földadónyivántartási biztossá, Ceranics Emil sziszeki, Wrbanjac Mihály diakovári, Rotkivics Frigyes csazmai, Miksics Boldizsár körösi, Osswald Vincze zimonyi, Varicsák Dusan kapronczai, Jakovac Ede daruvári és Bingas Mátyás zimonyi adótitiszteket, a jelenlegi állomáshelyükön való meghagyásuk mellett, adóhivatali segéddekké, az állami nyomda rendszeresített létszámában Kenderesi Gyula és Lubik Zoltán intézeti segéd-tiszteket, a X. fizetési osztály 3 fokozatába való sorolással, tisztékké, Sárkány Ferenc és Privigyei Géza intézeti műszaki altiszteket, a IX. fizetési osztály 3. fokozatába való sorolással segéd-tisztekké, az országos kataszteri felmérés rendszeresített tisztii létszámában Báthori László földmérőt, a IX. fizetési osztály 3. fokozatába való sorolással, ideiglenes minőségű kataszteri mérnökségekké, Móricz István okleveles gépészmérnököt az országos kataszteri felméréshez ideiglenes kataszteri mérnökségekké, Brünauer Jenő egri pénzügyi számgyakornokot az egri pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez számtiszté ideiglenes minőségben kinevezte s a hatvani járási számvevői teendők ellátásával bízta meg; az igazságügyminiszter Keresztes József marosvásárhelyi törvényszéki joggyakornokot a marosvásárhelyi törvényszékhez jegyzővé; a debreczeni ítélőtábla elnöke Moni Gyula szilágysomlyói lakos, közjegyzőjelöltet a debreczeni ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká; a zalaegerszegi pénzügyigazgatóság Bogvay János érettségi vizsgálatot tett zalaegerszegi lakost a zalaegerszegi adóhivatalhoz díjtalan dóhivatali gyakornokká; a marosvásárhelyi főügyész Barabási Albert csendőrt a csikszerepai törvényszéki fogházhoz fogházőrré nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Katona Illés kisházi állami elemi iskolai tanítót a bezneyei, Csingicza Mihály fekete-győrösi állami elemi iskolai tanítót a kisházi állami elemi iskolához, Kozmáné Szimts Melánia felsőoroszalú állami óvodnót a plöszici állami óvodához ugyanebben a minőségben; a beregszászi törvényszék elnöke Fagyas Károly munkácsii járásbírói hivatalszolgáit saját kérelmére ugyanebben a minőségben az ungvári járásbíróshoz helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter kiskoru Tomozer Sándor budapesti lakos Tihanyira, Schneimovich Náthán László budapesti lakos Sebestyénre kért átváltoztatását megengedte.

Egy holló egykor egy odol-palackot lopott. Látván ezt egy csunya feketefogu ember, rászóltott a hollóra: „Látom ugyan az odolt, de nem látom a fogaidat.” — válaszolta a holló — „átom ugyan a fogaidat, de nem látom rajtok az Odolt.”

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1908. október 24-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

A Földközi Tengert kiterjedt depresszió, Kelet-Európát pedig állandóan maximum borítja.

Európa déli részein az idő csapadékos jellegű. A Földközi-Tengeren helyenként élénk szelek uralkodnak. Közép- és Kelet-Európában a reggeli hőmérsékletek a fagypontra körül ingadoznak.

Hazánkban tegnap borus idő uralkodott és a Dunántul nyugati és középső részeit, meg az északnyugati határmegyéket kivéve, csaknem mindenütt fordult elő átlag 5 mm.-re tehető csapadék. A hőmérséklet tovább emelkedett, éjjeli fagy is csak helyenként fordult elő; a maximum Marosvásárhelyen: 15°C és a minimum: Tátrafüreden 9°C volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényeges hőváltozás és helyenként — főleg délen és nyugaton — csapadék várható.

(Sürgöny-prognózis: Hűvös, délen, nyugaton sok helyütt csapadék.)

Table with columns: Állomás, Legnyomás mm., A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max, min. Lists various stations and their weather conditions.

VIZALLAS.

Table with columns: m. éter, okt. 23, okt. 24. Lists water levels at various stations like Inn, Duna, and others.

A makacs meghülést és köhögést gyorsan enyhíti a SCOTT-féle Emulsio.

A Scott-féle Emulsio

As Emulsio való-lásánál a SCOTT-féle módszer véd-jegyet — a halaszt — kérjük ügye-lembe vennel.

annyira kellemes ízű, hogy azok a kik nem bírják el a közönséges csukamájolaj ízét, könnyen, sőt élvezettel táplálkoznak a

SCOTT-féle Emulsio-val.

Azonkívül a SCOTT-féle Emulsio sokkal jobb hatású az egészségre.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

Angol, francia és amerikai rendszerű KÉSZPÉNZÉRT félárban; rendezkedhatik minden ember finoman és elegánsan As ország-elsősorangu Zélinger Samu ur-aszobánál

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 8-6 méteres legújabb divatu minta gyapjuszövetekből mérték szerint készítek finom öltönyt... 21 frtért selyven finom prima öltönyt 26

Magyar-utca 6. az emeleti teremekben. Muzem-körül és Kosuth Levegő-utca sarkánál

BRÁZAY SOSBORSZESZ

A LEGJOBB

NÉLKÜLÖZ-
HETETLEN
HAZISZER
.....
KAPHATÓ
MINDENÜTT.

ÓVAKODJUNK ÉRTEKTELEN UTÁNZATOKTÓL!

PÁRISI NAGY ÁRUHAZ = BUDAPEST, =
VII., RÁKÓCZI-UT 38.

6 darab dupla lehajtott ferfi-gallér **2.40** korona

(Melynek rendes ára 70 fillér darabja)
Schroll-től chifonból, elsőrendű kiváló finom minőség, jól állás mellett, illékonyan varrás, kapható 5, 6 1/2, 6, 6 1/2, 7 cm. magaságban.
Vidékre legkevesebb 12 darabot küldünk, melyek azonban kivárat a többlet nyakbőségűk is lehetnek. — Megrendelés nálunk pontosan a nyakbőségét megjelölni. Képen nagy ártó yzók az összes áruokról ingyen és bérmentve.

Jelen helyszínrajz szerint

eladó telkek

Felvilágosítást ad a tulajdonos Irodája:
Kutiánya János I., Lágymányos-utca 3 Budapest.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 69,
Göd a legújabbak és a legolcsóbbak.

Locomobil és gőzszéplőgépek,
szalmakaszó, járgány-cséplőgépek, lóhera-cséplő, gáztű-rosták, konkolyosók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet szélmalok, szeszekavágók, répvágók, túrortosok, szoratók, daráló, őrlőmalmok, egyetemleges szélmalok, 2- és 3-vasú elék és minden egyéb gazdasági gépek.

A

602.000

koronával

legutóbb kisorsolt 45116. számú sorsjegy

Beifeld József

(Budapest, Károly-körút 1.)

1874-ben alapított bankháza által adatott el.

— A nyeraményen a bankház 6 szerencsés vevője osztozik. —
34 éves fennállása óta, e kiváló szerencse által kitüntetett bankház, számos nagy nyeraményt fizetett már ki vevőinek, köztük a

602.000 koronásat
ezuttal már másodszor, továbbá a
400.000 koronásat stb.

Az új sorsjáték I. osztályához
sorsjegyek már kaphatók

Hyo'czad	Hegyed	Fél	Égész	sorsieev
150	3.—	6.—	12.—	korona

Pénzkölcsön sorsjegyekre. Jeizálogkölcsönök. Tőzseügyletek. Osztsorsjegy főeláruslő.

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED

Budapest, VII., Rákóczi-út 30, ajánlja

Pieper Nikolas Automata pisztolyt.

Csak elsőrangú gyártmányokat tartunk raktáron.

A Browning-pisztoly tökéletesítése 6-35 mm. Browning-patronok használatára készült. Legjobb előnye, hogy szabadkézzel minden szárazmól nélkül egy fogással szétszedhető, ennek következtében tisztántartása és kezelése sokkal könnyebb. Baleset, egy pontosan működő biztosíték következtében, mely a kakasra irányul, ki van zárva. A mellényzsebben elfér.

Ára 80 Korona. **Havirészlet 4 Kor.**
12 havi egyenlő részletre 72 Korona.

Levdgandó és hosszank beküldendő.

Megrendelési ív.
Aufrecht és Goldschmied b. t. cégnél
Budapest, VII., Rákóczi-út 30. szám.

Ezennel megrendelem Pieper Automata-pisztolyt _____ korona árban, fizetendő _____ kor. havi részletekben _____ tól kezdve, Budapest, Aufrecht és Goldschmied cégnél. A csomagolási és szállítási költségeket magam viselem. Három havi részlet elmulasztása az egész hátralékot esedékessé teszi

Oltokaid irás kerékben

Lakhely: _____
Kelet: _____
Név és foglalkozás: _____

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszor, igen számos esetben kitűnő szolgálatot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitűnő gyomorkeserű
paratlan hatásu!!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár

r.-társaság

KECSKEMETEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét gyártmányt kérni.

PENZ! PENZ! PENZ!

Ez a szegény és gazdag ember vágyainak továbbja. Ez a hatalmas hadvezérek, az állam sorsát intéző nagyurak jelszava, ezért küzd, könyörög a legszegényebb ember is. Mennyire elveszti azonban ezen végtelenség látszó erő, a pénz, becsét és értékét a beteg, a szenvedő ember előtt. A világ leggazdagabb embere, az amerikai pénzkirály, Rockefeller feláldozná ezer milliót, ha enni tudna rendszeren, ha nem volnának fájdalmai. És mi teszi beteggé, gyengővé az embereket? Egyrészt a pénz utáni vágy, a mértéktelen testi és szellemi túlterheléssel járó éjjeli-nappali munka és fáradozás, továbbá a pénzért szereshető élvezetek mértéktelen hajhászása, másrészt a saját egészségéről, erőjének ápolásáról, a felépített betegségi tüneteknek kellő időbeni gyógyításáról való megelégedés.

Ezen ártalmaknak köszönheti az emberiség jó nagy része az ideggyengeség, a korai gyengülés sok ezernyi fájdalmas és kóros tünetét, melyek között a gyors kifáradás, törődöttség, álmatlanság, buskomorság, ok nélküli izgalom, félelmi érzetek, fej- és hátfájás, szédülések, ideges szív, gyomor- és béltünetek stb. mindennapi jelenségek.

Azért minden ember, a ki az említett bajokban szenved, vagy csak azt veszi észre, hogy nincs tökéletes rendben az állapota, vagy a ki csuzos, reumas, köszvényes, kinek ischias vagy idegfájása van, a ki görcsök vagy hűdéses bántalmakban szenved, forduljon oda, a hol segít Gyógymódról szólvó értekezést, melyet in gyen és bérmentve küld meg alant cím annak, a ki azt e

fájása van, a ki görcsök vagy hűdéses bántalmakban szenved, forduljon oda, a hol segít Gyógymódról szólvó értekezést, melyet in gyen és bérmentve küld meg alant cím annak, a ki azt e

Az „ELEKTRO-VITALIZER“ orvosi rendelő-intézet Budapest, Károly-körut 2., félem. 10.

Elismerő-levél.

Kovács Lajos, Szeged. Igen tisztelt Doktor Ur! Örömmel értesítem, hogy a készüléknek meg lett a kívánt sikere. Életerős, egészséges vagyok, nem érzek fáradtságot, mint azelőtt, igen jó szinben vagyok és kitűnő étvágyam van, a mivel azelőtt nem igen kérkedhettem, szóval, miha csak ki lennék cserélve, pedig nekem nem is volt alkalmam az összes szűrés tanácsokat pontosan betartani, miért is báránek lelkiismeretesen ajánlom az Ön készülékét.

Szelvény egy ingyen könyvre

AZ „Elektro-Vitalizer“ orvosi rendelő-intézetnek Budapest, IV., Károly-körut 2., félemelet 10. szám kérem részemre díjtalanul, portómentesen, sár borítékban elküldeni a MODERN VILLAMOS GYÓGYMÓDRÓL szólvó művet férfiak (A nem kívánt nők részére. Kötet törizendő.) Név: Cím:

AGYTOLL GÖZTISZTÍTÁS. Szab. módszer szerint előkészített higiénikus „agyto lak“ MARABU-hoz TELEFON 71-25. Bpest Károly-körut 9. A háztól való el- és visszaszállítás még aznap díjtalanul eszközöltetik.

FODOR KÁROLY vivó- és testedző-intézete BUDAPEST, Flók-intézet, IV., Koronaherceg-u.3. | Andrassy ut 88. Speciális tanács gyermek-tornában a gyermekívásban

BIZTOS gyógyulást keresőknek neml betegségekben szenvednek. OR. GARAI ANTAL v. cs. és kir. eméltly főorvos országos hírl és a legrogiabb, 22 éve lenálló rendelő intézetét Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 24. sz. Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Időt húgyvese ósho-lysg bajok vizsgálatá villamos húgyveseódkör segélyével. Vitékiek levelekre kimerülő válassz és szakszerű tanácsot nyu- nek, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva. Nőknek külön váróterem.

OLCSÓ DRÓTKERITÉS WITTMANN JÁNOS drótkerítés- és menyegzőtárs-szövőgyár BUDAPEST, V., Váci-út 6. (Frankl vasudvar.) Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Teljes közlömübereendezések valamint egyes alkatrészeik. Gyűrűskeszél valamint Sellar-rendszerben. IPAR- és MEZEI VASUTAK m. p. sínek, kocsik, váltók, fordítók, kocelvasalkatrészek stb. Motorok és lokomobilok benzín, gáz- és gőzüzemre. Garancia mellett felszerelve. Malmi és téglagyári cikkek valamint szerszámok, szerszámgépek, vas- és gép-számabeli cikkek használt és új állapotban kiválóan előnyösen beszerezhetők Sch'esinger Alajos-nál Budapest, V., Váci-körut 30. szám.

Hirdetmény.

Ezennel közhirrre tétetik, hogy miután a **Magyar Kir. Pénzügyminiszterium** ellenőrző közegei a **Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (Huszonharmadik sorsjáték)** I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak. A **Magyar Kir. Pénzügyminiszterium** által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szab.

Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.

Huszonharmadik Sorsjáték.

125,000 sorsjegy, 62,500 nyeremény.

Első osztály <i>Betét 12 korona</i> Huzás: 1908. nov. 19. és 21.		Második osztály <i>Betét 20 korona</i> Huzás: 1908. decz. 15., 16. és 17.		Harmadik osztály <i>Betét 32 korona</i> Huzás: 1909. jan. 12., 18. és 14.		Hatodik osztály <i>Betét 24 korona</i> Huzás: 1909. márczius 24-től április 21-ig.	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben	
1	60000	1	70000	1	80000	1.000.000	
1	20000	1	25000	1	30000	EGY MILLIÓ KORONA.	
1	15000	1	20000	1	25000	1 jutal.	600000 600000
1	10000	1	15000	1	20000	1 nyer.	400000 400000
1	5000	1	10000	1	15000	1	200000 200000
4	2000 8000	4	3000 12000	4	10000 40000	1	100000 100000
6	1000 6000	6	2000 12000	6	3000 18000	1	90000 90000
10	500 5000	10	1000 10000	10	2000 20000	1	80000 80000
35	300 10500	20	500 10000	15	1000 15000	1	70000 70000
115	100 11500	130	300 39000	135	500 67500	1	60000 60000
3825	40 153000	4825	80 386000	5325	180 692250	1	50000 50000
4000 nyer.	K. 304000	5000 nyer.	K. 609000	5500 nyer.	K. 1022750	1	40000 40000
Negyedik osztály <i>Betét 40 korona</i> Huzás: 1909. február 9., 10. és 11.		Ötödik osztály <i>Betét 32 korona</i> Huzás: 1909. márczius 2., 8. és 4.				1	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona			1	
1	90000	1	100000			1	
1	40000	1	40000			1	
1	25000	1	25000			1	
1	20000	1	20000			1	
1	15000	1	15000			1	
4	10000 40000	4	10000 40000			1	
6	3000 18000	6	3000 18000			1	
10	2000 20000	10	2000 20000			1	
15	1000 15000	15	1000 15000			1	
135	500 67500	135	500 67500			1	
5325	170 905250	4825	200 965000			1	
5500 nyer.	K. 1.255.750	5000 nyer.	K. 1.325.500			1	
						2	
						2	
						4	
						8	
						30	
						60	
						435	
						900	
						1200	
						34850	
						37,500 nyer. és jutal. K. 11.940.000	

Az I. osztály huzása **1908 november hó 19. és 21-én** tartatik meg. A huzások a **Magyar királyi állami ellenőrző hatóság** és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a huzási teremben. — Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1908. évi október 15. 25-én.

Magy. Kir. Szab.
Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Lukács.

Hazay.